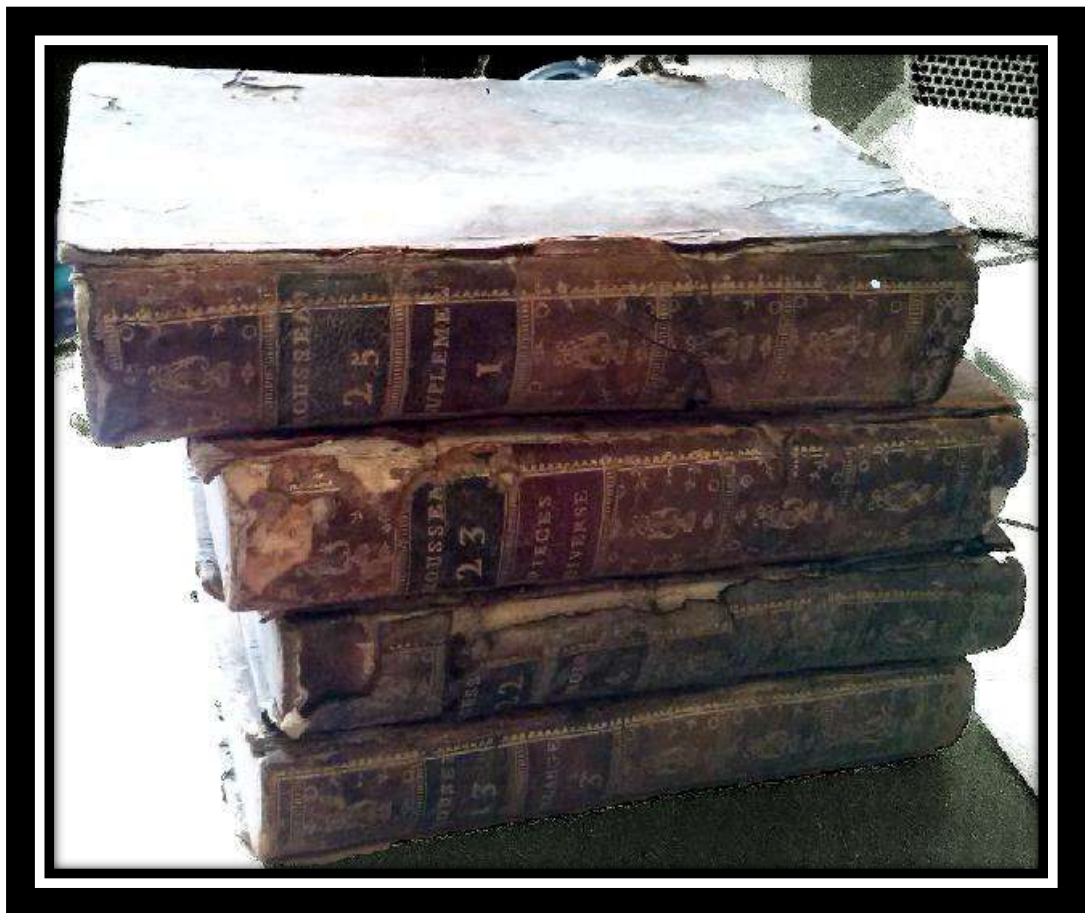

175 ANYS DE BIBLIOTECA

PASSAT, PRESENT I FUTUR DE LA BIBLIOTECA JOSEP PLA DE

L'INSTITUT RAMON MUNTANER DE FIGUERES

Àrea d'Història

CRISTINA MARIA MITRICA

2n de BTX A

Tutor de l'Institut Ramon Muntaner: Josep Colls Comas

Tutor de la UDG: Maximiliano Fuentes Codera

INS RAMON MUNTANER

Figueres, 2 d'octubre de 2014

Libri faciunt labra.

Anònim

ÍNDEX

	<u>Pàgina</u>
1. INTRODUCCIÓ	6
1.1. Objectius	7
1.2. Hipòtesis	8
1.3. Estructura i Evolució del Treball	8
1.4. Metodologia i Fonts d'informació i recursos.....	9
 2. L'INSTITUT RAMON MUNTANER. 175 ANYS D'HISTÒRIA	
2.1. Breu història de la Institució.....	11
2.1.1. L'Edifici	12
2.1.2. La fundació del Col·legi d'Humanitats.....	13
2.1.3. Julián González de Soto.....	15
2.1.4. Creació de l'Institut de Segon Ensenyament (1845).....	16
2.2. 175 anys d'història. El llegat material	22
 3. LA BIBLIOTECA DE L'INSTITUT	
3.1. Una biblioteca amb una llarga història	40
3.1.1. Del 1839 al 1917	41
3.1.2. El període 1918 - 1970.....	57
3.1.3. Els anys 70 i principis dels 80.....	62
3.1.3.1. Material bibliotecari	63
3.1.4. La creació de la Biblioteca Josep Pla. (1984 - 2000)	70
3.1.4.1. Correspondències	75
3.2. La Biblioteca Josep Pla avui	89
 4. UNA BIBLIOTECA PER AL FUTUR	105
 5. CONCLUSIONS	109
 6. BIBLIOGRAFIA	114

7.	DOCUMENTACIÓ	115
8.	WEBGRAFIA	116
9.	ÍNDIX D'IMATGES	117
10.	ÍNDIX DE FONTS.....	119
11.	ANNEXOS.....	120
11.1.	Entrevistes.....	121
11.1.1.	Miguel Orta Ramon	121
11.1.2.	Gurutze Irusta Marichalar	125
11.1.3.	Rafael Pascuet Garcia	133
11.1.4.	Joan Manel Soldevilla Albertí	140
11.1.5.	Vanessa Ríquez Puertollano	144
11.1.6.	Francesc Canet Coma	148
11.1.7.	Montserrat Roca Nierga	153
11.1.8.	Joan Ferrerós i Serra	158
11.2.	Memòries de la Biblioteca Josep Pla	168
11.2.1.	Memòria biblioteca curs 2010-2011	168
11.2.2.	Memòria biblioteca curs 2011-2012	171
11.2.3.	Memòria biblioteca curs 2012-2013	176
11.2.4.	Memòria biblioteca curs 2013-2014	180
11.3.	Projecte Puntedu	187
11.4.	Font CDU (Catalogació Decimal Universal).....	196
11.5.	Buidatge carpeta “Material Bibliotecari”	221
11.6.	Buidatge carpeta “Correspondències”	223
11.7.	Catàleg d'Amadeo Llaverias 1909-1917 i comprovació de l'existència del material a l'actualitat	227

Agraïments

Dedico aquest treball a totes aquelles persones que, amb la seva ajuda, han col·laborat en la seva creació; a les que m'han concedit incondicionalment un suport inigualable; i a aquelles que amb les seves oportunes suggerències, per insignificants que pensessin que foren, m'han guiat al llarg d'aquest camí per a la realització del següent treball sobre la Biblioteca Josep Pla.

És per això que a qui primer vull mostrar els meus agraïments és al propi Institut Ramon Muntaner. Puc sentir-me orgullosa d'haver cursat els meus estudis en aquest centre, que commemora aquest any els 175 anys de la seva fundació, del qual també és pertinent donar les gràcies als professors, per la seva paciència i experiència.

Voldria fer-los coneixedors de la meva gratitud a tots els entrevistats, per haver-me proporcionat un material d'índole valuosa. Les bibliotecàries de la Biblioteca Fages de Climent de Figueres també es mereixen una atenció, per la informació que m'han proporcionat d'una forma diligent.

Agraeixo també l'interès cap al meu treball del tutor de la UDG, Maximiliano Fuentes Codera; i la orientació i dedicació que ha tingut el meu tutor Josep Colls Comas.

M'agradaria fer una especial atenció a Gurutze Irusta, professora i bibliotecària de l'Institut; sense ella res de tot això no hauria estat possible.

Finalment, per la comprensió i ànims, mereixen un agraïment la família i amics.

1. INTRODUCCIÓ

Aquest Treball de Recerca tracta sobre la Biblioteca Josep Pla des d'una perspectiva històrica, pretenent mostrar una visió en detall de l'evolució que ha tingut aquest patrimoni des de la fundació de l'Institut Ramon Muntaner, l'any 1839, fins al moment actual.

TdR és la sigla que durant els últims mesos ha estat rondant constantment pel meu cap, i puc ben assegurar que el seu significat el tinc més que assumit. És per tant, el Treball de Recerca, el projecte més important que he hagut de portar a terme fins ara.

Com a qualsevol estudiant, el fet d'elegir un tema ha suposat una certa dificultat. Des d'un primer moment ens van puntualitzar que un desencert en l'elecció del tema podria ser un problema per al desenvolupament de la recerca. Alhora, també portaria a generar un resultat agredolç tant per al propi alumne com per a l'esmentat treball.

Ara bé, us podríeu preguntar el per què jo, una alumna d'un Batxillerat científic, hagi optat un treball d'una modalitat d'humanitats, concretament d'història. Pot sobtar, però, el fet és que des de ben petita sempre m'ha entusiasmat aprendre nous conceptes i noves idees per a poder satisfer les meves inquietuds. En certa manera, es podria dir que la biblioteca de l'Institut també m'ha despertat certa curiositat, degut a la magnitud i poc coneixement del seu fons.

El meu interès per la biblioteca es va accentuar quan el propassat any Gurutze Irusta, bibliotecària del centre, ens va fer als estudiants de primer de Batxillerat una presentació sobre aquesta biblioteca. El que em va impulsar a elegir aquest tema per al treball de recerca van ser, principalment, tres factors decisius: el primer, com he esmentat anteriorment, l'interès que sempre he tingut envers la biblioteca i el desig de conèixer, no només cadascun dels seus racons, sinó el conjunt del material documental que contenia aquest espai. El segon factor guarda relació amb l'Institut i la commemoració del seu 175è aniversari. Em va semblar que amb aquest treball jo també podria contribuir d'alguna manera, aportant el meu granet de sorra. I, finalment, el tercer motiu que em va fer decantar per escollir aquest tema, va ser el fet que seria la primera persona, en tota la història de l'Institut Ramon Muntaner, que elaborés un treball sobre aquest patrimoni del centre tant important però, alhora, molt desconegut.

En definitiva, em va temptar la idea de poder oferir una base per a futures investigacions i que més enllà de completar el meu currículum de Batxillerat amb l'elaboració d'aquest Treball de Recerca, pogués també difondre un coneixement que ajudés a dinamitzar aquesta extraordinària biblioteca.

Em sembla pertinent fer a continuació un breu esment del què ha significat l'elaboració d'aquest projecte per a mi. Sense cap dubte, haver-me implica en un projecte com aquest m'ha enriquit tant a nivell personal com acadèmic. Em vaig adonar que un treball acadèmic reeixit només es pot dur a terme amb perseverança, paciència i motivació. És per això que vaig acabar involucrar-me tant físicament com psicològicament. En un primer moment em vaig espantar ja que el meu grau de desconeixement sobre aquest tema era complet. Pensava que pot ser no tindria la suficient informació per a continuar amb ell. Però, amb el temps vaig acabar recopil·lant més informació de la que en un primer moment vaig pensar, fins al punt d'acabar aclaparada per la quantitat desbordant de documentació que havia reunit. Tot i això, el que em va servir d'al·licient, per a continuar amb el projecte, va ser el fet de saber que la major part de la informació que havia recopilat era inèdita.

En darrer lloc, m'agradaria comentar que el procés de creació de qualsevol Treball de Recerca és complex, costós i moltes vegades confús; però, un cop finalitzat, la satisfacció que se sent és enorme.

1.1. Objectius

En valorar els objectius, cal subratllar que actualment l'Institut Ramon Muntaner és el primer Institut públic, encara en actiu, de l'Estat Espanyol. Fundat l'any 1839 porta ja 175 anys impartint la seva tasca d'ensenyament. No obstant això, també són 175 anys de llegat històric i patrimoni cultural que l'Institut ha anat creant curosament al llarg de tots aquests anys.

És per això que l'objectiu primordial d'aquest treball és fer una recerca sobre un dels seus patrimonis, que després de fer el treball, considero que és el més important i que cal preservar. El patrimoni de la Biblioteca Josep Pla de l'Institut Ramon Muntaner de Figueres.

La finalitat de la investigació és mostrar l'evolució que ha tingut aquesta biblioteca, des de l'any 1839 fins a l'actualitat. També s'exposarà, en un darrer apartat, quins canvis i quines reformes s'estan preparant per a la biblioteca en el futur.

Altrament, la intenció també és donar a conèixer i potenciar més aquesta biblioteca. Tristament, una quantitat considerable dels alumnes d'aquest Institut i moltíssims figuerencs en desconeixen l'existència o, si més no, el valor que aquesta té per a la pròpia ciutat de Figueres.

1.2. Hipòtesis

En un primer moment em vaig formular un seguit d'incògnites d'índole ben diversa. Gràcies a elles, vaig guiar la meua recerca per tal de trobar-los solució i resposta. Així doncs, em vaig plantejar les següent preguntes: Quan es va començar a formar la biblioteca? La biblioteca ocupava el mateix espai que ocupa ara? Quina utilitat tenia la biblioteca? Era únicament un espai d'emmagatzematge de col·leccions de llibres? Quan es va pensar destinar-la a un espai d'estudi per als alumnes? El fet que hi hagués biblioteca, va contribuir a fomentar un nivell cultural superior entre el jovent? Quines adquisicions es van fer per tal d'animar els estudiants a adoptar un nou hàbit de lectura? Com ha influït la història en aquest espai? Quin impacte hi va tenir la Guerra Civil Espanyola (1936-1939)? I la postguerra? La biblioteca sempre ha estat en funcionament? Hi van haver èpoques en les quals la biblioteca va deixar de funcionar? S'ha escrit quelcom sobre el seu fons bibliotecari? Quin ordre s'ha seguit alhora de catalogar els llibres? Com és el procés de catalogació? Qui s'ocupa actualment del manteniment de la biblioteca? En definitiva, aquestes van ser les principals preguntes que em vaig formular al començament del meu projecte.

1.3. Estructura i Evolució del Treball

Pel que fa a l'estructura del treball, aquesta es compon de tres grans blocs bàsics. En el primer bloc es fa una pinzellada de la història de l'Institut Ramon Muntaner fins al primer centenari, l'any 1939. S'explica qui va ser el seu fundador, els altres patrimonis que l'Institut conté en el seu interior, i es comença a introduir el patrimoni de la Biblioteca Josep Pla de l'Institut.

El segon bloc està dedicat exclusivament a la Biblioteca de l'Institut Ramon Muntaner. El bloc s'articula en dos capítols que pretenen donar una visió contínua de la biblioteca, des dels seus orígens (1839) fins a l'actualitat (2014). És convenient fer notar que a dia d'avui s'estan fent canvis circumstancials pel que fa a la catalogació del fons antic de la biblioteca. Per això és possible que, un cop finalitzat el meu treball, la catalogació d'aquest fons antic hagi conclòs i la disposició dels llibres també hagin canviat.

El primer capítol d'aquest segon bloc es divideix en quatre grans apartats que corresponen als següents períodes: del 1839 al 1917, del 1918 al 1970, del 1970 al 1984 i, finalment, del 1984 al 2014. Pel que fa a la divisió cronològica, es pot observar que hi ha apartats que tenen una extensió major en el temps i d'altres que tenen una extensió més reduïda. Un exemple d'aquests últims és el tercer apartat que engloba poc més d'una sola dècada (del 1970 al 1984). La causa d'aquesta irregularitat temporal ve determinada per la diferent documentació trobada. Així doncs, en el període comprès entre els anys 1918 i 1970 hi ha una marcada mancança de documentació conseqüència directe dels efectes de la Guerra Civil Espanyola (1936-1939) i de la postguerra. Gràcies a aquests apunts històrics es pot entendre el per què d'una gran pèrdua de material i d'una biblioteca abandonada. En canvi, el segon capítol d'aquest segon bloc està dedicat, exclusivament, a un anàlisi exhaustiu de la Biblioteca Josep Pla a l'actualitat.

Finalment, el treball disposa d'un breu tercer bloc en el qual es pretén deixar per escrit quines són les reformes i projectes de futur que s'han pensat per a la biblioteca.

1.4. Metodologia i Fonts d'informació i recursos

Amb relació a l'estructura del treball, per a la realització d'aquesta recerca històrica s'han dut a terme diverses investigacions teòriques i pràctiques. Les diferents fonts emprades han permès dotar el treball d'un material complementari que ajudarà a la seva comprensió. Per tal de no allargar excessivament aquesta introducció, a continuació es marcaran els trets generals de les fonts que he consultat i queden recollides en la biografia, documentació i webgrafia d'aquest treball (apartats que es troben ubicats al darrere del que és pròpiament el marc teòric del projecte –abans dels annexos–).

La informació que s'ha utilitzat per a la realització d'aquest treball històric pertany, majoritàriament, a les fonts bibliogràfiques. Realment, sobre aquesta biblioteca hi ha

una mancança indiscutible quan a la informació que es pot trobar al respecte. Tot i això, la poca bibliografia existent que s'ha pogut trobar fins a data d'avui, s'ha extret de la Biblioteca Josep Pla, de la Biblioteca Fages de Climent de Figueres, de l'Arxiu de l'Institut Ramon Muntaner i de l'Arxiu Municipal de Figueres. Tota la informació s'ha fet servir per a reconstruir d'una manera clara i coherent l'evolució històrica de la biblioteca, concebuda tant com l'espai físic que ocupa com a la col·lecció de llibres bibliogràfics.

Pel que fa al recursos en línea, aquests s'han utilitzat exclusivament per a aquella documentació que no es trobava disponible en format paper. La informació que se n'ha extret s'ha utilitzat per a elaborar la biografia d'Amadeo Llaverias i per ampliar l'apartat dedicat al llegat material de l'Institut, principalment.

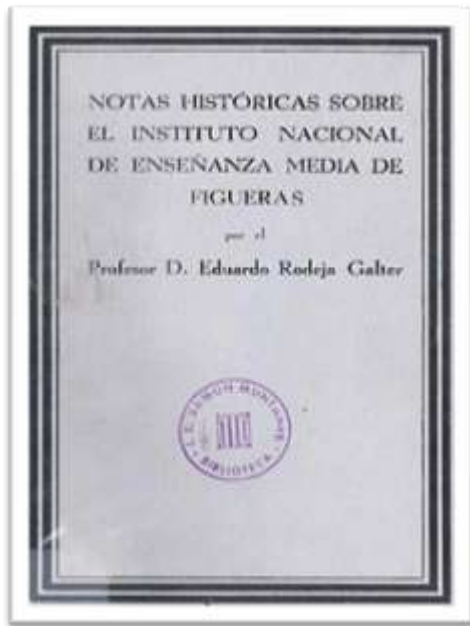
El treball de camp d'aquesta recerca l'integren les vuit entrevistes que s'han realitzat a: Francesc Canet i Coma; Joan Ferrerós i Serra; Gurutze Irusta Marichalar; Miguel Orta Ramon; Rafael Pascuet Garcia; Vanessa Ríquez Puertollano; Montserrat Roca Nierga; i Joan Manel Soldevilla Albertí. Totes elles són persones que s'han implicat, d'una forma més o menys directa, en la Biblioteca Josep Pla. La informació que s'ha aconseguit extreure d'aquestes entrevistes ha sigut de gran utilitat atès que ha permès configurar una visió més contínua de l'evolució de la biblioteca gràcies a l'experiència dels entrevistats amb la biblioteca, que l'han descrit pacientment. D'altra banda, els darrers apartats del treball s'han realitzat a partir d'aquestes entrevistes.

Quant als aspectes metodològics, em sembla important ressaltar totes les comparacions del material amb el que s'ha treballat –inventaris, catàlegs, etc– i la comprovació empírica de la veracitat de la documentació. Gràcies a aquestes comprovacions s'ha pogut demostrar que alguns dels llibres que conformen un catàleg dels inicis del segle XX, dels que es pensaven que tenien un paratge perdut, encara es conserven a l'actualitat.

Per tal de posar punt i final a aquesta introducció, cal dir en darrer lloc que tota la informació continguda en aquest treball és imprescindible per tal d'entendre l'evolució d'aquesta biblioteca tan particular.

2. L'INSTITUT RAMON MUNTANER. 175 ANYS D'HISTÒRIA

2.1. Breu història de la Institució¹

Imatge 1: Llibret commemoratiu del primer centenari del “ Instituto Nacional de Enseñanza Media de Figueras” d'Eduardo Rodeja Galter

En primer lloc és necessari ressaltar que els treballs, llibres i publicacions sobre la Història de l'Institut Ramon Muntaner són ben escassos a l'actualitat. Si es resten aquells articles relatius a la història d'aquesta Institució que sorgeixen de forma esporàdica en comentaris que es fan en revistes o diaris; es poden concretar tres fonts bibliogràfiques que recullen, a dia d'avui, tota la informació relativa a aquest tema. Aquestes són un llibre i un parell de revistes que tracten els aspectes històrics d'aquest Institut i s'elaboren amb el motiu del seu primer centenari i del seu 150è aniversari, respectivament.

Aquestes obres eren les següents: *Notas Históricas sobre el Instituto Nacional de Enseñanza Media de Figueras*, d'Eduard Rodeja Galter; *Edició especial commemorativa del 150è Aniversari de l'Institut “Ramon Muntaner” de Figueres*, de Josep Mª Bernils; i l'edició facsímil del *Studium, la revista del jove Dalí* de l'any 1989, complementada amb tres articles de Joan Ferrerós, Guillaumet Jaume i Rafael Pascuet.

Realment, és molt precària la informació que es pot trobar sobre aquesta temàtica i, en part, és per això que l'Ajuntament de Figueres ha concedit la XIVa beca de recerca Ciutat de Figueres el desembre de 2013 a un grup d'historiadors i professors per a fer aquesta història de l'Institut Ramon Muntaner. Josep Colls i Joan Manel Soldevilla, professors d'Història i Llengua Castellana i Literatura de l'Institut Ramon Muntaner, participen en aquesta tasca històrica.

¹ Sobre aquest apartat podeu consultar la següent referència:

RODEJA GALTER, Eduardo. NOTAS HISTÓRICAS SOBRE EL INSTITUTO NACIONAL DE ENSEÑANZA MEDIA DE FIGUERAS. Figueres: 1939.

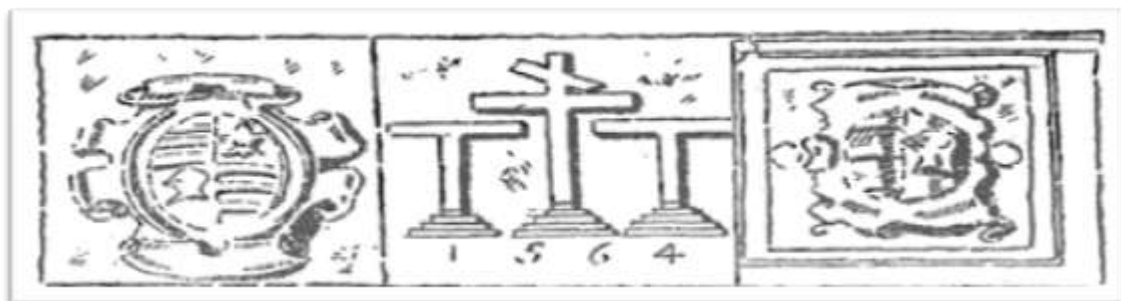
2.1.1. L'EDIFICI

L' Institut, primer Col·legi d'Humanitats d'Espanya, en el seu primer centenari era un Institut d'Ensenyament Mitjà i en els seus orígens va ser el segon convent de l'ordre dels Franciscans que va existir a Figueres.

El primer convent de l'ordre dels Franciscans es va començar a construir a partir del 1483 al final del carrer de la Jonquera de Figueres. A causa de la guerra de la Independència, els francesos van ocupar Figueres i van ordenar la destrucció del convent, ja que volien modificar el traç de la carretera de França. La construcció del nou convent, que substituiria el primer convent dels Franciscans de Figueres i es convertiria en el Col·legi d'Humanitats d'Espanya, es va iniciar el 20 de juny de 1819. Posteriorment, el 29 d'Octubre del 1826, la Comunitat franciscana es va traslladar al nou convent.

Malauradament, el juliol de l'any 1835 es van produir les bullangues a causa de la guerra carlista. Els residents dels convents van haver de ser desallotjats: el convent de Sant Roc (Caputxins), el de Sant Pere de Roda (actual Asil Vilallonga) i el convent de Sant Francesc, (actual Institut Ramon Muntaner).

L'únic vestigi que queda d'aquest primer convent, que es va traslladar al segon convent, és una llinda d'una de les seves principals portes. A la llinda hi apareix esculpida una visió del Calvari, al centre, i els escuts i emblemes de l'ordre, als costats. La llinda data del 1564 i actualment es troba a sobre de la porta de l'aula 5 de l'Institut Ramon Muntaner de Figueres.

Imatge 2: Llinda que representa l'últim vestigi del convent franciscà a l'Institut Ramon Muntaner

2.1.2 La fundació del Col·legi d'Humanitats de Figueres (1839-1845)

La persona més destacada, quant a aquest apartat i a la fundació del Col·legi d'Humanitats de Figueres el 1839, és Julián González de Soto.

Gràcies a la seva tasca de mestratge i d'ensenyament a Toulouse, Julián González de Soto va poder assolir coneixements sobre els sistemes moderns pedagògics del seu temps. Va ser així com, aprofitant les seves aptituds, va proposar fundar un col·legi a Figueres, una ciutat fronterera.

El 12 d'agost de 1839 l'Ajuntament va fer un pacte amb González de Soto. L'Ajuntament s'encarregaria de costejar les obres per tal de millorar l'edifici, a més de proporcionar vuit mil reals de velló² per a pagar els professors, si González de Soto acceptava dirigir l'Institut durant els següents deu anys. L'Ajuntament també prometia reservar, per a un cert nombre d'alumnes, una ensenyança gratuïta –posteriorment es confirmà que van ser 20 els elegits durant el primer any–.

De la formació de l'Institut, l'any 1839, en cal ressaltar el fet que al centre es van unir les escoles primàries i la de llatinitat. També es van agregar una escola de pàrvuls, una classe de llengua francesa, i una classe sobre nocions de comerç. Poc després es va construir el Gimnàs, l'Escola de Música i la de Dibuix de figura.

D'aquests primers anys, en els quals l'Institut funcionà com a Col·legi d'Humanitats, en cal destacar el seu pla d'estudis, rigorosament elaborat:

El centre oferia la possibilitat de cursar Lectura, Cal·ligrafia, Aritmètica i Geografia a tots aquells alumnes que les seves famílies estiguessin interessades i ho poguessin pagar. Pels alumnes de mitjana edat el ventall d'opcions era major. El seu pla d'estudis consistia en assistir a classes de Llatí, Aritmètica, Llengua Castellana, Cal·ligrafia o Dibuix i Geografia o Història. Pels estudiants més grans, les matèries que havien de cursar eren les següents: Filosofia, Llengua Castellana, Matemàtiques o Comerç, Física experimental, Dibuix o Pintura i nocions bàsiques de Llatí o Francès, les llengües de cultura en aquella època contemporània.

Com a complement, també existia la possibilitat de cursar, de forma particular, Gimnàstica a 8 reals de velló mensuals; esgrima a 12; Ball a 10; música vocal a 14; música instrumental a 20; i equitació, tres lliçons per setmana, a 40 reals.

No obstant això, l'ensenyament no era gratuït. A excepció dels 20 alumnes afortunats a rebre aquest ensenyament de manera gratuïta, generalment es cobrava per a l'escolarització 40 reals de velló mensuals als no pensionistes i 200 als pensionistes. Per al material, com ara el paper i les plomes, es cobrava 4 reals mensuals. I per al material de dibuix, com els llapis i el paper de dibuix, es cobrava 5 reals de velló mensuals. En canvi, aquells alumnes que tinguessin assignada una mitja pensió eren 80 reals els que havien de pagar per al menjar del dinar i berenar. Per a aquells que ja siguessin interns els reals a pagar eren 160, el doble. A aquests 160 reals se'ls n'hi sumaven 12 que es destinaven a costejar la roba. D'aquests, 6 s'utilitzaven per al tallat del cabell, per al dentista, per als costos comuns de la infermeria i per al calçat; i 4 reals per a pagar el metge i/o cirurgia. De fet, els alumnes rebien un ensenyament que permetia accedir a una carrera universitària un cop finalitzessin els seus estudis al Col·legi d'Humanitats de Figueres.

L'objectiu primordial d'aquell primer Col·legi d'Humanitats era l'ensenyament, dividit en tres anys. El primer comprenia *Elementos de Matemáticas, Lógica y principios de Gramática general y Geometría aplicada al Dibujo lineals. Matemáticas, Física experimental y Química y Geografía Física y Matemática*; formaven part del segon any. Finalment, el tercer any es cursava *Filosofía Moral y Fundamentos de Religión, Historia General y de España, y Principios de Literatura*.

Pel que fa a l'edifici, es limitarà a citar el que Eduard Rodeja va manllevar de les "Memorias del Colegio de Humanidades" i va plasmar al seu llibret commemoratiu del primer centenari d'aquesta Institució:

² El Velló és el nom que rep l'aliatge de coure i plata amb la qual antigament es fabricaven algunes monedes. Per exemple, els anomenats dobles de l'Edat Mitjana, o els reals de billó, que van ser creats durant el regnat de Carles II en 1686 amb un valor equivalent a 34 maravedís de coure. *Revista Muy Interesante Online*. (2007). Reales de Vellón. Recuperat 15 juliol 2014, des de: <http://www.muyinteresante.es/cultura/arte-cultura/articulo/reales-de-vellon>

<<En cuanto al edificio, continúa diciendo la Memoria, es uno de los que reúne mejores condiciones de España, habiéndose adornado las paredes de su espacioso patio interior, con todas las figuras de Geometría, Botánica, Zoología y sistemas Planetarios, todo con sus nombres para que aun en los momentos de recreo aprendan los niños. >>

2.1.3 Julián González de Soto³

Imatge 3: Julián González de Soto

A continuació, es descriurà qui va ser l'impulsor i primer director del primer Institut de l'Estat Espanyol, el Col·legi d'Humanitats de Figueres (1839).

Julián González de Soto va néixer a Ejea de los Caballeros, Saragossa, el 28 d'Abril de 1803. Des d'una precoç edat va mostrar una avidesa intel·lectual, una incansable vitalitat, un notable talent y una virtut exemplar.

L'any 1818 va ingressar a la Congregació de la Missió dels Paüls. Va estudiar en diversos centres d'Espanya i França. Va ser professor de Tecnologia del Seminari de Badajoz, Visitador dels "Padres Paüls", director de "Las Hijas de la Caridad" i, el més important, durant deu anys va dirigir l'Institut Nacional d'Ensenyament mitjà de Figueres.

L'any 1835, amb motiu de la revolució, va marxar a França i allà va dur a terme tasques de professor. L'any 1839 va retornar a Espanya i va fundar l'esmentat Institut. L'any 1843 va començar a dirigir les excavacions de les ruïnes d'Empúries, formant part de l'Arqueològica Espanyola. Un parell d'anys més tard, el 1945, organitza i n'és el primer director de l'Institut de Girona. Així, doncs, va ser el director del Col·legi d'Humanitats de Figueres del 1839 al 1845.

³ Vegeu la següent referència:

RODEJA GALTER, Eduardo. *Notas Históricas sobre el Instituto Nacional de Enseñanza Media de Figueras*. Figueres: 1939.

Posteriorment va formar part de la “Comisión de Pozos Artesianos de Madrid”, encara que per poc temps, ja que va retornar a la Congregació –probablement a la Congregació dels “Padres Paúles” –. Però, com que no va rebre una contestació favorable, va acceptar la direcció d'un col·legi Politècnic de Madrid, fins que es va reintegrar a la primera, essent destinat al Seminari Aguirre de Vitòria. L'any 1856 va ser anomenat soci honorari de l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre i, en breu temps, Rector del Seminari de Tarragona, ocupant així una canongia vacant. A més a més d'aquestes activitats, va ser l'inventor d'un procediment per extraure oli per mitjà de l'aire calent i el vapor, en definitiva, creava experiments i feia estudis per tal de dur a terme els seus invents. L'any 1862 funda el seu últim col·legi en el carrer de La Boqueria a Barcelona.

Desafortunadament, quan González de Soto arribava al seu punt àlgid en la seva carrera professional, va morir a causa d'un ictus cerebral el 1864.

2.1.4. Creació de l'Institut de Segon Ensenyament (1845)

L'any 1845 començava una nova etapa per a l'Institut. El qui va ser el primer fundador de l'Institut, Julián González de Soto, va deixar el seu càrrec de director per a marxar a ser el primer director de l'Institut de Girona. González de Soto s'acomiadava amb una gratitud solemne davant de totes les atencions que havia rebut de l'il·lustre claustre de professors, dels inspectors del col·legi i, per últim, de l'edifici que durant tants anys li havia proporcionat uns records que mai oblidaria.

D'altra banda, el Col·legi d'Humanitats de Figueres va passar a anomenar-se “Instituto Nacional de Segunda Enseñanza de tercera clase” de Figueres a partir del 9 de novembre de 1845, tot seguint les directrius de la Llei Pidal.

Per tal d'entendre millor quina va ser la situació que va envoltar la creació de l'Institut de Segon Ensenyament de Figueres, cal fer un incís sobre el Pla d'Estudis del 1845 (Llei Pidal):

L'article 51 de la llei afirmava que els establiments d'ensenyament podien ser públics o privats. En el següent article, l'article 52, es concretava quins eren els establiments

públics. Aquests eren únicament aquells que se sostenien totalment o parcialment amb les rentes destinades a la instrucció pública i aquells que estiguessin dirigits exclusivament pel Govern.

En el primer article es trobava feta la diferenciació dels diferents tipus d'ensenyament dels establiments d'instrucció pública del Regne:

- 1r. Estudis de Segon Ensenyament.
- 2n. Estudis de Facultat Major.
- 3r. Estudis Superiors.
- 4t. Estudis Especials.

A l'article 55 es feia una divisió dels establiments públics d'ensenyament en: Instituts, Col·legis Reials, Universitats i Escoles especials.

Segons l'article 56 de la Llei Pidal del 1845, els Instituts eren aquells establiments on s'impartien la segona ensenyança. Hi havia tres categories per als Instituts: existien els de primera, segona i tercera classe. Als Instituts de segona classe es donava l'ensenyament elemental de l'article 3, descrit una mica més avall. Als Instituts de tercera classe es proporcionava un ensenyament parcial de les assignatures de l'article 3. I per últim, els Instituts de primera classe o superior eren aquells que, a més a més de l'ensenyament elemental, s'impartien un mínim de dues assignatures d'ampliació.

Prèviament a l'article 3, a l'article 2 es definia que els estudis de Segon Ensenyament eren la continuació de la instrucció primària elemental completa, dividida en elemental i d'ampliació.

Per a l'ensenyament elemental es feien cinc anys. Les matèries que s'havien de cursar en aquest ensenyament elemental queden recollides en l'article 3 de la Llei Pidal:

Primer any:

- 1r: Gramàtica castellana, nocions generals de la llengua llatina.
- 2n: Exercicis del càlcul aritmètic, nocions de geometria, elements de geometria.
- 3r: Mitologia i principis de la història general .

Segon any:

1r: Llengua castellana, llengua llatina, sintaxis i principis de la traducció.

2n: Principis morals i religiosos.

3r: Continuació de la història i s'especialitzava a la d'Espanya.

Tercer any:

1r: Continuació de les llengua castellana i llatina, exercicis de traducció i composició d'ambdós idiomes.

2n: Principis de psicologia, ideologia i lògica.

3r: Llengua francesa.

Quart any:

1r: Continuació de la llengua castellana, traducció dels clàssics llatins i composició.

2n: Complement de la aritmètica, àlgebra fins a les equacions de segon grau, geometria, trigonometria rectilínia i geometria pràctica.

3r: Continuació de la llengua francesa.

Cinquè any:

1r: Traducció dels clàssics llatins, elements de retòrica i poètica i composició.

2n: Elements de física amb nocions de química.

3r: Nocions d'història natural

L'article 4 permetia als estudiants que volguessin cursar, paral·lelament a l'ensenyament elemental, estudis de dibuix lineal i dibuix de figura. Però, tal com es diu en el *Resumen histórico [...] (1888)*, les assignatures com com *Dibujo de figura*, *Teneduría de libros y ejercicios prácticos de comercio*, *Caligrafía y Dibujo lineal y caligrafía* i l'assignatura de *Lengua francesa*; eren matèries que no es consideraven acadèmiques. Per tant, no estaven reconegudes pel Reglament i, malgrat això, a l'Institut es van seguir cursant.

L'ensenyament d'ampliació, recollit en l'article 6, preparava als alumnes per a l'estudi de certes carreres o servia per a perfeccionar els coneixements adquirits en l'ensenyament secundari elemental. Aquest es dividia en dues seccions, una de Lletres i l'altra de Ciències.

La secció de Lletres integrava les següents matèries: llengua anglesa, llengua alemanya, perfeccions de la llengua llatina, llengua grega, llengua hebrea, llengua àrab, literatura general i concretament l'espanyola, filosofia i un resum d'història, economia política i dret i administració.

D'altra banda, en la secció de Ciències es cursava: matemàtiques, química general, mineralogia, zoologia, botànica i astronomia física.

L'ensenyament elemental i l'ensenyament d'ampliació constituïen, els dos junts, la Facultat de Filosofia. Els graus acadèmics de la Facultat de Filosofia existien de manera semblant en les Facultats Majors. Per a optar al títol de Llicenciat en Filosofia s'havia d'aprovar el Llicenciat de Lletres (perfeccions de llengua llatina, dos cursos de llengua grega, llengua anglesa o alemanya, literatura i filosofia) o de Ciències (complement de les matemàtiques elementals, un any de llengua grega, química general, mineralogia, botànica i zoologia).

Pel que fa a la classe del Instituto Nacional de Segunda Enseñanza, aquest posseïa la tercera. En aquesta tercera categoria no es podien, encara, cursar totes les matèries dels Estudis Generals. És per aquest motiu que l'Ajuntament va destinar un nou pressupost per augmentar el material científic. Gràcies a això l'any 1847 l'Institut va ser elevat a primera classe.⁴

L'any 1850 el nou Reglament exigia cursar els estudis de Segon Ensenyament en els Instituts Provincials. Per tant, l'Instituto Nacional de Segunda Enseñanza no podia impartir física, química i història natural. Però, el 31 de gener de 1851 es va reconèixer el dret de l'Institut a poder impartir totes les assignatures del grau de Batxillerat.

Paral·lelament a aquest fet, els professors ja havien rebut la seva corresponent titulació i podien exercir les seves respectives càtedres. Gràcies a això, els gabinets de Física i d'Història Natural van poder recobrar un nou impuls. També es van adquirir mapes murals per a les classes de Geografia, es va millorar el jardí botànic, es va iniciar la col·lecció i classificació de les plantes del país en herbaris i, finalment, es va renovar el mobiliari i els models de la classe de Dibuix. Aquesta última reforma va permetre crear un nou grup de pintura a l'oli i de moldejat per als alumnes.

Un altre any crític per a l'Institut va ser el 1858. La còlera es va començar a estendre pel territori de l'Empordà a partir de l'estiu del 1854. Per a poder afrontar les despeses i necessitats de l'Institut l'Ajuntament es va veure obligat a demanar els 50.000 reals de velló al Govern. A més a més, l'Ajuntament va haver d'invertir una summa considerable de diners per a la desinfecció dels objectes de la població.

Fent un lleuger salt en el temps, l'any 1868 es va dur a terme La Revolució del Setembre del 1868. Aquesta revolució va tenir una gran impacte sobre l'Institut.⁵ N'és exemple el curs 1869/1870. Aquest curs es van matricular vint-i-set alumnes, envers a les tres-centes matriculacions dels cursos anteriors que havien afavorit l'habilitació de nous dormitoris a la casa. Aquell curs va ser catastròfic: només un sol alumne va restar fins al final i l'Ajuntament va disminuir les subvencions destinades a l'Institut. Per aquests fets es poden apreciar les repercussions de la Revolució i l'entrada de l'Institut en una crisi existencial profunda.

No obstant això, no tots van ser anys de foscor. L'any 1877 Narcís Fages de Romà va fundar una granja experimental annexa a l'Institut per l'ensenyament de "Peritos Agrícolas y Tasadores". També es va aprovar un projecte per a construir el Palau de Justícia en el lloc on hi havia l'església, unida a l'Institut.

El 28 de maig del 1877 la plaça situada al davant de l'Institut es va acabar d'urbanitzar i es va inaugurar. D'aquesta plaça també en cal esmentar les recents reformes que s'hi han fet durant l'estiu de l'any 2014, aprofitant la celebració del 175è aniversari. Feia uns 50 any de l'última reforma d'aquesta plaça, popularment anomenada "plaça de l'Institut".

Imatge 4 : Reforma de la plaça de l'Institut Ramon Muntaner l'any 2014

⁴ PIDAL, José Pedro. *Plan de estudios de 1845, "Ley Pidal"*. Madrid: Imprenta Nacional, 17 de setembre de 1845.

⁵ La Revolució de 1868 o La Gloriosa, també coneguda com La septembrina o la Revolució de Setembre, va ser un aixecament revolucionari espanyol que va tenir lloc el setembre de 1868 al Regne constitucional d'Espanya i va suposar el destronament de la reina Isabel II i l'inici del període denominat Sexenni Democràtic. WIKIPEDIA. (2014). Revolución de 1868. Recuperat 15 juliol 2014, des de http://es.wikipedia.org/wiki/Revoluci%C3%B3n_de_1868

Malgrat tots els avenços, el Decret del 30 d'agost de l'any anterior al curs 1901/1902 provocava una altra crisi existencial per a l'Institut. El decret s'havia aplicat erròniament ja que no va tenir en compte la demarcació territorial en la qual l'Institut podia admetre alumnat.

Per tal de solucionar-ho, l'Ajuntament va elaborar una Instància per al Ministeri de la Instrucció Pública i Belles Arts. Es demanava ajuda ja que aquella era una situació de vida o mort per a l'Institut, el qual començava a acumular una antiguitat considerable. De fet, mai havia suposat cap despesa per a l'Estat i proporcionava uns resultats acadèmics excel·lent a més d'ingressos per al propi Estat. Tot i els esforços del municipi, no es va poder evitar que es restringís el dret que suposava la realització de la matrícula només per a aquells alumnes oficials de la localitat. A causa d'això, es va rebaixar la categoria de l'Institut i, posteriorment, es va veure obligat a tancar les seves portes. Però, quan el destí de l'Institut perillava severament, el ministre de la Instrucció Pública, el Sr. Conde de Romanones, va dictar un Decret en el qual elevava l'Institut a la categoria Provincial. Llavors, l'Institut podria readmetre la matrícula als alumnes dels afores de la localitat.

Finalment cal destacar de les *Notas Históricas sobre el Instituto Nacional de Enseñanza Media de Figueras*, d'Eduard Rodeja Galter, l'any 1906 i l'any 1910. L'any 1906 es va dur a terme l'exposició Agrícola industrial i artística a l'Institut. L'exposició, que es va estendre pel Claustre, pel pati i pel parc del davant de l'Institut, consistia en presentacions de totes les activitats de l'Empordà. Pel que fa a l'any 1910, és important ja que l'Institut deixa de pertànyer a l'Ajuntament i passa oficialment a l'Estat, el qual s'encarregarà de la seva administració.

Imatge 5: Institut Ramon Muntaner de Figueres al 1911

A partir de l'any 1939 no es troben més dades recollides en el llibret commemoratiu ja que Eduard Rodeja Galter explica que, a causa de la proximitat dels anys amb fets recents de la vida de l'Institut, és obligat a posar punt i final al seu relat.

Gràcies a l'edició especial que es va fer l'any 1989 al diari Empordà enguany al 150è aniversari de l'Institut Ramon Muntaner, es pot reconstruir parcialment la història de l'Institut a partir del 1940 –moment quan s'edita el llibre commemoratiu d'Eduard Rodeja Galter–. Així doncs, se sap que l'any 1955 se cedeix el terreny del costat de l'Institut per a construir-hi la parròquia que, a data d'avui, encara hi és.

No obstant això, no va ser fins el 3 de maig de 1958 que es va començar la construcció oficial de la parròquia. Una altra reforma notable que es va fer durant aquests anys va ser el trasllat de la porta principal d'accés al centre cap a la façana exterior (1945). De fet, la nova façana es construeix l'any 1945 ja que l'anterior va quedar destruïda per l'impacte indiscriminat d'una bomba de l'aviació franquista l'any 1938.⁶

Imatge 6 : Reforma de la façana de l'Institut Ramon Muntaner l'any 1947

2.2. 175 anys d'Història. El llegat material

És important destacar que la biblioteca, el meu objecte d'estudi, és només una part de tot el patrimoni d'aquesta Institució. La raó d'aquest apartat és fer un esment especial als altres llegats materials existents a l'Institut Ramon Muntaner.

Abans de continuar, m'agradaria clarificar que aquest capítol s'ha de concebre com una informació addicional per tal d'entendre millor les circumstàncies que han embolcallat a l'Institut Ramon Muntaner durant aquests 175 anys d'història. Tot i que apareixen alguns apunts descriptius sobre la seva biblioteca és a partir del punt tres d'aquest treball (3. *La biblioteca de l'Institut*) on, el tema, es tractarà de forma exhaustiva.

⁶ BERNILS I MACH, Josep Maria. *Edició especial commemorativa del 150è Aniversari de l'Institut "Ramon Muntaner" de Figueres*. Figueres: Ajuntament de Figueres i Setmanari de l'Alt Empordà, 1989.

Segons J.M. Soldevilla, professor de Llengua i Literatura Espanyola de l'Institut Ramon Muntaner, el patrimoni de l'Institut es pot separar en tres grans grups: el patrimoni antic (el material que va existir però, ara per ara, es desconeix on està), el patrimoni cedit (el material que l'Institut ha donat a altres institucions) i el patrimoni conservat (el material que, a data d'avui, es preserva a l'Institut).⁷

En efecte, el patrimoni antic engloba aquells materials que se saben que van existir però que avui en dia no es té una constància clara dels seus paratges perquè s'han perdut. En són exemple les tres obres d'art (*La desesperació de Judas, el Cid i Dos niños pobres*) que Rubaudonadeu va donar a l'Institut l'any 1885. Un altre exemple que configura aquest patrimoni antic són els 2426 llibres que s'han perdut del catàleg d'Amadeo Llaverias. En aquest catàleg es recollien un total de 2793 exemplars i se sap que se n'han perdut tants perquè, gràcies a les tasques de catalogació que ha realitzat Gurutze Irusta –professora de Grec i Llatí i bibliotecària de l'Institut Ramon Muntaner– a la biblioteca, s'ha trobat l'existència de 367 exemplars que a l'any 1918 formaven part d'aquest catàleg sobre la biblioteca de l'Institut Ramon Muntaner. Actualment, aquests 367 llibres estan degudament catalogats segons el sistema de l'ePèrgam i són un clar exemple del patrimoni conservat.

D'altra banda, els materials que queden dispersats pels diferents seminaris de cada departament també formen part del patrimoni conservat. Un exemple són les següents fotografies, unes diapositives de vidre que s'utilitzaven a principis del segle XX per a il·lustrar les classes d'Història de l'Art i que resten a l'espera d'investigació.

Imatges 7 i 8: Diapositives utilitzades per a la il·lustració d'obres a l'assignatura d'Història de l'Art a principis del s. XX.

El 1849 l'advocat Narcís Fages de Romà plantejà, en la *Memoria acerca los medios de más fácil y oportuna aplicación para promover los adelantamientos de nuestra economía rural*, quins havien de ser els instruments que els hisendats havien de fer servir per a poder dur a terme una renovació agrícola. Per tal de difondre eficaçment la nova agricultura, es necessitava l'ajuda de la premsa escrita.

És per això que a partir de la publicació de *Memoria acerca los medios* [...] Fages de Romà enviaria periòdicament les cròniques empordaneses a la revista de l'IACSI. Amb aquest pretext, durant una desena d'anys es publicà a Figueres *El Bien del País* (1845-1848) i *La Granja* (1850-1857). La majoria d'aquestes publicacions estaven escrites en llengua castellana però, esporàdicament, apareixien redactats en català, en l'anomenat “el lenguaje provincial de nuestros campos”.

Els articles solien tractar sobre la necessitat d'acollir millores en les explotacions, nous conreus, noves màquines o noves rotacions de conreus. També apareixien temes de reflexió sobre els aspectes que més preocupava als hisendats empordanesos: la vindicació de la guàrdia rural, en el cas de *El Bien del País*; i la possible desaparició del sistema d'herència català degut al projecte de Codi Civil del 1851 o la possible redempció de censos, en la revista de *La Granja*. Pel que fa a la revista *La Granja*, entre el material que s'està catalogant actualment a la biblioteca s'han trobat totes les publicacions de l'any 1850 d'aquesta revista. De moment ens consten les publicacions des del gener fins al desembre del 1850 i algunes de l'any següent.

Imatge 9: Exemplar de la portada del segon número del segon any de la publicació de la revista “La Granja”, trobat a la biblioteca de l'Institut Ramon Muntaner de Figueres.

⁷ Entrevista a Joan Manel Soldevilla, professor de l'INS Ramon Muntaner, realitzada el 3 de juliol de 2014 a Figueres per part de Cristina Mitrica.

D'altra banda, el patrimoni cedit se centra més en aquells objectes, materials, documents... que s'han donat a altres institucions. Cal recordar que el Museu de l'Empordà (actualment al Carrer de la Rambla, 2) durant molts anys es va ubicar on a dia d'avui hi ha els diferents seminaris dels diferents departaments de l'Institut Ramon Muntaner.

En parlar de patrimonis no cal oblidar aquells que pertanyen a la flora de l'Institut amb els seus 12 arbres centenaris del claustres; així com la col·lecció d'animals, vertebrats i invertebrats, de diferents espècies i classes, que l'Institut alberga al seu interior. Es poden trobar al llarg dels passadissos de l'Institut i al Laboratori de Biologia tant insectes, rèptils i amfibis com ocells, mamífers i peixos; fins i tot hi ha un esquelet humà real –probablement d'un monjo del convent–!

Tampoc cal ignorar el patrimoni artístic amb tota la col·lecció de pintures i gravats que hi ha a l'aula d'exàmens, el quadre de González de Soto (ubicat al despatx del director), la troballa d'unes làmines de dibuix a la biblioteca, etc. Finalment, cal puntualitzar que l'edifici en si, amb origen en un convent franciscà, forma el patrimoni arquitectònic de l'Institut.

L'Institut Ramon Muntaner resulta una de les peces amb més valor històric de la ciutat ja que Figueres, en els últims anys, ha potenciat més la modernitat més que l'antiguitat. Considero que també caldria valorar els vestigis que han perdurat al llarg dels anys, perquè com a mínim han hagut de suportar els bombardejos provocats per la Guerra Civil Espanyola (1936-1939) i, tot i això, s'han mantingut en un estat impecable i bon funcionaments. L'Institut, és un exemple d'aquesta tenacitat que construeix una singularitat única per a Figueres.

Tot seguit, es dedicaran algunes pàgines a la Granja-Escola de Fortianell. La Granja-Escola és important perquè, quan es va tancar definitivament l'escola, tot el material del que disposava es va traslladar al Col·legi d'Humanitats de Figueres. En efecte, tot aquest equipament que es va incorporar, va formar part del patrimoni de l'Institut.

Granja - Escola de Fortianell⁸

Narcís Fages de Romà va fundar la Societat Agrícola de l'Empordà –que es convertiria en l'Institut Català de Sant Isidre– l'any 1845. Quatre anys més tard, l'any 1849, Fages de Romà i un grup d'hisendats gironins van proposar un programa agrari per al desenvolupament de l'agricultura.

Imatge 10: Granja –Escola de Fortianell

El programa s'havia creat per a solucionar els problemes que ocasionaven els productes que procedien de l'interior de la península. Aquests resultaven més barats i de millor qualitat que els locals i feien perillar les seves rendes de cereals. La Granja-Escola de Fortianell formava part d'aquestes reformes encabides dins del programa. La Junta Provincial d'Agricultura va aprovar el projecte per a la construcció de la Granja-Escola de Fortianell –a uns cinc quilòmetres de Figueres– l'any 1854. Abans de fundar l'Escola Narcís Fages de Romà ja havia fet alguns assajos del conreu de la Rubia cordifolia (planta usada per a l'elaboració de tint) al jardí botànic de l'Institut.

Finalment, el 4 de maig del 1855 es va inaugurar la Granja-Escola com a: <<un establecimiento de enseñanza profesional de agricultura, en el que se ejercita el cultivo y la economía rural con arreglo a los buenos principios a las prácticas ilustradas>>. En definitiva, això va permetre millorar les feines i reduir els costos de producció.

⁸ Sobre aquesta etapa podeu consultar:

ARXIU INSTITUT RAMON MUNTANER, *Resumen histórico del establecimiento, vicisitudes y resultados generales de la instrucción dada en el Instituto de segunda enseñanza de la Ciudad de Figueras*. 1888

GIFRE, Pere. *HISTÒRIA DE L'ALT EMPORDÀ*. Barcelona: Diputació de Girona, 2000

RODEJA GALTER, Eduardo. *NOTAS HISTÓRICAS SOBRE EL INSTITUTO NACIONAL DE ENSEÑANZA MEDIA DE FIGUERAS*. Figueres, 1939.

SERNA, Èrika; SERRA, Joan. "Fortià", *Quaderns de la Revista de Girona*, núm. 110 (2003), Girona: Diputació de Girona/Caixa de Girona.

Entrevista a Joan Ferrerós, exprofessor de l'INS Ramon Muntaner, realitzada el 29 de juliol de 2014 a Figueres per part de Cristina Mitrica.

FERRERÓS, Joan. *Crònica interna del primer institut de l'Estat*. Figueres: Brau Edicions, 2015.

Els alumnes que hi assistien es dividien en dos grups. El primer grup era per als alumnes que estudiaven la teoria agrícola i agrimensora i feien exercicis pràctics d'ambdues ciències. En canvi, el segon grup estava constituït pels cultivadors que combinaven les pràctiques agràries amb elements de la seva professió. Per aquest motiu l'Escola va ser considerada una modernitat i pionera pel que feia als cicles formatius i estudis professionals, que oferia abans que ningú. Pel que fa als exàmens de final de curs, aquests es duïen a terme a l'Institut i s'elaboraven per un tribunal format per una comissió de professors de l'Institut. Aquesta estava composta pels catedràtics de Matemàtiques, de Física i Química, d'Història Natural, pel Director i pel Secretari.

La subvenció de l'Escola de Fortianell es feia a càrrec de la mateixa Diputació que, uns quants anys més tard, subvencionaria amb 15.000 reals de velló anuals a l'Institut per tal de facilitar la R.O. de l'1 d'agost de 1866..

L'any 1863, juntament amb l'Ajuntament i altres entitats figuerenques, es va organitzar una exposició agrícola a l'actual Institut Ramon Muntaner. L'exposició va tenir una gran transcendència en la vida de la ciutat i, fins i tot, es va recordar com un dels actes més importants de l'Empordà durant el segle XIX. L'exhibició, acompanyada de l'assistència de preades autoritats, es va estendre durant els dies 11, 12 i 13 de setembre i va ser inaugurada pel capità general. L'Ajuntament va aprofitar l'exposició per a millorar la infraestructura de l'edifici i els carrers de l'entorn de l'Institut. Un altre fet, que guarda connexió amb aquest, és *l'Exposició Internacional d'Agricultura, Ramaderia i Indústria* celebrada per les fires de Santa Creu de 1899 a l'Institut. Com que els materials sobrepassaven l'espai del que disposava l'Institut, es van haver d'ocupar totes les dependències interiors i exteriors de l'edifici. L'exposició va ser un èxit rotund i Lluís M. Jordi –professor, secretari i pèrit agrícola– va proposar la fundació de la Cambra Agrícola, que l'any següent ja es va construir. Per les fires de 1906, l'Ajuntament i la Cambra Agrícola van organitzar una altra exposició a l'Institut relacionada amb l'agricultura, la ramaderia, la indústria i d'oficis com l'avicultura, zootècnica, vitivinicultura, oli, agricultura general i industria, indústria diversa, art, i escoles provincials i especials per a aprenents. Malgrat els projectes de la Cambra Agrícola, aquesta es va enderrocar l'any 1971 per cedir el lloc per a l'edificació de l'actual edifici del Museu de l'Empordà.

Pel que fa als resultats dels alumnes de la Granja-Escola, aquests eren excel·lents i mostraven el bon funcionament de l'escola. Gràcies a això, es va aprovar una Real Ordre del 16 d'octubre de 1860 que atorgava als alumnes, del primer grup, el títol d'*Agrimensor, périto tasador de tierras*, el qual es podia obtenir al propi Institut. Una altra R.O. del 24 de setembre del 1861 va establir que la Granja-Escola quedaria agregada a l'Institut. D'aquesta manera els alumnes tenien la possibilitat de poder obtenir la titulació acadèmica d'agrimensors i pèrits. Des d'aquell moment els estudiants podien cursar els estudis generals de les matèries comunes –Matemàtiques, Física i Química i Història Natural– simultàniament amb les matèries específiques de la Granja-Escola –Agricultura i Topografia–. Les pràctiques es duïen a terme al lloc on ara està construït l'edifici de l'Escola Sant Pau, on tenien a la seva disposició 8745 m². Només els d'especialitat van poder continuar treballant a Fortianell.

De fet, el que cal remarcar sobre la Granja-Escola de Fortianell és aquest últim esdeveniment: el mes d'abril de 1866 Francesc Jordi Romañach, director de l'Institut, va exposar al consistori l'interès que tenia perquè els estudis d'agricultura es convertissin en assignatures convencionals. La petició va ser acceptada i una R.O. de l'1 d'agost de 1866 va decretar la supressió de les escoles d'agricultura, tot integrant-les als estudis generals de Segon Ensenyament. Encara que no va ser fins el 30 de setembre de l'any 1875 que l'ensenyament agrícola es va tancar definitivament i es va traslladar a l'Institut, motivat també pel canvi d'actitud dels hisendats gironins.⁹ Va ser així com totes les eines que es van usar a la Granja-Escola de Fortianell van passar a formar part de l'Institut, tot i que les pràctiques es continuaven fent a l'horta del darrera del centre. Del material científic en cal dir que estava constituït per 28 instruments (trilladora, ventadora, desgranadora, sembradora, trepitjadora...), 15 instruments per a les observacions meteorològiques (anemòmetre, baròmetre, pirheliòmetre, higròmetre, actinògraf) i pels materials necessaris pels exercicis pràctics de l'agrimensora (grafòmetres, esquadres, planxetes, teodolits, nivells...).

Tots els materials que s'acaben de citar se sap que es van guardar al magatzem que, posteriorment, es va convertir en l'espai de la biblioteca. Podria ser que, en aquestes circumstàncies, la petita però ben triada i nodrida biblioteca hagués passat a formar part de la biblioteca de l'Institut Ramon Muntaner. Tot i això, en el *Resumen histórico del establecimiento, vicisitudes y resultados generales de la instrucción dada en el Instituto*

de segunda enseñanza de la Ciudad de Figueras¹⁰ (1888) es troben diverses descripcions sobre el material contingut a cada gabinet o càtedra de l'Institut. Així doncs, es podria concloure que tot aquell material útil, arribat de la Granja-Escola, es podria haver guardat en cada gabinet i, d'aquesta manera, utilitzar-lo per a fins acadèmics.

Aprofitant aquest recurs, a continuació es descriurà el material que configurava cada un dels gabinets de l'Institut –per descomptat, obviant el mobiliari, pissarres, regles, cadires, taules i altres instruments indispensables per dur a terme qualsevol classe–. El motiu d'aquesta descripció és il·lustrar l'equipament del que disposava el centre per tal de preparar acadèmicament a uns estudiants competents. A més a més, alguns d'aquests instruments ara estan exposats a les vitrines que hi ha als passadissos del primer pis de l'Institut. D'altres, en canvi, resten amagats en algun racó dels diferents seminaris, a l'espera de ser descoberts.

Per a les classes de Geografia, els professors tenien a la seva disposició 8 mapes en grans murals, dos globus terrestres i un globus terrestre del sistema Copernicà.

Pel que fa al gabinet de Física, aquest estava format per 261 instruments: 4 per a la demostració de propietats generals dels cossos, 28 per a la mecànica dels sòlids, 25 per a la mecànica dels líquids, 27 per a la mecànica dels gasos, 7 instruments per acústica, 36 per a l'estudi de les teories de la calor, 37 per a l'estudi de la llum, 12 per a l'estudi del magnetisme i per a les teories de l'electricitat, 49 per a l'estudi de l'estàtica, 17 per a l'estudi de la dinàmica i 85 aparells per a l'estudi de l'electromagnetisme i de l'electrodinàmica.

Per a l'estudi dels elements de Química existien 18 aparells i un número suficient de fogons, gresols, tubs de fang i d'assaig, provetes, càpsules de porcellana, tubs de seguretat, 60 flascons amb productes químics i 60 flascons més buits i amb tap esmerilat.

⁹ SERNA, Erika; SERRA, Joan. "Fortià", *Quaderns de la Revista de Girona*, núm. 110 (2003), Girona: Diputació de Girona/Caixa de Girona.

¹⁰ BOIX Y MONRÓS, José; MARECA Y ORIOL, Juan. *Resumen histórico del establecimiento, vicisitudes y resultados generales de la instrucción dada en el Instituto de segunda enseñanza de la Ciudad de Figueras*. 1888

Per les classes d'Història natural l'Institut posseïa tres grans làmines de talls geològics i, per l'estudi de mineralogia, una col·lecció de 85 sòlids que representaven els sis tipus cristal·lins. També es comptava un total de 300 exemplars de magnesi, sosa, mercuri, plom, ferro, coure, antimoni, plata, sofre, hulla, cinabri... També hi havia una col·lecció de 400 minerals classificats per Dufrénoy¹¹, 200 roques classificades per Nérée Boubée¹² i 100 fòssils classificats per Beaumont.¹³

Per a l'estudi de Zoologia hi havia una extraordinària col·lecció de 91 làmines de zoologia, 21 mamífers, 103 aus, 8 rèptils i un quadre amb molts exemplars petits, 5 peixos, una col·lecció de 200 mol·luscos (acèfals, gasteròpodes, cefalòpodes, cirrípedes i anèl·lids), una col·lecció de 210 d'invertebrats articulats (coleòpters, hemípters, neuròpters, lepidòpters, miriàpodes i aràcnids) i 8 quadres amb molts altres exemplars.

Finalment, hi havia tres quadres de zoòfits amb alguns exemplars solts i 14 esquelets que s'utilitzaven per les classes d'anatomia comparada.

Per a les classes de Botànica l'Institut guardava 492 espècies corresponents a 266 gèneres de 80 famílies, classificades per Juan Isern Batlle. També es disposava d'un jardiner botànic en una àrea d'uns 600 m² i la seva plantació es seguia segons el sistema de Le Maont.

¹¹ Jean-Baptiste Armand Louis Léonce Élie de Beaumont (1798 –1874) va ser un geòleg francès. Juntament amb Dufrénoy va fer viatge científic per Anglaterra i Escòcia l'any 1823 amb el professor de geologia Brochant de Villiers. Les seves conferències acadèmiques per 1843-1844 es van publicar en 2 volums, (1845-1849), sota el títol de *Leçons Géologie pratique*. WIKIPEDIA. (2014). *Jean-Baptiste Élie de Beaumont*. Recuperat 30 setembre 2014, des de http://en.wikipedia.org/wiki/Jean-Baptiste_%C3%89lie_de_Beaumont

¹² Nérée Boubée (1806 - 1862) va ser un naturalista, entomòleg, geòleg, escriptor i professor de la Universitat de París. El membre de la societat d'entomologia de França va establir l'any 1845 una casa concessionària de la història i publicació natural, la "Maison Boubée". WIKIPEDIA. (2014). *Nérée Boubée*. Recuperat 30 setembre 2014, des de http://fr.wikipedia.org/wiki/n%C3%A9r%C3%A9e_boub%C3%A9e

¹³ Armand Dufrénoy (1792-1857) va ser un geòleg francès i mineralogista. Conjuntament amb Élie de Beaumont van publicar, l'any 1841, un gran mapa geològic de França, que mostrava el resultat de les investigacions realitzades durant tretze anys (1823-1836). WIKIPEDIA. (2014). *Ours-Pierre-Armand Petit-Dufrénoy*. recuperat 30 setembre 2014, des de http://en.wikipedia.org/wiki/ours-pierre-armand_petit-dufr%C3%A9noy

Per a les classes de Matemàtiques i de Dibuix lineal i Topografia s'utilitzaven 120 quadres, un atlas de Dibuix topogràfic, una col·lecció de 20 sòlids, una col·lecció de 79 figures geomètriques de Legendre¹⁴, una col·lecció de 20 elements de geometria descriptiva de Fourcy. Per a l'estudi de la Topografia i les aplicacions a la geometria, s'emprava l'instrumental necessari: planxetes, grafòmetres, cúpules i esquadres d'agrimensor amb el tríode corresponent; nivells d'aigua i d'aire, transportadors, plomades, jalons i cadenes...

La secció de Dibuix i pintura estava composta per 26 quadres al oli, 20 aquarel·les i petits dibuixos, 53 gravats de la calcografia nacional amb 6 còpies més de Kaulbach¹⁵, 44 fotografies (12 d'elles eren còpies de Fortuny¹⁶) i un aiguafort. La secció de guixos estava integrada per 14 caps, 14 cons geomètrics, 11 adorns àrabs, 7 fulls de col·leccions diferents, 13 extremitats i una col·lecció de models d'estàtues, caps grecs, fornícules, relleus, palanganes antigues, un canelobre i un sarcòfag. La secció d'antiguitats tant sols reunia un tapís i dos plats de llautó de la època d'Enric IV, una àmfora, un sarcòfag i un tros de mosaic del jaciment d'Empúries.

Per Dibuix de figura, a part dels impecables cossos immòbils de fusta, l'aula estava dotada de 84 cadires aïllades i fixes per a la successió de delineatge, 10 cadires mòbils pels estudiants del modelat, cavallets per les classes de pintura, pedestals aïllats per sostenir les estàtues i bustos que es copiaven.

Per a les classes de nit de Dibuix de figura, es disposava de faroles i encenedors de gas. Es podien trobar també 19 sòlids geomètrics de fusta, 60 models de quadres dels principis del delineatge i ombrejat i 60 més dels models de tint i material per a l'enguixat. També es tenia El Laocoonte i l'Antínoo per a les classes de Dibuix a més a més de 27 bustos a tall natural, 22 models de mitjanes dimensions, 9 estàtues de mida natural com *Les Venus* de Médicis i de Cànova, *El Fauno*, *El Desollado* de Guadon i 9 relleus d'argila. Al dipòsit hi havia més de 200 models de gèneres variats (figures, caps, paisatges, marines, adorns...).

Pel que fa als objectes d'Art, l'Institut contava amb un Museu en desenvolupament. Aquest ocupava dues estances, en extensió lineal de 17 metres de llarg i 7 d'amplada. El museu estava format pels donatius que es varen fer a l'Institut per Juan Tutau, Ignacio

de Aloy, Pablo Milà i Fontanals, Agustín Rigalt, Tomàs Padró, N. Pellicer i José Gironella Rudó.

Josep Rubaudonadeu també va fer un donatiu a les classes de Dibuix natural i pintura que consistia en 6 retrats del donant, és a dir, 2 a l'oli, 2 al carbó, un "en cabello", i un altre en esmalt. D'altres autors es van donar 3 aquarel·les, 5 fotografies, 5 tabletes, un retrat a carbó d'Estanislao Figueras, un quadre a l'oli representant una família valenciana, un bust de fang cuit i un medalló. El Ministeri de Foment va donar 22 quadres a l'oli, 50 gravats rebuts dels Sr. Alcalde de la ciutat.

Moltes d'aquestes obres van passar a formar part del primer fons artístic del Museu de l'Empordà, que va néixer a partir del museu d'Art que hi havia a l'Institut de Figueres. La creació d'aquest últim, del museu de l'Art, va ser possible gràcies a les donacions que es van rebre de personatges com Rubaudonadeu i, en segon lloc, gràcies a l'Escola de Dibuix i Pintura de l'Institut.

És per això que, aprofitant aquest capítol que tracta del llegat material d'aquest Institut, s'ha considerat oportú obrir, a continuació, tres nous subapartats. Els subapartats corresponen a la descripció de tres escoles i d'un museu que van tenir els seus orígens a l'Institut. Aquests són: L'Escola Menor de Belles Arts i l'Escola Municipal de Dibuix de Figueres, el Museu de l'Empordà i, per últim, l'Escola d'Arts i d'Oficis de Figueres.

¹⁴ Adrien-Marie Legendre (1752 - 1833) va ser un matemàtic francès. Va fer importants contribucions a l'estadística, la teoria de nombres, l'àlgebra abstracta i l'anàlisi matemàtica. WIKIPEDIA. (2014). *Adrien-Marie Legendre*. Recuperat 30 setembre 2014, des de http://ca.wikipedia.org/wiki/Adrien-Marie_Legendre

¹⁵ Wilhelm von Kaulbach (1805-1874) va ser un pintor alemany, va observar principalment com a muralista, sinó també com a il·lustrador de llibres. Els seus murals decoren edificis a Munic. L'associen a l'escola de Düsseldorf de la pintura. WIKIPEDIA. (2014). *Nérée Boubée*. Recuperat 30 setembre 2014, des de http://en.wikipedia.org/wiki/Wilhelm_von_Kaulbach

¹⁶ Marià Fortuny i Marsal (1838 - 1874) fou un pintor, dibuixant i gravador català. Fortuny va ser una de les figures més excepcionals de la pintura catalana del segle XIX. WIKIPEDIA. (2014). *Wilhelm von Kaulbach*. Recuperat 30 setembre 2014, des de http://ca.wikipedia.org/wiki/Mari%C3%A0_Fortuny_i_Marsal

L'Escola Menor de Belles Arts i l'Escola Municipal de Dibuix de Figueres¹⁷

En primer lloc cal donar les gràcies a Mariona Seguranyes i al seu estudi *La mirada persistent. Història de la pintura a Figueres 1892-1960* (Figueres, 2013). A partir del seu text, es pot reconstruir la història de les Escoles de Dibuix i Pintura de Figueres que es van iniciar a partir de la petita classe de Dibuix que hi havia a l'Institut Ramon Muntaner.

Així doncs, el primer que cal conèixer és personatge d'Antoni Masferrer (Barcelona 1815-Figueres, 1893). Masferrer, un gran aficionat a la fotografia, va ser des del 1841 professor de dibuix i pintura al Col·legi d'Humanitats de Figueres (1839). A banda de la seva tasca docent a l'Institut, Antoni Masferrer també donava classes a nois i noies a la seva acadèmia privada de dibuix.

Les seves obres solien exposar-se conjuntament amb les dels seus alumnes, que mostraven un gran respecte per a ell. La seva popularitat a la segona meitat del segle XIX va quedar determinada pel disseny dels vestits dels gegants locals (1862). El seu quadre més conegut és el retrat de Julián González de Soto, elaborat l'any 1860.

Antoni Masferrer va aconseguir transformar l'any 1892 aquella petita aula de dibuix en l'Escola Menor de Belles Arts, ubicada en el mateix Institut Nacional de Segon Ensenyament, però que tenia un funcionament independentment de la Institució. La nova Escola estava controlada per l'organisme provincial, que pagava les dues terceres parts del sou del professor, i l'Ajuntament –que es feia càrrec del local, del material i del manteniment–, que pagava la tercera part restant del sou del professor. D'aquesta manera Antoni Masferrer es va convertir en el director i professor d'aquella primera Escola Menor de Belles Arts.

¹⁷ Per més interès consulteu:

SEGURANYES, Maria. "Museu Empordà", *La mirada persistent. Història de la Pintura a Figueres*(1892-1960).

Recuperat 10 agost de 2014, des de <http://www.figueres.cat/upload/2013premsalamiradapersistent.pdf>

Entrevista a Joan Ferrerós, exprofessor de l'INS Ramon Muntaner, realitzada el 29 de juliol de 2014 a Figueres per part de Cristina Mitrica.

FERRERÓS, Joan. *Crònica interna del primer institut de l'Estat*. Figueres: Brau Edicions, 2015.

Jaume Almà, pintor guardonat i alumne de Masferrer, va prendre possessió de l'Escola l'any 1893, quan el seu mestre va morir. Però, aquesta l'acabarà dirigint Joan Bernadet. El següent director va ser Guillem Roca, substituït per Josep Berga l'any 1896. A partir del juliol de 1897 l'Ajuntament deixa de subvencionar l'Escola Menor de Belles Arts ja que no estava d'acord amb el nomenament del darrer director. Aquest fet va permetre que s'engendrés l'Escola Municipal de Dibuix.

L'any 1904 Sebastià Escapa va ser anomenat professor ajudant de dibuix de l'Escola Municipal de Dibuix fins el 1934, any de la seva jubilació. El mateix Escapa també va dur a terme tasques a la biblioteca de l'Institut i serà un dels impulsors de l'Escola d'Arts i Oficis, de la biblioteca municipal i del monument a Monturiol. Escapa, juntament amb Ricard Giralt i el polític Josep Puig Pujades, crearan el Museu de l'Empordà que en els seus orígens se situava en el mateix Institut.

L'any 1905 l'Escola Municipal de Dibuix es va dirigir per Juan Núñez, catedràtic i professor dels il·lustres alumnes Dalí, Reig, Baig, Bech... Juan Núñez a més de ser el professor i director de l'Escola, també va ser bibliotecari de l'Institut, secretari i vicedirector del Col·legi. Pel que fa a l'horari, les seves classes començaven a les sis del vespre. El primer parell d'hores eren les classes de les noies i a partir de les vuit, començaven les classes dels nois. Hi va haver una progressió excel·lent quant a l'èxit i les matrícules dels alumnes, que augmentaven any rere any.

Des de l'any 1915 va començar a augmentar el nombre d'alumnes i l'any 1917 l'escola es va traslladar a un local més espaiós situat al carrer dels Tints. Núñez va marxar de Figueres l'any 1932. Marià Baig el va substituir provisionalment fins que Ramon Reig va ocupar la vacant que el professor va deixar.

Els alumnes més destacats de Núñez, als quals els hi inculcava << la precisió en el dibuix, la disciplina alhora d'aplicar les lleis de les belles arts i el traç meticulós >>, van crear l'Escola Empordanesa o l'Escola de Figueres. Alguns dels alumnes van ser: Salvador Dalí, Ramon Reig, Marià Baig, Joaquim Bech de Careda, Lluós Vayreda, Antoni Pitxot...

Pel que fa a la importància d'aquesta escola és que l'any 1885 van ser concedits al col·legi, amb destí a l'Escola de Belles Arts, set quadres fets a oli procedents del Museo del Prado de Madrid. Al mateix any, Rubaudonadeu va fer des de París un regal valorat en 1.000 volums amb destinació a la biblioteca de l'Institut. L'any 1890 Rubaudonadeu va tornar a fer un donatiu, aquesta vegada a l'Escola de Belles Arts de l'Institut, dels següents tres quadres: *La desesperació de Judas, el Cid i Dos niños pobres*.

La vertadera intenció era crear un museu de pintura, escultura i antiguitats gràcies a les primeres donacions de Juan Tutau i Vergés. Altres ex alumnes, amants de la cultura, també van seguir els seus passos i van fer donacions als diversos gabinets d'Història Natural, Física i Química, Biblioteca i Belles Arts. Es creà una comissió, dirigida pel Sr. Masferrer, que s'encarregava de rebre i ordenar tots els objectes d'aquell petit museu. Alguns donants van ser: els Srs. Pablo Millá, Agustí Rigalt, J.L. Pellicer, Abdó Serradell, Tomàs Padró i el Sr. Milà, entre els més distingits. És per això que el curs 1901/1902 es va obrir amb la inauguració d'una làpida de marbre al claustre. A la làpida hi figuraven, en lletres d'or, els noms del fundador i dels protectors del centre.

Per aquest fet és important dedicar el següent subapartat al Museu de l'Empordà de Figueres, ja que va néixer gràcies a aquell petit museu que s'havia creat a l'Institut per tal de preservar les obres d'art dels alumnes i de les donacions que feien els protectors de l'Institut.

Museu de l'Empordà de Figueres¹⁸

Ambdues escoles, la de Belles Arts i la Municipal de Dibuix, que la substitueix, tenen una rellevància important tant pels professors, breument esmentats amb anterioritat, com per les obres de les que disposaven. Aquestes obres pertanyien a quadres del fons del Museu del Prado i de les donacions de Josep Rubaudonadeu, Joan Tutau, Teodor Baró; entre d'altres. Van ser aquestes pintures les que, posteriorment, van configurar el primer fons del Museu de l'Empordà.

¹⁸ Per més informació vegeu:

SEGURANYES, Maria. "Museu Empordà", *La mirada persistent. Història de la Pintura a Figueres(1892-1960)*.

Recuperat 10 agost de 2014, des de <http://www.figueres.cat/upload/2013premsalamiradapersistent.pdf>

De totes aquelles donacions generoses cap a l'Institut, tot el que queda són els gravats de l'aula d'exàmens o sala d'actes de l'Institut, els dos plats que decoren la sala de professors i el quadre de Masferrer en el que havia representat a Julián González de Soto, penjat encara ara al despatx del director. Les altres obres es poden trobar al Museu de l'Empordà, tret d'aquelles que es van perdre, que no se saben on estan.

Joan Tutau Vergés (Figueres, 1829-1893) va ser un dirigent republicà, escriptor i ministre de finances de la Primera República Espanyola. El 4 de febrer de 1876 va donar a l'Institut, com a mostra d'agraïment cap a la ciutat i com a millor incentiu per als estudiants, distintes obres i peces. Concretament, aquells elements que constituïrien el Museu de l'Empordà eren 26 olis, 20 aquarel·les, 53 gravats, 44 fotografies, 1 aiguafort, 41 guixos, 1 tapís, 1 àmfora, 1 sarcòfag, 1 fragment del mosaic romà d'Empúries i 2 plats de llautó de l'època d'Enric IV. Per al gabinet de Física, va regalar el primer arc voltaic d'Espanya. Tutau Vergés també va fer una generosa donació a l'Institut, en metàl·lic, que es destinaria al material de les classes.

Antoni Masferrer, catedràtic de Dibuix del col·legi, presidia una comissió amb que havia sol·licitat un ajut econòmic a l'ajuntament per a crear el Museu de l'Empordà. Amb la primera subvenció es va decidir emmarcar tots els quadres que en mancaven.

El 8 de maig van arribar més obres per al futur Museu, gràcies a les donacions de Pau Milà i Fontanals (1810-1883); Agustí Rigalt Cortiella (1846-98); Josep Lluís Pellicer (1842-1901); Tomàs Padró Pedret (1840-77); i Abdó Serradell.

L'any 1885 Josep Rubaudonadeu (Figueres, 1841-Madrid, 1916), qui fou escriptor, polític i secretari d'Estanislao Figueras; va fer una donació destacable de 1.000 llibres a la biblioteca de l'Institut, tal com s'explica degudament en l'apartat dedicat a la història de l'Institut. Tres mesos més tard va fer una altra donació en què constaven dos quadres al carbó, un esmalt, tres aquarel·les, cinc fotografies, un retrat, quatre marines i tres olis: *La desesperació de Judes*, *El Cid* i *Dos nens pobres*. Novament, serà el departament de Dibuix, Masferrer, qui s'encarregui de la gestió d'aquest material.

L'any 1920 es creà una junta gestora per al Museu, que s'acabaria construint l'any 1946, formada per l'arquitecte Ricard Giralt, pel professor Sebastià Escapa i pel polític

Josep Puig Pujades. Serà a l'ala oest i a la nord del primer pis de l'Institut on es guardaran totes les obres fins que, aquest Museu de l'Empordà, no obri les seves portes l'any 1971, quan es traslladà definitivament, de l'Institut, a la Rambla.¹⁹

Per últim queda per explicar l'Escola d'Arts i d'Oficis de Figueres. Els orígens d'aquesta escola també es remunten a les estances del Col·legi d'Humanitats de Figueres. És en aquest moment quan un comença a valorar més les petites iniciatives que sorgeixen en els llocs més recòndits perquè algunes d'elles acaben creixent fins a formar una gran obra.

L'Escola d'Arts i d'Oficis de Figueres²⁰

Joan Clerch i Nicolau (Figueres, 1854-1912) va deixar un llegat que s'havia de destinar a la fundació i manteniment de l'Escola d'Arts i d'Oficis.

El 9 d'agost de 1913 la primera junta del nou patronat es va reunir. Com que el pressupost era insuficient, el projecte no va seguir endavant fins l'any 1931, que amb l'ajut de l'Ajuntament, acabarien per comprar la seu del carrer Nou.

El primer intent municipal d'engendrar una Escola d'Arts i d'Oficis va tenir lloc l'any 1926. L'Escola d'Arts i d'Oficis havia d'instal·lar-se a les dues ales nord i ponent de l'Institut i a la part que ocupava l'església, que estava en runes.

De fet, aquell temple adjunt a l'Institut es va construir paral·lelament al monestir franciscà i disposava de dos accessos. El primer era des de l'interior del claustre i estava reservat als frares i, el segon, des de la façana principal, de cares a la plaça. Però, aquell edifici annex ja presentava símptomes de deteriorament: arcs massa dèbils per a suportar la cúpula, parets laterals amb poca fermesa per a sostenir el teulat, una lluita constant contra les pluges que provocaven esquerdes alarmants, etc.

¹⁹ Entrevista a Joan Ferrerós, exprofessor de l'INS Ramon Muntaner, realitzada el 29 de juliol de 2014 a Figueres per part de Cristina Mitrica.

²⁰ Si us interessa el tema, podeu consultar les següents referències:

SEGURANYES, Maria. "Museu Empordà", *La mirada persistent. Història de la Pintura a Figueres(1892-1960)*.

Recuperat 10 agost de 2014, des de <http://www.figueres.cat/upload/2013premsalamiradapersistent.pdf>

Entrevista a Joan Ferrerós, exprofessor de l'INS Ramon Muntaner, realitzada el 29 de juliol de 2014 a Figueres per part de Cristina Mitrica.

El 1865 va caure part de la cúpula i el 1867 va caure el sostre. Això va implicar considerar-lo com a un edifici enrunat. Al cap de mig segle, l'Estat el cedia en usdefruit per tal de construir l'Escola d'Arts i d'Oficis amb un carrer que comunicaria amb la plaça de l'Institut i a les escoles públiques, on hi havia l'horta de l'Institut.

Tot i els projectes que ja s'havien fet per a la construcció de l'Escola d'Arts i d'Oficis; la fundació Clerch i Nicolau es va instal·lar a l'edifici que havia estat la capella i escola evangèlica de l'Avinguda de la República de Figueres (actual carrer Nou, número 53), l'any 1931. El novembre del 1931 es va inaugurar la nova Escola d'Arts i d'Oficis.

El bisbe va decretar, l'any 1954, aquell solar que es podia haver convertit en l'Escola d'Arts i d'Oficis de la Fundació Clerch i Nicolau. L'any 1955 el rector va reclamar a l'Ajuntament aquell solar que havia ocupat el temple de l'exconvent. A ple franquisme, el Ministeri d'Hisenda va desafectar l'espai que es considerava ja com a via pública, una avinguda que comunicaria l'Escola Sant Pau i l'Institut Ramon Muntaner. Finalment, el solar es va cedir al bisbat. Claudi Díaz, arquitecte de la façana de l'Institut, va elaborar un projecte per a l'església i el 1958 es començar a construir. Es va finalitzar i celebrar la primera missa l'any 1962.

Encara que la Fundació s'hagués establert a l'escola evangèlica, la relació amb l'Institut no es va trencar. Es té constància que l'any 1934 Alexandre Deulofeu, professor de Física i Química, va ser el director de l'Escola d'Arts i d'Oficis. La seva tasca va consistir en modernitzar el pla d'estudis de l'escola, creant-ne un de nou i més ampliat. El 1935 Emili Donato, professor de Filosofia i director del Instituto de Segunda Enseñanza, va publicar *Pomes d'ahir i d'avui*, un llibre on quedaven il·lustrats els gravats dels alumnes de l'Escola d'Arts i d'Oficis.

L'any 1936 l'Escola d'Arts i d'Oficis es converteix en l'Escola del Treball. Durant els anys de la Guerra Civil, i amb un augment important en el nombre d'alumnes, l'Escola del Treball va ocupar el col·legi La Salle i va ser dirigida per Alexandre Deulofeu. El lligam que relacionava l'Institut amb l'Escola del Treball va començar a esvanir-se amb la mobilització d'Alexandre Deulofeu al front i amb el seu exili.

En acabar la Guerra Civil, l'Escola del Treball va recuperar el nom de l'Escola d'Arts i d'Oficis Clerch i Nicolau i va retornar a la seu del carrer Nou. Ramon Reig esdevindria un important model per als joves artistes de l'escola i el mestre de la Fundació Clerch i Nicolau passaria també a ser director de l'Institut Ramon Muntaner.

Per últim cal explicar que, de tots els patrimonis que existeixen actualment a l'Institut, el que es tractarà amb major profunditat serà el patrimoni conservat. Joan Manel Soldevilla proposa valorar-lo com la metàfora del “got mig ple, got mig buit. És ben cert que una gran part del patrimoni s'ha perdut, però també ho és el fet de saber que s'hauria pogut perdre molt més per la manca de seguretat i de control. El tret positiu de tot el desordre que ha embolcallat, durant les últimes dècades, l'Institut i, sobretot, la biblioteca; és el fet d'haver protegit, per exemple, relíquies literàries –com l'exemplar de la primera edició del Góngora del segle XVII– dels perills com de caure en mans importunes.

És per això que la tasca més important ara és d'organitzar i catalogar tot el material per tal de saber vertaderament què s'ha preservat fins als nostres temps. Un cop resoltes aquestes tasques, el fons antic de la biblioteca passarà a formar part del Catàleg de Patrimoni de Catalunya, depenent de la Biblioteca de Catalunya i es podrà consultar a Internet. És una tasca laboriosa però, alhora, molt important perquè l'objectiu final serà establir uns mecanismes de consulta i d'exposició dels materials amb les condicions de seguretat pertinents. Tal com afirma Francesc Canet, director de l'Institut Ramon Muntaner, <<és imprescindible retenir tot aquest llegat material a l'Institut, ja que en forma part del seu patrimoni. Malauradament, si això no fos possible, el més sensat seria portar-ho a una altra Institució on estigués més segur>>²¹.

Realment, gràcies a aquest capítol, es pot veure el gran valor que té l'Institut pel que fa al seu llegat material i a la seva herència cultural –un valor difícil de calcular ja que no se sap quines van ser les conseqüències que va comportar la creació d'aquest primer Institut públic de l'Estat Espanyol per a la ciutat, comarca, província, comunitat autònoma i, finalment, pel país i per a la resta del món –.

²¹ Entrevista a Francesc Canet, professor i director de l'INS Ramon Muntaner, realitzada el 7 de juliol de 2014 a Figueres per part de Cristina Mitrica.

3. LA BIBLIOTECA DE L'INSTITUT

3.1. Una biblioteca amb una llarga Història

Tot patrimoni té un origen. El que es redactarà en el següent apartat seran totes les nocions que es té de la biblioteca des dels seus inicis fins avui. El primer que cal recordar és que, abans de l'elaboració d'aquest treball, no hi havia res concret escrit sobre la Biblioteca Josep Pla. De fet, va ser difícil imaginar-se l'origen de la biblioteca, ja que s'ignorava que fos més antiga del segle passat. Els períodes que es treballaran en aquest capítol són els següents: del 1839 al 1917; del 1918 al 1970; del 1970 al 1984; i del 1984 al 2009.

Tot seguit s'explicarà la divisió cronològica irregular dels quatre períodes. El primer apartat s'ha començat amb l'any 1839 –any de la inauguració de l'Institut– i acaba amb l'any 1917, quan s'acaba d'escriure el catàleg d'Amadeo Llaverias. La importància d'aquest personatge rau en la seva tasca bibliogràfica. Va elaborar un catàleg on s'enumerava tot el material del que disposava la biblioteca, fet que ha permès tenir una millor visió de quin era l'estat inicial d'aquella primigènia biblioteca.

El següent període s'inicia amb l'any 1917 –quan Amadeo Llaverias acaba d'escriure el seu catàleg, editat i publicat pòstumament el 8 de gener de 1935– i finalitza en els primers anys de la dècada dels anys 70 del segle XX. Aquest va ser un període incert, com bé es pot deduir pel caos que havia generat la Guerra Civil Espanyola i els bombardejos que van col·lidir contra l'Institut, que van desencadenar el pròxim trasllat de les classes a Vilafant... en definitiva un apartat que recull la poca documentació que s'ha preservat d'aquells temps. El penúltim apartat és relativament curt degut al material específic i concret que s'ha trobat. Durant aquesta dècada es van elaborar unes fitxes estadístiques en les que hi consten els llibres que s'han adquirit, els metres lineals que ocupaven els llibres, el pressupost que allò havia suposat... i a principis dels anys 80 Rafael Pascuet va establir correspondència amb alguns dels seus amics, la majoria eren destacats personatges en la política, i els demanava material documental per a poder ampliar el fons bibliotecari que tant havia empobrit els últims anys.

Finalment, aquest capítol finalitza amb un últim apartat que engloba el període més actual: des del 1984 –inauguració oficial de la biblioteca com a Biblioteca Josep Pla– fins als últims anys dels nostres dies. Per tal de concloure aquest treball, es farà un últim apartat dedicat a l'estat de la biblioteca actualment.

Així doncs, a continuació trobareu descrita la història de la Biblioteca Josep Pla de l'Institut Ramon Muntaner de Figueres.

3.1.1. Del 1839 al 1917

Les circumstàncies que van envoltar la creació de l'Institut van ser decisives per tal d'entendre l'origen de la biblioteca. Per tal de recordar-les, com a suport documental s'utilitzarà un resum històric, redactat l'any 1888²², en el qual s'explica alguns fets inèdits que no apareixen en la *Breu història de la Institució* d'aquest projecte.

Imatge 11: Portada del Resumen histórico del 1888

²² BOIX Y MONRÓS, José; MARECA Y ORIOL, Juan. *Resumen histórico del establecimiento, vicisitudes y resultados generales de la instrucción dada en el Instituto de segunda enseñanza de la Ciudad de Figueras*. 1888

El quadern, *Resumen histórico [...]*, abraça des de l'any 1839 fins el curs 1876-77. Està compost per 25 planes i 13 pàgines redactades per Joan Mareca Oriol, director de l'Institut. A més a més, hi ha un apèndix que el conformen 6 planes relatives al curs 1886-87 escrites pel director José Boix i Monrós.

El quadern també s'acompanyava dels següents documents: un pla general de l'Institut, un quadern compendi dels estudis fets en aquest Institut fins al final del curs 1886-87, dues taules que recollien numèricament els professors que havien exercit la seva tasca docent a l'Institut fins a la mateixa època, dos resums dels costos i ingressos generals fins a la data esmentada anteriorment, una col·lecció de Memòries llegides en els actes inaugurals del curs, un catàleg general del material científic de l'esmentat establiment i una vista del claustre de l'Institut.

La biblioteca de la Granja-Escola també es va integrar, aquesta vegada, a la biblioteca de l'Institut. El material que en formava part eren 2016 volums: 84 obres de preparació de les Terres laborables, Economia agrícola, Agricultura general i especial, Horticultura, Jardineria, Viticultura, Arboricultura, Zootècnica i Zoologia agrícola, Ramaderia, Química i elaboració dels productes agrícoles, i construccions rurals, etc.

Pel que fa a la resta de material que integrava la biblioteca, l'any 1875 s'hi podien trobar 822 volums i 18 quaderns de discursos sobre ciències, que es podien trobar en alguns lligalls de les Memòries de l'Institut i d'algunes Universitats. Els volums es composaven Els 822 volums integraven 490 obres: 141 d'elles fan referència a Idiomes, Literatura, Biografia, Bibliografia i Arqueologia; 74 de Cronologia, Història i Geografia; 26 de Filosofia, Religió i Moral; 114 de ciències exactes, Física i Naturals, Medicina, Agricultura i Indústria; 37 de Dret, Legislació, Economia Política i Estadística; i 98 llibres eren de Miscel·lània i d'altres obres sense un caràcter determinat.

Des del curs 1877-78 al 1887-88 la biblioteca va augmentar el seu número de volums en 213. Es van entregar 85 llibres de la geografia de Sant Martí²³, altres formaven discursos científics procedents d'establiments i corporacions literàries i varies Memòries d'Instituts i Universitats. Dels 213 volums, 14 formaven part de la *Biblioteca de Autores Españoles desde la formación del lenguaje hasta nuestros días*, publicada

per Rivadeneyra²⁴, 27 formaven la col·lecció d'autors llatins publicada per Nisard, 37 volums de l'Enciclopèdia moderna, edició de Mellado²⁵, i els 135 volums restants eren el resultat d'obres referents als idiomes, literatures nacionals i estrangeres, biografies, històries, geografies, filosofies, ciències exactes, físiques i naturals, agricultures, estadístiques i legislacions sobre les instruccions públiques. A més a més, es van reconstruir i repintar els armaris que contenien el material científic i es va rehabilitar els aparells que havien sofert desperfectes. També es van enquadernar algunes obres de la biblioteca i es van adquirir tres armaris nous per a la biblioteca.

Pel que fa a les donacions de Josep Rubaudonadeu²⁶, com bé s'ha esmentat en l'anterior capítol, han tingut una gran importància per a la biblioteca de l'Institut. La seva importància arriba fins a un Inventari²⁷, elaborat l'any 1911, que contenia les donacions dels materials bibliotecaris fet a l'Institut. Gràcies a aquest inventari es té constància de 178 obres que tenen l'origen en les donacions de Rubaudonadeu.

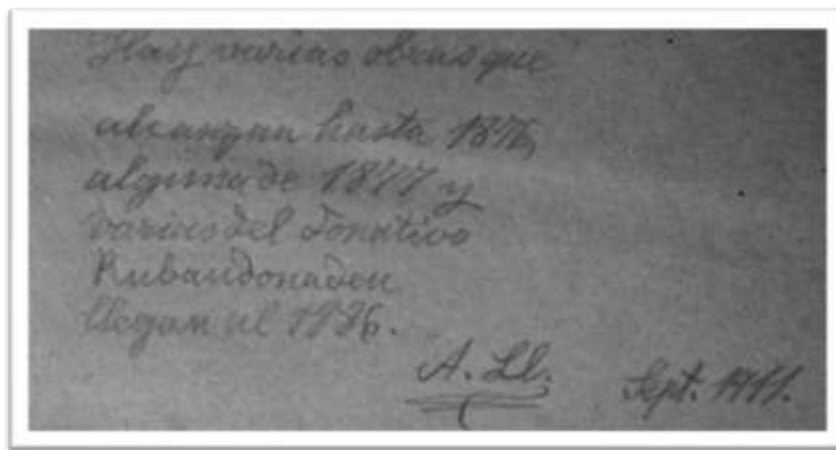
²³ Sant Martí Sarroca és una població i un municipi de la comarca de l'Alt Penedès, situat a la vall del riu de Foix al nord-oest de la capital comarcal. Drena també el terme la riera de Pontons, que desguassa al Foix prop de Rovellats. WIKIPÈDIA. (2014). Sant Martí Sarroca . Recuperat 30 setembre 2014, des de: http://ca.wikipedia.org/wiki/Sant_Mart%C3%AD_Sarroca

²⁴ La *Biblioteca de Autores Españoles desde la formación del lenguaje hasta nuestros días* va ser una col·lecció literària de clàssics castellans publicada entre 1846 i 1880 per Manuel Rivadeneyra i el seu fill Adolfo Rivadeneyra, primer intent sistemàtic d'editar amb rigor filològic i l'abast de gran nombre de lectors les obres mestres de la llengua espanyola. WIKIPÈDIA. (2013). Recuperat 30 setembre 2014, des de: http://en.wikipedia.org/wiki/D%C3%A9sir%C3%A9_Nisard

²⁵ Francesc de Paula Mellado Salvador (Granada, 1810-1876) va ser un geògraf, periodista, escriptor, editor i director espanyol, impressor de la Primera enciclopèdia en espanyol, l'Enciclopèdia moderna. WIKIPÈDIA. (2013). Recuperat 30 setembre 2014, des de: http://es.wikipedia.org/wiki/Francisco_de_Paula_Mellado

²⁶ Josep Rubaudonadeu Corcellés (Figueres, 1841-1916) es va dedicar professionalment a les assegurances, arribant a ser inspector general de la Companyia La Catalana. L'any 1881 es va establir a París on va residir diversos anys, on va actuar de procurador assolint notables èxits. Allà va establir coneixença amb el fotògraf reusenc, J. M. Cañellas (París, 1856-1902), al qual encomanarà, pocs anys més tard, el reportatge fotogràfic més antic de l'Alt Empordà. El reportatge es va donar a conèixer per primera vegada l'any 1994 per Inés Padrosa, i ha passat a la història com *l'Àlbum Rubaudonadeu*. A partir del 1894 s'establirà a Madrid. Tot i això, va seguir mantenint vincles amb la ciutat natal, on va exercir una intensa labor de mecenatge a Figueres i comarca, i van destacar els donatius d'olis i una important col·lecció de gravats, que va fer a l'Institut de Figueres (Institut Ramon Muntaner). Aquesta biografia s'ha extret de: PADROSA I GORGOT, Inés. *Diccionari biogràfic de l'Alt Empordà*. Girona: Diputació, 2009.

De fet, aquest inventari, escrit en llengua castellana, va ser redactat per A. Ll.²⁸ Si es té en compte que entre els anys 1909 i 1917 Amadeo Llaverias va ser, a més de gimnasta, el bibliòfil que va elaborar un catàleg que recull els 2793 llibres existents a la biblioteca d'aquells primers anys del segle XX; es dedueix que l'autor d'aquest inventari és el mateix Amadeo Llaverias. Aquesta vegada, però, el bibliòfil firma amb les seves inicials fent un nota introductòria a mà –*Imatge 12*– on indica que les obres de l'inventari arriben fins el 1876, però que n'hi ha algunes que daten del 1877 i altres del 1886. D'aquest personatge se'n tornarà a parlar més avall, ja que el descobriment del seu catàleg –que el vaig descobrir casualment a la biblioteca Fages de Climent de Figueres– ha portat a terme grans descobriments.

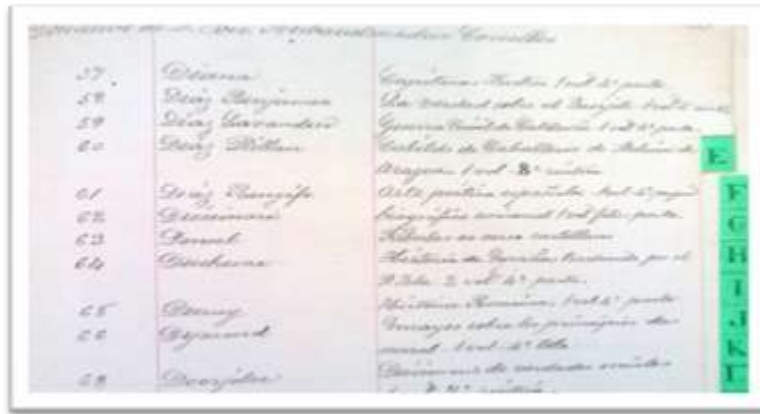
Imatge 12: Nota introductòria de l'Inventari d'A. Ll. del 1911

Un cop tancat aquest parèntesi, pel que fa a les obres del 1886 de l'inventari, aquestes són les que procedeixen de les donacions de Josep Rubaudonadeu i Corcellés.

L'inventari suma un total de 695 llibres donats, està classificat per ordre alfabètic i hi consten primer les obres que no són els donatius de Rubaudonadeu. Al final de cada lletra, en un paper a part, es recullen aquest donatius.

²⁷ Ll. A. (LLAVERIAS, Amadeo). *Inventari de llibres fins l'any 1876 -1977 i donatius de Rubaudonadeu fins el 1886*. Figueres, 1911.

²⁸ Es creu que A. Ll. és Amadeo Llaverias, bibliòfil i gimnasta que configura el *Catálogo de la Biblioteca del Instituto General y Técnico de Figueras*.

Imatge 13: Inventari A. Ll. Lletra “D” amb els llibres 57 – 66 i 68

Abans de continuar, és pertinent recordar les paraules de J.M. Soldevilla²⁹ sobre les tres vies que ha seguit l'Institut per a adquirir material bibliotecari: La primera via era la compra directa que feia l'Institut. La segona van ser les donacions del Ministeri d'Educació, dirigides a tots els Instituts. I, per últim, la tercera eren les puntuals donacions que feien els autors, vinculats directament o indirectament a l'Institut, o donacions de personatges que havien simpatitzat amb l'Institut o la ciutat i se'n feien dir: “els protectors de l'Institut”. De fet, el curs 1901/1902 es va obrir amb la inauguració d'una làpida de marbre al claustre on hi figuraven, en lletres d'or, els noms del fundador i d'aquests protectors del centre.

La taula de més avall –*Font 1*– és un exemple del format de l'inventari. La següent, en concret, tracta de l'enumeració exhaustiva dels llibres que va donar Rubaudonadeu.

D'altra banda, Juan Mareca³⁰ també va elaborar un Inventari³¹ amb el propòsit de deixar constància escrita de les obres que posseïa l'Institut de Figueres a dia 1 de juliol de 1869. L'inventari retratat en la *Imatge 14* recull les donacions que es van fer l'any 1869.

²⁹ Entrevista a Joan Manel Soldevilla, professor de l'INS Ramon Muntaner, realitzada el 3 de juliol de 2014 a Figueres per part de Cristina Mitrica

³⁰ Joan Mareca va ser va director i secretari de l'Institut Ramon Muntaner i bibliotecari de la biblioteca d'aquest Institut des de l'any 1944 fins a l'any 1969. Entrevista a Joan Manel Soldevilla, professor de l'INS Ramon Muntaner, realitzada el 3 de juliol de 2014 a Figueres per part de Cristina Mitrica.

³¹ MARECA, Juan. *Ensenyament Secundari, Comptes de l'Institut, 1869-1870* (Inventario de las Obras que posee el Instituto de Figueras en 1º de juliol de 1869

INVENTARI D'A. LL. DEL 1911

Alfabet	Obres	Donacions de Rubaudonadeu	Exemplars de les obres donades per Rubaudonadeu
A	95	10	2 a 10,28
B	21	17	11 a 27
C	45	26	29 a 40, 43 a 54 i 56
D	10	11	57 a 66, 68
E	9	6	69 a 74
F	20	3	76 a 78
G	29	9	80 a 88
H	20	2	89, 90
I	3	1	93
J	8	5	92, 94 a 97
K	2	0	
L	20	10	98 a 107
M	34	19	108 a 126
N	4	1	127
O	39	5	128 a 132
P	27	18	75, 133 a 149
Q	3	1	150
R	29	7	41, 151 a 156
S	23	13	158 a 170
T	8	2	171, 172
U	3	1	91
V	61	10	173 a 177, 1, 42, 55, 67, 79
X	0	0	
Y	3	1	157
Z	1	0	

Total	517	178
-------	-----	-----

Font 1: Inventari d'A. LL.

L'autor és Joan Mareca, Director i Secretari del centre, a més a més de bibliotecari des de l'any 1944 fins l'any 1969. El seu inventari, escrit en llengua castellana, es compon de tres columnes: en la primera apareix el nom de l'autor del llibre, en la segona el títol o els títols dels llibres d'aquell autor que s'han adquirit –alguns presenten la data d'edició del llibre– i en la tercera les observacions, és a dir, la forma mitjançant la qual s'ha aconseguit. Aquesta pot ser: comprada pel propi Institut, regalada pel Govern, regalada per l'autor, regalada per la Societat Acadèmica, regalada pel traductor o una donació personal de Mareca.

S'han comptabilitzat un total de 187 exemplars de llibres en forma de donatiu, dels quals, 35 són els que no s'especifica la forma d'adquisició, deixant l'anotació en blanc.

Els llibres comprats pel mateix Institut sumen un total de 37 i 79 són els regalats pel Govern. Els llibres regalats pels autors dels mateixos llibres en són 26, els regalats per la Societat Acadèmica, 8 i, darrerament, hi ha un exemplar regalat per a un traductor anomenat Colmeiro i un quadern regalat per "Mareca", que es pot interpretar que és una atribució del propi Joan Mareca.

Imatge 14: Primera plana de l'inventari de Joan Mareca

Finalment, l'últim Catàleg³² que es va realitzar va ser el d'Amadeo Llaverias, el mateix autor de *l'Inventari de llibres fins l'any 1876 -1977 i donatius de Rubaudonadeu fins el 1886*.

Amadeo Llaverias és un personatge curiós que ha donat molt de joc tant per a aquest treball com per a la Història de l'Institut Ramon Muntaner. De fet, Amadeo Llaverias és la figura més rellevant d'aquest projecte. Gràcies al catàleg, que va escriure entre el 1909 i 1917, s'ha pogut organitzar i catalogar una part del material existent al fons antic de la biblioteca aquest any 2014.

A continuació s'explicaran alguns trets biogràfics d'Amadeo Llaverias. La biografia ha estat proporcionada per Maria Lluïsa Berasategui Dolcet, promotora i directora de la col·lecció de «*Textos de Cultura i Esport*»³

³² LLAVERIAS Y ROVIROSA, AMADEO. *Catálogo de la biblioteca del Instituto General y Técnico de Figueras*. Barcelona, 1918-1933

³³ BERASATEGUI, Maria Lluïsa. (2008). *Fons bibliogràfiques per a l'estudi de l'educació física i l'esport a Catalunya (1856-1975)*. Recuperat 13 abril 2014, des de <http://www.raco.cat/index.php/TempsEducacio/article/viewFile/126524/183269>

Amadeo Llaverias i Rovirosa (Vilanova i la Geltrú 1871 - Barcelona 1935) va ser conegut amb el sobrenom de “Gimnasta”. Quan encara era un adolescent es va traslladar amb la seva família a Barcelona. El dia 5 de maig de 1892 va fundar el seu propi gimnàs, el “Gimnàs Colón”, al carrer Sant Pau número 111 i hi impartí classes durant 14 anys.

Va començar a donar classes a membres de la classe treballadora fins l'any 1906. Llavors, va decidir obtenir el títol de professor de gimnàstica i va haver d'iniciar els seus estudis de Batxillerat a l'Institut General i Tècnic (Institut Ramon Muntaner actualment) de Figueres. Tot i haver tancat el seu primer gimnàs a Barcelona, en va obrir un altre l'any 1913 a Figueres, situat al carrer dels Tints número 20-22. Durant els anys que va viure a Figueres, Amadeo Llaverias va col·laborar regularment amb *La Veu de l'Empordà* elaborant articles de temàtica esportiva i crítiques de llibres.

Posteriorment va estudiar la carrera de practicant i alguns cursos de Medicina a la Universitat de Barcelona abans de traslladar el seu expedient a la Universitat Complutense de Madrid, per a obtenir la titulació de professor d'educació física.

Paral·lelament a aquests estudis, Llaverias i Rovirosa va anar recopil·lant a prop de 300 volums d'una <<bona colla de fulles, estampes i llibres referents a la gimnàstica, caça, pesca, esgrima, dansa, excursionisme, etc. >>³⁴, que li van permetre crear una petita biblioteca. La biblioteca posseïa un catàleg que podia ser consultat <<todos los días de 12 a 15 y de 19 a 22 horas >>. Als inicis de la llista hi constava una sistematització de l'obra i les temàtiques que abastava. Ja en aquesta primera edició del catàleg, Amadeo Llaverias indicava que el gimnàs Colón tenia tres edicions de l'obra *De arte gymnastica de Girolamo Mercuriale*, la de Venècia de 1587, la d'Amsterdam de 1792 i la de Madrid de 1845. A més a més, *El Catálogo de la Biblioteca del Gimnasio Colón* és una font essencial per tal d'entendre la formació de la biblioteca d'esports del propi gimnàs i per a conèixer els orígens de les col·leccions que s'han format posteriorment a Barcelona i a Madrid. Aquest catàleg, amb una clara funció d'inventariar el fons de la biblioteca d'esports que ell havia format, amb el temps va esdevenir catàleg de llibreter, una eina que descrivia i taxava les obres. L'objectiu era donar a conèixer el fons als possibles compradors.

Malauradament, Amadeo Llaverias va morir l'any 1935 amb l'edat de 64 anys. Tot el seu llegat el va deixar al seu amic Antoni Palau i Dulcet. Palau i Dulcet i Miquel Llaverias, fill d'Amadeo Llaverias, van continuar el catàleg després de la mort d'aquesta singular personalitat. Pel que fa a la biblioteca del Gimnàs Colón, va constituir la base per al lot funcional de la "Biblioteca Deportiva Nacional", creada l'any 1959 per la "Delegació Nacional de Educación Física y Deportes".

Pel que fa al catàleg que va elaborar Amadeo Llaverias, *Catálogo de la biblioteca del Instituto General y Técnico de Figueras*, se sap que es van editar 14 exemplars, dels quals, se n'han trobat dos. L'exemplar número 11 es troba a la biblioteca Fages de Climent de Figueres i el número 12, a la Biblioteca Josep Pla de l'Institut Ramon Muntaner de Figueres. A continuació s'explicarà com es va localitzar l'exemplar número 11, que va permetre trobar el número 12.

Tot va començar amb una recerca d'informació sobre la Biblioteca Josep Pla i sobre l'Institut Ramon Muntaner en el llibre *Studium, la revista del jove Dalí*. De fet, originàriament la revista *Studium* va ser elaborada per cinc estudiants que van cursar els seus estudis a l'Institut Ramon Muntaner l'any 1919. *Studium* va ser el resultat d'alguns dels alumnes més brillants de l'Institut que tenien entre 13 i 15 anys, aquests eren: Joan Xirau (director de la revista), Jaume Miravittles (escrivia els articles de divulgació científica); Ramon Reig (feia les aportacions sobre els diferents poetes ibèrics, el nicaragüenc Rubén Darío, el portuguès Abílio Manuel Guerra Junqueiro, els espanyols Antonio Machado i Enrique De Mesa i sobre els catalans Jacint Verdaguer i Joan Maragall), Joan Turró i, el darrer component, Salvador Dalí (escrivia sobre els pintors més rellevants, com ara: Goya, El Greco, Durero, Velázquez, Leonardo i Miquel Àngel). El que va caracteritzar a aquests alumnes era el fet que es movien per interessos culturals, artístics, científics... més que per interessos acadèmics i, en certa manera, van contribuir a la cultura de nuestra Patria que tanto amamos, amb els seus escrits.³⁵

³⁴ BERASATEGUI, Maria Lluïsa. (2008). *Fonts bibliogràfiques per a l'estudi de l'educació física i l'esport a Catalunya (1856-1975)*. Recuperat 13 abril 2014, des de <http://www.raco.cat/index.php/TempsEducacio/article/viewFile/126524/183269>

³⁵ Entrevista a Joan Ferrerós, exprofessor de l'INS Ramon Muntaner, realitzada el 29 de juliol de 2014 a Figueres per part de Cristina Mitrica

La veritat és que vaig començar a cercar quelcom a l'*Stodium, la revista del jove Dalí* perquè volia trobar informació sobre l'Institut Ramon Muntaner i sobre Salvador Dalí, que ja sabia que havia estat alumne de l'Institut.

El que cal destacar d'aquesta revista són tres articles que apareixen en el llibre reeditat de l'any 1989: *Stodium, la revista del jove Dalí* de Jaume Guillaumet, *Apunts de l'artista adolescent* de Rafael Pascuet i *L'Institut i la ciutat* de Joan Ferrerós.

Dels tres articles cal fer una menció especial al tercer, que tracta de "L'Institut i la ciutat" de Joan Ferrerós. Aquest article em va permetre localitzar el Catàleg de Llaverias, ja que Ferrerós l'havia esmentat en el seu escrit de la següent forma: <<L'exemplar número 11 es conserva a la Biblioteca Fages de Climent de Figueres, el qual ens n'ha donat coneixement>>. I com van fer per localitzar aquest exemplar número 11? La veritat és que aquest equip redactor –format per Ferrerós, Guillaumet i Pascuet– de la revista *Stodium, la revista del jove Dalí* (edició 1989) estava cercant documents relacionada amb l'Institut Ramon Muntaner i van trobar l'exemplar per casualitat, en els fitxers de la biblioteca Fages de Climent de Figueres. De fet, jo vaig recórrer, inconscientment, el mateix camí que van fer ells per tal de localitzar el catàleg.

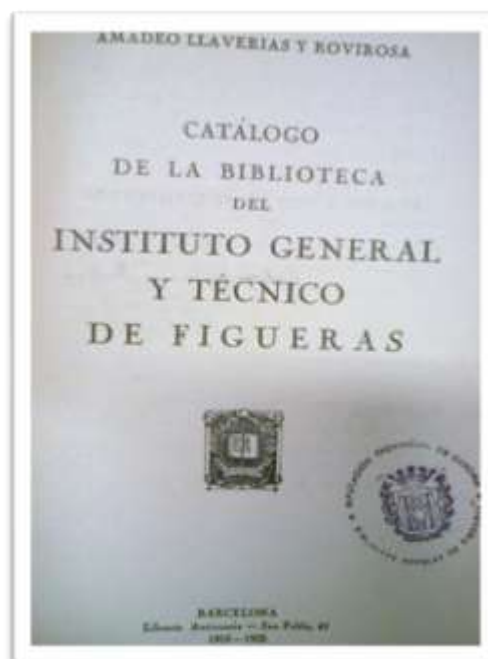
Pel que fa al contingut del catàleg, el formen 208 pàgines que recullen 2793 entrades corresponents als llibres existents a la biblioteca de l'Institut entre els anys 1909 i 1917. Durant aquests anys, com bé es diu en la introducció que el seu amic Antoni Palau i Dulcet va redactar, Amadeo Llaverias va ser estudiant del centre perquè necessitava el títol de Batxillerat per a poder convertir-se en professor de gimnàstica. En aquesta nota introductòria, es fa una breu biografia d'Amadeo Llaverias i de la procedència del catàleg. A continuació, se citarà el text:

<< De 1909 a 1917 nuestro malogrado amigo Amadeo Llaverias y Rovirosa fue alumno del Instituto de Figueras. Aprovechando sus ocios ordenó y catalogó la Biblioteca de aquella institución docente, y a su regreso a Barcelona dispuso la impresión de solos 14 ejemplares del presente Catálogo. Una vez efectuada la impresión, Llaverias empaquetó los 14 ejemplares y se propuso guardar el secreto con fines desconocidos. Hasta que en 1934, en una de sus frecuentes expansiones conmigo, me comunicó la noticia, al paso

que me prometía la ofrenda de un ejemplar. Llaverias no pudo cumplir su promesa porque le sobrevino la muerte el 8 de Enero de 1935.

Este Catálogo se imprimió en Barcelona el año 1918, pero ignoro en qué oficina. Honrando la memoria de mi entrañable amigo, lo completo con portadas y cubiertas en Abril de 1935, confiando este trabajo a la Imprenta Romana de la calle del Hospital, 97; y número y rubrico los 14 ejemplares por mi propia mano. A continuación la Dedicatoria que se conservaba manuscrita.

Antonio Palau Dulcet >>

Imatge 15: Catálogo de la Biblioteca del Instituto General y Técnico de Figueras d'Amadeo Llaverias

I la dedicatòria, en qüestió, és la següent:

<< A la Biblioteca del Instituto General y Técnico de Figueras con el máximo aprecio y reconocimiento de haber cursado en sus aulas.

El Autor >>

Per tal de facilitar la comprensió de la forma com s'ordena el catàleg segons la temàtica, s'il·lustrarà la següent taula que correspon a l'esmentada catalogació:

CATALOGACIÓ CATÀLEG AMADEO LLAVERIAS (1909-1917)

Pàgina	Número	Temàtica
1	1	Història
19	2	Geografia i Viatges
29	3	Guies
31	4	Estadística
33	5	Milícia
42	6	Jurisprudència: Legislació (en general) criminologia
47	7	Economia, administració, hisenda
54	8	Obres disperses (Obras “descabaladas”)
56	9	Matemàtiques: topografia, metrologia, equivalències
65	10	Física. Fotografia
69	11	Química
71	12	Miscel·lània de revistes
72	13	Astronomia: meteorologia, climatologia, aerologia
76	14	Almanacs (“almanaques”)
77	15	Feminal
78	16	Taquigrafia
78	17	Gastronomia
78	18	Enciclopèdies
79	19	Miscel·lànies de ciència (geodèsia, mines, ferrocarrils, etc.)
82	20	Pedagogia: educació, ensenyament
105	21	Filologia
115	22	Arts plàstiques (dibuix, gravat, estètica, iconologia, pintura, escultura, arquitectura)
121	23	Filosofia
125	24	Religió i Moral
134	24	Literatura
134	25	No hi és. El 24 està repetit
161	26	Política i sociologia
168	27	Teatre
170	28	Arts i Oficis
172	29	Prestidigitació
172	30	Música
173	31	Gimnàstica i Esports
175	32	Biografia
176	33	Arqueologia (Heràldica, numismàtica, epigrafia)
177	34	Cal·ligrafia: diplomàtica i paleografia
178	35	Manuscrits
184	36	Bibliografia
187	37	Història Natural: Fisiologia, Higiene, Anatomia, Medicina, Farmàcia
197	38	Agricultura: Jardineria, Monts, Ramaderia

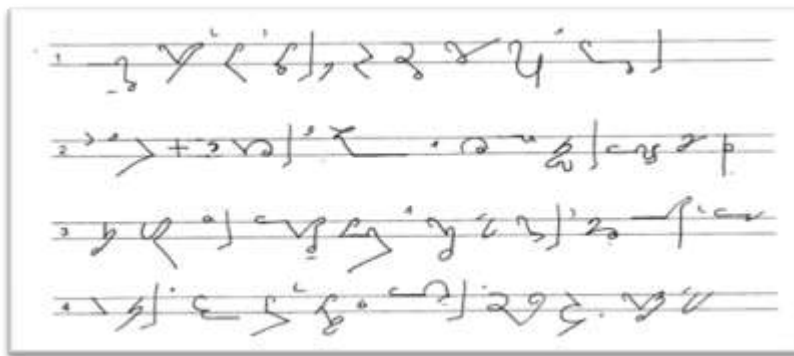
Font 2: Catalogació del Catálogo de la Biblioteca del Instituto [...] d'Amadeo Llaverias.

Un fet curiós és el que s'observa de la diferent classificació que Amadeo Llaverias fa de les matèries, en són exemples:

Miscel·lànies de ciència, ferrocarrils: Les miscel·lànies són un gènere literari que estan caracteritzades per barrejar diferents gèneres amb un tret comú. En aquest cas podria ser que les miscel·lànies tinguessin com a punt comú el ferrocarril, i conseqüentment, el que representa pels avantguardistes futuristes de la època.

Prestidigitació: La prestidigitació guarda relació amb l'il·lusionisme ja que és l'art o habilitat per a fer jocs de mans i trucs de màgia.

Taquigrafia: La taquigrafia és un mètode d'escriptura que permet la transcripció dels sons en paraules al mateix ritme del que es parla. Es basa en un seguit de signes i abreviatures.

Imatge 16: Exemple d'un text escrit en taquigrafia

Tot seguit, es faran uns pertinents aclariments sobre tres fragments que es van escriure sobre la Biblioteca Josep Pla al *Studium*, la revista del jove Dalí. L'autoria dels tres fragments que es comentaran pertany a Joan Ferrerós i Serra.

Tota la investigació del catàleg la vaig començar a partir del següent fragment. He de dir que en tot moment vaig tenir una visió escèptica sobre el que s'estava descrivint i, volia cercar proves empíriques per tal de comprovar si les hipòtesis eren correctes o, pel contrari, errònies. En primer lloc, volia determinar si realment es conservava l'exemplar número 11 del *Catálogo de la biblioteca del Instituto General y Técnico de Figueras*

d'Amadeo Llaverias a la biblioteca Fages de Climent de Figueres i si va ser l'únic exemplar que es va conservar.

<< Pel que fa a la dotació, el 1917 un professor d'educació física, Amadeo Llaverias, que exercí al centre entre 1909 i la data esmentada, en confeccionà un catàleg prou curiós: en féu imprimir catorze exemplars que, sense enquadrar, conservà en secret fins a 1934. Llavors comunicà la notícia a Palau i Dulcet, bibliògraf i amic d'Amadeo; com que Llaverias morí l'any següent, Palau completà l'edició amb portada, notícia – errònia: creu Palau que Llaverias era alumne del centre- i coberta, i els numerà. L'exemplar número 11 es conserva a la Biblioteca Fages de Climent de Figueres, el qual ens n'ha donat coneixement >> ³⁵

En aquesta descripció dels orígens del Catàleg d'Amadeo Llaverias hi ha certes dades que són errònies. Si considerem que el que es diu en les pàgines, des de la 172 fins a la 177 i la 186 del *Temps d'Educació* de Maria Lluïsa Berasategui; es troba que Llaverias va ser professor d'educació física però, no va impartir classes en el centre sinó en el seu Gimnàs Colón. Al fragment de més amunt es diu que “és notícia errònia que Llaverias fos alumne del centre”. Tot i que pot semblar estrany, Llaverias a l'edat de 38 anys va iniciar els seus estudis en el centre perquè necessitava el títol de Batxillerat per a poder formar-se com a professor d'Educació Física. Per tant, no és erroni que Llaverias hagués estat alumne del centre.

El segon fragment que vaig analitzar és el següent:

<< Llaverias cataloga les obres en apartats, alguns de curiosos, si es pensa en una biblioteca actual d'institut: gastronomia, astronomia, feminal, bibliografia, arqueologia, manuscrits, prestidigitació, malícia, etc. Altres entrades en el catàleg recorden l'antiga Escola d'Agricultura que s'hi agregà: història natural, agricultura, arts i oficis... >> ³⁶.

De fet, aquesta última entrada podria ser la prova del rastre que va deixar l'Escola d'Agricultura i l'Escola d'Arts i d'Oficis a l'Institut.

^{35, 36} FERRERÓS, Joan; GUILLAMET, Jaume; i PASCUET, Rafael. *Stadium la revista del jove Dalí*. Figueres: Brau Edicions, 2003.

Realment, la catalogació de Llaverias es pot considerar curiosa si es compara amb la CDU (Catalogació Decimal Universal) que s'utilitza actualment per a catalogar tot el material bibliogràfic. Però, cal tenir en compte que la CDU es va adoptar a l'Estat Espanyol a partir del 29 de juny de 1939 i no va ser fins l'any 1957 que aquest sistema de catalogació es va començar a utilitzar a les Biblioteques Nacionals per a convertir-se, així, en la base de l'ordenació de la Bibliografia Espanyola. Això demostra que Llaverias va intentar utilitzar una catalogació que tingués una certa lògica. El perquè es troba precisament en el naixement de la CDU, quan Llaverias va elaborar el seu catàleg no va tenir cap catalogació de referència que pogués copiar. ³⁷

A més a més, Llaverias va incloure alguna capçalera que pot recordar al seu passat com a professor de gimnàstica –el seu sobrenom, “Gimnasta” derivava d'aquí–, per exemple la que es pot trobar al número 31 de la pàgina: “Gimnàstica i Esports”. No pot ser una mera coincidència que el bibliòfil afegís, en la seva catalogació, aquesta secció. Bé sigui pel seu interès personal com per a la seva professió.

Per últim, aquest és el tercer fragment que vaig analitzar:

<< Quant a la bibliografia en llengua catalana, escassíssima a l'època, hi figuren tres diccionaris-encicloèdies: el Salvat en tres volums, el diccionari suplementari d'Antoni Costa editat per Espasa el 1868, i el Labèrnia en dos volums; a filologia descobrim un dels primers opuscles que publicà Pompeu Fabra al principi de la llarga marxa cap a la normalització gramatical: Contribuí a la gramàtica catalana, editat per l'Avenç el 1898; també algun volum en alemany dels primers romanistes germànics que, al segle passat, s'interessaren per la llengua catalana. En literatura, els Verdaguer de L'Atlàntida i Canigó i Maragall: Articles, Visions & Cants, Enllà.

Molts dels volums catalogats per Llaverias, exactament en relació 2.793, avui dia s'han perdut; la biblioteca del centre, almenys des de la guerra civil en endavant, anà de mal borràs: escampats els armaris per les estances de l'edifici, probablement a causa de la necessitat d'aules, i els llibres dispersos, sense cap control i amb escasses entrades. Hom posà remei a la situació condicionant de nou la biblioteca a l'angle nord-est del primer pis; el local fou obert als alumnes i a la vila el 1984 i des d'aquesta data la dotació no ha fet més que augmentar, i en aquests moments és d'uns 9.000 volums >> ³⁸

D'aquest últim fragment s'ha de precisar un error molt greu que es va cometre. Qui va redactar-lo, probablement no va pensar en comprovar si realment s'havien perdut tots els llibres dels 2.793 que en consten al catàleg. Però, jo sí que ho vaig voler comprovar. Actualment, després de cent cinc anys des que es va començar a elaborar el catàleg, sí que es conserven enciclopèdies i llibres que queden descrits en el llibre, per exemple: els diccionaris catalans de Pere Labèrnia.³⁹

De fet, gràcies a la catalogació que últimament Gurutze Irusta –bibliotecària a l'Institut Ramon Muntaner– ha dut a terme en el fons antic es pot afirmar que es conserven 367 llibres dels 2793, és a dir, un 13,13% dels llibres que hi havia a principis del segle XX. Per tant, no tot el material es va perdre amb els anys.

Com a últim recordatori d'Amadeo Llaverias, una persona amb una gran devoció tant per a la gimnàstica com per a la recerca bibliogràfica; cal dir que va deixar en llegat el seu catàleg de la biblioteca de l'Institut al seu amic Antoni Palau i Dulcet. No ve de més recordar que d'aquests 14 catàlegs, actualment se'n conserven dos (l'exemplar número 11, a la biblioteca Fages de Climent i el número 12, a la Biblioteca Josep Pla).

D'aquest període comprès entre el 1839 i 1917 es pot concloure que hi va haver una biblioteca física a l'Institut ja que es té constància que: Joan Mareca en fou el bibliotecari entre els anys 1844 i 1869 i que Amadeo Llaverias va catalogar tot el material existent d'aquella biblioteca. Gràcies al catàleg es pot imaginar que la biblioteca tenia un fons llibresc considerable.⁴⁰ Tot i això, encara queda el dubte de si la biblioteca dels finals del segle XIX i dels principis del segle XX s'ubicava al mateix lloc on la podem trobar avui en dia.

³⁷ CARPALLO, Antonio; CLAUSÓ, Adelina; GÓMEZ, Carmen; i REYES, Fermín. *Auxiliar de archivos y bibliotecas. Temario General*. Humanes, Madrid: Publicep, 2009

³⁸ FERRERÓS, Joan; GUILLAMET, Jaume; i PASCUET, Rafael. *Stadium la revista del jove Dalí*. Figueres: Brau Edicions, 2003.

³⁹ Pere Labèrnia Esteller (Traiguera, 19 de febrer de 1802 - Barcelona, 28 de juny de 1860) va ser un lingüista valencià establert a Catalunya. Va ser autor de diversos diccionaris de llengua castellana i llatina. En l'àmbit de la filologia catalana és reconegut per la seva obra, coneguda popularment com el Diccionari Labèrnia, publicada a Barcelona l'any 1840 WIKIPÈDIA. (2014). Pere Labèrnia Esteller. Recuperat 29 setembre 2014, des de: http://ca.wikipedia.org/wiki/Pere_Lab%C3%A8rnia_Esteller

⁴⁰ Entrevista a Joan Manel Soldevilla, professor de l'INS Ramon Muntaner, realitzada el 3 de juliol de 2014 a Figueres per part de Cristina Mitrica.

3.1.2. El període 1918 – 1970

A continuació es tractarà el període més incert pel que fa a la història de la biblioteca. Un dels fets que contribueix en l'escassetat d'informació al respecte és la Guerra Civil Espanyola (1936-39). La guerra va generar repercussions substancials per a l'Institut, marcant un abans i un després en la seva història. Un exemple va ser el tancament de l'Institut i el trasllat de les classes a causa dels bombardejos que van ser llançats, indiscriminadament, per l'aviació franquista. Malgrat que les autoritats dels primers anys del franquisme van generar molts documents relatius a la localització, recuperació i retorn d'obres d'art dispersades durant la Guerra Civil; aquest és un període marcat per una manca general de documentació relativa a l'Institut i la seva biblioteca. En definitiva, el període entre els anys 1918 i 1970 ve determinat per la combinació d'etapes d'intensa agitació amb etapes en les que predominen la monotonia i tranquil·litat.

El primer que es coneix després de l'any 1917, any en el qual Amadeo Llaverias finalitza el seu *Catálogo de la biblioteca [...] –editat pòstumament l'any 1934 per Antoni Palau i Dulcet–*, és que l'any 1923 la biblioteca es va repartir entre cada aula segons la matèria que s'impartia a cada classe. D'aquesta manera es va formar l'anomenada “biblioteca d'aula”, dirigida pel catedràtic de l'aula corresponent a la seva assignatura. La biblioteca d'aula resultava molt pràctica ja que contenia el material específic de cada matèria. Pel que fa a la sala de professors, allà hi havia una part dels llibres, les grans enciclopèdies i les obres de consulta.

El següent apunt descriptiu pertany al 1931 i mostra com la República i l'Estatut d'Autonomia van marcar la vida interna dels centres de l'Estat. Aquest any el Ministeri va retornar als centres el dret de celebrar els exàmens de batxillerat universitari. El 16 d'octubre de 1931 es va prendre la decisió que, aquest Institut de Figueres, utilitzaria una gramàtica catalana amb un cost de 12 pessetes. Tot i això, no hi ha constància que la llengua catalana s'impartís en cap assignatura.

Paral·lelament a la tasca d'ensenyament pròpia de l'Institut, també es duïen a terme algunes activitats docents privades que es cobraven particularment. Pel que respecte a la biblioteca, el curs 1934-35 es va elaborar l'horari de *Prácticas y Bibliotecas* destinats a

aquells alumnes lliures i de centres privats. El pagament de les 20 pessetes es feia per avançat. L'any 1935 es van aprovar dues franges horàries del funcionament de la biblioteca, una de tres a quatre de la tarda i l'altra de quatre a les cinc de la tarda. Es va programar que aquestes jornades comencessin després de les festes de Carnaval, que van durar tres dies, fins a la festa de Sant Tomàs. Es va acordar organitzar la biblioteca, fitxar els llibres no catalogats i distribuir-los entre les Biblioteques d'alumnes i professors; és a dir, entre les biblioteques d'aula de les classes 1, 2, 3, 4 i 5.

El curs 1935-36, el primer claustre va establir una Comissió que s'encarregués de confeccionar *los Horarios*. Aquests havien de complir les següents bases: s'havia de deixar un quart d'hora entre classe i classe i les hores de treball de cada professor s'havien de complementar amb *Biblioteca y Prácticas*. Dos mesos més tard es va acordar destinar tots els fons corresponents al segon trimestre cap a la biblioteca, per a dotar-la del major número possible de llibres. També es va pactar demanar al Govern un fons per a poder subvencionar aquests costos i poder realitzar una excursió amb els alumnes que acabaven el Batxillerat. També van assenyalar que era imprescindible la subvenció de diners per tal de renovar el sistema de calefacció.

Malgrat tot els avenços que s'havien fet durant la República, a principis de l'any 1936 es va haver de renunciar a una part de la biblioteca, així com als seminaris 5 i 6 (ala Oest de l'edifici). El motiu era l'augment desmesurat del nombre d'alumnes en els últims tres anys.

Aquests últims fragments demostren que l'any 1934, 1935 i part del 1936 hi va haver una biblioteca que funcionava, tot i que es desconeix si s'ubicava al mateix lloc que l'actual. És del tot segur que hi hagués un personal responsable del seu funcionament que controlava i vigilava els alumnes que hi accedien. El fet que haguessin elaborat un horari per a la biblioteca i que exigissin la implicació del professorat del curs 1935/1936 a completar la seva tasca educativa amb *Bibliotecas y Prácticas*; no deixa indiferent a ningú. Cal valorar especialment la labor que es va dur a terme durant aquells anys per tal de preservar el patrimoni i fomentar una cultura essencial i obligatòria per a tots els estudiants.

Tanmateix, L'Escola d'Arts i d'Oficis⁴¹ de Figueres també va tenir una importància en la biblioteca. Abans de continuar, però, cal recordar alguns detalls sobre els seus orígens, prèviament exposats al capítol 2.3. *175 anys d'Història. El llegat material:*

L'Escola Municipal de Dibuix, fundada per Joan Clerch i Nicolau, es va convertir en l'Escola d'Arts i d'Oficis per tal de formar els ciutadans per a un ofici. L'Escola d'Arts i d'Oficis es va inaugurar el novembre de 1931 i durant la Guerra Civil (1936-39) es va convertir en l'Escola del Treball. En resum, unes escoles creades en un temps de canvi i transició que es van veure afectades directament per la Guerra Civil. D'aquestes escoles, d'Arts i d'Oficis i del Treball, en cal destacar uns llibres del segle XIX que porten els seus segells. Els llibres s'han trobat aquest any 2014 mentre es feia la catalogació del fons antic de la biblioteca. De fet, el que caldria preguntar-se és com van arribar aquests llibres a la biblioteca de l'Institut i com és possible que, si aquestes escoles tenen un origen en el segle XX, els segells daten del segle anterior? Abans de contestar les qüestions, alguns exemples:

Imatge 17: Llibre amb el segell de l'Escola del Treball

Imatge 18: Segell de l'Escola del Treball

Imatge 19: Llibre amb el segell de l'Escola d'Arts i d'Oficis

Imatge 20: Segell de l'Escola d'Arts i d'Oficis

En relació amb aquests llibres, els exemplars que porten els segells generalment tracten sobre aspectes d'interès comú per la gent d'aquella època. Per tant, els llibres tenen una temàtica històrica, econòmica i relativa a l'educació.

⁴¹SEGURANYES, Maria. "Museu Empordà", *La mirada persistent. Història de la Pintura a Figueres(1892-1960)*. Recuperat 10 agost de 2014, des de <http://www.figueres.cat/upload/2013premsalampiradapersistent.pdf>

El llibre de la *Imatge 17*, que porta per títol “*Historia de la Revolución de Francia*”⁴², data de l’any 1871 i porta un segell de l’Escola del Treball que va substituir l’Escola d’Arts i d’Oficis durant els anys de la Guerra Civil (1936-1939). El segon llibre, de l’any 1866 i que correspon a la *Imatge 19*, tracta sobre “*La Pedagogía*”⁴³ i porta el segell de l’Escola d’Arts i Oficis, fundada l’any 1931 per Joan Clerch i Nicolau.

Pel que fa a la qüestió (com és possible que, si aquestes escoles tenen un origen en el segle XX, els segells daten del segle anterior?) hi ha una única explicació raonable: els llibres s’havien de segellar posteriorment a les seves edicions amb el propòsit de tenir un control sobre el material del que disposaven. Així podrien utilitzar-los amb fins acadèmics per a les classes, tot indicant la seva procedència a l’Escola d’Arts i d’Oficis o a l’Escola del Treball.

D’altra banda, quan l’Escola Municipal de Dibuix es va convertir en l’Escola d’Arts i d’Oficis, per tal de satisfer les necessitats d’una població que volia aprendre un ofici, era gairebé segur que l’Institut s’utilitzés per a preservar el material de l’escola mentre aquesta es traslladava a l’actual col·legi “La Salle”. Una altra hipòtesis per tal de respondre a la primera qüestió (com van arribar aquests llibres a la biblioteca l’Institut?) podria ser: que Alexandre Deulofeu, director de les escoles però també professor de Física i Química de l’Institut de Figueres, portés llibres de les escoles cap a l’Institut. Possiblement, l’haguessin ajudat altres companys seus que també impartien classes tant a l’Institut com a l’Escola d’Arts i d’Oficis o a la posterior Escola del Treball. En definitiva, els llibres es podien haver traslladat per proporcionar un suport a les classes o per tal d’ampliar el fons bibliotecari.

Una altra hipòtesis, que podria explicar el perquè d’aquest material es troba a la biblioteca, seria la possibilitat que l’Escola d’Arts i d’Oficis i l’Escola del Treball, haguessin fet donacions en forma de llibres a l’Institut les pertinents donacions a l’Institut de Segon Ensenyament.

⁴² Grimand de Velaunde, Francisco.- *Historia de la Revolución de Francia formada sobre las más auténticas [...]. La ilustración popular económica. Biblioteca moral. Tomo tercero.* Valencia: Imprenta de José María Ayoldi, 1871

⁴³ *La pedagogía. Periódico de primera y segunda enseñanza.* Revista dirigida por D. Liberato Guerra. Año 3º. Barcelona, 15 de Abril de 1866

Així doncs, aquella va ser una època difícil i complicada on el control brillava per la seva absència i el desordre va tenir la seva importància, tal com J.M. Soldevilla va afirmar: “El desordre ha estat un factor crucial perquè ha ajudat a preservar les coses que, per manca de seguretat i de control, es podrien haver perdut fàcilment”.⁴⁴ En definitiva, es defineix a la perfecció el capgirell que va patir aquella època de la qual només es té guardada una escassa documentació.

Durant la Guerra Civil Espanyola⁴⁵ l'Institut va patir les repercussions de l'època, inclosos els bombardejos injustificables de l'aviació franquista i una sèrie de conseqüències directes:

El febrer del 1938 el Director de l'Institut informà que, a falta d'assistència dels alumnes a les classes, la Junta local es va veure obligada a suspendre amb total integritat les classes. Tot i això, les classes es van tornar a reprendre l'1 de març amb un previ acord de protesta contra la Junta de Defensa pel fet de no haver proporcionat els mitjans de protecció contra els bombardejos aeris. El mateix mes, la Junta de Defensa i l'arquitecte Municipal, van revisar l'Institut i van fer una sentència decisiva per a l'Institut ja que les voltes de l'edifici no eren suficientment segures per a fer front als bombardejos. No es podia garantir la seguretat ni dels alumnes i dels professors. Per això es va prendre la decisió de suspendre les classes i traslladar-les a Vilafant, d'acord amb la proposta que va fer el mateix Ajuntament de Vilafant. El 12 de maig del 1938, es va decidir finalitzar el curs el 28 de maig i celebrar els exàmens del trimestre final a Figueres. D'aquesta manera s'evitava fer un trasllat massa brusc. Per tal de mantenir el contacte amb aquells estudiants del front (“quinta del biberó”), es va anomenar una comissió mixta d'alumnes i professors.

A l'estiu del 1938, mentre l'Institut romania tancat, es va obligar als alumnes a assistir els dies 5 i 20 de cada mes –de les cinc a les set de la tarda– a la biblioteca del Casino. La inseguretat davant dels bombardeigs creixia i el Casino, d'una ubicació més central respecte a la vila, resultava un lloc més pràctic per tal de reunir-se.

⁴⁴ Entrevista a Joan Manel Soldevilla, professor de l'INS Ramon Muntaner, realitzada el 3 de juliol de 2014 a Figueres per part de Cristina Mitrica.

⁴⁵ Consulteu el següent llibre per més informació: *Crònica interna del primer institut de l'Estat*. Figueres: Brau Edicions, 2015 de Joan Ferrerós.

Del curs 1938-39 en cal dir que el Ministeri va aprovar que les classes que s'impartien a l'Institut de Figueres es traslladessin a la casa Puig-Massanet, situada a la població de Vilafant. Aquest també va contribuir amb 500 pessetes per a la subvenció per l'autocar i la gasolina durant els mesos d'hivern, mitjançant la *Campanya de Invierno*.

Pel que fa al material de l'Institut, no tot es va traslladar a la casa Puig-Massanet, només aquell que fos imprescindiblement necessari. El que podria haver passat amb el material i els llibres restants, que es va quedar a l'Institut, és que s'agrupessin en un sol lloc per tal d'evitar que estiguessin dispersos per a la casa. Aquest lloc havia de ser l'actual Biblioteca Josep Pla perquè, anys més tard, la biblioteca adoptaria la funció de magatzem.

En relació amb la biblioteca, hi ha constància escrita que l'any 1959 la biblioteca de l'Institut funcionava amb alguns professors que se n'ocupaven. Un índex més que demostra l'existència d'una biblioteca física, a més de les biblioteques d'aula. Quant a l'any 1965, cal dir que el Ministeri va concedir 10.000 pessetes a l'Institut per a les *Biblioteques escolares*. En ser concedida aquesta subvenció, l'Institut va fer una petició general a tots els professors del centre: havien d'elaborar una llista on s'anotessin tots els llibres que configuraven una necessitat primordial de cada departament.

Des de l'any 1965 fins a l'any 1971 no s'ha trobat més documentació relativa a la biblioteca. És a partir de l'any 1971 fins al 1981 que es començarà a elaborar una documentació estadística sobre la biblioteca de la dècada dels anys 70 del segle XX. La descripció d'aquesta documentació configurarà el següent apartat.

3.1.3. Els anys 70 i principis dels 80

El període relatiu a la dècada dels anys 70 s'ha pogut estudiar detalladament gràcies a la documentació guardada a la mateixa biblioteca, en una carpeta titulada "Material Bibliotecari". Juntament amb aquesta documentació es va trobar una altra carpeta titulada "Correspondències", que configurarà el següent apartat dedicat a la creació de la Biblioteca Josep Pla. D'ambdues carpetes s'ha fet una taula estadística, inclosa a l'Annex.

3.1.3.1. Material bibliotecari⁴⁶

En la carpeta “Material Bibliotecari” es recull documentació rellevant de la dècada dels anys 70 del segle passat (des de l’any 1971 fins a l’any 1981). Aquesta es troba recollida en vint-i-un fulls en els quals es mostra un seguiment anual de les noves adquisicions de llibres (títols i volums), de les publicacions periòdiques rebudes en el curs de l’any (que probablement es referien al nombre de revistes a les que l’Institut estava subscrit i en rebia noves publicacions), de la despesa en pessetes de les adquisicions, de la població servida, dels llibres i publicacions periòdiques amb els metres lineals d’aquests i, finalment, es manté el seguiment del tipus de personal que es feia responsable de la biblioteca. Dels vint-i-un documents existents a la carpeta, cada any s’analitza a partir d’una parella de documents, exceptuant les dades relatives al primer any, el 1971, que es recullen en un únic document de la carpeta.

Per tal de simplificar la tasca del redactat, d’aquesta conclusió del buidatge de les taules elaborades en base als documents, els dos fulls que pertanyen al mateix any s’han agrupat en una sola fila. Cal subratllar que les dades referents a la població servida, als llibres i a les publicacions periòdiques amb els metres lineals i el personal de la biblioteca; són dades que es comptabilitzen a data del 31 de desembre de cada any. Mentre que les adquisicions de llibres (títols i volums), les publicacions periòdiques rebudes en el curs de l’any i la despesa d’adquisicions; són dades que s’elaboren a principis d’any, per l’any anterior. És així, per exemple, que les dades recollides de l’any 1971 es van elaborar a data de 21 d’abril de 1972.

Evolució de les adquisicions de llibres (títols i volums)

En primera instància, és pertinent establir una divisió segons la quantitat de volums que s’adquireixen per any, de menor quantitat a major. Es fixarà sempre en els volums ja que els títols no indiquen la quantitat exacta de llibres que es compraven. Tot seguit, s’estableixen tres períodes:

- En els anys 1972 i 1980 hi ha adquisicions de 65 i 50 volums respectivament.

⁴⁶ Per tal de consultar el buidatge del qual s’ha extret les conclusions d’aquest apartat, podeu consultar el punt 9.5. *Buidatge carpeta “Material Bibliotecari” dels Annexos o bé consultar els documents a l’Institut Ramon Muntaner de Figueres: BIBLIOTECA INSTITUT RAMON MUNTANER, Carpeta de “Material Bibliotecari”. 1971-1981*

- En els anys 1978 i 1979 hi ha adquisicions de 54 i 102 volums, un nombre considerable.
- En els anys 1971, 1973, 1974, 1975, 1976 i 1977 s'adquireix una quantitat més que considerable de volums: 450, 208, 300, 250, 300 i 282 volums respectivament.

Publicacions periòdiques rebudes en el curs de l'any:

Al llarg dels anys es va repetint el mateix nombre de publicacions periòdiques rebudes. No s'especifica quines són. Probablement siguin subscripcions a 3 revistes diferents.

Despesa de les adquisicions

Quant als preus, es pot observar que no hi ha una constant relació entre els volums adquirits i el preu en pessetes que costaven.

L'any en el qual s'adquireixen menys quantitat de llibres és el 1972 i aquests suposen una despesa de 18.936 pessetes. Aquesta xifra contraresta amb la despesa de 115.546 suposada per la compra de 282 llibres l'any 1977. L'any 1975 es van adquirir 250 volums, xifra propera a les adquisicions del 1977, però aquestes havien costat 51.115 pessetes (un 44,24% menys). L'any en el qual es fa una compra major de llibres és el 1976, amb 300 nous volums per a la biblioteca.

Amb aquestes dades es pot percebre que el nou material tenia un valor diferent en cada cas. Podria ser que els llibres comprats a l'any 1977 tinguessin un valor econòmic circumstancialment superior i, per això, un major interès en voler-los tenir a la biblioteca.

Població servida

En els documents analitzats no s'esmenta amb gaire precisió aquest punt relatiu a la població servida. Es poden suposar moltes coses, com ara, que aquests nombres fessin referència al nombre de prestacions o bé, al nombre de consultes. Probablement guardi alguna relació amb aquests temes i per tal de simplificar la tasca, direm que la població servida es mesurarà en número de persones.

Les dades estan comptabilitzades durant tots els anys, excepte el primer i últim any (1971 i 1981). Els valors es mantenen bastant constants i van fluctuant entre els nombres 600 i 700. De tots els anys, cal puntualitzar-ne un parell: els anys 1977 i 1978. La població servida en aquests dos anys és lleugerament superior a l'altre. Es comptabilitzen 830 persones per l'any 1977 i 960 pel 1978. De fet, aquestes dades no presenten cap proporció directa amb cap paràmetre en particular. Per tant, es limitarà a assignar a cada any el nombre de població servida, sense fer-hi massa incidència:

Es comença el registre amb l'any 1972 amb 705 persones. El dos següents anys, 1973 i 1974 mantenen el mateix nombre de 602 persones. L'any 1975 incrementa lleugerament en 658 i l'any 1976 fluctua al voltant d'aquest valor amb 650. Els anys 1977 i 1978, han quedat esmentats amb anterioritat, amb 830 i 960 persones respectivament.

Llibres i publicacions periòdiques i metres lineals

Les dades més importants d'aquest apartat són els llibre i publicacions periòdiques amb els corresponents metres lineals que ocupen. Les xifres que proporcionen les dades, quant al nombre de material total que es troba a la biblioteca a finals de cada any, són nombres exactes. Com a recordatori, no cal oblidar que les estadístiques pel que fa a aquest punt es realitzaven el 31 de desembre.

El primer any, 1971, s'adquireixen 450 nous volums sobre una xifra inicial de volums que es desconeix. L'any 1972 s'observa que s'adquireixen un total de 65 nous volums, fet que suma un total de 9.627 volums de llibres que ocupen 136,80 metres lineals. Si tenim en compte aquestes dues dades relatives als volums adquirits dels anys 1971 i 1972 i del volum total dels llibres de l'any 1972; podem trobar el volum de llibres inicials. Per obtenir el volum de llibres dels que disposava la biblioteca cal fer la següent operació: restar als 9.627 volums totals del 1972 les 65 noves adquisicions fetes l'any 1972 i les 450 adquisicions del primer any; dóna un resultat total de 9112 volums de llibres inicials corresponents a l'any 1971 ($9.627 - 65 - 450 = 9112$). Pel que fa al següent any, aquest alberga 9.835 volums que mantenen els mateixos metres lineals, 136,80. Els propers dos anys mantenen també una certa regularitat ja que l'any 1974 inclou 10.135 volums i l'any 1975, 10.335 volums. A partir del següent any hi ha un punt d'inflexió perquè s'incorporen 6.300 nous volums, sumant un total de 16.635 volums, que augmenten a 16.920 volums a finals de l'any 1977. Les dades recollides en

la taula del buidatge (que es pot consultar als Annexos d'aquest treball) dels següents anys són: 17.017 volums l'any 1978, 17.137 volums l'any 1979, 17.190 volums l'any 1980 que són els mateixos amb els quals finalitza les fitxes estadístiques l'any 1981.

No obstant això, el que pot sobtar més de totes aquestes dades és l'evolució dels metres lineals en proporció a la quantitat total de volums adquirits en aquests 10 anys. Es comencen amb 136,80 metres i s'acaba amb 147,80. Fent una simple diferència entre el volum final de llibres (17.190) i els inicials (9112), obtindrem un total de 8078 volum de llibres que es van adquirir al llarg d'aquella dècada. Aquests són els nous volums que s'han incorporat a la biblioteca de l'Institut durant la dècada dels anys 70 del segle passat. Si es compara aquesta xifra amb l'evolució dels metres lineals, que augmenta 11 metres en deu anys ($147,80 - 136,80 = 11$ metres lineals), s'observa que alguna dada ha de ser errònia. Si suposéssim que un volum mesura 1cm, en 1100 cm (1,1 metres) hi cabrien 1100 volums. Només d'aquesta manera podria ser possible que 8078 volums ocupessin només 11 metres lineals!

En definitiva, es pot concloure que hi ha hagut una alteració en el nombre de volums adquirits o en els metres lineals, ja que els números mai enganyen. Una altra explicació seria que realment no s'hagués dut un seguiment tan precís de les adquisicions i els resultats s'haguessin falsejat.

Pel que fa a l'any 1981, coincideix en nombre de volums que l'any 1980. A primer cop d'ull pot semblar desconcertant, ja que no es fa cap nova adquisició però, tot té una explicació que es resoldrà en el següent punt, que parla del *personal de la biblioteca*.

Tot seguit es farà un seguit de càlculs per tal de comprovar si hi ha una relació entre la quantitat de llibres de la biblioteca i les adquisicions que es feien cada any des del 1971 fins al 1981.

Així doncs, l'any 1971 es comença amb 9.112 volums de llibres, als quals se'ls sumen 450 noves adquisicions. Per tant, a finals d'any hi ha 9.562 llibres a la biblioteca. El següent any, 1972, es fan 65 adquisicions més i s'obté la xifra corresponent a 9.627 volums de llibres. Si a aquest nombre li sumem el nombre d'adquisicions de l'any 1973, 208, s'obtindrà un total de 9.835 volums totals a finals del 1973. En comprovar amb les

dades de la taula, s'observa que els resultats coincideixen. Per a l'any 1974 tornen a coincidir els resultats de la taula amb l'obtingut de la suma dels 9.835 volums de l'any 1973 amb 300 noves adquisicions, obtenint un total de 10.135 volums. Ara però, en sumar els 250 volums, adquirits durant l'any 1975, a 10.135 volums totals, de l'any anterior, dóna una xifra de 10.385 volums. En el buidatge de les fitxes estadístiques s'indica que són 10.335 volums els que hi ha realment. Han desaparegut o s'han perdut els 50 volums? Tornem a repetir un altre cop la suma per l'any següent: als 10.335 volums que s'indiquen en el document a finals de l'any 1975 se sumen les 300 noves adquisicions de l'any 1976. En total s'obté la xifra d'un total de 10.635 volums totals al final de l'any 1976. Tot i això, al document apareixen 16.635 volums totals per a final d'any! Altra vegada, on estan aquests 5950 llibres que s'han sumat de més? Com és que no es van comptabilitzar en el seu moment? Podria ser que hagués estat un error de tipografia alhora d'escriure els volums? Aquestes són algunes de les preguntes que em plantejo davant d'aquesta diferència exorbitant que, de moment, no tindran una resposta immediata.

Si es torna a agafar el nombre que proporciona el document, 16.635, i se suma als nous volums de l'any següent, 282, aquesta operació dóna un total de 16917 llibres. En comprovar aquesta xifra amb les dades proporcionades de l'any 1977, que indiquen 16.920 volums totals per a aquest any, s'aprecia que hi ha una variació de 3 llibres. Aquest marge d'error podria derivar de l'arrodoniment de la xifra total de llibres i publicacions periòdiques. O bé, si se suma 3 a aquesta xifra, corresponent a les publicacions periòdiques rebudes en el curs de l'any. Per a l'any 1978 s'indiquen un total de 17.017 volums, tres més si sumem les 94 adquisicions als 16.920 volums de l'any anterior. Però, en sumar 102, nombre de volums adquirits durant l'any 1979, a 17.017, volums de l'any anterior, dóna un total de 17.119 volums. Aquesta dada torna a allunyar-se de l'esmentada en les estadístiques, que indiquen un total de 17.137 volums per a l'any 1979. Un altre cop, hi ha 18 volums que no se sap d'on van emergir.

Pel que fa al volum total de llibres i publicacions periòdiques de l'any 1980, s'esdevé el mateix fet que en l'any 1977. En el document apareixen 17.190 volums però en fer el càlcul surten 17.187 llibres, una variació de 3 volums. Per últim, l'any 1981 té el mateix nombre de llibres i publicacions periòdiques que l'any anterior, ja que no es va fer cap operació bibliotecària a causa de les pèssimes condicions d'habilitat en les que es

trobava la biblioteca i, aquesta, estava a l'espera d'un acondicionament. És per això que sempre cal comprovar totes les dades que es proporcionen i discernir la informació correcta de l'errònia.

Personal de la biblioteca

Pel que fa al personal de la biblioteca, aquest sembla inexistent entre els anys 1971 i 1977. Més aviat, esporàdic i molt variable. A partir d'aquesta dada se'n poden extreure moltes interpretacions. En primer lloc, caldria tenir en copte les condicions de la biblioteca durant els anys setanta del segle passat. Probablement l'estat de la biblioteca era deplorable i ningú se'n preocupava amb suficiència. D'altra banda, sí que és cert que algú havia d'ocupar-se'n, ja que existeixen estadístiques relatives a aquesta èpoques i és, precisament entre els anys 1974 i 1977, quan s'adquireixen més volums de llibres. Tot i que potser no existia una figura que representés la biblioteca, sembla ser que algú havia de tenir algun registre constant sobre les activitats d'aquesta. D'altra banda, a l'any 1978 sí que es troba un índex del personal que s'encarregava de la biblioteca. Aquest era un personal no titulat i subaltern que cobrava 0,75 per jornada completa. El següents dos anys, 1979 i 1980, es notifica que no hi havia cap servei específic que s'encarregués de la biblioteca, sinó que era el professorat el que se n'ocupava. Finalment, en l'últim document, es puntualitza el següent:

<< Sin personal específico. Durante el año 1981 debido a sus pésimas condiciones de habitabilidad y en espera de su acondicionamiento, NO se ha realizado ninguna operación bibliotecaria >>

Tot això vindria a dir que l'estat de la biblioteca durant l'any 1981 era deplorable i per això es va decidir no fer cap operació bibliotecària.

En conclusió d'aquest buidatge sobre el "Material Bibliotecari", hi ha una constància en el seguiment de les noves adquisicions, de volums i títols, per a cada any. De les publicacions periòdiques rebudes en el curs de l'any tant sols en sabem que són tres. Hi ha una despesa total d'adquisicions de 755.673 pessetes. La població servida no es concreta correctament a què fa referència. Hi ha una irregularitat entre els llibres i publicacions periòdiques amb els metres lineals que ocupen. Darrerament, el personal de la biblioteca en els primers anys tampoc s'esmenta.

Com a conclusió final del buidatge sobre el “Material Bibliotecari” s’extreu que, durant una dècada (1971-1981), es va fer un seguiment de les noves adquisicions (títols i volums) fetes al llarg de cada any i la despesa anual que aquestes suposaven, amb una despesa total de 755.673 pessetes. Pel que fa a les publicacions periòdiques rebudes en el curs de l’any, tant sols se sap que l’Institut estava subscrit a tres publicacions periòdiques. De la relació entre el nombre de llibres i publicacions periòdiques amb els metres lineals que ocupaven, és inexistent. El motiu és que les informacions es contradiuen unes a les altres, bé pel seu falsejament com per una manca d’atenció en recollir i processar les dades. En relació amb la població servida, no es concreta realment a què fa referència i tampoc hi ha cap anotació feta. Per últim, hi ha poques anotacions, i les que hi ha són escasses, relatives al personal de la biblioteca.

Per tal d’acabar, es descriurà la biblioteca de la dècada dels anys setanta del segle passat des del punt de vista de Miguel Orta⁴⁷, exprofessor i exdirector del centre. Miguel Orta recorda aquesta dècada com una etapa que es va haver de fer front davant la quantitat ingent de sol·licituds que arribaven cada any de nous estudiants. El motiu era que l’Institut Ramon Muntaner era l’únic institut de la comarca fins al curs 1978-79, que es va inaugurar l’Institut Alexandre Deulofeu⁴⁸. L’Institut Alexandre Deulofeu s’havia creat per tal de substituir l’Institut Ramon Muntaner, ja que aquest es convertiria en part del patrimoni de la humanitat –pels seus orígens com a convent de l’ordre dels Franciscans de Figueres–.

És per això que el centre va habilitar cada espai per tal d’adaptar-lo com a classe, aprofitant cada racó disponible. La biblioteca no en va ser una excepció i el Senyor Miguel Orta afirma que ell mateix hi impartia classes de francès i que la biblioteca s’alternava segons les necessitats. Pel que fa a aquesta biblioteca, l’exdirector confirma que hi va haver una col·lecció de llibres que estaven a l’abast de tothom, qualsevol persona podia agafar-los, per tant, no hi havia cap control. Tot i que no recorda quina disposició tenien els objectes, sí que dedueix que l’estat d’aquell espai havia de ser precari, com l’estat de la resta de les aules. Simplement es donava atenció a les classes i s’ignorava tot allò que no pertanyés a elles. Quant a l’accés a la biblioteca, eren els conserges qui s’ocupaven d’obrir i tancar les portes i cada matí totes les classes de l’Institut estaven obertes. Eren ells qui guardaven totes les claus i també s’asseguraven

que les portes estiguessin tancades abans de marxar. Era una tasca d'una gran responsabilitat, subratlla Miguel Orta.

Afortunadament, mica en mica es començava a tenir un pressupost que es destinava a fer millores a l'Institut. Qualsevol millora era substancial perquè en la situació inicial no hi havia res.

Pel que fa a l'horari de la biblioteca, l'any 1979 la biblioteca obria de 7 a 9 del vespre mentre que l'any 1984, aquesta ho feia de 4 a 8 de la tarda –els cinc dies lectius– a càrrec de Rafael Pascuet. Quan es va inaugurar la biblioteca, l'any 1984, aquesta ja tenia un espai físic assignat amb una col·lecció de tots els llibres que estaven dispersos per les estances i armaris que pertanyien a les velles biblioteques d'aula. També es va fer la reorganització, catalogació i préstec de llibres. L'ajut de l'APA començava a notar-se d'una forma notablement positiva i la biblioteca començava a guanyar un cert prestigi entre els estudiants. Anys més tard, els professors Josep M Cuadras, Montserrat Roca, Gurutze Irusta i Mercè Martí han anat assumit en moments diferent la tasca de bibliotecaris.⁴⁹ Però aquests, són aspectes que s'ampliaren amb major profunditat en el següent apartat.

3.1.4. La creació de la Biblioteca Josep Pla. (1984-2009)

Finalment, el darrer apartat d'aquest capítol dedicat a la història de la biblioteca, i a altres fets que han estat directament relacionats amb ella, tractarà sobre: la creació de la Biblioteca Josep Pla, l'estat en el qual es trobava als inicis dels anys 80 i els petits canvis que ha sofert fins a arribar a ser com és ara.

⁴⁷ Entrevista a Miguel Horta, exprofessor de l'INS Ramon Muntaner, realitzada el 19 d'abril de 2014 a Figueres per part de Cristina Mitrica.

⁴⁸ INSTITUT ALEXANDRE DEULOFEU. “Història”, *L'Institut quan va començar* (4 d'abril de 2002.)
Recuperat 16 agost de 2014, des de <http://www.xtec.cat/iesdeulofeu/centre/historia/historia.htm>

⁴⁹ Entrevista a Joan Ferrerós, exprofessor de l'INS Ramon Muntaner, realitzada el 29 de juliol de 2014 a Figueres per part de Cristina Mitrica.

Les activitats bibliotecàries van reduir-se en els darrers anys de la dècada dels anys 70 del segle XX. L'estat de la biblioteca s'havia convertit en precari i no es va dur a terme cap operació bibliotecària. Recordem la següent anotació:

<< Sin personal específico. Durante el año 1981 debido a sus pésimas condiciones de habitabilidad y en espera de su acondicionamiento, NO se ha realizado ninguna operación bibliotecaria >>

Aquesta va ser la situació inicial que es va trobar el primer equip directiu del període democràtic encapçalat pel director, que anys més tard també seria bibliotecari, Josep Maria Cuadras. L'equip directiu també estava format pel secretari Joan Ferrerós, Francesc Canet, Helena Compte i per alguns altres professors. Aquest equip directiu es volia diferenciar dels altres, que havien estat sota el règim franquista, i una de les apostes que van fer va ser donar un nou impuls a la biblioteca, d'aquesta manera aconseguien promoure la cultura. També van emprendre noves plataformes per tal de catalanitzar el centre i així integrar la llengua catalana en els estudis que s'impartien a l'Institut.

Amb la creació de la Biblioteca Josep Pla es va poder recuperar el material escampat per a les classes del centre i la van ubicar al magatzem que hi havia al primer pis de l'edifici: un magatzem tancat, ple de pols, caixes i de material que es considerava en desús. Quan es va trobar aquell espai, el primer que es va haver de fer va ser buidar-lo i netejar-lo. Es va pintar, moblar amb els armaris de les aules 1, 2, 3, 4 i 5 on es feien les classes, emmoquetar el sòl, portar les taules i cadires que van ser donacions de l'APA d'aquell moment, classificar els llibres segons la temàtica... en definitiva, es volia proporcionar un mínim de condicions perquè la nova biblioteca pogués funcionar. Es volia adequar l'espai a l'ús públic i per això es volia ordenar el fons llibresc existent –la majoria d'aquell material estava obsolet per als alumnes d'aquella nova generació, abundaven revistes i documents que pertanyien al Règim franquista dels anys 40 i 50– i intentar incrementar-lo amb algunes novetats literàries. D'aquesta última tasca se'n va encarregar Rafael Pascuet.

Va ser així com, amb un pressupost molt escàs, es van adquirir tots els objectes necessaris per canviar aquell espai, que temps enrere formava el que s'anomenava

“tramvia” (constituït per l’espai de l’actual biblioteca, del fons antic, dels seminaris i de les aules 10, 11 i 12). Aquest era un passadís amb tot d’aules que s’havien de travessar totes si es volia arribar a l’última. Per a necessitats d’espai, en un moment en el qual l’Institut havia de fer front als centenars d’estudiants, calia utilitzar cada racó disponible de l’Institut. Tal com Miguel Orta, exdirector de l’Institut, va dir: << La biblioteca era un espai físic, però es va reformar per a poder complir amb la demanda d’estudiants, ja que el Ramon Muntaner era l’únic Institut de la comarca >>.⁵⁰ En definitiva, el magatzem (que ocupava l’actual aula 19 –aula d’acollida–, alguns seminaris dels diferents departament i l’espai actual de la biblioteca) es trobava en aquell estat d’abandonament perquè, en aquell moment, a l’Institut es tenien altres necessitats i tot just es començava a promoure la cultura i la revisió del patrimoni després d’una llarga etapa sota el règim franquista.⁵¹

Un cop es va renovar l’espai i es va readaptar per a la biblioteca, es va decidir inaugurar-la i dotar-la d’un nom. Joan Ferrerós, que formava part del primer equip directiu democràtic de l’Institut, s’ocupava dels afers que concernien a la biblioteca i de l’aspecte cultural. Es va fer una juguesca per tal d’escollir el nom de la biblioteca. Joan Ferrerós recorda que van decidir posar-li el nom de “Josep Pla” a la biblioteca perquè així Josep Vergés, de l’editorial Destino, regalaria l’obra completa de l’escriptor Josep Pla, del qual ell n’era l’editor. Una jugada rotunda, segons explica l’ex professor de Llengua i Literatura Catalana, i encara més si la cerimònia d’inauguració la va portar a terme M. Àngels Anglada, recent guanyadora dels *Premis Josep Pla*.

A partir d’aquell moment, la biblioteca es va convertir la biblioteca també es va convertir en el punt de trobada per tal de celebrar conferències, un exemple en són les reunions que es duïen a terme per tal de debatre els continguts de les publicacions tècniques d’arquitectura dels “Papers Empordanesos” de l’Hora Nova.

⁵⁰ Entrevista a Miguel Horta, exprofessor de l'INS Ramon Muntaner, realitzada el 19 d'abril de 2014 a Figueres per part de Cristina Mitrica.

⁵¹ Entrevista a Rafael Pascuet, exbibliotecari de l'INS Ramon Muntaner, realitzada el 2 de juliol de 2014 a Figueres per part de Cristina Mitrica.

Un cop es va inaugurar la biblioteca, immediatament després es va posar en funcionament. Es necessitava una figura, un bibliotecari que se'n fes càrrec i que pogués dirigir-la i controlar-la. Per dur a terme aquesta tasca es va elegir a Rafael Pascuet, periodista i actual editor dels Premis Maria Àngels Anglada de l'Institut Ramon Muntaner de Figueres. El periodista mantenia una relació íntima d'amistat amb Joan Ferrerós, que formava part de la direcció i de l'equip directiu del centre, el qual s'encarregaven de prendre totes les decisions relatives a l'Institut (així com escollir qui seria el bibliotecari). Rafael Pascuet va ser l'únic candidat que es va presentar, l'únic que podia ocupar-se de la biblioteca. Com que a ell li va interessar l'esperit de la casa, a més del món dels llibres i de l'edició, aviat el van proposar per a realitzar la tasca de bibliotecari. Pascuet, autor del *Breu eloi del llibre* –editat pels Jocs Florals del 1984–, deia que aquesta feina més aviat una qüestió de voluntat, una voluntat per a endegar la posta en marxa de la biblioteca per al docent i l'alumnat i de dinamitzar-la. Tot i que partien d'un baix pressupost, l'objectiu al qual volien arribar era convertir la biblioteca en un espai d'ús públic per a la ciutat i modern (tot i que les tecnologies encara trigarien a fer-se lloc en aquest món, però l'any 1984 ja biblioteca ja estava dotada d'una màquina d'escriure).

Tot i que Pascuet cobrés més aviat un sou simbòlic subvencionat per l'APA, Joan Ferrerós afirma que la feina que duia a terme era d'una certa qualitat. Es va aconseguir que tant estudiants de diürn com de nocturn poguessin assistir a la biblioteca en un horari de tardes (de les quatre de la tarda a les vuit del vespre, cinc dies a la setmana). Així doncs, la biblioteca es va fer pensant molt amb les necessitats dels alumnes, per a formar nous lectors i iniciar-los en la cultura que durant tant de temps va estar submergida. Era per aquests motius que els estudiants rebien les màximes facilitats alhora de demanar préstecs de llibres, molts d'ells provenien de famílies amb pocs recursos. Els alumnes interessat en utilitzar aquest servei, dintre de l'horari establert, es podien fer el carnet de la biblioteca i ensenyar-lo sempre que entraven o volien fer un préstec. Es va pensar que si es feia un carnet, allò donaria una mica més de seriositat al projecte. Si es volien fer socis només calia que ho demanessin al bibliotecari, per tal de repartir carnets a només aquells alumnes que ho desitgessin. Normalment, hi anaven els estudiants que tenien més inquietuds personal, alumnes responsables que es preocupaven pels seus estudis. Solien estudiar més que llegir, però també demanaven llibres en préstec, feien consultes puntuals... anota Rafael Pascuet.

Però, els alumnes no eren els únics que hi podien accedir. Professor i totes aquelles persones que ho necessitessin, per fer alguna consulta o treball específic, hi podien anar, sempre i quan ho avisessin amb anterioritat. Un cop a la biblioteca, el seu accés físic es podia fer a través de la porta principal d'accés que estava ubicada a l'actual porta de l'aula 19 (entrada secundària avui en dia si es vol accedir a la biblioteca), l'aula de la Dolors Ponsí. Excepcionalment, també es podia entrar pel seminari d'anglès. Va ser posteriorment que es va construir la via d'accés a través de l'aula d'exàmens com a porta de seguretat (per aquest motiu no està tancada amb clau, sinó que es tanca per l'aula d'exàmens). Pel que fa a les claus, les tenien el directament implicat (bibliotecari), el conserge i l'Equip directiu

Quant al manteniment de la biblioteca, d'aquest se n'ocupava el propi Institut. En canvi, de la part dels llibre i del servei de neteja, era el bibliotecari qui ho feia. Tot i les maniobres per tal de millorar les condicions de la biblioteca, la única queixa que ha perdurat fins als nostres dies va ser que: “a la biblioteca hi fa fred”. La resposta d'això es troba en les instal·lacions. El centre s'escalfava a partir de dos focus de calor a llenya (un situat a sota de la sala de professors i l'altre al vestuari de les noies del gimnàs) que escalfaven equilibradament l'Institut. De fet, tot i que s'adquirissin més radiadors, l'aigua calenta havia de recórrer més espai per tal d'arribar a la biblioteca per això, l'habitació tardava més en escalfar-se.

Pel que fa a la figura de Rafal Pascuet, era una persona amb moltes idees que aprofitava les reunions, que feien per tal de prendre decisions al respecte de la biblioteca, per formular-les. Si a l'equip directiu del centre els semblaven bé, aquestes propostes es provaven per tal de veure si funcionaven bé. Es tractaven d'experiments d'assaig i error, crear una biblioteca fruit d'aquells acords entre el director Cuadras –un gran lector i amant dels llibres–, pel secretari Joan Ferrerós i per Rafael Pascuet, el bibliotecari.

Rafael Pascuet simbolitza la renovació de la biblioteca. Tal com es va dir a l'apartat anterior (3.1. *Una biblioteca amb una llarga Història*), Pascuet va establir unes correspondències amb il·lustres personatges de la època. El bibliotecari demanava llibres per tal d'ampliar el fons bibliotecari i així enriquir culturalment aquest espai amb novetats d'aquell moment. No obstant això, també va dur a terme altres tasques:

Com a bibliotecari la seva tasca es concentrava en catalogar els llibres, fer el servei de préstecs, fer llistes sobre els buits i llacunes del material de la biblioteca, idear el carnet de la biblioteca (un carnet simbòlic que per a una cara tenia dibuixada una noia escrivint en un pupitre i per l'altre un noi escrivint en un pupitre), etc. En definitiva, s'ocupava de mantenir l'ordre, el fitxatge i de la part més administrativa de la biblioteca, tot i que mai va prendre cap dada en relació a l'estat de la biblioteca.

Tal com s'ha repetit anteriorment, la tasca més important que va dur a terme va ser la d'intentar trobar donacions gratuïtes per tal d'ampliar el fons bibliotecari. Rafael Pascuet admet que havien acudit a moltes persones, i de totes elles havia obtingut bones respostes a les peticions suggerides. El periodista explica que els contactes ja els tenia fets i es tractava més aviat d'una qüestió de simpatia i de no demanar coses impossible, com per exemple, l'*Enciclopèdia Espasa*.

En resum, tot el que es va fer era per a posar en marxa una biblioteca bàsica, útil per als nous lectors. Una biblioteca que pogués posar a l'abast del lector una literatura clàssica catalana que ja existia (però per raons polítiques, la dictadura l'havia negligit) i la nova literatura catalana que començava a emergir. Malauradament, aquest bon funcionament de la nova Biblioteca Josep Pla va poder durar només fins l'any 1986, quan Rafael Pascuet va haver de marxar de l'Institut per motius de feina i del seu treball periodístic.

A continuació es trobaran totes les cartes que són resultat de la correspondència entre Rafael Pascuet i els seus amics, sovint persones amb un cert renom en la política del país del moment, per tal d'ampliar el fons llibresc de la biblioteca.

3.1.4.1. Correspondències⁵²

En la carpeta de "Correspondències" s'han trobat vint-i-vuit cartes que fan referència a la inauguració de la Biblioteca Josep Pla i a la cerca de llibres per tal d'ampliar el fons d'una biblioteca força precària per a les necessitats del moment. D'aquestes, només se'n conserven vuit que van ser enviades per Rafael Pascuet. Les restants són les respostes dels amics de Pascuet. De moment, això és l'única que s'ha pogut recuperar.

En primera instància, cal anotar alguns detalls biogràfics de Rafael Pascuet. Aquest personatge ha donat un gran impuls a la biblioteca i en posar en funcionament aquesta, juntament amb els seus amics i companys: el director Josep Maria Cuadras de l'Institut Ramon Muntaner i Joan Ferrerós, qui li van donar a conèixer aquesta feina.

Així doncs, el periodista i editor Rafael Pascuet García va estar treballant com a bibliotecari de la Biblioteca Josep Pla de l'Institut Ramon Muntaner en el primer lustre dels anys 80 del segle XX. La seva primera relació amb l'Institut ja venia de molt abans, ja que la seva dona impartia classes d'anglès a l'Institut. Es va començar a interessar per a aquesta feina, de bibliotecari, després d'una conversa que va mantenir amb els seus amics (Josep Maria Cuadras i Joan Ferrerós). A ell li va cridar l'atenció l'esperit i el voluntarisme de la casa, que en aquella època era el més important si es volia ressorgir de les centres. Es podria dir que tornar a dinamitzar la biblioteca, partint d'un baix pressupost, per a donar cultura als figuerencs; va resultar una idea temptadora pel periodista. Així, Pascuet es va convertir en el bibliotecari de la Biblioteca Josep Pla que s'obria de les quatre de la tarda a les vuit del vespre. Al matins, solia romandre tancada.

Remitent: Rafael Pascuet

Rafael Pascuet va enviar vuit cartes. Set d'elles tenen la data d'enviament del dia 22/10/1984, menys una que no se sap quan es va enviar. El destinatari d'aquesta última carta sense data és el Servei Central de Publicacions de la Generalitat de Catalunya. El bibliotecari va escriure cartes als següents personatges i institucions: Javier Solana (Ministeri de Cultura), Joaquim Nadal (Alcalde de Girona), Pascual Maragall (Alcalde de Barcelona), Salvador Carrera (President de la diputació de Girona), Jaume Sobrequès (Casa de l'Ardiaca), Antoni Dalmau (Diputació de Barcelona) i, finalment, al Servei Central de Publicacions de la Generalitat de Catalunya. El motiu de les cartes era demanar que li fessin arribar exemplars de les seves publicacions per a la restauració de la biblioteca i, d'aquesta manera, enriquir el fons editorial de l'Institut i els fons bibliotecari, que estava en una situació d'abandonament.

⁵² Per tal de consultar el buidatge del qual s'ha extret les conclusions d'aquest apartat, podeu consultar el punt 9.6. *Buidatge carpeta "Correspondències"* dels Annexos o bé consultar els documents a l'Institut Ramon Muntaner de Figueres: BIBLIOTECA INSTITUT RAMON MUNTANER, Carpeta de "Correspondències". 1984

A Javier Solana va demanar diaris de les seves publicacions que depenien del Ministeri, i feia una especial demanda d'una extraordinària revista de Poesia. A Joaquim Nadal, també va demanar que li fes arribar publicacions seves així com a Pascual Maragall, amb la diferència que a aquest últim li va exigir un exemplar de les publicacions de l'Alcaldia.

La demanda es va repetir en els altres destinataris. L'únic que pretenia Pascuet era enriquir la situació sempre precària de la biblioteca. A més a més, a la postdata de cada carta esmenta que els hi farà arribar un petit llibre commemoratiu de la reobertura de la biblioteca, el *Breu Elogi del Llibre*, que Richard Ford parlava tan elogiosament en el seu llibre *Handbook for travellers in Spain and readers at home (Manual para viajeros por España y lectores en casa)*. Gràcies a la informació proporcionada per Rafael Pascuet, se sap que el volum relatiu a Catalunya va ser editat per Turner el 1982, a partir de la primera edició de 1844. Malgrat això, el mateix exbibliotecari constata que no ha pogut trobar a l'actualitat la referència de la Biblioteca Josep Pla en el llibre (*Handbook for travellers in Spain [...]*). Una hipòtesi podria ser que no es trobés en la versió catalana, resumida de l'edició espanyola. D'altra banda, Pascuet afirma que va treballar exhaustivament el tema de Richard Ford durant aquells primers anys de la dècada dels vuitanta del segle passat, consultant un exemplar de l'original anglès a la Biblioteca Nacional de Madrid, en el qual hi podia constar aquesta dada gens desestimable. Però, de moment, no s'ha trobat cap altre indici.

Destinatari: Rafael Pascuet

Aquest apartat està format a partir de les dinou cartes restants que formen les respostes dels amics de Rafael Pascuet a les peticions que ell els hi va fer. Per tal de facilitar la classificació de les correspondències, s'agruparan segons un ordre cronològic: primer les que daten de l'any 1984, en segon lloc les que tenen l'origen a l'any 1985 i, en tercer, les que no tenen una data específica.

Cartes 1984

Són sis les cartes que pertanyen a aquest any. La carta més antiga de totes data de l'11 de gener de 1984 i la remitent és la bibliotecària de la Biblioteca del Museu d'Art de la Ciutadella, Margarita Massaguer. En la carta es diu que la directora del Museu d'Art

Modern de Barcelona, Cristina Mendoza, li ha fet arribar la carta en la qual es demana publicacions editades per l'Ajuntament de Barcelona. La mateixa bibliotecària respon afirmant que per correu s'enviarà un lot de 4 catàlegs de les exposicions organitzades per l'Ajuntament de Barcelona, enviant-lo amb servei d'intercanvi. Enviaran tot allò que fa referència a Història o costums del país en general o de les comarques, tot i que la Biblioteca del Museu d'Art estigui especialitzada en art.

La pròxima carta data del 15 de novembre del 1984 i està escrita per Joaquim Nadal i Farreras. La carta és una contestació a la carta que Rafael Pascuet li va enviar el vint-i-dos d'octubre del mateix any. Nadal i Farreras comunica al seu amic que li adjunta alguns exemplars de les seves publicacions. Aquesta és la llista dels exemplars:

PUBLICACIONS DE JOAQUIM NADAL I FARRERAS

Número	Nom
1	Guia Girona Monumental
2	Guia Arxiu Municipal
3	Fires i Mercats
4	Gremis i Oficis
5	Diner i Poder i Societat
6	Girona i els seus Barris

Font 3: Publicacions de Joaquim Nadal i Farreras

La tercera carta data del 16 de novembre del 1984 i el remitent és Pascual Maragall, Alcalde de Barcelona. Com la carta anterior, també respon a la carta que Pascuet va enviar el vint-i-dos d'octubre del mateix any. L'Alcalde li respon dient que li enviarà un recull de les darreres publicacions editorials per l'Ajuntament de Barcelona i confirma que ha rebut el llibre *Breu Elogi del Llibre* que Pascuet va tenir la gentilesa d'oferir-li i descriure.

La quarta carta data del 5 de desembre del 1984. El remitent és Miguel Satrústegui Gil-Delgado, del Ministeri de Cultura. Satrústegui Gil-Delgado diu que té el gust d'informar al Sr. Rafael Pascuet que per correu rebrà una selecció de les publicacions editades per ells, que es trobaven en existència. També enviaran exemplars dels seus últims audiovisuals.

Les dues darreres cartes d'aquest apartat dates del mateix dia, del 19 de desembre del 1984. La primera és de Raimon Ribera, Gerent de la Fundació Joan Miró de Barcelona. Segons com s'esmenta en la carta, es comunica que les seves possibilitats finances no els hi permeten correspondre a la petició que Pascuet ha fet en demanar-los llibres. Però el Gerent li ofereix una alternativa, li podrien aplicar un 25% de descompte en qualsevol de les publicacions d'una llista adjunta.

La segona carta corresponent a la mateixa data és del director Laureano Carbonell Relat, del Museu Marítim de la Diputació Provincial de Barcelona. La carta està escrita en resposta a l'escrit que data del dia 8, probablement del mateix mes, tot i que no es pot afirmar rotundament. El director explica al seu destinatari que en un altre correu farà la tramesa de les següents publicacions:

PUBLICACIONS DE LAUREANO CARBONELL RELAT

Número	Nom
1	Vocabulari Marítim Català-Castellà Castellano-Catalán, per José Maria Martínez-Hidalgo y Terán i Laureano Carbonell Relat
2	Exposició "La Pesca i els Pescadors"
3	A bordo de la "Santa María" de José Maria Martínez-Hidalgo y Terán
4	Guia Abreujada del Museu Marítim

Font 4: Publicacions de Laureano Carbonell Relat

Cartes 1985

La següent carta és la primera de les dotze cartes que daten de l'any 1985. En concret aquesta data del 3 de gener i el remitent és d'Enrique Tierno Galván, Alcalde de Madrid. En la carta es recorda que el Sr. Pascuet va enviar el passat 14 de desembre de 1984 una carta on sol·licitava publicacions sobre la ciutat de Madrid. L'Alcalde l'informa que ha tramès la carta al Servei corresponent pel seu informe i quan tingui notícia, li tornarà a escriure a Pascuet per a comunicar-li una decisió. Aquesta carta podria ser la contestació de la carta que Pascuet va enviar al Servei Central de Publicacions de la Generalitat de Catalunya (carta sense data).

La segona carta data del mateix dia que la d'Enrique Tierno Galván, del 3 de gener del 1985, i està escrita per la directora de Biblioteques Municipals. En la carta es notifica que en la Biblioteca Municipal es troba un lot de llibres sobre temes madrilenys a disposició del Sr. Rafael Pascuet.

La tercera carta de l'any 1985, segons l'ordre cronològic, data del 21 de febrer. El remitent és el Cap del Servei del Patrimoni Cultural, Herminio Lafoz Rabaza, de la Diputació General d'Aragó, del Departament de Cultura i Educació. El Cap del Servei Patrimonial i Cultural fa una contestació a la carta Pascuet del dia 14 del mateix mes, on ell sol·licitava l'enviament de publicacions d'aquesta D.G.A. amb destí a la biblioteca de l'Institut. Per a les adquisicions, Pascuet hauria d'anar a la llibreria "Contratiempo" C/ Royo, nº 20 de Zaragoza, ja que només aquesta llibreria s'encarregava de la distribució i venda de totes les seves publicacions. També s'inclou un llistat de llocs turístics quan a la ruta de Goya, per si es plantejaven fer un viatge de final de curs amb els alumnes de l'Institut. A continuació, la ruta turística de Goya:

RUTA TURÍSTICA DE "GOYA" ENVIADA PER H. LAFOZ RABAZA

Número	Nom
1	Casa natal de Goya en Fuendetodos
2	Cartuja Aula-Dei en Saragossa
3	Petxines Església de San Juan - Calatayud
4	Església de Muel
5	Església de Remolinos
6	Basílica de Ntra. Sra. del Pilar en Saragossa
7	Museu Provincial de Belles Arts – Saragossa

Font 5: Ruta turística de "Goya", enviada per Herminio Lafoz Rabaza

La quarta carta té com a data el 16 de febrer de 1985 i és de Joaquim Arenas i Sampera, cap de Servei de la Generalitat de Catalunya, del Departament d'Ensenyament i Direcció General d'Ensenyament Primari. És un contestació a la carta que Pascuet va enviar el passat 14 de febrer. En aquesta, se sol·licitava la Gran Enciclopèdia Catalana i Joaquim Arenas i Sampera li comunica que ara per ara les tenien exhaurides, però tant bon punt les tornessin a tenir, les hi farien arribar.

La cinquena i sisena carta coincideixen també en la mateixa data, enviades el dia 28 de febrer del 1985:

La cinquena és del director Àngel Montiel, de la Conselleria de Cultura i Educació. En la correspondència s'expressa que s'ha rebut la carta el passat 19 de Febrer. Per a complir amb la petició de Rafael Pascuet, d'ampliar el fons bibliotecari de l'Institut Ramon Muntaner, s'enviarà per correu els títols més variats que puguin ser de major interès.

La sisena va ser tramesa pel cap del Servei de la Conselleria d'Educació del Principat d'Astúries. La carta torna a ser una contestació a l'escrit del dia 14 (realment no se sap de quina carta s'està parlant ja que no s'ha trobat cap referida a aquesta data). Pascuet sol·licitava publicacions de temes asturians. La demanda s'accepta i per correu s'enviaria un paquet amb les seves publicacions. La Conselleria d'Educació demanen a Rafael Pascuet que li enviï algun altre exemplar del petit llibret commemoratiu, del *Breu Elogi del Llibre*. Aquesta és la llista de les publicacions:

PUBLICACIONS DE LA CONSELLERIA D'EDUCACIÓ DEL PRINCIPAT D'ASTÚRIES

Número	Nom
1	Lletres Asturianas 6, 7, 9, 10 i 11
2	Riego
3	Pensament Asturià
4	Reciella
5	Museu Arqueològic d'Oviedo
6	La Masoneria en Asturies
7	Estatut d'Autonomia
8	Xentiquina
9	La música en la catedral d'Oviedo en el s.XVIII
10	Basilisc
11	Periodisme i il·lustració en Manuel Rubin de Celis
12	Rimes i refranys
13	La cova de "Tito Bustillo"
14	Nova guia del "Castro de Coaña"
15	Asturies ahir: la prehistòria
16	La mort Amiya de Nueche
17	La toponímia asturiana d'origen indoeuropeu prelatí
18	L'oxetu la carida
19	Ñublu de mar i de distància
20	L'illa dels contes
21	Targetes i diapositives de coves

Font 6: Publicacions de la Conselleria d'Educació del Principat d'Astúries

La següent carta data de l'1 de març de 1985 i està escrita per Emili Soler Pascual, Director General de Cultura de la Generalitat Valenciana, Conselleria de Cultura, Educació i Ciència. En la carta simplement es dona a saber que el passat dia 17 de febrer van enviar un lot amb publicacions de la Conselleria amb destinació a la biblioteca de l'Institut.

La vuitena carta, del dia 4 de març de 1985, és de Gregorio González Perlado, Director General de l'Acció Cultural de la Conselleria d'Educació i Cultura de la Junta d'Extremadura. El director deixa constància en la carta que estan adjuntades publicacions que fins al moment han estat donades amb el segell de l'Editora Regional d'Extremadura.

El remitent de la novena carta, que data del dia 5 de març de 1985, és José Manuel Ramírez Martínez, Director regional de Cultura del Consell del Govern de la Comunitat autònoma de la Rioja. Ell comunica que el passat dia 25 de febrer va rebre la carta en la qual Pascuet exposava els seus desitjos d'incrementar els fons bibliogràfics amb temes "riojanos ". Gràcies a la petició de Rafael Pascuet, la biblioteca va rebre per correu un paquet amb material existent de l'època sobre la Comunitat Autònoma de Rioja. D'aquesta manera, els lectors podien tenir majors coneixement sobre aquesta Comunitat.

La següent correspondència es va enviar el 15 de març de 1985 per Narcís Majó i Clavell, Secretari de la Comissió Interdepartamental de Recerca i innovació Tecnològica de la Generalitat de Catalunya. En la carta es declara que s'enviarà, per a la biblioteca de l'Institut, els primers volums de la col·lecció que inclou alguns treballs presentats al concurs "Premis CIRIT" per a fomentar l'esperit científic dels joves estudiants.

La carta que fa el número onze, està tramesa el dia 27 de març de 1985 per Justino Burgos González, de la Junta de Castella i Lleó, de la Conselleria d'Educació i Cultura. Justino Burgos i González confirma que ha rebut la carta que Pascuet va enviar el 17 de febrer del mateix any, on especificava l'escassetat de llibres que existien sobre els temes "castellano-lleonesos" a la biblioteca del l'Institut Ramon Muntaner. Amb el desig que es conegui millor la Comunitat Autònoma de Castella i Lleó, s'enviarien publicacions que la mateixa Conselleria va realitzar.

La dotzena, i darrera carta que s'ha trobat d'aquest any 1985, data del dia 29 d'abril i està escrita per Enrique Tierno Galván, com en la primera carta d'aquest cicle. De fet, en la carta mateixa es reafirma que és una continuació de la carta del passat 3 de gener.

En questa carta, però, s'explica que s'enviarà una fotocopia de l'informe que es va demanar que es fes arribar a la Biblioteca Josep Pla.

Cartes sense data

Hi ha dues cartes sense data en les quals el destinatari és Rafael Pascuet. La primera és la que Pedro de Montaner Alonso, Director General de Cultura de la Conselleria d'Educació i Cultura de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, escriu per tal de comunicar a Pascuet que li complau adjuntar algunes de les publicacions editades per l'Institut d'Estudis Baleàrics perquè formin part dels fons bibliotecari de la Biblioteca Josep Pla.

D'altra banda, la segona carta sense data és de José Ramón Abal Pazos, de la Xunta de Galicia, de la Conselleria d'Educació i Cultura, Subdirecció Xaral da Libro, de les Biblioteques i Patrimoni Documental. El remitent confirma que enviarà els següents llibres en gallec per a la biblioteca del centre⁵³:

PUBLICACIONES DE JOSÉ RAMÓN ABAL PAZOS	
Número	Nom
1	Xogos infantiles de Galicia
2	Historia
3	Historia da Literatura
4	Los gallegos en América
5	A presenza de Armando Cotarel en Galicia
6	Catalgo de libros e Halego

Font 7: Publicacions de José Ramón Abal Pozos

Com bé reflecteixen les taules, que són només una mostra dels donatius que es van fer, es pot apreciar la gran quantitat de material que es va regalar a la Biblioteca Josep Pla de l'Institut per tal d'ampliar el fons bibliotecari. Les noves adquisicions complien l'objectiu inicial d'aconseguir una mostra coherent dels grans paràmetres de la cultura catalana en tots els seus gèneres (llengua i gramàtica, narrativa, poesia; història...) i també, de la castellana, francesa, anglesa, alemanya i d'altres cultures properes.

Tot aquell material que es va rebre es va guardar a l'actual fons antic de la biblioteca, o com Montserrat Roca li deia, a "l'arxiu". Des d'aquella espècie de magatzem s'anaven distribuint els llibres, que s'adquirien pensant en els alumnes (per això hi havia més narrativa que ciència). S'utilitzava la CDU (Catalogació Decimal Universal) com mètode per catalogar-los i ordenar-los en els diferents armaris.

L'any 1986, com s'ha esmentat anteriorment, Rafael Pascuet va haver de deixar l'Institut per qüestions de feina. Quan va marxar, va deixar la biblioteca en funcionament. Hi havia una certa rutina amb l'adquisició de llibres gràcies a la Generalitat. Al principi, el que semblava un graciós donatiu, es va convertir en donatius d'un gran pes.

Les edicions que promovia la Generalitat facilitaven que arribessin, a les biblioteques públiques del país, noves edicions de llibres adaptats a les necessitats dels lectors i dels estudiants de Batxillerat. En aquells primers temps, a banda d'alguna adquisició excepcional (com ara la Gran Enciclopèdia Catalana), la biblioteca es va nodrir del fons antic aprofitable, d'adquisicions de llibres de preu assequible, per la precària economia del centre, i de donacions generoses, públiques o privades.⁵⁴

Pel que fa a l'espai de la biblioteca, aquesta a l'actualitat no ha canviat gaire des d'aquells temps, tret del nou mobiliari que s'ha comprat i de les noves tecnologies que hi ha. L'aparició d'Internet, amb la seva immensa capacitat de cerca i consulta, ha ajudat molt en la tasca de promoure la cultura a través de la lectura, objectiu que va tenir aquell primer equip directiu democràtic.

Després de Rafael Pascuet, hi van haver diversos professors i alumnes que s'implicaven en el manteniment i funcionament de biblioteca, però sempre amb reducció d'hores. Una persona que cal destacar és Montserrat Roca ja que va participar, conjuntament amb Gurutze Irusta, en el projecte de la Generalitat de les Biblioteques Punteu. Aquest projecte es va dur a terme entre els anys 2005 i 2008 per tal de reformar la biblioteca (l'impuls inicial que va tenir es va esgotar ràpidament i novament va quedar abandonada).

Abans d'explicar en què va consistir aquest projecte de la Generalitat, és convenient fer un breu esment a la celebració del 150è aniversari de l'Institut (1989), ja que el curs vinent 2014/2015 es commemorarà el 175è aniversari.

⁵³ BIBLIOTECA INSTITUT RAMON MUNTANER, *Carpeta de "Correspondències"*. 1984

⁵⁴ Entrevista a Rafael Pascuet, exbibliotecari de l'INS Ramon Muntaner, realitzada el 2 de juliol de 2014 a Figueres per part de Cristina Mitrica.

Per a la commemoració del 150è aniversari es van dur a terme una sèrie d'actes d'una gran importància:

Es va editar el volum que contenia els sis números, des del gener a juny de 1919, de la revista *Studium*. El volum reeditat, amb les revistes que cinc brillants estudiant de l'Institut van crear, es va complementar amb comentaris sobre la ciutat i l'Institut del pintor fets per: Joan Ferrerós, Jaume Guillaumet i Rafael Pascuet (a partir dels quals s'ha elaborat una part de l'apartat 3.1.1. *Del 1839 al 1917*). El setmanari *Empordà* també va contribuir en la celebració i va dedicar tot un número al Ramon Muntaner, a càrrec de Josep Maria Bernils, historiador i cronista oficial de Figueres. Quatre anys abans d'aquesta celebració s'havia inaugurat la biblioteca de l'Institut amb el nom de Josep Pla. Aquest pas va determinar que l'editor de l'escriptor, Josep Vergés, regalés a l'Institut l'obra completa de Josep Pla. Per a celebrar la inauguració de la nova biblioteca, es va dur a terme una conferència a càrrec de M. Àngels Anglada, guanyadora del premi Josep Pla el mateix any 1984. La celebració del 150è aniversari va finalitzar el juny de l'any 1990 amb una conferència del Dr. Albert Compte, catedràtic d'Història del centre. L'Institut també va rebre la visita del conseller de la Generalitat, Josep Laporte. Es va fer un pisolabis popular al claustre del centre i a la sala d'actes un altre per als professors. Finalment, Francesc Canet, també actual director del centre, va mostrar la problemàtica que suposava la inexistència d'un gimnàs en condicions. El conseller Laporte va enviar una carta confirmatòria amb la promesa d'un nou gimnàs. Aquest any, se celebrarà el 175è aniversari i, la proposta, encara està a l'espera.⁵⁵

Un cop havent fet aquest parèntesi sobre la commemoració del 150è aniversari de l'Institut, a continuació es tractarà el segon aspecte d'aquest apartat, la segona reforma de la biblioteca (portada a terme entre els anys 2005 i 2008). Gràcies a Montserrat Roca, i a la seva participació a l'esmentat projecte, es podrà il·lustrar com era la biblioteca abans d'aquesta segona reforma.

⁵⁵ Vegeu la següent referència per a més informació: *Crònica interna del primer institut de l'Estat*. Figueres: Brau Edicions, 2015.

La Biblioteca Josep Pla que es va trobar Montserrat Roca a l'any 2005 s'assemblava més aviat a un magatzem, sense cap mena de control i registre de llibres, que a una biblioteca. Va ser després de netejar-la que es va observar que l'espai no havia canviat gaire des de la reforma de l'any 1984. Sembla ser que durant uns anys la biblioteca va deixar de ser l'objectiu primordial d'aquella plataforma que tenia la intenció de promoure la cultura. En funció dels diferents equips directius es donava més o menys importància a la biblioteca i tampoc ningú es va preocupar de trobar un substitut al biblioteca Rafael Pascuet. Així doncs, la biblioteca va entrar en una nova etapa de decadència i deixadesa.

Les imatges que veuran tot seguit corresponen a la Biblioteca Josep Pla un cop Montserrat Roca es va encarregar de netejar-la i ordenar-la. En la *Imatge 21* es pot observar el braç llarg de la lletra "L" (ja que la biblioteca té forma de la lletra *el* invertida) on hi ha un conjunt de taules unides, amb les seves corresponents cadires, que formaven una gran espai central. Posteriorment, aquestes taules es mouran cap al fons i, en el lloc que ocupen en la imatge, s'instal·laran noves taules per a poder col·locar els ordinadors (tal com s'il·lustra en la *Imatge 22*)

Imatge 21: Visió de la Biblioteca Josep
Pla des de la taula del bibliotecari
(2005)

Imatge 22: Visió de la Biblioteca Josep
Pla des de la taula del bibliotecari
(2014)

Al fons de la biblioteca hi havia una altra taula (*Imatge 23*). Aquesta taula actualment es troba integrant la secció de *novetats* de la biblioteca (*Imatge 24*).

*Imatge 23: Futura taula de Novetats de la
Biblioteca Josep Pla
(2005)*

*Imatge 24: Futura taula de Novetats de la
Biblioteca Josep Pla
(2014)*

En la següent imatge es mostra l'espai actual destinat a la secció de *novetats*. El mobiliari també es va canviar perquè els mobles que hi havia estaven en mal estat i no complien amb els requisits d'una biblioteca que havia augmentat el seu fons bibliotecari.

*Imatge 25: Futur espai destinat a les Novetats
(2005)*

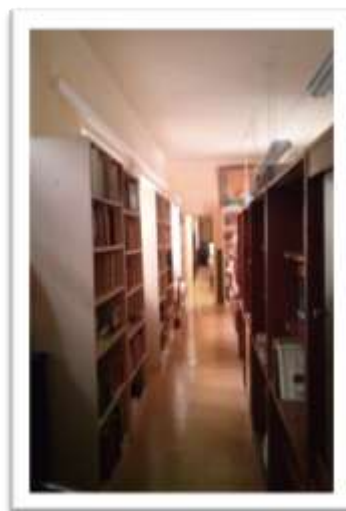

*Imatge 26: Futur espai destinat a les Novetats
(2014)*

Les darreres imatges procedeixen del fons antic de la biblioteca, lloc on es guarda el material més antic. Aquest espai no ha canviat gaire en els últims anys, però en aquest últim curs (2013-2014), s'hi ha fet canvis considerables quant a la distribució de l'espai com a conseqüència de la catalogació del fons antic. El material s'intenta agrupar segons la procedència, per exemple: tot el material d'Amadeo Llaverias s'ha apilat conjuntament.

Imatge 27: Fons Antic de la Biblioteca Josep Pla (part dreta) (2005)

Imatge 28: Fons Antic de la Biblioteca Josep Pla (part dreta) (2014)

Imatge 29: Fons Antic de la Biblioteca Josep Pla (part esquerra) (2005)

Imatge 30: Fons Antic de la Biblioteca Josep Pla (part esquerra) (2014)

Amb aquesta pinzellada de l'estat en què es trobava la Biblioteca Josep Pla de l'Institut Ramon Muntaner de Figueres l'any 2005 s'ha pretès, simplement, donar una visió de com era la biblioteca. En el següent apartat es detallarà detingudament en què va comportar la participació en el projecte Puntu de la Generalitat, a més d'una exhaustiva descripció de la Biblioteca Josep Pla a l'actualitat i les tasques que s'han dut a terme en els últims anys.⁵⁶

⁵⁶ Les fotografies d'aquesta pàgina han estat extretes de l'arxiu fotogràfic personal de Montserrat Roca.

3.2. La Biblioteca Josep Pla avui

En aquest apartat trobareu una descripció de l'estat actual de la biblioteca. Probablement en els propers mesos l'aspecte de la biblioteca torni a canviar, bé sigui perquè s'haurà adquirit un nou mobiliari o pels avenços en la catalogació del fons antic. És per això que he volgut deixar constància de quina ha estat la visió que he tingut de la biblioteca al llarg d'aquest treball de recerca.

Així doncs, la biblioteca està dotada (si descomptem els llibres, documents i fitxers) de: 30 cadires, 11 taules (una és la de l'encarregat), 6 ordinadors (amb els seus corresponents teclats, torres i pantalles), 1 lector de llibres; 2 escàners; 1 impressora, 2 papereres, 4 llums de senyal d'emergència; 1 aparell d'aire acondicionat, 1 radiador amb endoll, 3 radiadors integrats en la paret, 1 extintor amb el seu corresponent cartell d'avís, 13 llums fluorescents, 6 armaris, 27 prestatges i 18,25 metres lineals de la sala de consulta.

Pel que fa a l'espai de la biblioteca, aquest es pot dividir en quatre zones diferents: l'accés a la biblioteca per a l'aula d'exàmens amb la taula de l'encarregat, la secció de novetats al costat de l'accés a la biblioteca a través de l'aula 19 (aula d'acollida), l'ala major on els estudiants poden desenvolupar les seves tasques o els professors hi solen fer les avaluacions trimestrals (aquesta secció està dotada de 8 taules que solen agrupar-se en quatre i quatre i de dos taules amb 5 ordinadors), i, finalment, una quarta zona que correspon al fons antic, separada dels altres tres espais.

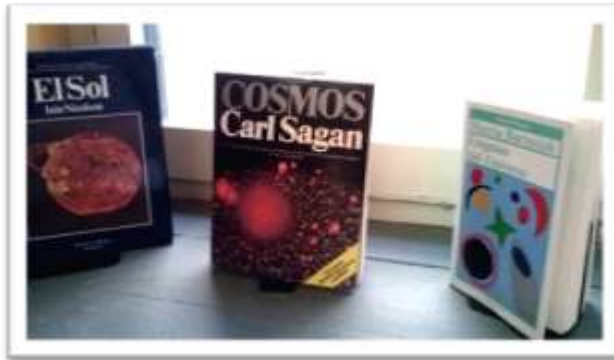
Quant a la segona zona (la secció de novetats al costat de l'accés a la biblioteca a través de l'aula 19 –aula d'acollida–), en cal dir que és el lloc on s'exposen aquells llibres que puguin ser d'interès per als lectors. Ara per ara estan exposats petits reculls commemoratius en relació amb el lliurament del premi Maria Àngels Anglada a Lluís Llach, amb la mort de Maria Àngels Anglada (15 des de la seva mort), amb el dia de Sant Jordi i, per últim, reculls commemoratius sobre Gabriel García Márquez.⁵⁷

⁵⁷ Entrevista a Gurutze Irusta, professora i bibliotecària de l'INS Ramon Muntaner, realitzada el 30 de juny de 2014 a Figueres per part de Cristina Mitrica.

Imatge 31: Taula de Novetats (llibres)

A part de l'espai dedicat a les novetats, també n'hi ha un dedicat a la cosmologia i un altre a les subscripcions de les novetats en revista.

Imatge 32: Espai dedicat a la Cosmologia

Imatge 33: Taula de Novetats (revistes)

A més a més, la biblioteca també està decorada amb cartells de diversos autors, il·lustres del seu temps, com ara: Maria Àngels Anglada, Mercè Rodoreda, Federico García Lorca, Rosalía de Castro, Salvador Espriu, etc.

Per a facilitar l'adquisició de novetats literària, es va pensar per als alumnes utilitzar una caixa de suggeriments decorada a l'estil tintinià, com també es decora amb cartells del mateix estil, l'espai d'aquesta biblioteca.

Imatge 34: Caixa de Suggeriments decorat a l'estil tintinià

També hi ha un parell de taulells d'anuncis, un de pissarra blanca i l'altre de suro. Per últim, es poden trobar els cartells que preguen mantenir el silenci a la sala, amb el "Sshhhtt!" tan característic, que també donava nom a la revista de l'Institut.

**Imatge 35: Cartell de la biblioteca demanant
silenci als usuaris**

L'altre element decoratiu de la biblioteca que és convenient destacar, és un cartell penjat a la paret de la dreta de la taula de l'encarregat, un cartell amb la següent cita llatina: << Libri faciunt labra >>, és a dir, els llibres fan llavis (aquesta és la cita que utilitzo com a dedicatòria del treball). Metafòricament parlant, totes les nocions apreses, a mesura que un va llegint, són elements que enriqueixen a la persona i la proveeixen d'una certa habilitat lingüística. Aquesta habilitat és única i especial ja que no s'aconsegueix de cap altra forma més que llegint.

De l'espai descrit, també en forma part el fons antic, o com Montserrat Roca l'anomenava, "l'arxiu". D'aquest espai, enigmàtic per a la majoria d'alumnes que cursen els seus estudis en les aules d'aquest Institut, en cal anotar que tota la documentació relativa al catàleg d'Amadeo Llaverias ja està ordenada i classificada. Cal recordar que Amadeo Llaverias va escriure el *Catálogo de la Biblioteca del Instituto General y Técnico de Figueras*, en el que es recollien tots els llibres que formaven part de la biblioteca de l'Institut entre els anys 1909 i 1917. De les 2.793 entrades que configuren aquest catàleg, a l'actualitat es conserven a la Biblioteca Josep Pla 367 exemplars. La localització d'aquests 367 exemplars ha estat possible gràcies a la magnífica feina i dedicació de Gurutze Irusta, que en un temps molt reduït els ha aconseguit catalogar, mitjançant el catàleg on-line ePèrgam del Departament d'Ensenyament, per tal que els exemplars puguin estar a l'abast de tothom que estigui interessat, a través de la xarxa de biblioteques de Catalunya ⁵⁸.

En relació amb la catalogació del material que es trobava en l'anterior catàleg d'Amadeo Llaverias, cal explicar quin sistema s'ha utilitzat per a catalogar-lo segons els

paràmetres del projecte Puntedu, projecte que va durar tres anys, des del 2005 fins al 2008, que tenia com a objectiu: << Potenciar la biblioteca escolar "Punedu" com un espai de recursos on trobar informació en diferents suports a l'abast de l'alumnat, del professorat i de la comunitat educativa, prioritzar el seu ús com a espai d'aprenentatge en el desenvolupament de les diferents àrees curriculars, per tal que l'alumnat es formi com a persona autònoma, crítica i constructora del seu propi coneixement a través de la cerca, la investigació i el treball en diferents fonts d'informació, i promoure l'hàbit lector. >>⁵⁹. En definitiva, era un programa de suport per a les biblioteques escolars amb la finalitat d'impulsar i consolidar el funcionament d'aquestes.

En el projecte Punedu es recollien les bases per al sistema de catalogació de tot el material de les biblioteques. Els criteris per a les biblioteques eren els següents: utilitzar el programari ePèrgam, seguir la CDU (*Annex: 7.4. Font CDU*) de la Xarxa Pública de les Biblioteques de Girona, utilitzar el LEMAC, personalitzar els topogràfics i assignar un número de registre a cada exemplar. És pertinent, abans de prosseguir amb la descripció de la biblioteca, explicar més detingudament aquest sistema de catalogació que tant Rafael Pascuet com Montserrat Roca van fer servir per a classificar el material de la biblioteca. Rafael Pascuet l'havia utilitzat per a ordenar el nou material que arribava de les donacions generoses dels seus amics i Montserrat Roca per a seguir les directrius del projecte Punedu.

Classificació Decimal Universal⁶⁰

Abans que s'utilitzés el sistema de catalogació via ePèrgam, programa de la Generalitat, l'any 1984 Rafael Pascuet va assegurar que per a la catalogació dels llibres ell utilitzava el sistema Decimal.

⁵⁸ Entrevista a Gurutze Irusta, professora i bibliotecària de l'INS Ramon Muntaner, realitzada el 30 de juny de 2014 a Figueres per part de Cristina Mitrica.

⁵⁹ Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya. Programa biblioteca escolar "Punedu", un espai de coneixement i aprenentatge. Recuperat 27 juliol 2014, des de <http://www.xtec.cat/web/projectes/biblioteca>

⁶⁰ Per a més interès consulteu:

BARRERA, Juan; FERNÁNDEZ, Marcos; FRANCO, GARCÍA, Maria; Inmaculada; MORENO, Antonio; MILÁN, Dolores; i MUÑOZ, Inmaculada. *Auxiliar de Archivos y Bibliotecas. Temario General*. Sevilla: Editorial Mad, 2003.

CARPALLO, Antonio; CLAUSÓ, Adelina; GÓMEZ, Carmen; i REYES, Fermín;. *Auxiliar de archivos y bibliotecas. Temario General*. Humanes, Madrid: Publicep, 2009.

En primer terme, l'objectiu d'una classificació bibliogràfica és distribuir els documents atenent al seu contingut. Aquests sistemes bibliogràfics també permeten una disposició física dels documents classificats. Per tant, qualsevol sistema de classificació té una doble finalitat: la primera és determinar el contingut dels documents per a poder distribuir-los d'acord amb un sistema de classes que prèviament s'ha establert; i la segona és disposar físicament els documents en la biblioteca, segons les classes establertes. En definitiva, el més important és facilitar a l'usuari l'accés a la informació que contingui un document determinat.

L'origen de tot el procés de classificació dels documents es va iniciar amb la classificació bibliogràfica de Brunet, l'any 1804. Aquest sistema de classificació estava compost per cinc categories bàsiques (teologia, jurisprudència, història, filosofia i literatura). Aquesta classificació va ser àmpliament utilitzada al segle XIX per a l'ordenació dels fons i la realització dels catàlegs bibliotecaris. L'any 1876 Melvil Dewey va elaborar el sistema "Dewey Decimal Classification" (DDC). Va ser innovadora pel fet que s'utilitzava el sistema decimal per a la subdivisió de cada categoria o família. El 1895 es va crear la classificació que actualment és la que més s'utilitza. Els belgues Henry La Fontaine i Paul Otlet es van basar en l'anterior classificació, de Dewey, per a crear la "Classificació Decimal Universal" (CDU). Les primeres capçaleres de les matèries van estar creades per Charles Cutter a principis del segle XX. A partir de la utilització de la sintaxis, la semàntica i la lexicologia es varen crear els "Llenguatges Documentals". La dècada dels anys 30 del segle XX Madràs S.R. Ranganathan va crear la "Colon Classification" (CC) i, per últim, cal destacar l'any 1936 amb la creació de la "Classification Bliss (BC) de Henry Evelyn Bliss.

Pel que fa al sistema "Dewey Decimal Classification" (DDC), el seu creador, Melvil Dewey, va ser un bibliotecari de l'Amherst College a Massachusetts que va crear un sistema de classificació d'acord amb les necessitats de la biblioteca del col·legi. El problema dels sistemes que recentment havien aparegut (com el sistema creat per W.T. Harris basat en les idees de Bacon) era que aquestes classificacions no permetien la inserció de noves matèries i tampoc la divisió corresponent de cada disciplina.

La idea innovadora del bibliotecari va ser assignar un número a la documentació que no indiqués el lloc que el material ocupés, sinó que concordés amb la relació de les matèries entre si. Aquests números tenien un altre avantatge, i és que eren nombres decimals. D'aquesta manera es podia subdividir la categoria del document afegint tant sols un altre número decimal més.

La primera edició d'aquest sistema decimal, va ser "A classification and Subject Index for Cataloguing and Arranging the Books and Pamphlets of a Library", l'any 1876, en forma de publicació anònima en un petit follet de 44 pàgines. El llibre no contenia més de 921 categories i cada una estava dividida en 10 classes principals del 000 al 999. Tot i això, el registre de matèries superava les 2.500 entrades. L'edició 13, la darrera modificació per Dewey del seu sistema, es va publicar un any després de la seva mort, l'any 1932. L'edició número 21, que contenia quatre volums, es va publicar l'any 1996.

Actualment, aquesta catalogació s'ha extens a 3 volums amb més de 3.000 pàgines. Les següents són les principals característiques que posteriorment passaran a la CDU, constituint l'origen de la classificació bibliotecària i bibliogràfica moderna:

- Base decimal: Es divideix tot el coneixement en deu classes i aquesta es tornen a dividir en deu i així successivament. Dewey va utilitzar números àrabs amb valor decimal, que els agrupava en un conjunt de xifres separades per un punt per a la notació. Això va facilitar la lectura del signe quan la referència és molt llarga.
- Principi de disciplina: La classificació no estava ordenada per matèries, sinó per disciplines i camps del coneixement. És per aquest motiu que la mateixa matèria es pot trobar en diferents llocs de la classificació.
- Principi de jerarquia: En la notació, qualsevol subdivisió té el número de la matèria de què es parteix, a excepció de les classes principals.

Pel que fa a l'estructura del sistema, primer es fa una introducció teòrica: set taules de números auxiliars, números que marquen la subdivisió per llengües, races, pobles... i mai poden anar sols. A continuació ha d'aparèixer l'esquema complet de la catalogació i l'índex.

Quant a la Classificació Decimal Universal, és el sistema oficial de classificació en les biblioteques públiques de l'Estat Espanyol des de 1939. La CDU es va crear l'any 1895 a l'Institut Internacional de Bibliografia de Brussel·les que es convertiria en la Federació Internacional de Documentació (FID) l'any 1937. Com s'ha esmentat anteriorment, Henry La Fontaine i Paul Otlet van aplicar la classificació de Dewey, amb el seu previ consentiment, com a base de l'índex de les matèries que utilitzarien. L'any 1905 en publiquen un manual, el "Manual du Répertoire Bibliographique Universel" basat en la DDC. Serà entre els anys 1927 i 1933 quan es publiqui, pels dos autors juntament amb la col·laboració de Donker Duyvis, la "Classification Décimale Universelle", per al camp de la ciència. La publicació es consideraria l'arxiu de la CDU que s'aniria rectificant i ampliant amb el temps. Espanya va entrar a formar part de la FID l'any 1950, però la CDU ja s'havia adoptat com a sistema de classificació des del 29 de juny de 1939, però no es va publicar en espanyol fins l'any 1955. Des del Reglament de 1957 es va començar a utilitzar a les Biblioteques Nacionals, sent així, la base d'ordenació de la Bibliografia Espanyola.

Quant a l'estructura de la CDU, es limitarà a esmentar quines són les parts bàsiques. Per tant, l'estructura de la CDU està composta per una introducció doctrinal, de taules numèriques auxiliars comunes independents, comunes dependent i especials, de taules numèriques principals i d'un índex alfabètic.

Rellevant el més important d'aquesta catalogació, s'utilitzarà les paraules de Gurutze Irusta, que diu que el sistema de catalogació és relativament simple, si es coneix el funcionament de la CDU (classificació decimal universal), que s'utilitza per a catalogar els documents, i si es tenen en compte unes normes bàsiques a l'hora d'introduir les dades a cadascun dels apartats. No obstant això, la distribució dels llibres en les vitrines de la biblioteca de l'Institut Ramon Muntaner ve molt delimitada per l'espai i pel tipus de prestatge del que es disposa (tancat/obert; prestatge mòbil/fix).⁶¹

En definitiva, Irusta confirma que l'ePèrgam ha facilitat molt la feina de catalogació, ja que en introduir l'ISBN d'un llibre, es pot accedir a un catàleg col·lectiu de tots els centres d'ensenyament de Catalunya que formen part de la biblioteca Puntedu. A més a més, si tenen catalogat el mateix llibre, es pot copiar les dades que altres companys han introduït. Va ser gràcies a aquesta iniciativa que ara tota la documentació del fons antic

de la Biblioteca Josep Pla podrà formar part del Catàleg de Patrimoni Bibliogràfic de Catalunya, de la Biblioteca de Catalunya.

Un cop aclarit què és la CDU, tot seguit es pot procedir amb l'aspecte del personal que treballa a la biblioteca i l'accessibilitat d'aquesta. Quant al personal, aquest és molt reduït. Hi ha la responsable de la biblioteca, Gurutze Irusta, un professor que té assignada una hora de guàrdia a l'hora d'esbarjo a la setmana (a causa de la reducció d'hores per l'edat) i una professora que ajuda una hora a la setmana a la responsable de la biblioteca en diverses feines i aquesta professora també ha acabat amb èxit el curs de formació en Biblioteques Puntedu. A excepció, aquest any hi ha hagut una alumna de segon de Batxillerat que ha estat bibliotecària les hores d'esbarjo restants de la setmana.⁶²

Pel que fa a l'accés físic a la biblioteca, hi ha tres portes per les quals es pot entrar. La primera és pel seminari d'anglès, que roman tancada i a través d'ella s'accediria al fons antic. La clau del fons antic només la tenen Gurutze Irusta (responsable de la biblioteca), la professora que l'ajuda un cop per setmana en diverses feines i el Conserge. El segon accés és a través de l'aula 19, aula d'acollida, que la clau és la mateixa que la de qualsevol classe. La tercera porta d'accés a la biblioteca és a través de l'aula d'exàmens, la clau de la qual la tenen tots els professors. De fet, la biblioteca en sí no té pany ni clau.

De l'accessibilitat de les persones, la gent externa al centre no tindrien cap problema per a accedir a la biblioteca si ho demanen prèviament i són acompanyats d'alguna persona del centre. A l'any 1984, quan Rafael Pascuet era el bibliotecari, l'accessibilitat tampoc estava restringida a les persones externes al centre, no hi havia cap inconvenient, sempre que prèviament es demanés permís.

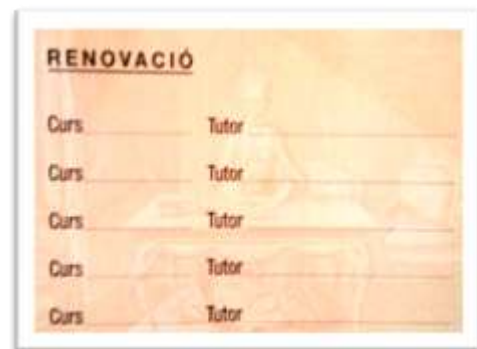
⁶¹ Entrevista a Gurutze Irusta, professora i bibliotecària de l'INS Ramon Muntaner, realitzada el 30 de juny de 2014 a Figueres per part de Cristina Mitrica.

⁶² Entrevista a Gurutze Irusta, professora i bibliotecària de l'INS Ramon Muntaner, realitzada el 30 de juny de 2014 a Figueres per part de Cristina Mitrica.

Malgrat això, l'accessibilitat per als alumnes normalment es redueix a les hores d'esbarjo durant el curs acadèmic i han de presentar un carnet conforme són estudiants del centre. Aquest carnet es reparteix a primer d'ESO i Batxillerat, ja que hi ha molts alumnes que es traslladen a aquest Institut per a cursar el Batxillerat. Tot i això, la majoria d'ells el solen perdre però, si algú està interessat en tenir-ne un, no hi ha impediment si es vol tornar a fer.

*Imatge 36: Carnet Biblioteca des del 1984
(part del davant)*

*Imatge 37: Carnet Biblioteca des del 1984
(part del darrera)*

Una peculiaritat d'aquest carnet és que té el mateix format que els primers carnets que es van fer l'any 1984, quan la biblioteca es va inaugurar amb el nom de Josep Pla.

Dels alumnes, també cal destacar la seva freqüència en venir a la biblioteca, el perfil d'alumne que sol freqüentar-la i quines són les activitats que sol dur a terme. El perfil de l'estudiant és l'alumne de primer o segon d'ESO, alumnes que encara no poden sortir del centre a l'hora d'esbarjo, alumnes que no tenen ordinador, Internet o impressora a casa seva i, en els darrers anys també ha vingut l'alumne de Batxillerat, que sol consultar Treballs de Recerca i/o estudiar. Els estudiants del 1r cicle de l'ESO, que són els que més freqüenten la biblioteca, solen fer deures, estudiar, fer consultes a l'Internet, fer treballs a l'ordinador, imprimir documents, llegir (els llibres amb més èxit són els de ficció juvenil, manga, còmics i, en menor mesura, les monografies), fan préstecs de llibres...

Pel que fa al préstec de llibres, existeix una llibreta on s'anoten els llibres que els usuaris s'emporten en préstec. Es té constància d'aquestes dades des del curs 2010/11 fins a aquest curs 2013/2014. Es comença el curs 2010/2011 perquè va ser quan Gurutze Irusta, responsable de la biblioteca, va començar a elaborar les memòries sobre la

biblioteca. Així doncs, el primer any van ser 110 els préstecs que es van fer, 80 als alumnes i 30 als professors. El següent curs 2011/2012 només es van fer 64 préstecs, 43 als alumnes i 21 als professors, una davallada considerable, segons comenta Irusta. El curs 2012/13 hi va haver un lleuger augment a 88 préstecs, 60 als alumnes i 28 als professors. I, finalment, aquest darrer curs 2013/14 es va produir una altra davallada en el nombre de préstecs, ja que només s'han deixat 68 llibres, 49 als alumnes i 19 als professors. Unes xifres realment preocupants ja que no s'està aprofitant un recurs del que disposa gratuïtament l'Institut.

Per a fer les noves adquisicions sempre es té en consideració els gustos dels usuaris de la biblioteca i és per això que es pren com a referència els llibres que es deixen en préstec. Com ha quedat descrit al principi d'aquest apartat, la bústia de suggeriments va ser creada amb la intenció que els usuaris fessin arribar els títols que els agradarien trobar a la seves disposicions. Malauradament, cal fer una major difusió d'aquest instrument perquè en els darrers anys no ha estat emprat. Pel que fa al pressupost del qual disposa la biblioteca per a realitzar aquestes adquisicions, la veritat és que aquest departament no disposa d'un pressupost anual. Tot i que s'ha sol·licitat en els darrers tres cursos acadèmics, de moment el material s'adquireix en funció del pressupost variable que assigna l'equip directiu.

Dels cursos 2011/12, 2012/13 i 2013/14 es va fer un buidat de dades sobre el nombre d'alumnes que utilitzen la biblioteca segons els cursos, des de primer d'ESO fins a segon de Batxillerat. Les dades son les següents:

ÚS DE LA BIBLIOTECA PER CURSOS

CURS	2011/12	2012/13	2013/14
1r ESO	74,78%	33,84%	36,82%
2n ESO	8,69%	56,27%	34,13%
3r ESO	6,03%	1,54%	1,34%
4t ESO	9,69%	0,25%	1,88%
1r BAT	0,28%	7,90%	9,67%
2n BAT	0,50%	0,17%	16,12%

Font 8: L'ús de la Biblioteca dels cursos 2011/12, 2012/13 i 2013/14

El que podem extreure d'aquestes dades, cada cop més decadents, és que hi ha una falta de dinamització del propi Institut cap a la biblioteca. Per una part, hi ha alumnes que desconeixen el material existent a la biblioteca i d'altra banda, el material, segons Gurutze Irusta, és poc atractiu per als usuaris. També cal fer una menció especial a la formació d'usuaris que es fa als alumnes de primer d'ESO i Batxillerat (adreçada la visita a la consulta de Treballs de Recerca). Aquesta formació d'usuaris incideixen d'una manera directa sobre els resultats de l'estadística d'aquests cursos. Com que l'experiència resulta positiva, es tornarà a repetir en el curs vinent 2014/2015.⁶³ És convenient esmentar que el fet d'obrir la biblioteca als alumnes a finals d'octubre és un factor que influeix notablement en la formació i consolidació dels hàbits d'uns usuaris que assistirien amb regularitat a la biblioteca. Si les guàrdies de la biblioteca s'assignessin quan es confeccionen els horaris dels professors, al final de cada curs, resoldria el problema que ocasiona aquest endarreriment en l'obertura de la biblioteca.

D'altra banda, sembla ser que la situació no divergeix massa d'ara fa trenta anys, quan es va inaugurar la Biblioteca Josep Pla, ja que els professors de l'any 1984 només s'interessaven de tant en tant pels afers de la biblioteca.⁶⁴ És per això que Gurutze fa una crida a tota la comunitat educativa en un intent que s'involucrin en aquest patrimoni de l'Institut, per a conscienciar que “caldrà que es fes un ús de les instal·lacions més enllà dels dies puntuals en què s'acudeixen perquè hi ha avaluacions”.

Una altra opinió important és la dels alumnes més petits de la casa, de primer d'ESO, del curs 2010/11. Aquests alumnes van mostrar la seva idea al respecte de la biblioteca mitjançant un qüestionari que van haver d'omplir després de la presentació de la biblioteca durant el segon trimestre. En definitiva, es va arribar a la conclusió que “els alumnes de primer d'ESO utilitzen molt poc la biblioteca, consideren que els materials que en ella hi ha estan poc actualitzats i troben les instal·lacions molt fosques i l'espai excessivament reduït.”

Una solució que proposa la mateixa autora d'aquestes memòries, seria una millor difusió del fons de la biblioteca. La pàgina web de l'Institut i del Facebook podrien ser d'una gran utilitat en aconseguir aquest objectiu.⁶⁵

D'altra banda, *Les Memòries de la Biblioteca*, realitzades per Gurutze Irusta, han estat una font inesgotable d'informació alhora d'indicar les actuacions que s'han dut a terme durant aquests darrers anys:

En els tres anys que dura aquesta documentació, fins al moment present, cada any s'ha fet la catalogació de llibres, el préstec de llibres de la biblioteca d'aula als alumnes de primer d'ESO i l'expurgació de llibres, a excepció de l'últim any que per motius de calendari es va haver de posposar per al primer trimestre del curs 2013/14.

El curs 2010/11⁶⁶ es van catalogar els llibres de Literatura Universal i Treballs de Recerca, però encara restaven 50 llibres de Literatura Universal i 20 Treballs de Recerca en format paper. Alguns dels treballs ja catalogats no es van poder ubicar a la sala de lectura ja que no hi havia arxivadors suficients. D'altres, com els que estaven lliurats en format electrònic, també quedaven encara per a catalogar. Durant tot el curs es van catalogar 896 documents, des del registre 3000 fins al registre 3896. Tots aquests documents catalogats es van folrat, segellat i etiquetat segons la referència establerta tot ubicant-los als prestatges corresponents. Es van deixar en préstec, a la biblioteca d'aula dels alumnes del primer de l'ESO, 400 llibres de ficció en català i castellà, eliminant els còmics de francès i anglès perquè no es feien servir. L'expurgació normalment se sol fer el mes de juny i aquest curs es van fer bàsicament entre els documents de literatura catalana i castellana, eliminant-los d'acord amb el projecte de la biblioteca i atenent a criteris d'espai.

Altres activitats que es van dur a terme van ser les següents: Es va fer una presentació de la biblioteca als alumnes de primer d'ESO que plasmaven la seva opinió d'una biblioteca amb instal·lacions fosques, un espai excessivament reduït i amb uns materials poc actualitzats per al gust dels nouvinguts a la casa. També es va redactar un document sobre com localitzar els Treballs de Recerca a la biblioteca per a incloure-ho en la guia de l'alumne de batxillerat. Es va impulsar el Club de Lectura i des de la coordinació de biblioteca es va procedir a l'adquisició dels llibres, que posteriorment es va elaborar unes Guies de lectura que es van presentar al "*Concurso nacional de buenas prácticas para la dinamización e innovación de las bibliotecas escolares para el año 2012*", convocades pel MEC (Ministerio de Educación y Cultura).

El següent curs, 2011/12⁶⁷, el nombre de documents que es van catalogar van ser 52, des del registre 3897 fins al registre 4426. Es van catalogar tots els Treballs de Recerca, incloent els de la darrera convocatòria del curs 2011-2012, però encara quedaven per a l'arxivament els treballs lliurats en CD o pen-drive. El préstec de la biblioteca d'aula es va realitzar amb 400 llibres de ficció, en català i en castellà. Posteriorment es van incorporar 100 llibres més a un dels grups de primer d'ESO, perquè en acabar els seus deures, aprofitaven per a llegir a les hores d'estudi. Quant a l'expurgació, aquest any es va fer entre els documents de filosofia, literatura universal, llengua anglesa i socials. L'expurgació es va fer atenent als criteris d'espai, eliminant els exemplars (duplicats i triplicats), i anacrònics, eliminant aquells documents de més de 25 anys de la sala principal, tal i com consta al projecte de la biblioteca.

També es van dur a terme altres actuacions durant aquest any, com ara: Es va canviar la ubicació del fons local, col·locant en el seu lloc els Treballs de Recerca i aquest es va traslladar als prestatges on hi havia els diccionaris i les Enciclopèdies. Les Enciclopèdies, com que el seu ús va anar minvant en els últims anys, juntament amb els diccionaris duplicats, es van traslladar al fons bibliotecari. Es va continuar amb el Club de Lectura de l'Institut i això va comportar que des de la coordinació de la biblioteca es va procedir a l'adquisició de llibres, a la seva catalogació i preparació, i a l'elaboració de les *Guies de Lectura* de cadascuna de les lectures proposades. Malauradament, aquest curs no es va poder fer la presentació de la biblioteca als alumnes de primer d'ESO. Podria ser aquest un motiu pel qual el nombre de préstecs de llibres caigués en picat. Es va passar de 110 préstecs anuals del curs 2010/11 a 64 préstecs anuals durant el curs 2011/12, entre alumnes i professors.

Consulteu les següents referències si us interessa saber més sobre el tema:

⁶³ IRUSTA, Gurutze. *Memòria Biblioteca 2013-14*. Figueres: 2014

⁶⁴ Entrevista a Joan Ferrerós, exprofessor de l'INS Ramon Muntaner, realitzada el 29 de juliol de 2014 a Figueres per part de Cristina Mitrica.

⁶⁵ IRUSTA, Gurutze. *Memòria Biblioteca 2010-11*. Figueres: 2011

⁶⁶ IRUSTA, Gurutze. *Memòria Biblioteca 2010-11*. Figueres: 2011

⁶⁷ IRUSTA, Gurutze. *Memòria Biblioteca 2011-12*. Figueres: 2012

El penúltim curs del que es té *Memòria* és el 2012/13⁶⁸. Aquest any es van catalogar 457 document del fons de Llengua i Literatura Castellana, des del registre 4427 fins al registre 4884. Com que encara quedaven documents per a catalogar, es va decidir deixar-ho pel curs següent. Es va fer el préstec de 500 llibres de ficció en català i castellà a la biblioteca d'aula dels alumnes de primer d'ESO. Pel que fa a l'expurgació de llibres, degut a la manca de temps i a la quantitat de feina pendent, no es va poder dur a terme durant aquest curs i també va quedar com a una tasca pendent pel primer trimestre del curs següent.

Per últim, cal destacar les activitats que es van dur a terme durant aquest curs 2012-13: En primer lloc, es va fer una presentació *in situ* als alumnes de primer d'ESO. A partir d'això, es va fer una proposta per al pròxim curs: planificar les presentacions al primer dia de classe i així va ser per als alumnes de primer d'ESO i de Batxillerat. Es va redactar un informe on es detallaven les necessitats de canviar el mobiliari de la biblioteca per un més funcional, però no es va poder portar a terme. També va quedar pendent la remodelació de la sala de consulta o de tot l'espai, amb motiu al 175è aniversari de la inauguració de l'Institut. A més a més es va dissenyar la distribució dels diferents apartats que contindrien informació sobre la biblioteca i també es van redactar tres documents per a poder-los publicar a la pàgina web de l'Institut, encara que els enllaços no estaven encara actius. A dia d'avui aquest accés funciona correctament. Tot i això, encara faltava crear un parell de documents per a accedir al catàleg i per a poder consultar els Treballs de Recerca on-line. També es necessitava fer un plànol amb la distribució del fons de la biblioteca.

Darrerament, l'últim any del que es té memòria és d'aquest recent passat curs 2013/14⁶⁹. Aquest any, de les tres hores setmanals disponibles, una s'ha destinat a la catalogació de documentació, registrant un total de 188 exemplars, des del registre 4885 fins al registre 5073. Les dues hores restants s'han emprat per a la catalogació de l'Inventari del fons antic, enguany al 175è aniversari, es va prioritzar aquesta recerca per tal de conèixer el material que la biblioteca albergava.

⁶⁸ IRUSTA, Gurutze. *Memòria Biblioteca 2012-13*. Figueres: 2013

⁶⁹ IRUSTA, Gurutze. *Memòria Biblioteca 2013-14*. Figueres: 2014

Del préstec realitzat cada inici de curs a la biblioteca d'aula, cal esmentar només que es van deixar 500 llibres de ficció, en català i en castellà, als alumnes de 1r d'ESO. I manllevar que el trasllat de llibres al segon pis resulta dificultós o bé a causa de la inexistència d'un ascensor que pugi fins al segon pis o bé a la destinació d'aquestes aules del primer d'ESO al segon pis. Algunes de les vitrines usades per a guardar el material, de les aules 17 i 22, no tanquen correctament i es podrien produir els inevitables furtus. S'ha procedit, quant a la separació dels documents, segons el següent criteri: s'han separat els documents dels segles XVI, XVII, XVIII, XIX i XX (d'aquests últims, només aquells que arriben fins al 1918, seguint la catalogació d'Amadeu Llaverias), de la resta del fons; s'han localitzat els documents que apareixen a la catalogació d'en Llaverias; s'han separat aquells que no formen part d'aquest catàleg i s'ha elaborant un llistat dels documents que permeti continuar la feina el proper curs. Per últim, la professora Irene Cordero va elaborar les següents guies, disponibles a la pàgina web de l'Institut a l'apartat "Formació d'usuari". Així doncs, tan sols resten per ser inclosos el plànol i la galeria d'imatges: "Com accedir al catàleg de la nostra biblioteca" i "Com afegir recomanacions i comentaris"⁷⁰

Un detall rellevant a destacar és la bifurcació del camí que va patir la direcció del que havia de seguir l'anàlisi del fons antic. La troballa del *Catálogo de la Biblioteca del Instituto General y Técnico de Figueras*, d'Amadeu Llaverias i Rovirosa, va permetre aquest canvi en l'àmbit d'actuació en el fons antic. Es va decidir catalogar la documentació existent fins a la data de publicació de l'esmentat catàleg, assegurant així també incloure'l en un fons patrimonial de més de cent anys. Es va ubicar en els prestatges del costat esquerre de la sala annexa de la biblioteca, anomenada "arxiu". Els tràmits d'inclusió del fons antic de la Biblioteca Josep Pla en el CCPBC estan arribant al seu punt àlgid. A partir de setembre una catalogadora experta en llibre antic iniciarà la catalogació d'aquest fons antic. Pel que fa al trasllat de l'arxiu de l'Institut, situat a sobre de Consergeria, està a l'espera de realització. La intenció és reformar en una mesura mínima l'espai del fons antic de la biblioteca per tal d'incloure aquest arxiu en el fons antic. Tanmateix, també s'està esperant una resposta d'Èrika Serna, directora de l'Arxiu Comarcal de l'Alt Empordà. Ella determinarà definitivament si part de la documentació i material de l'arxiu de l'Institut ha de ser traslladat a l'arxiu comarcal. Si no fos el cas, s'elaboraria un pressupost mobiliari per tal de possibilitar la reforma prèviament esmentada de l'espai del fons antic.

El més important que s'ha de destacar d'aquests darrers anys és el fet que es va començar a revisar els documents del fons antic de la biblioteca. El Departament de Matemàtiques també va iniciar una revisió acurada dels documents de la seva àrea i van poder recuperar 20 documents. Enguany també amb motiu al 175è aniversari de la fundació de l'Institut, aquest curs 2013/14 s'ha dedicat amb exclusivitat a inventariar el fons antic, ja que l'Equip directiu estava molt interessat en treure a la llum el fons antic que encara estava a la sala posterior de la biblioteca (fons antic). Gràcies a la revisió del fons antic, es van poder fer dues troballes excepcionals: una obra de Ramon Llull, de l'any 1651, i un tractat de botànica, de l'any 1575. Gràcies a aquestes troballes es va poder iniciar la secció de periodicitat mensual *Joies de la Biblioteca*, publicada tant a la pàgina web de l'Institut com a Facebook, en una versió resumida. La seva finalitat és la difusió del magnífic patrimoni del que disposa la biblioteca del Ramon Muntaner.

Gràcies a la labor que s'està fent, la biblioteca està adquirint un nou aire. Per a concloure amb aquest apartat, és pertinent anunciar que aquest darrer curs, 2013/14, s'ha fet una altra troballa extraordinària: un exemplar de Luís de Góngora del segle XVII. De fet, no sorprendria a ningú si es trobessin més joies per a completar la corona que es mereixeria aquesta biblioteca i aquest patrimoni històric tan valuós per a l'Institut i la ciutat de Figueres.

⁷⁰ Podeu consultar els arxius corresponents a “Com accedir al catàleg de la nostra biblioteca” i “Com afegir recomanacions i comentaris” si accediu a les següents pàgines, respectivament:

1. http://iesrm.net/pgs/biblioteca/normativa/form_usuar_prof.pdf
2. http://iesrm.net/pgs/biblioteca/normativa/guia_recomanacions_comentaris.pdf

4. UNA BIBLIOTECA PER AL FUTUR

Fins ara, el que heu trobat en aquest treball de recerca ha estat una visió dels orígens de la Biblioteca Josep Pla de l'Institut Ramon Muntaner de Figueres. Heu vist les diferents perspectives de la biblioteca al llarg de les diferents etapes de la història, des de la creació de l'Institut (1939) fins al present (2014). Però, vaig trobar interessant plasmar la meua idea del futur d'aquesta biblioteca i també els plans que es tenen preparats per a ella, enguany a la celebració dels 175è aniversari de l'Institut Ramon Muntaner. Així doncs, amb aquest darrer apartat es conclou la Història de la Biblioteca Josep Pla.

En primer lloc, el que cal saber és que l'Institut va plantejar una reforma física de la biblioteca però aquesta no ha estat possible. La causa rau en les presents mancances en el pressupost i en la impossibilitat d'aconseguir la subvenció dels 75.000 € necessaris per a complir el projecte que una arquitecte va dissenyar. Per aquest motiu, s'ha mirat de trobar altres alternatives que puguin beneficiar a tothom i que resultin més barates, parlant en termes econòmics. En definitiva, ara per ara, l'estètica de la biblioteca no és l'objectiu primordial, tal com Francesc Canet clarifica. Mentre s'espera la reforma, de moment s'està treballant en el fons antic de la biblioteca, en catalogar-lo i ordenar-lo, i amb l'arxiu que està actualment ubicat a sobre de consergeria, d'ajuntar-lo amb la biblioteca i el seu fons antic. També s'està intentant exposar els llibres o materials més importants en vitrines que formin part d'un espai controlat i vigilat.

Pel que va a la proposta d'obrir aquest espai al públic, a qualsevol hora del dia i cinc dies a la setmana (un funcionament semblant a la Biblioteca pública Fages de Climent de Figueres), no és viable. Això suposaria unes despeses que arribarien a una xifra desbordant perquè s'hauria de reformar la biblioteca per tal que no interfereixi en la vida de l'Institut, tenir un horari paral·lel i una certa autonomia respecte del centre.

També s'hauria d'habilitar la zona per al bon funcionament d'una biblioteca i contractar un bibliotecari a jornada completa. Com bé comprendreu, s'ha escollit una alternativa que no fos tan costosa. El que s'ha proposat és que, un cop classificat tot el material, tot el fons antic passaria a formar part del Catàleg de Patrimoni Bibliogràfic de Catalunya, que dependrà de la Biblioteca de Catalunya i que es podrà consultar des d'Internet. D'aquesta manera, els interessats podran assabentar-se de l'existència d'aquesta biblioteca per a la xarxa de biblioteques de Catalunya. Si volguessin fer la consulta dels

documents, només haurien de contactar amb l'Institut (via e-mail o telefònicament) per a concertar una cita. Així s'asseguraria un control de qui entra a la biblioteca, un horari flexible per als interessats i, sobretot, la difusió d'aquest material per la xarxa. No obstant això, encara queda molt per a fer a la biblioteca fins a arribar a complir amb aquesta proposta més econòmica i rendible, tal com Gurutze Irusta exemplifica: s'ha d'expurgar i catalogar un gruix important de documents que resten al fons antic, s'han de catalogar els treballs de recerca del darrer curs acadèmic, queden per catalogar els documents de llengua i literatura castellana, història, filosofia i clàssiques. També cal fer activitats de dinamització, formació d'usuaris, millora i adequació dels espais... en resum, feina que portarà alguns mesos en acabar-la.

Pel que fa als plans relatius a la Biblioteca Josep Pla, he trobat interessant mostrar les propostes personals dels entrevistats alhora de fer una reforma per a la biblioteca. Algunes d'aquestes propostes realment es podrien tenir en compte alhora de construir una nova biblioteca reformada.

Gurutze Irusta assumeix que en aquests moments obrir la biblioteca com si es tractés d'una biblioteca pública seria inassumible pel centre, ja que el pressupost del que es disposa és limitat. En tot cas, si es pogués fer, s'hauria de dotar d'un arc de seguretat que impedís els furt, tal com Montserrat Roca també proposa, i un responsable que vigilés l'espai. Pel que fa a les restriccions, aquestes serien l'accés a la sala amb bosses voluminoses i la consulta del fons antic s'hauria de fer amb una prèvia demanda, suggeriment que Montserrat Roca hi torna a coincidir.⁷¹

Montserrat Roca, exbibliotecària i exprofessora de Llengua i Literatura Catalana, també té present la tasca de la divulgació i dinamització de la biblioteca. Ella proposa la brillant idea de, per exemple, dedicar un any a un personatge important que hagi tingut una estreta relació amb l'Institut i fer una exposició, una conferència o una explicació per a commemorar-lo. Personalment, de tots els personatges que s'ha parlat en aquest treball escolliria, sense cap mena de vacil·lació, a Amadeo Llaverias. Podrien ser molts els arguments que es poden donar al favor d'aquest misteriós personatge però, el que realment té més pes és l'elaboració del seu catàleg. És per això que cal recordar-lo com una figura que va marcar un abans i un després en la Història de la Biblioteca Josep Pla. Però, sense cap dubte, la segona exposició la dedicaria a Josep Rubaudonadeu, per les

seves donacions més que generoses a l'Institut, que van servir per a ampliar el fons bibliotecari i construir el fons artístic del Museu de l'Empordà. Roca també incita a fer algunes ressenyes sobre la biblioteca i proposar-les com a articles en algunes revistes o diaris, per a poder complir amb la difusió d'aquest servei.⁷²

D'altra banda, Rafael Pascuet proposa millorar el fons bibliotecari i estar al dia amb les noves tecnologies.⁷³ Joan Ferrerós proposa que els llibres de més valor s'haurien de mostrar en armaris especials que poques persones tinguessin les claus, un espai restringit.⁷⁴ La visió de Joan Manel Soldevilla és diferent, ja que se centra més en l'aspecte d'evitar que la biblioteca interfereixi en la vida de l'Institut. Poder crear una zona habilitada per a la biblioteca, amb una accessibilitat senzilla i no a través de l'aula d'exàmens a través de la qual es fa ara (el punt d'accés "menys" complicat d'accedir-hi). Soldevilla també pensa que la biblioteca hauria de disposar d'una certa autonomia d'horari, ja que sinó hauria de dependre, com ara ho fa, de l'horari del centre.⁷⁵

Francesc Canet, director del centre, també té la seva pròpia opinió al respecte. Considera que el que és necessari per a dur una reforma física de la biblioteca i no només la catalogació del material seria disposar dels 75.000€ per tal d'ajuntar la biblioteca i el vertader arxiu que està situat a sobre de Consergeria. Però, per ara, només veu viable la proposta de catalogar tota la matèria existent al fons antic i poder-ho pujar tot a la xarxa pública de biblioteques, per a poder fer les consultes on-line.⁷⁶

La opinió d'altres alumnes també és important com la de Vanessa Ríquez, ara exalumna i exbibliotecària del centre. Ríquez mostra també els seus ideals pel que fa a una nova i renovada biblioteca. Ella estaria d'acord que els llibres de més valor, els que formen part del patrimoni de l'Institut, s'exposessin en una vitrina amb la major seguretat possible. L'exalumna també veu molt present el problema del robatori, tot i que no creu que passés si els materials estiguessin sota el control i seguretat adients.⁷⁷

De fet, si s'analitzés amb profunditat les anteriors propostes, es veuria que moltes d'elles són requisits de les biblioteques públiques actuals. Una opció que considero molt encertada, per tal de potenciar aquest espai, és la proposta de Montserrat Roca. La seva aposta és homenatjar a personatges que hagin tingut una certa relació amb la pròpia biblioteca. Personalment, a mi m'agradaria que la biblioteca ocupés l'espai original que

li pertocava de l'aula 19. Amb l'espai que es guanyaria es podrien fer algunes millores notables en la distribució general d'aquest lloc i també facilitaria el seu accés. Per a una futura biblioteca, proposaria (com també fa Rafael Pascuet) dotar-la d'un bon suport tecnològic i, sobretot, orientar correctament els ordinadors, ja que en la posició en la que es troben actualment la llum incideix directament contra l'ordinador.

El que és cert és que aquest espai s'hauria de dinamitzar més des de les tutories. Crec recordar que el servei de la biblioteca només s'esmenta únicament al principi de cada curs biblioteca. Però, l'espai restringit, la lentitud en comptabilitzar les dades relatives al nombre d'alumnes que venen, dels préstecs que es fan, del tipus de llibres que solen agradar més, d'assignar un pressupost tancar per a fer front a les peticions dels alumnes... dificulten un correcte funcionament de la biblioteca i fa que sigui un espai menys atractiu per a l'estudiant.

L'accessibilitat també seria un problema si es volgués obrir la biblioteca al públic. Tot i els impediments esmentats anteriorment, una solució per a resoldre aquest problema seria un canvi d'ubicació de la biblioteca. Probablement aquest canvi seria el més factible, ja que l'arxiu ubicat a sobre de Consergeria també es voldria incloure en el fons antic de la biblioteca. Si la biblioteca es quedés al mateix lloc (on es troba actualment), l'espai d'aquesta es veuria reduït notablement. Però, ara per ara, tot és molt confús. La biblioteca és un patrimoni molt important per a l'Institut, mes hi ha altres necessitats a la casa o limitacions com l'espai que imposa el propi edifici de l'Institut, que podrien posposar la reforma. No obstant això, és esperançador veure que aquest patrimoni continua vigent en els nostres dies, mantenint sempre viva la cultura.

Consulteu les següents entrevistes, que trobareu en els Annexos, si voleu saber més sobre les opinions dels diferents entrevistats:

⁷¹ 9.1.2. *Gurutze Irusta Marichalar*

⁷² 9.1.7. *Montserrat Roca Nierga*

⁷³ 9.1.3. *Rafael Pascuet Garcia*

⁷⁴ 9.1.8. *Joan Ferrerós i Serra*

⁷⁵ 9.1.4. *Joan Manel Soldevilla Albertí*

⁷⁶ 9.1.6. *Francesc Canet Coma*

⁷⁷ 9.1.5. *Vanessa Rísquez Puertollano*

5. CONCLUSIONS

Pel que fa a les conclusions d'aquest treball, he cregut convenient realitzar un resum històric. Amb aquest resum es pretén resoldre les hipòtesis que s'han plantejat a l'inici d'aquest treball i donar una cohesió final a tot el treball.

Així doncs, la Biblioteca Josep Pla és un dels extraordinaris patrimonis que formen part de l'Institut Ramon Muntaner de Figueres. L'edifici de l'Institut es va construir per tal de substituir el primer convent de l'ordre dels Franciscans, destruït durant la guerra de la independència (1808-1814). L'any 1926 els frares es van instal·lar en el nou convent fins l'any 1935, a causa de la Primera Guerra Carlista. Va ser llavors quan el 1939 l'edifici es va convertir en centre d'ensenyament. El fundador d'aquest primer Col·legi d'Humanitats de l'Estat Espanyol va ser Julián González de Soto.

Poc temps després de l'obertura del col·legi (1839), l'any 1844 apareix la primera notícia de l'existència d'una primigènia biblioteca. No se sap exactament on estava ubicada però sí es coneix que Joan Mareca, director i secretari de l'Institut, en va ser el bibliotecari des de l'any 1844 fins al 1869. Joan Mareca duia a terme aquella tasca de bibliotecari complementàriament a les seves activitats a dins de l'Institut i sense cap remuneració a canvi. L'any 1869 Mareca va elaborar un inventari on es recollia la procedència de 187 llibres de la biblioteca. Aquests llibres van seguir tres vies per tal d'adquirir-los: a través de la compra directa que feia l'Institut, a través de les donacions que feia el Ministeri d'Educació o el Govern (per tal d'impulsar les biblioteques dels Instituts) i, finalment, aquell fons bibliotecari també es va formar gràcies a les generoses donacions dels autors i dels protectors de l'Institut.

Un personatge que cal destacar és Josep Rubaudonadeu, que va fer una donació de 1.000 volums a la biblioteca l'any 1885. L'any 1911 A. Ll. va elaborar un altre inventari on es recullen un total de 695 llibres, dels qual 178 tenen procedència a les donacions de Josep Rubaudonadeu. Entre l'any 1909 i 1917 Amadeo Llaverias (que es dedueix que és el mateix "A. Ll.", autor de l'inventari de l'any 1911) va escriure el *Catálogo de la Biblioteca del Instituto General y Técnico de Figueras*. Amadeo va fer imprimir 14 exemplars del catàleg l'any 1918 a Barcelona i els va guardar en secret fins l'any 1934. L'any 1934 Amadeo va comunicar al seu amic Antoni Palau i Dulcet l'existència dels

exemplars. El següent, el 1935, any mor Llaverias i Palau i Dulcet els va completar amb portada i coberta. Dos d'aquests exemplars es guarden actualment a la Biblioteca Fages de Climent de Figueres (el número 11) i a la Biblioteca Josep Pla de l'Institut Ramon Muntaner de Figueres (el número 12). El descobriment d'aquest catàleg va permetre que el fons antic de l'Institut s'ordenés en funció de l'ordre que va seguir Amadeo Llaverias.

En aquest treball no únicament s'ha tractat el patrimoni de la biblioteca, sinó també s'ha fet el llegat material de l'Institut Ramon Muntaner. D'aquest llegat en cal destacar la transformació de l'escola de dibuix del centre, que funcionava paral·lelament a les activitats del col·legi, en l'Escola de Belles Arts (1892) gràcies a Antoni Masferrer, autor del retrat de Julián González del Soto del despatx del l'actual director Francesc Canet. Quan l'Ajuntament va deixar de subvencionar l'Escola de Belles Arts, aquesta es va convertir en l'Escola Municipal de Dibuix de Figueres (1897). Juan Núñez, director de l'Escola Municipal de Dibuix, havia estat professor de dibuix de Salvador Dalí. El fons artístic d'aquestes dues escoles van permetre crear el Museu de l'Empordà. L'Institut de Segon Ensenyament (nom que fa adoptar l'Institut a partir del 1845 i de la reforma de la llei Pidal) va servir de preludi per a la posterior al Museu, abans que la seu d'aquest es construís al carrer de la Rambla número 2. Diverses donacions que es van fer a l'Institut, algunes d'elles recollides en el *Resum històric del 1888*, també van formar part del subsegüent museu.

L'Escola Municipal de Dibuix es va convertir posteriorment en l'Escola d'Arts i d'Oficis com a resposta de les accentuades peticions dels ciutadans que necessitaven formar-se per a un ofici, l'any 1931. Com que al final tots els patrimonis acaben enllaçant-se els uns amb els altres, aquest any 2014, mentre s'estava catalogant el fons antic de la biblioteca, s'ha localitzat i catalogat alguns llibres que porten els segells de les esmentades escoles. Tot i que l'explicació del perquè aquests llibres estan ara a la biblioteca sigui encara confusa, una resposta podria ser que s'haguessin traslladat a l'Institut per tal de preservar-los millor en una època de canvi i agitació.

Pel que fa a la Granja-Escola d'Agricultura de Fortianell (1955-1875), fundada per Narcís Fages de Romà, es va agregar a l'Institut. D'aquesta manera, el material agrícola

de la Granja-Escola i la seva biblioteca es vana incorporar a l'Institut i al fons bibliotecari de l'Institut.

Després que Amadeo Llaverias acabés d'escriure el seu catàleg i marxés de l'Institut, se sap que l'any 1923 la biblioteca es va repartir entre cada aula del centre segons la matèria que s'impartia a cada classe. Això es va donar a conèixer com a “biblioteca d'aula” que estava dirigida pel catedràtic de l'aula corresponent a la seva assignatura. Va resultar ser un canvi molt pràctic, ja que els armaris ja contenien el material específic de cada matèria i no calia anar-los a buscar a la biblioteca. D'altra banda, just abans que la Guerra Civil s'iniciés, el curs 1934-35 es va elaborar l'horari de *Prácticas y Bibliotecas*. El curs 1935-36, quan una comissió va confeccionar los *Horarios*, es va exigir al professorat que completessin el seu ensenyament amb *Biblioteca y Prácticas*. Pel que sembla, hi havia una biblioteca a més de les biblioteques d'aula, ja que l'any 1936 es diu que es va haver de renunciar a una part de la biblioteca, així com als seminaris 5 i 6 (ala Oest de l'edifici), a causa de l'augment desmesurat d'alumnes en els últims tres anys. Tot i això, el que no es pot assegurar, perquè no se sap amb rigor, és què va passar amb l'espai actual que ocupa la biblioteca.

De l'etapa que dura la Guerra Civil Espanyola (1936-1939), se'n sap que les classes de l'Institut es va traslladar a l'Institut de Vilafant, a causa dels bombardejos de l'aviació franquista contra la ciutat de Figueres. És de suposar que la biblioteca es va tancar durant aquest anys del franquisme i postfranquisme. Però, el fet que el Ministeri concedís 10.000 pessetes per les *Bibliotecas Escolares* l'any 1965, i que des de l'Institut es demanessin llibres per a complir amb les necessitats essencials dels professors; dóna a entendre que la biblioteca, probablement amb la mateixa ubicació que l'actual, no s'arribés a tancar mai del tot.

Des de l'any 1965 fins a l'any 1971 no s'ha trobat cap documentació més relativa a la biblioteca. És, a partir de l'any 1971 fins al 1981 que es començarà a elaborar una documentació estadística sobre l'estat d'aquesta, recollint dades com ara: les adquisicions de llibres (títols i volums) que es feien, la despesa de les adquisicions que generaven, els metres lineals que ocupaven, la població servida, personal de la biblioteca, etc.

La dècada dels anys 70 es va haver de renunciar novament a l'espai de la biblioteca. El motiu era que l'Institut havia de fer front a l'increment de la demanda en el nombre d'alumnes i la biblioteca es va habilitar per poder fer-hi classes.

Abans que la biblioteca es reformés per tal d'obrir-la com a Biblioteca Josep Pla (van posar aquest nom per tal que l'editor Josep Vergés regalés l'obra completa de l'escriptor Josep Pla a l'Institut) l'any 1984, la biblioteca es trobava en el següent estat: << Sin personal específico. Durante el año 1981 debido a sus pésimas condiciones de habitabilidad y en espera de su acondicionamiento, NO se ha realizado ninguna operación bibliotecaria >>

El primer equip democràtic de l'Institut va prendre la decisió d'impulsar una altra vegada la cultura que havia quedat submergida durant l'època franquista. Es va decidir que el millor que es podia fer era endegar una biblioteca. L'any 1984 es van trobar amb l'espai de la biblioteca convertit en un magatzem desordenat on s'havien anat guardat objectes en desús. No va ser fàcil posar en ordre tot el que tants d'anys s'havia amuntegat en caixes però, finalment, es va aconseguir netejar-la i ordenar-la. Es va moblar amb vells armaris que encara formaven la "biblioteca d'aula" d'algunes classes, es va recollir tots els llibres, materials i documents escampats per la casa i Rafael Pascuet es va encarregar de ser el bibliotecari. Tot es va fer per tal de fer arribar la cultura a uns alumnes desfavorits.

Després de la reforma de l'any 1984, la biblioteca va adquirir una nou aire i poc a poc començava a funcionar. Pel que fa a l'ampliació del fons bibliotecari, ja que era molt precari i escàs, Rafael Pascuet havia iniciat una còmode i ràpida manera per a poder renovar-lo i ampliar-lo: enviava cartes als seus amics, alguns eren personatges força destacables de la vida política del país com Javier Solana (Ministre de cultura), Pascual Maragall (Alcalde de Barcelona), Joaquim Nadal (Alcalde de Girona)... demanant-los llibres per al fons bibliotecari de l'Institut. Aquesta dinàmica va funcionar fins l'any 1986, quan Rafael Pascuet va haver de marxar de l'Institut per qüestions de feina.

Des de l'any 1984 no hi ha hagut un personal específic que s'ocupés directament de la biblioteca. Els qui ho feien, solien ser professors o alumnes de la casa. Cada equip directiu tenia uns objectius diferents d'aquell primer equip directiu democràtic i

l'interès cap a la biblioteca també minvava. El desinterès va ser tal que la biblioteca es va tornar a convertir en un espai descurat, en un magatzem. Va ser l'any 2005 quan Montserrat Roca va prendre la decisió més sensata que es podria haver pres: va inscriure la biblioteca en el projecte de Biblioteques Escolars Puntedu de la Generalitat. Gràcies a aquest projecte que va tenir una durada de tres anys, es va permetre tornar a dinamitzar aquest espai i adaptar-lo a les noves tecnologies.

Actualment la biblioteca es manté en un funcionament òptim i està involucrada en un altre projecte. Aquest comporta la catalogació de tot el fons antic per tal d'incorporar-lo properament al Catàleg de Patrimoni Bibliogràfic de Catalunya i la biblioteca dependrà de la Biblioteca de Catalunya. S'estima que l'Institut, en total, alberga uns 20.000 llibres que, amb aquesta propera incorporació a la xarxa de Biblioteques de Catalunya, es permetran consultar a través d'Internet, via on-line.

En definitiva, la Biblioteca Josep Pla és un patrimoni únic. No només de l'Institut Ramon Muntaner i de la ciutat de Figueres, sinó per tot el país. És per això que cal valorar enormement l'esforç i el treball diari de totes les persones que han fet possible que aquesta petita biblioteca s'hagi convertit en tot un tresor.

6.BIBLIOGRAFIA

BARRERA, Juan; FERNÁNDEZ, Marcos; FRANCO, GARCÍA, Maria; Inmaculada; MORENO, Antonio; MILÁN, Dolores; i MUÑOZ, Inmaculada. *Auxiliar de Archivos y Bibliotecas. Temario General*. Sevilla: Editorial Mad, 2003.

BERNILS I MACH, Josep Maria. *Edició especial commemorativa del 150è Aniversari de l'Institut "Ramon Muntaner" de Figueres*. Figueres: Ajuntament de Figueres i Setmanari de l'Alt Empordà, 1989.

CARPALLO, Antonio; CLAUSÓ, Adelina; GÓMEZ, Carmen; i REYES, Fermín. *Auxiliar de archivos y bibliotecas. Temario General*. Humanes, Madrid: Publicep, 2009.

FERRERÓS, Joan. *Crònica interna del primer institut de l'Estat*. Figueres: Brau Edicions, 2015.

FERRERÓS, Joan; GUILLAMET, Jaume; i PASCUET, Rafael. *Stadium la revista del jove Dalí*. Figueres: Brau Edicions, 2003.

GIFRE, Pere. *Història de l'Alt Empordà*. Barcelona: Diputació de Girona, 2000

LLAVERIAS Y ROVIROSA, AMADEO. *Catálogo de la biblioteca del Instituto General y Técnico de Figueras*. Barcelona, 1918-1933

PADROSA I GORGOT, Inés. *Diccionari biogràfic de l'Alt Empordà*. Girona: Diputació, 2009.

PASCUET, RAFAEL. *Breu elogi del llibre*. Figueres, 1984

PIDAL, José Pedro. *Plan de estudios de 1845, "Ley Pidal"*. Madrid: Imprenta Nacional, 17 de setembre de 1845.

RODEJA GALTER, Eduardo. *Notas históricas sobre el Instituto Nacional de Enseñanza Media de Figueras*. Figueres, 1939.

SERNA, Èrika; SERRA, Joan. "Fortià", *Quaderns de la Revista de Girona*, núm. 110 (2003), Girona: Diputació de Girona/Caixa de Girona.

7. DOCUMENTACIÓ

7.1. Biblioteca Josep Pla de l'Institut Ramon Muntaner de Figueres

Carpeta de “*Material Bibliotecari*”. 1971-1981

Carpeta de “*Correspondències*”. 1984

IRUSTA, Gurutze. Memòria Biblioteca 2010-11. Figueres: 2011

IRUSTA, Gurutze. Memòria Biblioteca 2011-12. Figueres: 2012

IRUSTA, Gurutze. Memòria Biblioteca 2012-13. Figueres: 2013

IRUSTA, Gurutze. Memòria Biblioteca 2013-14. Figueres: 2014

7.2. Arxiu Institut Ramon Muntaner de Figueres

Ll. A. (LLAVERIAS, Amadeo). *Inventari de llibres fins l'any 1876 -1977 i donatius de Rubaudonadeu fins el 1886*. Figueres, 1911.

BOIX Y MONRÓS, José; MARECA Y ORIOL, Juan. *Resumen histórico del establecimiento, vicisitudes y resultados generales de la instrucción dada en el Instituto de segunda enseñanza de la Ciudad de Figueras*. 1888

7.3. Arxiu Municipal de Figueres

MARECA, Juan. *Ensenyament Secundari, Comptes de l'Institut, 1869-1870* (Inventario de las Obras que posee el Instituto de Figueras en 1º de julio de 1869)

8. WEBGRAFIA

BERASATEGUI, Maria Lluïsa. (2008). *Fonts bibliogràfiques per a l'estudi de l'educació física i l'esport a Catalunya (1856-1975)*. Recuperat 13 abril 2014, des de <http://www.raco.cat/index.php/TempsEducacio/article/viewFile/126524/183269>

INSTITUT ALEXANDRE DEULOFEU. “Història”, *L'Institut quan va començar (4 d'abril de 2002.)* Recuperat 16 agost de 2014, des de <http://www.xtec.cat/iesdeulofeu/centre/historia/historia.htm>

SEGURANYES, Maria. “Museu Empordà”, *La mirada persistent. Història de la Pintura a Figueres(1892-1960)*. Recuperat 10 agost de 2014, des de <http://www.figueraes.cat/upload/2013premsalamiradapersistent.pdf>

SERNA, Èrika. (1998). *L'esport a la biblioteca. Amadeu Llaverias, gimnasta i bibliòfil*. Recuperat 13 abril 2014, des de <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:peWErWyCywsJ:www.raco.cat/index.php/AnnalsEmpordanesos/article/download/93268/166641+&cd=3&hl=ca&ct=clnk&gl=es>

ÍNDEX D'IMATGES

	<u>Pàgina</u>
<i>Imatge 1:</i> Llibret commemoratiu del primer centenari del “ Instituto Nacional de Enseñanza Media de Figueras” d'Eduardo Rodeja Galter.	11
<i>Imatge 2:</i> Llinda que representa l'últim vestigi del convent franciscà a l'Institut Ramon Muntaner.	12
<i>Imatge 3:</i> Julián González de Soto.	15
<i>Imatge 4:</i> Reforma de la plaça de l'Institut Ramon Muntaner l'any 2014.	20
<i>Imatge 5:</i> Institut Ramon Muntaner de Figueres al 1911.	21
<i>Imatge 6:</i> Reforma de la façana de l'Institut Ramon Muntaner l'any 1947.	22
<i>Imatge 7 i 8:</i> Diapositives utilitzades per a la il·lustració d'obres a l'assignatura d'Història de l'Art a principis del s. XX.	23
<i>Imatge 9:</i> Exemplar de la portada del segon número del segon any de la publicació de la revista “La Granja”, trobat a la biblioteca de l'Institut Ramon Muntaner de Figueres ...	24
<i>Imatge 10:</i> Granja-Escola de Fortianell.	26
<i>Imatge 11:</i> Portada del <i>Resumen histórico del 1888</i>	41
<i>Imatge 12:</i> Nota introductòria de l'Inventari d'A. Ll. del 1911.	44
<i>Imatge 13:</i> Inventari A. Ll. Lletra “D” amb els llibres 57 – 66 i 68.	45
<i>Imatge 14:</i> Primera plana de l'inventari de Joan Mareca.	47
<i>Imatge 15:</i> Portada del Catàleg d'Amadeo Llaverias.	51
<i>Imatge 16:</i> Exemple d'un text escrit en taquigrafia.	53
<i>Imatge 17:</i> Llibre amb el segell de l'Escola del Treball.	59
<i>Imatge 18:</i> Segell de l'Escola del Treball.	59
<i>Imatge 19:</i> Llibre amb el segell de l'Escola d'Arts i d'Oficis.	59
<i>Imatge 20:</i> Segell de l'Escola d'Arts i Oficis.	59

Imatge 21: Visió de la Biblioteca Josep Pla des de taula del bibliotecari. (2005).....	86
Imatge 22: Visió de la Biblioteca Josep Pla des de taula del bibliotecari. (2014).....	86
Imatge 23: Futura taula de <i>Novetats</i> de la Biblioteca Josep Pla (2005).	87
Imatge 24: Futura taula de <i>Novetats</i> de la Biblioteca Josep Pla. (2014)	87
Imatge 25: Futur espai destinat a les <i>Novetats</i> (2005)	87
Imatge 26: Espai destinat a les <i>Novetats</i> (2014)	87
Imatge 27: Fons Antic de la Biblioteca Josep Pla (part dreta) (2005).	88
Imatge 28: Fons Antic de la Biblioteca Josep Pla. (part dreta) (2014).	88
Imatge 29: Fons Antic de la Biblioteca Josep Pla (part esquerra)(2005).	88
Imatge 30: Fons Antic de la Biblioteca Josep Pla (part esquerra)(2014).	88
Imatge 31: Taula de <i>Novetats</i> (llibres)	90
Imatge 32: Espai dedicat a la Cosmologia.	90
Imatge 33: Taula de <i>Novetats</i> (revistes)	90
Imatge 34: Caixa de Suggeriments decorat a l'estil tintinià.	90
Imatge 35: Cartell de la biblioteca demanant silenci als usuaris.	91
Imatge 36: Carnet biblioteca des del 1984 (part del davant).	97
Imatge 37: Carnet biblioteca des del 1984 (part del darrera).	97

ÍNDIX DE FONTS

	<u>Pàgina</u>
Font 1: Inventari d'A. Ll.	46
Font 2: Catalogació del <i>Catàleg</i> d'Amadeo Llaverias.	52
Font 3: Publicacions de Joaquim Nadal i Farreras.	78
Font 4: Publicacions de Laureano Carbonell Relat.	79
Font 5: Ruta turística de “Goya”, enviada per Herminio Lafoz Rabaza.	80
Font 6: Publicacions de la Conselleria d'Educació del Principat d'Astúries.	81
Font 7: Publicacions de José Ramón Abal Pozos.	83
Font 8: Ús de la Biblioteca per cursos.	98

ANNEXOS

11. ANNEXOS

11.1. Entrevistes

11.1.1. Miguel Orta Ramon

Entrevista realitzada a data de 19/04/2014 per contacte personal. Exercia de director i professor de Francès de l'Institut Ramon Muntaner de Figueres durant la dècada dels anys 70 i 80.

1. Em podria dir el seu nom complet i detallar alguns aspectes més rellevants de la seva etapa estudiantil?

Em dic Miguel Orta Ramon i vaig néixer a Lleida, però, quan encara era un nen, la meua família i jo ens vam traslladar a Girona, on vaig cursar els meus estudis al col·legi “La Salle”. Com es pot veure en aquest diploma que està penjat a la paret, el gener de l'any 1969 vaig entrar com a catedràtic de francès a l'Institut Ramon Muntaner.

2. Quina va ser la seva professió?

Ex director i ex professor de francès de l'Institut Ramon Muntaner.

3. Quantes hores setmanals treballava?

Recordo que impartia 24 hores setmanals d'aquesta llengua, de dilluns a dissabte.

4. Recorda durant quin any va treballar a l'Institut?

Degut als meus anys, que en són 85 ja, les dades ja no les recordo amb claredat. Segur que a la Secretaria de l'Institut en trobaràs més informació sobre aquesta qüestió.

5. Com va arribar a ser catedràtic en la llengua francesa?

Tot havia començat quan vaig decidir presentar-se al concurs d'oposicions d'agregat que indubtablement “las saqué”- expressió que utilitzaven per a referir-se al fet de guanyar unes oposicions.

La veritat és que no hi havia molt destins per a triar i, de tots els existents vaig elegir Càceres, per precaució, per assegurar-me un lloc fix. He de dir també que durant molts

anys vaig cursar els meus estudis a França on també vaig ser director d'un centre durant dos anys. El Francès era la llengua de cultura i la millor manera d'aprendre una llengua és anant al propi país.

Malgrat tot, jo no estava conforme amb la meua decisió i jo volia pertànyer a l'ensenyança pública. Per tant, em vaig presentar a les segones oposicions per a catedràtic de francès i, les vaig guanyar. Aquesta vegada, sí, el destí que vaig elegir va ser Figueres, a l'Institut Ramon Muntaner, més que res perquè el catedràtic es casa amb la seva assignatura i amb el lloc que escull. Un cop vaig entrar al Ramon Muntaner, no en vaig sortir mai més, ja que els catedràtics, érem les úniques persones que no podien ser acomiadats de la nostra feina.

6. Va tenir alguna mena de problema quan el francès va passar en segon terme i l'anglès començava a adquirir més prestigi i poder com a llengua estrangera?

De fet aquest canvi es va donar per primer cop a La Salle de Figueres. La Salle necessitava un professor de llengua francesa que impartís classes en els dos últims cursos, del que ara vindria a ser, de Batxillerat; ja que un cop es triava una llengua en el primer any, en el segon i tercer no es podia elegir una altra diferent. Però, la inspecció em va proposar impartir els dos últims cursos de francès en aquest col·legi sense haver de deixar el Ramon Muntaner. Així, amb el permís de la inspecció i sense perdre cap dret, perquè la mateixa no permetia l'ensenyança d'un mateix professor en un centre oficial i a la vegada en un centre privat; vaig augmentar el seu nombre de classes, i mai vaig renunciar a l'Institut Ramon Muntaner.

7. Compartia el seu departament amb molts companys més de llengües estrangeres?

Quant als idiomes, hi havia una carència generalitzada, del francès i de l'anglès inclosos. Tampoc hi havia concursos d'aquestes llengües, i això feia pràcticament inexistent la formació de professors de llengua.

A part d'això, en general, tot el professorat era magnífic, molt ben preparat.

8. I dels alumnes, en guarda algun record?

Els alumnes, me'ls estimava molt. Recordo la presència d'un alumne excel·lent, que ara, és el director de l'Institut Ramon Muntaner, en Francesc Canet. Era una persona

intel·ligent, dedicat, amb moltes qualitats i també en la política, que a vegades escriu en els diaris.

9. Seguia impartint classes de francès en la seva etapa de director?

Sí, encara que patia una restricció d'horari i de classes.

10. Com eren les classes?

Cada racó de la casa estava habilitada amb classes, fins i tot a la biblioteca. Recordo un any en què eren uns 1.0000 alumnes els qui venien en aquest centre,

11. Perquè creu que l'Institut es va conservar tot i que es van començar a construir altres Instituts?

A mesura que s'anava tinguent pressupost es va començar a construir l'Institut Alexandre Deulofeu, que en un principi, havia de substituir a l'Institut Ramon Muntaner que quedaria com un patrimoni de la humanitat. Es va conservar per necessitat.

12. Era la biblioteca un espai físic?

Sí, però es va reformar per a poder complir amb la demanda d'estudiants, ja que el Ramon Muntaner era l'únic Institut de la comarca.

13. Impartia vostè alguna classe a la biblioteca?

Sí, les classes de francès.

14. Tenia la biblioteca un col·lecció de llibres? Tothom els podia agafar? Hi havia algun bibliotecari?

Sí hi havia una col·lecció de llibres. Tothom podia agafar llibres però no recordo ben bé qui s'encarregava de portar la compta. De fet, eren els conserges qui s'ocupaven d'obrir i tancar les portes, i cada matí totes les classes de l'Institut estaven obertes. Eren ells qui guardaven totes les claus i també s'asseguraven de tancar totes les portes abans de marxar. Havien de tenir una gran responsabilitat amb el seu deure, els conserges.

15. Com era l'estat físic de la biblioteca?

No el recordo amb claredat, el mal estat, se suportava. Era més una qüestió d'obediència, a l'Institut només es donaven i rebien classes i tot allò que no estigués relacionat, simplement, ho ignoraven. La situació era aquella i tampoc es coneixia res més per a poder-ho comparar.

Afortunadament, a mesura que es va tenir pressupost es van poder fer millores respecte la situació inicial, en la que, principalment, no hi havia res. Eren anys molt durs.

El cap d'estudis alternava aquell espai segons les necessitats, perquè on existia aula d'exàmens i aquell espai a vegades s'utilitzava com a tal. Tot encara estava per a fer. Tot era conseqüència de la precarietat. Les reunions es feien en qualsevol lloc i no hi havia lloc per a donar classe.

11.1.2. Gurutze Irusta Marichalar

Entrevista realitzada a data de 30/06/2014 per contacte electrònic. Actualment és bibliotecària i professora de Grec i Llatí a l'Institut Ramon Muntaner de Figueres.

1. Què en sap de l'escola del treball fundada a Figueres durant la Gerra Civil?

No en tinc cap informació. N'he sentit parlar, però no he trobat informació per poder satisfer la teva curiositat.

2. Perquè els franquistes la van tancar?

Ho desconec.

3. La seva biblioteca va ser també traslladada a l'Institut?

No ho sé del cert, però suposo que sí, en tant que al fons antic han aparegut molts exemplars que porten el seu segell.

4. Del col·legi, La Salle, en sap si algunes parts de la biblioteca, després de la guerra, van passar a mans de l'Institut Ramon Muntaner?

Ho desconec.

5. Com va començar a ser bibliotecària de la biblioteca Josep Pla? Li ho van proposar o bé ja n'estava interessada?

Vaig començar com a bibliotecària de l'Institut el curs 20010-11, quan l'anterior Bibliotecària, la professora Montserrat Roca, es va jubilar, a proposta de l'Equip Directiu i de la pròpia Montserrat Roca . En incorporar-me a la plantilla de l'Institut Ramon Muntaner, el curs 2008-09, vaig col·laborar amb la Montserrat Roca, ja que havíem treballat conjuntament en la redacció del Projecte de Biblioteques Punteu de Secundària, en la primera convocatòria de l'esmentat projecte, ella com a Bibliotecària del Ramon Muntaner i jo com a Bibliotecària de l'Institut de Llançà, on tenia la meua plaça.

6. Qui elegeix qui pot ser o no bibliotecari?

L'Equip Directiu dels centres, tot tenint en compte la formació del futur bibliotecari, en el meu cas, havia fet el curs de formació de Biblioteques Puntedu i, en l'actualitat, sóc llicenciada en Documentació per la UOC.

7. En quin estat va trobar la biblioteca quan vostè va començar a treballar-hi?

L'estat de la Biblioteca sempre és millorable. La Montserrat Roca havia fet una feina magnífica al llarg dels sis anys que va durar el Projecte Puntedu (crec recordar que ja hi treballava amb anterioritat al projecte), ordenant el fons antic, millorant el fons més actual, canviant prestatges i fent noves adquisicions, però malgrat tot, encara quedava –i queda - molta feina per fer, degut al volum de documents amb què comptem: s'ha d'expurgar i catalogar un gruix important de documents que resten a l'arxiu (fons antic), s'han de catalogar els treballs de recerca del darrer curs acadèmic, queden per catalogar els documents de llengua i literatura castellana, història, filosofia i clàssiques, cal fer activitats de dinamització, formació d'usuaris, millora i adequació dels espais...

8. Quines tasques ha dut a terme en la biblioteca?

En els darrers 4 anys s'han catalogat a l'aplicació ePèrgam 2073 documents. Tanmateix, s'ha procedit a canviar de lloc alguns dels documents del fons, amb la finalitat de fer-los més accessibles, com ara els Treballs de Recerca, que es van començar a incorporar al catàleg on-line, el curs 2011-12.

S'ha fet, amb caràcter anual, la selecció de llibres que formen part de la Biblioteca d'aula, a cadascun dels tres grups de 1r d'ESO, que en fan ús a l'hora setmanal de Lectura.

Al llarg del curs 2010-11 es va posar en marxa, en col·laboració amb el Departament de Llengua Castellana, del Club de Lectura del Centre. La col·laboració ha anat minvant degut a la manca d'hores de què disposem. Malgrat tot, enguany hem obert la primera sessió del Club, amb la formació d'usuaris en què es va fer una visita guiada pel fons antic i es van mostrar alguns dels exemplars més interessants de què disposem.

S'ha procedit a l'expurgació anual de documents, que es posen a disposició de professorat i de l'alumnat.

S'han adquirit, en la mesura que el pressupost ens ho ha permès, de novetats, que s'han exposat degudament a la taula de novetats i recomanats que es troba a l'entrada de la Biblioteca. En aquesta mateixa taula s'han exposat petits reculls commemoratius, amb motiu del lliurament del premi Maria Àngels Anglada a Lluís Llach; el dia de Sant Jordi, amb motiu dels 15 anys de la mort de Maria Àngels Anglada; o bé amb motiu de la mort d'en Gabriel García Márquez, sempre amb la intenció d'apropar la lectura als usuaris.

S'han elaborat diversos documents per penjar a la pàgina web de l'Institut, com ara la Història de la Biblioteca, Petites Joies, Horari, Normativa, Accés al catàleg, Formació d'usuaris, Com afegir comentaris i recomanacions i Com consultar Treballs de Recerca. Alguns d'aquests documents han estat elaborats per la professora Irene Cordero, que enguany ha disposat d'una hora setmanal per col·laborar en tasques de suport a la Biblioteca.

S'han elaborat Guies de Lectura i Novetats, que s'han penjat al catàleg on-line.

En els darrers dos cursos, s'ha procedit a fer una formació d'usuaris des del primer dia de curs. Tots els alumnes de 1r d'ESO van assistir a una sessió informativa sobre la Biblioteca el primer dia de curs, i se'ls va lliurar tanmateix el carnet per poder accedir-hi. A més, a principis d'octubre, tot repetint l'experiència del curs anterior, tots els alumnes de 1r de Batxillerat van disposar d'una sessió de formació d'usuaris i de consulta de Treballs de Recerca *in situ*.

Finalment, enguany ens hem dedicat gairebé en exclusivitat a inventariar el fons antic. L'Equip Directiu, amb motiu del 175è aniversari de la fundació de l'Institut, estava molt interessat en treure a la llum el fons antic que restava a la sala posterior de la Biblioteca, que la Montserrat Roca anomenava arxiu. Així les coses, s'ha procedit a separar el fons antic, que conté documents dels segles XVI, XVII, XVIII, XIX i XX (d'aquests últims, només aquells que arriben fins al 1918, seguint la catalogació d'Amadeu Llaverias), de la resta del fons. S'han localitzat els documents que apareixen a la catalogació d'en Llaverias, s'han separat aquells que no formen part d'aquest catàleg i estem elaborant un llistat dels documents que ens permeti continuar la feina el proper curs, en què el nostre fons antic passarà a formar part del Catàleg de Patrimoni Bibliogràfic de Catalunya, depenent de la Biblioteca de Catalunya i que es podrà consultar a Internet.

9. Què suposa la creació de la biblioteca Josep Pla per a vostè?

Al meu parer, suposa l'ordenació d'un fons que restava desendreçat als diferents departaments didàctics de l'Institut i, molt especialment, la conscienciació de tota la Comunitat educativa de la importància d'un espai que va més enllà del que etimològicament vol dir biblioteca, és a dir, dipòsit de llibres. La Biblioteca Josep Pla és quelcom més que un simple dipòsit de llibres, tot i que encara cal que tothom hi prengui part, potenciant el seu ús i fent partícips els alumnes.

10. Quants anys fa que la biblioteca porta per nom “Jose Pla”? Fa homenatge a alguna persona?

La Biblioteca porta el nom des dels anys 80 del segle passat. Crec recordar que es va inaugurar cap a l'any 1984 i se li va posar el nom de l'escriptor perquè es va pensar que li seria adient. Tanmateix, l'editor d'en Josep Pla, en assabentar-se'n del fet, va fer donació de les Obres completes de l'autor.

(tota la informació sobre la inauguració de la Biblioteca se li pot preguntar al seu primer Bibliotecari, en Rafel Pascuet)

11. Quines dificultats ha trobat alhora d'encarregar-se de la biblioteca?

Sovint la manca de comprensió per part de l'Equip Directiu i de la resta de professors. Hi ha un **grup petit de companys** que s'han involucrat molt, però la gran majoria només hi posa els peus quan ha d'anar a fer sessions d'avaluació. La feina que es fa a la Biblioteca és lenta i sovint no es veu i això dificulta que la gent s'hi identifiqui. A més, cada any m'haig de “barallar” per aconseguir hores de dedicació a la Biblioteca i cada cop està més difícil, degut a la reducció de plantilles en els Centres. La manca d'un pressupost tancat, com tenen la resta de departaments didàctics, dificulta moltíssim l'organització de la feina anual.

12. Quin és el sistema de catalogació que utilitzen?

Emprem el catàleg on-line ePèrgam, creat pel Departament d'Ensenyament.

13. Com funciona el sistema de catalogació?

El sistema de catalogació és relativament simple, si es coneix el funcionament de la CDU (classificació decimal universal) amb que es cataloguen els documents i es tenen en compte unes normes bàsiques a l'hora d'introduir les dades a cadascun dels apartats.

El catàleg ePèrgam ens facilita la feina de catalogació ja que, amb la introducció de l'ISBN d'un llibre, podem accedir a un catàleg col·lectiu de tots els centres d'ensenyament de Catalunya que tenen Biblioteques Puntedu i, si tenen catalogat el mateix llibre, podem copiar les dades introduïdes per altres companys.

14. Quant als recursos de què disposa la biblioteca, quin és el pressupost assignat?

Com ja he dit abans, no disposem d'un pressupost anual, malgrat haver-lo sol·licitat en els darrers tres cursos acadèmics. De moment, anem adquirint materials sempre amb prèvia demanda a l'equip directiu.

15. Qui forma el personal de la biblioteca? Què hi fa? Quantes hores hi treballen?

El personal que treballa a la Biblioteca és molt reduït. A més de la responsable de Biblioteca (jo mateixa), hi treballen dos companys més, que tenen assignada una guàrdia a l'hora d'esbarjo, i una hora de dedicació a feines diverses, essent la seva feina respectivament la de vigilar els alumnes que accedeixen a les nostres instal·lacions i ajudar la bibliotecària en feines diverses. En el cas de la persona que té assignada una hora de dedicació a tasques diverses, enguany ha acabat amb èxit el curs de formació en Biblioteques Puntedu. L'altra persona no té formació en Biblioteques. Irrisori feina molt laboriosa.

16. Tothom té accessibilitat a la biblioteca?

Sí. Però els alumnes només a l'hora d'esbarjo. Els professors, en tant que tenen la clau d'accés, podrien accedir quan volguessin.

17. La gent externa al centre hi pot accedir?

Si ho demanen prèviament, no hi ha cap problema, sempre acompanyats d'alguna persona del Centre.

18. Qui s'encarrega del manteniment d'aquesta? Les claus, qui les guarda?

Si per manteniment s'entén tenir-la endreçada i fer saber quan fallen coses (per exemple un ordinador, alguna llum, cadires trencades,...), jo mateixa. Les claus d'accés (per l'aula d'exàmens o per l'aula d'acollida; ja que la biblioteca no té pany ni clau) les té tot el personal docent. Les claus d'accés a l'arxiu només les tenim jo i la professora que em ve a ajudar un cop per setmana i, a més, el Conserge.

19. Es pot entrar quan es vol a la biblioteca? O la biblioteca mateixa disposa d'algun horari?

La Biblioteca està oberta al públic de dilluns a divendres a l'hora d'esbarjo. De vegades, accedeixen alumnes amb els seus respectius professors, quan han de fer alguna activitat.

20. Qui pot disposar dels serveis de la biblioteca? Es necessita carnet o algun altre artefacte per a accedir-hi?

Tota la comunitat educativa (professors, personal d'administració i serveis, alumnes) hi pot accedir. En el cas dels alumnes, per accedir necessiten un carnet que se'ls lliura quan entren a l'Institut, a 1r d'ESO. Aquest carnet té validesa mentre estudien a l'Institut i sovint l'hem de tornar a lliurar a alumnes de Batxillerat, bé perquè són alumnes nouvinguts bé perquè, tot i ser del centre, l'han perdut.

21. Quin és el perfil d'estudiant que sol venir a la biblioteca?

Bàsicament alumnes de 1r cicle de l'ESO, perquè no poden sortir del Centre a l'hora de l'esbarjo, alumnes que no tenen ordinador, Internet o impressora a casa seva i, en els darrers anys, alumnes de Batxillerat que venen a consultar Treballs de Recerca i/o a estudiar.

22. Què hi solen fer els alumnes?

Deures, estudiar, consultar Internet, treballs a l'ordinador, imprimir documents, préstec de llibres,...

23. Hi ha molta demanda en préstecs de llibres?

El préstec de llibres ha anat minvant en els darrers anys, al meu parer per la reducció de les adquisicions i per la poca renovació dels materials. Cal donar-li un aire renovat a la Biblioteca i fer-la més dinàmica i propera a les necessitats dels usuaris.

24. Quins són els llibres amb més èxit?

Ficció juvenil, manga, còmics i, en menor mesura, monografies (llibres sobre algun estudi en concret).

25. En té algun seguiment del nombre d'alumnes que venen mensualment a la biblioteca, de quins llibres consulten o es deixen en préstec?

Hi ha una llibreta on anotem els llibres que els usuaris s'emporten en préstec, però a l'hora de fer el buidat per redactar la memòria anual no ho hem tingut en compte, per tractar-se de xifres de préstec no gaire significatives. Això no obstant, a l'hora de fer adquisicions, sempre tenim en compte els gustos dels nostres usuaris. Tanmateix, a la Biblioteca hi ha una bústia de suggeriments on els usuaris ens poden fer arribar títols que els agradaria trobar a la seva disposició. Cal fer una major difusió d'aquest recurs, ja que en els darrers anys no ha estat emprat.

26. Consideraria que la biblioteca tingués una accessibilitat lliure durant un cert temps, a tot el públic extern o intern de l'Institut?

És impossible que els usuaris hi puguin accedir sense cap responsable que garanteixi l'ordre i preservi els materials. Justament el tancament de l'arxiu amb una clau que únicament tenim tres persones es va haver de fer perquè contínuament hi trobàvem el fons antic "regirat", amb indicis que hi havia anat algú i ens vam adonar de la desaparició de llibres.

27. Les mesures de seguretat i possibles habilitacions de l'espai que implicaria crear un espai públic, per a tots els ciutadans?

Caldria un responsable que vigilés l'espai i un arc de seguretat que impedís els furt, igual que a les Biblioteques Públiques.

28. Quines restriccions posaria?

L'accés a la sala amb bosses voluminoses i la consulta del fons antic prèvia demanda, sempre sota la vigilància d'algú.

29. Seria possible dur a terme aquesta proposta?

És inassumible per al nostre Institut, degut al pressupost limitat amb què comptem.

30. Com estan distribuïts els llibres en les vitrines? Segueixen algun criteri?

El criteri que seguim és el de la CDU, tot i que ve molt delimitat per l'espai i pel tipus de prestatge de què disposem (tancat/obert; prestatge mòbil/fix).

31. Els estudiants tenen alguna queixa?

Accepten les normes, fins i tot quan s'han hagut d'expulsar alumnes per comportament inadequat. A vegades hi ha hagut problemes perquè hi havia més alumnes que

ordinadors disponibles, però en general no hi ha hagut queixes (tot i que a vegades fa fred).

32. Alguna anècdota?

Cap. Però voldria destacar la cara de sorpresa amb què es queden els alumnes nouvinguts quan obrim la porta que dona a l'aula d'exàmens i es troben la Biblioteca. No se l'esperen, perquè no hi ha cap rètol ni fora de l'aula d'exàmens ni a dins, que així ho indiqui. La Montserrat Roca deia que teníem una Biblioteca "Harry Potter". No crec que arribem a tant, però la veritat és que l'accés és gairebé laberíntic i tan allunyat de la resta de les aules i seminaris que sovint penso que, si em passés alguna cosa mentre hi treballa, hi trobarien els meus ossos.

33. La part més gratificant?

Quan veus que la feina que fas té alguna utilitat, per exemple, canvies de lloc algun document perquè el vols potenciar i funciona. Personalment m'agrada molt el tracte amb els alumnes que són usuaris habituals de la Biblioteca, poder-los ajudar, aconsellar, allò que és, en definitiva, la part humana d'aquesta feina.

11.1.3. Rafael Pascuet Garcia

Entrevista realitzada a data de 02/07/2014 per contacte personal. Va exercir com a bibliotecari de la biblioteca Josep Pla de l'Institut Ramon Muntaner de Figueres entre els anys 1983 i 1986. Va participar en la dinamització de la reforma de la biblioteca l'any 1984.

1. Quin és el seu nom complet i la seva data de naixement? A què es va dedicar?

Rafael Pascuet Garcia, 1949. Periodisme i edició.

2. Quina relació va tenir amb la biblioteca de l'Institut Ramon Muntaner.

Context: anys de la transició , llast dels 40 anys de dictadura i primers anys d'autogovern a Catalunya, ja amb Estatut d'Autonomia. La meua relació amb l'Institut s'estableix a partir de que la meua dona n'era professora d'anglès. Conec molt aviat l'Equip Directiu de l'Institut, el primer elegit democràticament, amb Josep Maria Cuadras com a director i Joan Ferrerós com a secretari. Entre els seus projectes estava reobrir la vella biblioteca del centre, tancada des de temps immemorials.

3. Ens podria explicar com va començar a treballar a la biblioteca d'aquest Institut? Li ho van proposar o bé es va interessar vostè per a la feina?

Ambdues coses a la vegada. A mi m'agradava el món del llibre i de l'edició i ells volien tornar a obrir la biblioteca. També em va interessar l'esperit de la casa i aviat arribarem a un acord. Era més aviat una qüestió de voluntat de voler endegar la posta en marxa de la biblioteca per a la gent de la casa i mirar de dinamitzar-la partint d'un baix pressupost; també, en la mesura del possible, obrir la biblioteca a la ciutat..

La biblioteca es va convertir en un punt de trobada per a moltes conferències i les reunions per a debatre els continguts de les publicacions tècniques d'arquitectura dels "Papers Empordanesos" de l'Hora Nova també es duien a terme aquí. El que va començar a ser un article amb dues pàgines, es va convertir en 36 al llarg de dos anys.

4. Qui elegia qui podria ser bibliotecari i qui no?

La direcció i l'Equip Directiu de l'Institut.

5. Recorda el sou que podria arribar a cobrar o les hores que havia de treballar?

Hi treballava quatre hores, de les quatre de la tarda fins a les vuit. Els matins la biblioteca solia romandre tancada.

El sou no el recordo, però crec que era més aviat simbòlic, ateses les dificultats del moment.

6. En un document de l'any 1981 es fa explícita que a partir d'aquest any hi havia una manca d'una existència d'un personal específic que s'ocupés de la biblioteca i degut a les seves pèssimes condicions d'habilitat i en espera a un acondicionament, NO es va realitzar cap operació bibliotecària.

Vostè es va trobar amb aquesta situació, què va decidir fer? Quina va ser la seva primera impressió sobre la biblioteca?

No recordo aquest document. Crec que jo vaig començar l'any 1983, uns mesos abans de la seva reobertura l'any 1984. Sant Jordi de 1984, que vam celebrar organitzant alguna conferència i amb la publicació d'un petit llibre commemoratiu ("Breu Elogi del Llibre") que vaig editar jo mateix. La meua estada a la biblioteca va ser curta; un parell d'anys, més o menys. Els objectius prioritaris van ser adequar l'espai per al seu ús públic, ordenar els fons llibresc existent i mirar d'incrementar-lo amb novetats.

7. En quin estat es trobava la biblioteca en el moment que vostè hi va entrar per a primer cop? (quant a nombre de llibres, estat físic en si...)

Allò semblava un cementiri de papers i de pols, molt desordenat disposat en capsos. L'espai de la biblioteca tenia forma de L i l'actual "aula d'acollida" i els seminaris de cada departament hi formaven part d'ella. És comprensible que es trobés en aquell estat d'abandó, ja que pel context històric hi havia altres necessitats i tot just es començava a promoure la cultura i la revisió del propi patrimoni

Espanya va quedar al marge del pla Marshall, que destinava recursos per pal·liar les destrosses de la guerra mundial. També recordo el programa de "l'ajuda social americana" que destinava als pobles i ciutats espanyoles formatges de color groc i llet en pols per als nens

8. Era la biblioteca, durant la dècada dels 80 un espai físic o tant sols una col·lecció escassa de llibres i dispersos?

Era un espai físic, més o menys com ara. No ha canviat gaire a excepció que s'ha escurçat. On actualment es guarda el fons antic abans s'hi guardava el material sobrant, com les revistes i abundant material del Règim franquista dels anys 40 i 50, un material obsolet per als alumnes d'aquella època.

9. Recorda la disposició dels objectes de la biblioteca? L'espai que ocupava la biblioteca?

Es manté la forma. La taula del bibliotecari es manté en la mateixa posició estratègica, ja que abans es podia controlar els ambdós passadissos que constituïen la forma "d'L", de la biblioteca.

10. Hi havia punts de lectura? Disposava, la biblioteca d'alguna nova tecnologia?

La biblioteca es feia pensant molt amb els nens per a formar nous lectors i iniciar-los en la cultura; per això se'ls donava les màximes facilitats alhora de si volien emportar-se algun llibre a casa o llegir-lo aquí. Les noves tecnologies encara trigarien temps a arribar, però la biblioteca disposava d'una màquina d'escriure, la màxima novetat.

11. En sap alguns detalls més sobre com es trobava temps enrere?

Ho desconec.

12. En quin estat la va deixar un cop va marxar?

Funcionant. Hi havia una certa rutina amb l'adquisició de llibres gràcies a la Generalitat. Al principi, el que semblava un graciós donatiu, es va convertir en donatius d'un gran pes. Les edicions que promovia la Generalitat permetien facilitar que arribés a les biblioteques públiques del país noves edicions de llibres adaptats a les necessitats dels lectors i dels estudiants de Batxillerat. En aquells primers temps, a banda d'alguna adquisició excepcional (com ara la Gran Enciclopèdia Catalana), la biblioteca es va nodrir del fons antic aprofitable, d'adquisicions de llibres de preu assequible per la precària economia del centre i de donacions generoses, públiques o privades.

13. Ha canviat molt des d'aquell moment? Què segueix igual?

L'espai, no gaire. No conec l'evolució de la biblioteca en els anys posteriors a que jo hi fos, però suposo que l'aparició d'Internet i la seva immensa capacitat de cerca i consulta

hauran potenciant molt aquell primer interès nostre de promoure la cultura a través de la lectura. Recordo que a més a més d'aquesta biblioteca n'hi havia una altra al carrer Ample, una biblioteca pública oberta als anys 20 per la Mancomunitat de Catalunya (inaugurada per Eugeni d'Ors), i encara una més, més petita, que depenia de "la Caixa".

14. Durant quants anys se'n va fer càrrec de la biblioteca i perquè va marxar?

No ho recordo amb exactitud, però diria que un parell d'anys a tot estirar. Per motius de feina (periodisme, edició) vaig haver de deixar la feina de bibliotecari.

15. Quines tasques hi va desenvolupar, al llarg d'aquells anys en la biblioteca? Expliqui'ns la seva feina.

La primera feina era el fitxer de llibres. La segona era intentar trobar adquisicions gratuïtes, sense diners. Vam empenyar molta gent, en el sentit positiu de l'expressió, ja que vam obtenir bones respostes a les nostres peticions. Era un projecte que fomentava una certa simpatia, ja que es tractava de tenir un fons llibresc que funcionés una mica adaptat a les necessitats de l'alumnat. En definitiva m'encarregava de mantenir l'ordre, d'obrir la biblioteca i mirar que tot fos el més presentable possible.

16. Les correspondències han tingut un pes molt rellevant en el meu projecte de recerca. Perquè va decidir que era important engrandir el fons bibliotecari?

Com ja he dit, bona part dels fons de la casa havia esdevingut obsolet per a un lector d'aquell temps. Havíem de posar en marxa una biblioteca bàsica, útil per als nous lectors; una biblioteca que posés a l'abast del lector una literatura catalana clàssica que ja existia, però que per raons polítiques la dictadura havia negligit; i també està atent a una nova literatura catalana que començava a emergir.

17. Quina era la seva relació amb els destinataris, que realment van ser personatges de gran importància en la política i cultura de Catalunya?

El contacte ja estaven fets i això em va simplificar molt la feina. Era més aviat una qüestió de simpatia. Jo no estava demanant coses impossibles com per exemple l'*Enciclopèdia Espasa*. El que necessitàvem era disposar d'un fons bàsic i prestar més atenció a les novetats.

18. On guardava els llibres que rebia?

On actualment està el fons bibliotecari. Allò era una espècie de magatzem d'on s'anaven distribuïnt; seguia un sistema ordenat. Els llibres que adquiríem eren llibres pensats per als alumnes, un tipus de lectura més narrativa, no gaire de ciència.

19. Quin mètode seguia alhora de catalogar els llibres?

Sistema decimal, clàssic, acreditat, que funcionava

20. En recorda com estaven disposats els llibres i si vostè hi va fer algun canvi en la seva ordenació?

En origen, els llibres estaven apilats en caixes amb un desordre considerable. Es va reutilitzar mobiliari que estava dispers per la casa i es va invertir en fusteria i ebenisteria per tal de tenir unes llibreries (les que encara hi són) d'un ús pràctic.

Amb les adquisicions i donacions es va mirar d'aconseguir una mostra coherent dels grans paràmetres de la cultura catalana en tots els seus gèneres (llengua i gramàtica, narrativa, poesia; història...) i també, per descomptat, de la castellana, francesa, anglesa, alemanya i altres cultures pròximes.

21. Va conèixer algú que estigués al càrrec de la biblioteca amb anterioritat a vostè?

No, ho desconec.

22. El director del moment n'estava a l'aguait, de la seva tasca d'ampliar el fons antic? En sabia algú més de les noves adquisicions de la biblioteca?

Tot el que constituïa la biblioteca era fruit d'un acord previ entre l'Equip Directiu, especialment amb el director Cuadras (persona, per altra banda, gran lectora i amant dels llibres) i pel secretari Joan Ferrerós. De les correspondències mantingudes per tal d'aconseguir llibres, també n'estava al corrent; era una forma imaginativa d'aconseguir alguns llibres que no teníem en una època que els diners eren mínims.

23. Quin era el seu dia a dia, la seva rutina? Tenia alguna llibreta d'apunts?

Hi treballava quatre hores i m'encarregava del fitxatge i de la part més administrativa, mantenir les correspondències. Tot va ser molt tranquil. No prenia cap dada en relació a la situació de la biblioteca, no tenia cap llibreta d'apunts.

24. En sap alguna cosa d'Amadeo Llaverias i sobre el seu catàleg de l'any 1918?

A "Breu Elogi del Llibre" se'n parla; tot el que sé és allà.

25. I de Dolcet Palau, amic d'Amadeo Llaverias que anys més tard va publicar el catàleg del seu difunt amic?

Tot és a "Breu elogi del llibre"

26. I sobre l'Escola del Treball, l'Escola d'Arts i Oficis o sobre la Granja-Escola de Fortianell?

De tot això te'n parlarà amb més coneixement que no pas jo en Joan Ferrerós.

27. Qui podia accedir a la biblioteca? Qui tenia les claus?

A la biblioteca hi podien accedir els professors i els alumnes; i, per extensió, tota aquella persona que ho demanés per fer-hi alguna consulta o treball específic.

No recordo aquest detall domèstic de les claus. Sí sé que a consergeria se'm facilitava un joc de claus per obrir i tancar.

28. Qui s'encarregava del manteniment de la biblioteca?

De la part dels llibres i del servei de neteja, el bibliotecari.

29. Els alumnes tenien lliure accés per entrar a la biblioteca?

A les hores que era oberta, sí.

30. Hi havia un horari específic que l'imités l'accés?

Durant el temps que jo hi vaig ser, només era oberta a les tardes.

31. Què hi solien fer els alumnes?

Estudiar, demanar llibres en préstec, fer consultes puntuals.

32. Necessitaven algun carnet d'identificació per a entrar a la biblioteca?

Sí, en posar-la en marxa ens va semblar que fer un carnet ajudaria a donar una mica seriositat formal al projecte.

33. Quin era el perfil d'alumne que solia venir a la biblioteca?

Normalment, hi venien els que tenien més inquietuds personal.

34. Es feien préstecs de llibres?

Sí

35. Persones externes a l'Institut podien accedir a la biblioteca?

Sí, si ho demanaven i s'avenien a les normes de la casa

36. Els alumnes que assistien a la biblioteca pels vols de l'any 1984, tenien una queixa, que a la biblioteca hi feia molta fred. Recorda vostè la seva anotació?

Tenien els alumnes altres queixes? I vostè, en tenia de queixes?

És possible que hi fes una mica de fred. Tot era una mica precari, en aquells temps.

37. Perquè creu que s'han perdut tant de llibres?

No ho sé.

38. Què es podria fer per a conservar millor el material que ara se li atribueix un valor incalculable?

Tampoc no ho sé.

39. Alguna anècdota que recordi en especial?

No (ha passat massa temps, em temo)

40. La part més gratificant?

Veure els alumnes amb fam de lectura, de coneixements.

41. I sobre la inauguració de la biblioteca en homenatge a l'escriptor Josep Pla?

Vam demanar al seu editor, Josep Verges, un joc de l'Obra Completa de Josep Pla, que va donar al centre. També s'organitzaren alguns conferències (Joan Ferrerós ho deu recordar millor que jo).

42. Quines propostes suggeriria per a la millora de la biblioteca?

Millorar-ne el fons i estar al dia amb les noves tecnologies.

11.1.4. Joan Manel Soldevilla Albertí

Entrevista realitzada a data de 03/07/2014 per contacte personal. Exerceix com a professor de Llengua Castellana i Literatura a l'Institut Ramon Muntaner de Figueres. Participa en el projecte per a reconstruir la història d'aquest Institut que celebra el seu 175è aniversari.

1. De González de Soto, què me'n sabria dir? REFERÈNCIA

És un personatge molt potent. L'any 1968 l'Estat havia de passar comptes i l'Ajuntament republicà, del qual depenia l'Institut va elaborar un informe exhaustiu sobre els fons bibliotecari, entre d'altres.

2. Cal establir alguna diferència entre el llegat material i el patrimoni?

En aquest cas no ja que no hi ha hagut molta consciència patrimonial. L'Institut en sí el podríem comparar amb unes sabates velles i malgastades. S'ha utilitzar per a fer la seva funció, però no s'ha cuidat com era d'esperar. De fet, l'Institut té un gran valor tant com a llegat material com a herència cultural. Però aquest últim és més difícil de valorar, ja que l'element cultural és complicat de delimitar

3. Què considera que forma part del patrimoni de l'Institut actual?

En el llibre que estic fent en col·laboració amb altres companys del departament d'Història, per a reconstruir la història del nostre centre Ramon Muntaner, tracta sobre el patrimoni de l'Institut. Jo, el divideixo en patrimoni antic, cedit i conservat. El patrimoni antic és aquell que sabem que existia però no en temim una constància ben bé clara. El patrimoni cedit és aquell que ara forma part d'altres institucions, com per exemple, el Museu de l'Empordà, que estava situat on actualment hi ha els seminaris dels diferents departaments. Finalment, el patrimoni conservat és d'aquell que més ens estem preocupant actualment i del que intentem saber-ne els màxims detalls possibles.

A més a més, també existeixen el patrimoni natural, com els dotze arbres centenaris del claustre. El patrimoni artístic, del que queda del Museu de L'Empordà, dels gravats a l'aula d'exàmens, el quadre de González de Soto, el primer director... El patrimoni arquitectònic, té un gran valor ja per l'edifici en sí, és dels més interessants que es pot veure a Figueres, ja que aquesta ciutat manca d'un barri vell.

4. Creu que s'han conservat molts vestigis?

Es tracta de la metàfora del “got mig ple o got mig buit”. S’han perdut molts documents que ara tindrien un gran valor però pels que s’han conservat, ens hem d’alegrar i no lamentar perquè es podrien haver perdut molts més. És per això que la tasca més important en aquest moment és dur a terme un control molt rigorós del que es preserva.

5. Està escrivint un llibre sobre l'Institut en motiu al 175è aniversari?

Sí

6. Què en pensa al respecte, que a hores d'ara encara es puguin trobar autèntiques relíquies literàries com un escrit de l'Il·lustre dramaturg i poeta Luis de Góngora del segle XVII?

És absolutament extraordinari, un autèntic miracle. No se sap com i quan va arribar i això fa que formi part d'un misteri. Realment es demostra que no s’ha estudiant amb prou consciència el fons i el patrimoni de l’Institut, fins avui en dia. El desordre ha estat un factor crucial ja que, ha ajudat a preservar les coses que per manca de seguretat i de control es podrien haver perdut fàcilment.

7. Què s'hauria de fer per tal de preservar el que anys enrere, pot ser, s'ignorava?

Crec que són tres les coses que s’han de tenir en compte:

La primera, és classificar i ordenar. La segona, és penjar-ho tot a la xarxa de biblioteques de Catalunya per tal de tenir un control més exhaustiu. Finalment, el tercer que s’hauria de complir és establir mecanismes de consulta i d’exposició amb les condicions de seguretat pertinents.

8. Són d'un valor incalculable els objectes que es poden arribar a veure per l'Institut. Creu que estan segurs albergar-los en aquest Institut? Si és que no, on creu que haurien d'ésser destinats?

Sense cap dubte, han d’estar a l’Institut per a formar part del seu patrimoni. Les peces de major valor, que primer s’haurien d’identificar quines són, haurien de seguir un tractament de conservació i una vigilància constant quant a la seguretat. En el pitjor dels casos, si no es poguessin conservar o mostrar correctament el més sensat és donar-los.

9. Què en sap sobre l'inventari que es va elaborar l'any 1869?

Joan Mareca, catedràtic de Geografia i Història a l'Institut, va ser el primer bibliotecari del centre tal com es diu en el llibre [REFERÈNCIA]. Va començar com a bibliotecari l'any 1844, cinc anys després de la obertura de l'Institut com a centre d'ensenyament. No se sap ben bé què hi feia però sí que la seva feina era un càrrec no remunerat, era una feina complementària a la seva tasca de l'ensenyament.

Per tant, segons es diu en aquest escrit, es pot suposar que existia un espai físic destinat a la biblioteca. Podria ser també que part dels llibres també estiguessin dispersos per les aules, en el que es deia la biblioteca de l'aula; tal com va passar anys més tard.

En definitiva, es pot considerar una fita important ja que es constata que de del 1844 fins el 1869, hi ha una figura responsable del dipòsit de llibres.

10. Com creu que es va dur a terme la tasca d'adquirir nous llibres durant el període comprès entre l'any 1918 i l'any 1970?

Existeixen tres camins per a adquirir nous llibres:

El primer és la pròpia compra que l'Institut fa. El segon són les donacions del Ministeri d'Educació que fa per a tots els Instituts. El tercer procediment serien les puntuals donacions que fan els propis autors que es vinculen d'una manera o altra a l'Institut.

11. La GCiv hi va tenir una gran influència, quines creu que van ser les conseqüències més rellevants que van repercutir en la biblioteca i en el centre?

Durant la Guerra Civil, l'Institut es tanca degut als bombardejos. Tot forma part d'un període força enigmàtic i durant un temps l'Institut va ser un desori. Hi ha, vertaderament, una manca severa de documentació sobre aquell període.

Quant a la biblioteca, només que era com un magatzem de trastos, amb tot de llibres escampats, sense ordre ni vigilància i no va ser fins l'any 1984, que amb el director Ramon Reig, vinculat molt a la conservació del patrimoni, es va poder fer una renovació de la biblioteca i que, des de llavors, porta per nom *Josep Pla*, en honor a l'escriptor.

12. En sap alguna notícia sobre si es consideraria una reforma de la biblioteca en commemoració al 175è aniversari de l'Institut com a primer centre públic de l'Estat Espanyol?

Sí i no. L'objectiu és reformar-la però, per manca de diners, serà impossible fer-ho en aquests temps ja que la xifra acaba sent desbordant. Més que una reforma física, la nostra prioritat és catalogar extensament tots els material que s'han preservat.

13. Consideraria que la biblioteca tingués una accessibilitat lliure durant un cert temps, a tot el públic extern o intern de l'Institut?

M'agradaria però és difícil. Dependria molt de l'horari del centre i la biblioteca necessitaria una certa autonomia d'horari i una figura que s'encarregués exclusivament del seu manteniment. A més a més, hi hauria problemes d'accés, que és bastant complicat.

14. Quines són les mesures de seguretat i possibles habilitacions de l'espai que implicaria crear un espai públic per a tots els ciutadans?

Una accessibilitat senzilla, que no interferís en la vida de l'Institut. És difícil, perquè s'hauria de fer una zona especial i habilitada per a la biblioteca.

15. Quines restriccions hi posaria?

Sobretot, això, que no interferís en la vida de l'Institut. Més que restriccions, potenciaria més aquest espai ja que a hores d'ara hi ha alumnes que, tot i haver cursat els seus estudis en el Ramon Muntaner, no han trepitjat mai la biblioteca.

16. Creu que seria possible?

Avui per avui, difícilment.

11.1.5. Vanessa Rísquez Puertollano

Entrevista realitzada a data de 04/07/2014 per contacte personal. Exalumna del centre, exercia com a bibliotecària de la biblioteca Josep Pla de l'Institut Ramon Muntaner de Figueres durant el curs 2013-2014, durant les hores d'esbarjo (excepte el dimecres) .

1. Com va començar a treballar en la biblioteca de l'Institut Ramon Muntaner? Li ho van proposar?

Quan vaig començar primer de Batxillerat ja estava interessada en treballar en la biblioteca. Malauradament, per manca del pressupost acadèmic, no podrien cobrir la despesa contractant algú. Tant bon punt vaig començar el segon de Batxillerat, l'Equip Directiu em va tenir en compte la petició que un any enrere i així és com vaig començar a treballar en la biblioteca de l'Institut.

2. Ha hagut de complir un certs requisits qualsevol persona que vulgui ho podria fer?

Crec que els professors ja em tenien una certa confiança i sabien que era responsable. No donarien a qualsevol aquest treball.

3. Quin personal, a part de vostè hi ha estat treballant en la biblioteca?

Fa un parell d'anys una noia de segon de Batxillerat va treballar en les mateixes condicions que jo el curs 2011-2012, amb la diferència que a ella li van fer un contracte laboral per les dues hores a la setmana que treballava.

4. En quin estat va trobar la biblioteca quan va començar a treballar-hi?

Quan vaig començar a treballar la Gurutze estava en la tasca de classificació dels llibres assignant-los la corresponent referència i col·locar-los en les vitrines, segons l'ordre corresponent. A part d'això, la biblioteca és manté igual que ara.

5. Quines han sigut les seves tasques?

La meua rutina estava molt marcada. Obria la porta de l'aula d'exàmens i també m'assegurava de tancar-la quan marxava. Revisava si els alumnes que venien a la biblioteca tenien el carnet conforme era estudiant del centre i ho anotava en un quadern. Feia les observacions pertinents, a aquells alumnes que no seguien les normes, com ara,

de no menjar, de guardar silenci o no accedir a les xarxes socials si estaven a l'ordinador. En definitiva, controlava que hi hagués ordre i el silenci adient i que els alumnes facin la seva feina. També m'encarregava de fer els préstecs de llibres, de buscar-los i anotar-los en el quadern, he de dir que els professors també agafaven llibres en préstecs; la data límit eren 15 dies, però també es podia allargar el termini fent una renovació.

6. Vostè disposava de claus per a accedir a la biblioteca?

Jo entrava a la biblioteca a través de l'aula d'exàmens i al final em van donar una còpia de les claus, tot advertint-me que les vigilés i no en fes cap còpia. La biblioteca en si, no està tancada amb un pany així que manca de claus.

7. Ha vist algun cop el fons antic?

Sí, un cop que la Gurutze havia entrat per a buscar un document. Jo, però, no hi tenia accés.

8. Es pot preguntar quantes hores treballava o quin sou cobrava?

El sou era variable segons els festius. Solia rondar als 55€ al mes i treballava dues hores a la setmana, quatre hores d'esbarjo.

9. Quin era el perfil d'alumne que assistia a la biblioteca? Necessitaven algun carnet d'identificació? Quan hi podien accedir?

El carnet s'entrega a primer d'ESO, tot i que la majoria d'estudiant el perden i posteriorment, si és del seu interès venir a la biblioteca, es pot tornar a fer. En certs cursos, com a primer de Batxillerat, es tornen a donar degut als nous estudiants que venen d'altres centres a acabar els seus estudis en el Muntaner. El perfil d'alumne, si és a l'hivern, a vegades venien amb una certa innocència per a no passar fred a fora.

Eren alumnes normalment del primer cicle de la ESO, ja que a partir de tercer ja poden sortir a la placeta del davant de l'Institut. Els alumnes venien perquè havien d'imprimir documents, ja que a la biblioteca les fotocòpies en blanc i negre valen 5 cèntims i les de color, 10; estudiants que a l'hora següent tenien examen i ja es quedaven per a arribar puntuals; normalment aprofitaven per llegir o fer deures.

10. En la catalogació dels llibres s'hi ha involucrat?

No era la meua tasca, la Gurutze era l'única que se'n ocupava.

11. En quin estat es trobava la biblioteca un cop va marxar?

Tot ja estava classificat.

12. Per què creu que s'han perdut llibres?

Desconeixo el fet que s'haguessin perdut llibres. Suposo perquè no seguien un control dels llibres i pot ser per la Guerra Civil.

13. Què s'hauria de fer per tal de preservar el que anys enrere, pot ser, s'ignorava?

A mi m'agradaria que els llibres de més valor, els que formen part del patrimoni de l'Institut, s'exposessin en una vitrina amb la major seguretat possible.

14. Creu que hi poden haver projectes futurs per a la rehabilitació o restauració de la biblioteca?

Sí, la Gurutze m'havia comentat alguna cosa de restaurar la biblioteca.

15. Pensa que seria possible que la biblioteca s'obris un cert dies a la setmana a tot el públic i tingués lliure accessibilitat?

Podria ser, però, és molt petita. Podrien fer que una vegada al mes, per exemple, l'obriessin per a la gent interessada. Alguns llibres ja estan a la biblioteca nacional, els més contemporanis, em refereixo.

16. Quins problemes creu que hi hauria?

El robatori. Tot i que no crec que hi hagués cap problema si tot estigués controlat degudament i hi accedís la gent adequada.

17. Creu que seria possible?

Sí, perquè hi ha llibres amb molt de valor de molts anys.

18. Com a alumne, és diferent visió que té sobre la biblioteca, un cop ha dut a terme aquesta tasca com a bibliotecària?

No hagués pensat mai que la biblioteca tingués tant de valor quan era una simple estudiant. Des de fora, no es veu el treball que hi ha, i tampoc es dóna tanta importància. Ara veig el grau del treball que hi ha i la implicació dels professors i la importància de preservar el que es té.

23. Els alumnes que assistien a la biblioteca pels vols de l'any 1984, tenien una queixa, que a la biblioteca hi feia molta fred. Recorda vostè la seva anotació? Tenien els alumnes altres queixes? I vostè, en tenia de queixes?

Jo estava al costat d'una estufa i no es notava tanta fred i els radiadors, a vegades es quedaven encesos. No, els alumnes mai han tingut queixes i jo tampoc.

24. Quina ha estat la dificultat més gran que ha trobat durant tot aquest any que hi ha treballat en les hores d'esbarjo?

En un principi, saber com funcionaven els préstecs, tot i que gràcies a la Gurutze, que m'ho va ensenyar tot, em va resultar senzill poc temps després; amb l'excepció si em demanaven que busqués algun llibre segons la portada, ja que no tenien la referència del nom.

25. Alguna anècdota?

L'aparell manual per a posar la data, em va costar enganxar el truc perquè en segellar, les dates quedaven al revés. Bastant cops m'han passat que em vinguessin a demanar per a imprimir documents ja que era molt urgent. L'anècdota, pot ser, que em va fer més gràcia era que els alumnes, sobretot els més petits, es pensessin que jo era la filla d'algun professor.

26. La part més gratificant?

Poder estar amb els alumnes, i respondre les preguntes que tenien; era com si et miressin amb ulls de grandesa.

11.1.6. Francesc Canet Coma

Entrevista realitzada a data de 07/07/2014 per contacte personal. Exerceix com a director i professor d'Història a L'Institut Ramon Muntaner de Figueres. Va cursar els seus estudis en el centre durant la dècada dels anys 60. Va formar part del primer claustre democràtic de l'Institut i estava present quan la biblioteca Josep Pla es va reformar l'any 1984.

1. Recorda en quins anys va ser alumne de l'Institut?

Del 1966 al 1970 vaig ser estudiant. De l'any 1989 fins al 2004 vaig ser professor D'Història i Director. Del 2011 fins a l'actualitat he tornat a impartir de director. Uns vint anys al servei de l'Institut com a Director.

2. Com a estudiant del període entre els anys 60 i principis dels 70, com recorda l'Institut?

Era una vida relativament agradable. A les classes hi havia poca participació dels estudiants, que no tenien cap dret, degut a la dictadura política, en que eres només un número. Com a estudiant en aquella època, res no es podia discutir i ningú posava en dubte l'autoritat del professor.

L'estructura de l'Institut no ha canviat i les diferències es basen en les noves tecnologies de l'actualitat.

3. I la biblioteca?

En els cinc anys en què vaig estar a l'Institut, mai la vaig trepitjar, ja que no estava oberta.

4. Del moment en què vostè va acabar els seus estudis a l'Institut, fins que hi va començar a treballar com a professor, va patir la biblioteca algun canvi majúscul?

Els canvis més grans van esdevenir després de començar jo com a Director. Principalment, es van construir les aules 10, 11 i 12 i els seminaris de cada departament, per raons pedagògiques.

Per termes de seguretat, a principis del segle XXI també es van fer canvis per a adaptar el centre a les noves normatives de seguretat, com l'ascensor per a accedir al primer pis.

5. Com a professor de francès, va tenir a l'il·lustre ex director, Sr. Miguel Orta. Ell recorda que la biblioteca era un aula habilitada on s'impartia classes a una multitud d'alumnes. En va rellevar que, ell, com a professor, no es fixava en les condicions d'aquell recinte, ja que la seva tasca era ensenyar. A més a més de les fortes incidències que havia deixat la guerra, feia impossible tenir una altra condició física per a l'Institut. Vostè, com a alumne, compartia la mateixa opinió? Es fixava en els detalls de la biblioteca?

Sé que hi havia una part habilitada de la biblioteca, que posteriorment la vam anomenar tramvia degut a la forma de la lletra "L" que tenia; una part de l'extrem de la biblioteca servia per a donar classes de grec, desconexo si també es feien de francès.

No vam entrar mai en la biblioteca però quant a la resta de les aules, no ens solíem fixar en l'estat físic de l'estructura., el problema no es plantejava. Les condicions, simplement, s'ignoraven, ho aguantàvem tot. També podia influir que fos l'únic Institut de la comarca i no el podíem comparar amb cap altre.

6. Quins creu que van ser els impactes més sever que va patir l'Institut durant la GCiv?

L'Institut no podia ser utilitzar com a centre d'ensenyament a causa del deteriorament físic dels bombardejos i això va tenir un fort impacte psicològic tant en estudiants, que van ser traslladats a l'escola de Vilafant, com per als mestres. El greuge era majúscul perquè no es podia estudiar amb tranquil·litat.

7. Per quins altres motius creu que s'han perdut llibres?

Principalment, per la poca cura que s'ha tingut des del centre; per la cobdícia de determinades persones i professors; i, des de l'administració, no s'han destinat prous recursos per a mantenir-la.

S'ha intentat igualar per baix els recursos humans i, l'Institut Ramon Muntaner no pot ser tractat com a qualsevol Institució ja que, degut a la documentació i al patrimoni que s'hi alberga; és indispensable fer-ho.

8. Què es podria fer per a conservar millor el material que ara se li atribueix un valor incalculable?

S'hauria de poder habilitar un espai de consulta de llibres modern i tot això ho estem intentant amb molt d'esforç, imaginació i molt de voluntarisme, perquè des de l'administració no ens ve donar res. Tant l'arxiu com els llibres de la biblioteca, que encara s'han de determinar quins són els més valuosos, han d'estar a disposició del servei públic i això serà possible gràcies a les noves tecnologies. Els hi hem de donar valor perquè la gent sàpiga que hi són.

Per tant, el primer és catalogar tot el que tinguem i determinar el seu valor. El segon és trobar un espai físic adient i poder exhibir tot aquest material i el tercer punt és poder disposar de temps suficient per a dur-ho a terme.

~~9. Quant al material de la biblioteca, en recorda algun detall de la disposició dels llibres? Algun tret característic?~~

~~10. Recorda si els llibres estaven catalogats seguint algun criteri?~~

11. Hi havia biblioteca a les aules?

Hi havia petits armaris a les aules amb alguns llibres, no formaven, ben bé, una biblioteca d'aula.

12. Hi havia bibliotecari? Quina era la seva funció?

En aquells temps, ho desconec i dubto que n'hi hagués. Tot i que, l'any 1984 Rafael Pascuet, actual editor dels premis Maria Àngels Anglada, del nostre centre, hi va treballar una mica més de dos anys. S'encarregava, durant unes tres hores al dia, d'obrir la biblioteca, de seleccionar quins llibres s'haurien de comprar i ordenar-los.

~~13. Era vostè un alumne que hi vingué sovint a la biblioteca? Què hi feia? Quan hi podia accedir?~~

~~14. Es podien deixar en préstec els llibres?~~

~~15. Qui hi tenia accessibilitat a la biblioteca?~~

~~16. Sabria dir-me qui s'encarregava del manteniment de la biblioteca i de qui guardava les claus?~~

17. Una pregunta sobre l'Institut. Estava present l'any en què l'Institut va aconseguir albergar més d'un miler d'alumnes? Com era la situació?

No en sóc conscient però, hagués sigut normal. És relativament fàcil arribar al miler d'alumnes, si ara per ara, ja som més de set-cents entre professors i alumnes, imagina't en aquells temps en què el Ramon Muntaner era l'únic Institut de la comarca. Recordo, encara ara, la classe de literatura i els 52 alumnes qui hi assistíem en aquelles aules amb els sostres alts. La situació també ha canviat ja que és normativa en qualsevol institut assignar-li a l'alumne el metre cúbic, cosa impensable en aquells temps ja que per necessitat aquest espai es reduïa.

18. En sap alguna notícia sobre si es consideraria una reforma de la biblioteca en commemoració al 175è aniversari de l'Institut, com a primer centre públic de l'Estat Espanyol?

Vam plantejar una reforma física de la biblioteca però la veritat és que es troba a anys llum de les nostres possibilitats. Ningú no podria finançar un projecte de 75.000 €.

De moment, haurem de treballar en unir d'alguna manera el fons antic bibliotecari i l'arxiu de l'Institut i en exposar certs document en vitrines.

19. Creu que aquest patrimoni hauria d'estar a l'abast de tothom? És a dir, consideraria que la biblioteca estigués oberta a qualsevol mena de públic durant unes determinades hores a la setmana?

Seria fantàstic si pogués ser així, parlant en un terme subjectiu, això és casa "meva" i m'agradaria que aquest patrimoni estigués a l'abast de tothom.

Malgrat tot, les administracions no arriben a l'abast de tothom i seria realment molt trist si el patrimoni continués restant tancat i desconegut.

Cal dir també que la opció que ens va proposar l'administració, que ho portéssim a un arxiu ja existent, és una tesi pragmàtica i no estem d'acord amb la proposta.

El que ens interessa a nosaltres, en aquest moment, és que els documents més interessats puguin estar a l'abast del investigadors a través de la xarxa pública de biblioteques de Catalunya, i pugui estar obert a aquells que prèviament hagin concedit una cita amb nosaltres. Però, abans de tot, hem de fer un buidatge de tot el material que tenim.

20. Quines serien possibles habilitacions de la biblioteca per crear aquest espai públic per a tots els ciutadans?

En primer lloc, el que necessitaríem seria tot el pressupost dels 75.000 €, projecte que ja va elaborar una arquitecte.

Tant bon punt ho tinguéssim, hauríem de crear un espai controlat i vigilat.

Després hauríem d'ajuntar la biblioteca i l'arxiu, que està a sobre de la consergeria, haurien d'estar junts.

I finalment tractar el tema de l'estètica de la biblioteca que, amb pocs retocs, pot ser la tercera part del pressupost, es podria fer.

~~21. Quines serien les mesures de seguretat?~~

22. Creu que seria possible?

Ara per ara, ens centrem només en la catalogació de la matèria existent i en pujar-ho tot a la xarxa pública. Els canvis estètics seran els mínims.

23. Quins altres projectes li deparen a la biblioteca?

A part de reformar-la, ajuntar l'arxiu i la biblioteca en un sol punt.

24. Pel que fa a la seva experiència personal, quina ha estat la visió que ha tingut de l'Institut al llarg de tots aquest anys? Podria fer-me una comparativa entre els diferents punts de vista que es té d'un estudiant, d'un professor i d'un director?

Com a estudiant no hi pensava massa. Veníem a l'Institut per a aprendre. Tampoc es tenia cap altre Institut per a poder-lo comparar. Ho recordo amb una certa nostàlgia. En definitiva, la imatge que tinc com a alumne és poc crítica, d'un sistema educatiu i disciplinari.

Dues terceres parts de la meua vida laboral he estat essent Director d'aquest Institut. M'agrada la gestió i és aquí on he pogut créixer professionalment, aplicant les meves idees, cosa que et permet treballar i investigar; ha sigut com el meu laboratori. Adquireixes una certa responsabilitat dirigint a un equip de professors. És per aquest motiu que m'estimo tant aquest Institut. De fet, el Muntaner, amb les seves virtuts i defectes, és "casa meua".

11.1.7. Montserrat Roca Nierga

Entrevista realitzada a data de 07/07/2014 per contacte personal. Exprofessora de Llengua Catalana i Literatura de l'Institut Ramon Muntaner de Figueres. Va cursar els seus estudis al centre durant la dècada dels anys 60 del segle XX. Va participar en el projecte Puntedu entre els anys 2005-2008 per a dinamitzar la Biblioteca Josep Pla.

1. Va ser professora de l'Institut?

Sí, de llengua catalana.

2. Com va començar a esdevenir bibliotecària? Li ho van proposar?

De fet, no ho va ser. La generalitat va finançar un projecte de biblioteques en centres de primària i secundària, es deia projecte Puntedu i va durar tres anys, des del 2005 fins al 2008. Es tractava de dinamitzar les biblioteques, l'Institut oferia la oportunitat de presentar el projecte i la Generalitat l'havia d'avaluar. I gràcies al curs que vam fer vaig poder treballar de ben a prop a la biblioteca.

3. Compaginava la seva tasca de bibliotecària amb d'altres?

Sí, amb les classes de llengua catalana i tant sols dedicava unes hores a la biblioteca. Es proposava, durant els tres anys del projecte, dedicar tres hores setmanals a la biblioteca però la veritat és que les hores es van començar a escurçar fins al punt que no es podia dur a terme el projecte.

4. Quines tasques van ser les que va dur a terme?

La primera tasca va ser elaborar un document de l'estat de la biblioteca i fer una neteja física. Per això eren necessaris els guants i protector. També es va fer un canvi de mobiliari, ja que el que hi havia era vell i poc usual.

La segona tasca era dotar d'un equip informàtic la biblioteca.

A continuació, s'havien d'introduir informàticament els llibres segons un programari determinat.

Paral·lelament es comprava material nou, sobre tot, llibres de ficció en català.

També s'intentava fer una dinamització del fons.

Per últim, i deixant a part el projecte Puntedu, en les meves classes de català feia visites més detallades de la biblioteca.

5. En sap alguna cosa de quin era el sistema de catalogació?

El sistema seguia un programa de la generalitat.

6. En aquells temps, la biblioteca estava oberta i a lliure disposició dels alumnes?

A l'hora del pati obríem la biblioteca i hi havia un servei de vigilància. Als matins, a les hores de classe hi havia un professor que se'n feia responsable.

7. Quin era el perfil d'alumne que assistia a la biblioteca? Necessitaven algun carnet d'identificació? Quan hi podien accedir?

Podien accedir a l'hora del pati i solien venir estudiant del primer cicle d' ESO, de primer i segon. Els de tercer venien escassament ja que a part que podien sortir a la plaça de l'Institut, el projecte Puntedu amb la dinamització de la biblioteca amb les visites guiades al principi de curs es van començar a fer a partir de primer d' ESO.

8. Què hi solia fer?

Els estudiant solien fer deures, consultar llibres i l'Internet, agafaven en préstec llibres. De tant en tant, també buscaven informació sobre els treballs de recerca, això, encarat més a aquells alumnes de primer de Batxillerat.

9. Tenien punts de lectura els alumnes?

Sí, si fa no fa, la disposició de les taules és la mateixa que hi ha ara a la biblioteca.

10. Qui hi tenia accessibilitat? La gent externa al centre hi podia accedir?

La gent externa al centre no podia accedir però aquest era el nostre objectiu en el projecte, convertir aquell espai en biblioteca oberta. Tot i que, la gent de Figueres o estudiants de fora que hi estiguessin interessats, podien venir a fer consultes.

11. Es necessitava claus per a accedir a la biblioteca? Qui les guardava?

A través de l'aula d'exàmens o de l'aula 19, l'aula d'acollida, es podia entrar a la biblioteca. Les claus es podrien trobar a consergeria o els de direcció també les tenien.

12. Què en pensa sobre la idea que la biblioteca estigués lliure al públic?

Ho trobo fantàstic, perquè els llibres han de ser utilitzats, llegits i consultats. També tindrien un gran interès els llibres antics, els manuals de guerra, els llibres de francès

que González de Soto va portar amb ell, les partitures d'òpera que havíem arribat a trobar...

13. Quines mesures de seguretat i possibles habilitacions de l'espai implicaria crear aquest espai públic?

La biblioteca de l'Institut hauria de seguir les pautes de les biblioteques públiques: equipades amb una porta d'entrada, un sistema informàtic, portes de seguretat 3M que detecten els llibres si no es passen prèviament pel descodificador...

14. Quines restriccions posaria?

Sobre tot, restriccions horàries. Preservar correctament el fons històric. I, per als documents arxivats, donaria accés a només aquells investigadors interessats mitjançant un imprès, demanant què es necessita, el motiu i els objectius.

15. Creu que seria possible?

Tot es basa en els recursos econòmics i al personal.

16. Quin era el seu dia a dia, la seva rutina? Recorda quantes hores treballava? Tenia un sou fix, variable o més aviat simbòlic?

Jo m'encarregava de col·locar els llibres tornats del préstec i fer el seguiment d'aquests préstecs. Al principi havia de passar periòdicament comunicat als professors que contenien llistes dels alumnes que no havien tornat els préstecs; els alumnes trobaven difícil mantenir una responsabilitat sobre els llibres deixats en préstec i sobre la normativa del funcionament de la biblioteca.

També m'encarregava de la catalogació, de folrar els llibres, de l'etiquetatge d'aquests i de la neteja. Recordo també que la Gurutze també m'ajudava en alguna d'aquestes feines de forma voluntària.

En general, hi havia una gran implicació per part del professorat, un gran voluntariat per part també d'alumnes i ex alumnes que estaven interessats per a aquesta feina.

17. Hi havia més personal, a part de vostè?

Sí, professors i alumnes de manera voluntària i professors que tenien reducció horària lectiva.

18. En quin estat va deixar la biblioteca?

L'últim any en què hi vaig estar, l'any abans de la meva jubilació, només podia treballar una hora i la resta era voluntariat, per l'escurçament d'hores que patia el projecte i les properes retallades. Havíem fet una feina enorme. Havíem catalogat tots els armaris de literatura catalana i a més a més havíem fet noves adquisicions, en base als gustos dels alumnes, que ens feien saber les seves preferències a través d'una bústia de congruència. Teníem total llibertat de comprar el que volíem.

19. Perquè creu que s'han perdut tants llibres?

Abans del projecte Puntedu, la biblioteca era un magatzem i ningú hi entrava, no hi havia cap mena de control ni cap registre dels llibres que existien.

20. Què s'hauria de fer per tal de preservar el que anys enrere, pot ser, s'ignorava?

S'hauria de dur a terme una tasca de divulgació perquè poca gent, fins i tot gent de Figueres, la coneix. Una proposta seria, per exemple, fer un any dedicat a un personatge important que hagi tingut una estreta relació amb l'Institut, fer una exposició, una conferència o una explicació per tal d'homenatjar-lo.

Les publicacions en revistes també serien una bona idea, fer una petita ressenya a la revista de l'Institut.

21. Els alumnes que assistien a la biblioteca pels vols de l'any 1984, tenien una queixa, que a la biblioteca hi feia molta fred. Recorda vostè la seva anotació? Tenien els alumnes altres queixes? I vostè, en tenia de queixes?

No, cap.

22. Alguna anècdota?

Els cartells de silenci, recordo que fa poc es va donar una conferència a la biblioteca i aquest cartell van tornar a sortir en una fotografia de la premsa comarcal.

Recordo que un dia vaig trobar un llibre amb tot de dibuixets a totes les pàgines, quan vaig mirar bé el nom de qui pertanyia aquell únic exemplar, em vaig adonar que pertanyia al meu professor de dibuix i director, Ramon Reig, de les hores que s'avorria a classe.

La troballa de les partitures d'òpera escrites en francès i dels llibres 'estratègia militar; en guardo un fort record ja que recordo que em van sobtar molt.

Encara, quan no hi havia biblioteca, jo feia de biblioteca. Posava alguns llibres en una bossa i a sobre dels marbres que hi ha al costat de les columnes del claustre estenia el meu repertori i en feia propaganda dels llibres. A classe també ho feia això, sempre trobava un moment perquè els meus alumnes s'entretinguessin un parell de minuts mirant llibres que jo passava per les taules i, que mai retornaven a mi ja que algú ja se l'havia quedat per a llegir-lo. Com a la biblioteca, apuntava els préstecs que havia fet en una llibreta o en un paper.

Ara també recordo que, sempre que tenia algun problema informàtic, un alumne em venia a ajudar.

23. La part més gratificant?

La veritat és que sempre m'han agradat els llibres i la part més gratificant ha sigut que, sense mitjans, hem pogut muntar una biblioteca entre tots i que funcioni.

11.1.8. Joan Ferrerós i Serra

Entrevista realitzada a data de 29/07/2014 per contacte personal. Secretari i exprofessor de Llengua Catalana i Literatura de l'Institut Ramon Muntaner de Figueres. Va participar en la reforma de la biblioteca Josep Pla l'any 1984 i també formava part del primer claustre democràtic de l'Institut.

1. Quina va ser la seva relació amb l'Institut Ramon Muntaner? Qants anys tenia quan va començar a treballar en aquest Institut?

Vaig ser estudiant i professor d'aquest Institut. El Batxillerat durava set anys, des dels 10 fins als 17 anys i jo el vaig cursar entre els anys 1963 i 1969 aproximadament. Deu anys més tard vaig començar la meva tasca d'ensenyament com a catedràtic, després d'haver guanyat les oposicions, als 27 anys, de l'assignatura de Llengua i Literatura Catalana. Des d'aquell moment fins als 60, any en què em vaig jubilar, he anat formant part de l'Equip Directiu, del secretariat a part de la funció de mestre.

2. Està escrivint un llibre sobre l'Institut Ramon Muntaner? De què tracta?

De fet, el meu llibre ja s'està editant. És una edició personal sobre l'Institut al llarg de la història i no segueix el criteri historiogràfic estricte del llibre que alguns professors de l'Institut Ramon Muntaner estan editant per a recrear la història d'aquest centre. És una visió subjectiva.

3. Què en sap sobre l'Escola del Treball, l'Escola d'Arts i d'Oficis o de la Granja-Escola de Fortianell?

En el llibre que estic escrivint aquest apartat està desenvolupat amb més precisió. En resum, la Granja-Escola de Fortianell, barri de Fortià, va ser concebut gràcies a la idea de l'advocat Narcís Fages de Romà, que prèviament va començar a fer experiments agrícoles a l'horta de l'Institut, situada actualment al lloc que ocupa el col·legi Sant Pau. Per certs problemes econòmics, la Granja-Escola va haver de tancar les seves portes i es va traslladar al primer centre d'ensenyament mitjà de l'Estat Espanyol. En aquells temps, a l'Institut es podien cursar estudis paral·lels als que li pertocaven. És així que el camp tècnic es va començar a desenvolupar i aquest primer estudis reglamentats sobre aquest camp resultaven un aspecte modern per al país, en general.

Quant a l'Escola d'Arts i d'Oficis, va ser una proposta de Clerch i Nicolau que finalment es va ubicar a l'església Evangèlica de Figueres. Aquesta Institució es va transformar, anys més tard, en una cosa més ambiciosa, en una iniciativa durant la República el promotor del qual va ser Alexandre Deulofeu.

Durant aquestes mogudes, alguns documents van anar a parar a la Biblioteca de l'Institut.

4. Vostè va escriure, conjuntament amb Rafael Pascuet i Jaume Guillamet, "l'Studium, la revista del jove Dalí". En una de les darreres pàgines apareix la referència de l'exemplar número 11 del catàleg d'Amadeo Llaverias, conservat a la biblioteca Fages de Climent de Figueres. Què podria explicar sobre aquella troballa?

És interessant com aquesta peculiar persona, que es diu que va ser estudiant de l'Institut i també professor, es va traslladar des de Barcelona i pot ser perquè s'avorria, va començar a catalogar tots els llibres que formaven part del fons bibliotecari, llibres, revistes...

5. Com la va localitzar?

Estàvem buscant documents relacionats amb l'Institut Ramon Muntaner i el vam trobar per casualitat en els fitxers de la Biblioteca Fages de Climent de Figueres.

6. Qui va escriure l'article en el que es descrivia la biblioteca amb el fons d'Amadeo Llaverias perdut? Què podria recordar d'aquest personatge?

7. En recorda algun fet biogràfic de Dolcet Palau?

Dolcet Palau és una figura destacada ja que va escriure el primer *Manual del librero hispano americano*. Era amic d'Amadeo Llaverias i a petició d'ell Dolcet Palau va fer editar 14, no se sap perquè 14, exemplars d'aquell catàleg. Posteriorment, cap al any 30, va escriure un pròleg i els va fer imprimir donant-los forma de llibre. L'exemplar número 11 es troba a l'Institut. Dubto que no s'enviés algun exemplar a l'Institut, però segurament es va perdre. De fet, no és un simple catàleg, s'hauria de llegir com un llibre ja que hi ha algunes anotacions de l'autor força interessants. Amadeo Llaverias va ser un personatge simpatiquíssim de la història de l'Institut.

~~8. Qui va ser Comas Galibern escriptor d'una guia en la que apareixien els gabinets de Física i Història Natural?~~

9. Em podria donar alguna indicació quant a l'estat de l'Institut durant la Guerra Civil?

Sé que es va decidir traslladar les classes de l'Institut a Vilafant al voltant dels anys 1937, 1938. Fent una comparativa amb Guernica, es podria dir que Figueres va ser la "Guernica catalana", perquè va ser castigada per la aviació franquista d'una manera molt agressiva. Hi havia molt de moviment de professors.

~~10. I van haver bombardejos, què va passar amb l'Institut durant aquella època?~~

11. En té coneixements de què va passar amb la biblioteca?

M'imagino que es devia quedar al mateix Institut. Era molt de material per a traslladar-lo tot cap a un altre recinte. No se'ls van emportar tots, per ser, els imprescindibles per a donar classe sí. Si ho haguessin fet, hagués resultat una moguda precipitada.

11. Com va ser l'acte d'inauguració de la biblioteca Josep Pla l'any 1984? Sabria on podria cercar més informació?

La biblioteca era un magatzem i els llibres estaven escampats en armaris per les aules 1, 2, 3, 4 i 5; ja que les dependències del primer pis servien com a internat. L'espai que ocupa actualment la biblioteca va ser un magatzem. Primer vam haver de desallotjar tot i després donar-li un altre aire. Es va pintar, moblar amb els armaris de les diferents estances, es van endreçar els llibres amb un mínim de classificació dels llibres segons a l'assignatura que pertanyien.

La inauguració de fet, va ser una jugada interessada que ens fa sortir rotunda, com una jugada de billar. En posar el nom a la biblioteca "Josep Pla", Josep Vergés ens va regalar l'obra completa de Josep Pla i M. Àngels Anglada ens va fer la cerimònia d'inauguració.

12. Perquè es va decidir reformar la biblioteca?

Tot va començar amb el primer Equip Directiu democràtic del centre, del qual, jo formava part. El director, Josep Maria Cuadras, Helena Compte, Francesc Canet; també hi formaven part. Es volia fer unes reformes puntuals i significatives per a diferenciar aquell primer Equip Directiu democràtic dels altres que estaven encara sota règim

franquista. Primer es va decidir catalanitzar el centre i en segon lloc, promoure la cultura. Per a aquest últim canvi es va pensar en la biblioteca de l'Institut i per a ubicar-la en un altre punt es va pensar en aquest magatzem. Operació era clara: recuperar el material dels armaris vells.

13. Què es va reformar d'ella?

Es va passar d'aquell magatzem amb tot de caixes apilades, a la biblioteca que en certa manera és la mateixa que avui en dia. Es va pintar, portar els armaris de les aules cap a aquest nou lloc, classificar els llibres segons la temàtica, posar una moqueta, moblar l'estança...el mínim per a què la biblioteca pogués funcionar.

Les taules i cadires van ser donades per l'APA en un intent de formar una sala d'estudi, que, com que no va funcionar, es van fer servir per a la Biblioteca.

14. Perquè la van batejar com a "Josep Pla"?

Vam decidir posar el nom de "Josep Pla" tot pensant en l'editor de Josep pla, Josep Vergés, de l'editorial destino. El vam anar a veure i ens va dir que ens regalaria l'obra completa de Josep Pla i el discurs d'inauguració el faria M. Àngels Anglada, guanyadora del premi Josep Pla d'aquell any.

15. Quan va ser el primer cop que va assabentar-se de l'existència de la biblioteca?

Quan era estudiant de l'Institut, a les aules 1, 2, 3, 4 i 5; on es donava classes, em fixava que hi havia armaris amb tot de llibres. En ser professor, em vaig assabentar que a la sala de professors també s'hi guardaven llibres.

16. Quin era l'estat inicial de la biblioteca, un cop la va veure per primer cop?

17. En quin estat es trobava la biblioteca un cop Rafael Pascuet va haver de marxar per qüestions de la feina?

L'estil, si fa no fa, era el mateix d'ara, no ha canviat massa, pot ser, s'han comprat altres armaris ja que aquells ja començaven a entrar en desús.

18. Ha patit algun gran canvi singular la biblioteca?

Sí, quant a l'espai. Un cop vam trobar aquell magatzem, el primer que van haver de fer va ser buidar-lo, netejar-lo, emmoquetar-lo... i tot sense gaire pressupost, mirant molt prim tot el que ens suposava quant a cost.

Aquell espai, temps enrere, la part que actualment forma part del fons antic, juntament amb les aules 10, 11 i 12 i els seminaris; tot allò s'anomenava tramvia, un passadís amb tot d'aules, que per a arribar a l'última havies de travessar totes les anteriors. Tot això, quan l'Institut estava molt inflat d'alumnes i encara no s'havia construït l'Alexandre Deulofeu per a substituir-lo.

Però, molt abans del tramvia, allò havia estat la base del Museu de l'Empordà. Tot allò va començar amb les donacions dels figuerencs protectors de l'Institut, que enviaven llibres destinats a la Biblioteca o a les classes de dibuix. Aquest materials van anar constituint un fons artístic molt important del segle XIX i l'inici d'una col·lecció de pintures, que temps més tard es va convertir en l'entitat independent, separada de l'Institut, i anomenada "Museu de l'Empordà".

També va formar una escola independent el que primer va ser l'escola de dibuix de l'Institut, estudis a part que es podien cursar en el centre però que no eren competència del Batxillerat. Antoni Masferrer va ser professor de dibuix i autor també del quadre de González de Soto del despatx de l'actual director, Francesc Canet. Va començar a esdevenir una escola amb certes ambicions i alguns anys més tard es va fundar l'Acadèmia Menor de Belles Arts, fundada per la Diputació. Finalment l'Ajuntament se'n va ocupar i es va passar a anomenar Escola Municipal de Dibuix, on Dalí va estudiar a càrrec del professor de dibuix Juan Núñez. En definitiva, l'Institut ja posseïa un fons artístic important.

19. Era la biblioteca un espai físic, o tant sols una col·lecció de llibres dispersats per a les aules?

Per a necessitats de l'espai i perquè es necessitaven aules, els llibres es van haver de canviar molts cops de lloc. Al primer pis hi havia la residència dels interns i a les aules inferiors s'assignava, pràcticament, una aula per a cada assignatura. Finalment es va decidir concentrar els llibres de cada assignatura a l'aula on es duia a terme aquesta matèria i, els llibres no es movien de lloc.

20. Recorda la disposició dels objectes de la biblioteca? Quin espai ocupava la biblioteca?

L'any 1984 ocupava el mateix espai que ara, amb poca diferència quant a la disposició del material i dels llibres.

21. En sap alguna cosa sobre l'estat de la biblioteca abans que vostès se'n fessin càrrec?

Era un magatzem, amb materials que es consideraven que ja no serien útils però es guardaven en aquest lloc.

22. Em podria fer un recorregut històric de la biblioteca i si té alguna noció de quin estat es trobava abans de l'any 1984?

Durant els segles XIX i XX la biblioteca adquiria llibres gràcies a les donacions dels protectors de l'Institut. A continuació, el Centre Administratiu de l'Estat va començar a proporcionar llibres als Instituts. Finalment, el propi Institut contribuïa en l'ampliació del fons bibliotecari amb la compra de llibres

23. Rafael Pascuet havia comentat que ell, el director de l'Institut i vostè participaven en la tasca de dinamització de la biblioteca. Quina era la seva tasca?

Ens reuníem i decidíem en les converses que manteníem, què es el que es podria fer de més. Preníem decisions respecte la biblioteca.

24. Com Rafael Pascuet va esdevenir bibliotecari? Qui elegia qui podria ser bibliotecari?

Amb Rafael Pascuet érem amics personal i, de fet era l'únic candidat qui podria fer aquesta feina. El seu sou era simbòlic ja que rebia diners amb procedència de l'APA, però la seva feina era d'una certa qualitat, ja que estudiant de diürn i nocturn podrien assistir a la biblioteca perquè l'horari d'obertura era de les 4 de la tarda fins a les 8 del vespre, cinc dies a la setmana.

25. A part de Rafael Pascuet, es té constància si hi va haver algun bibliotecari anterior a ell? Qui va substituir a Rafael Pascuet?

No recordo exactament qui va substituir a Rafael Pascuet en la Biblioteca. El que sí et ser dir segur és que a partir d'ell hi ha hagut una gran varietat de professors, alumnes també, que s'han ocupat de la biblioteca esporàdicament. La biblioteca, però, només obria un parell o tres d'hores a la setmana, envers a les 20 hores setmanals que estava disponible als alumnes l'any 18984.

26. Durant quins anys va dur a terme aquesta tasca? Què feia exactament?

Crec recordar que Rafael Pascuet va estar treballant des de l'any 1983 fins el 1986.

La seva tasca es concentrava en catalogar els llibres, fer el servei de préstecs, fer llistes sobre els buits i llacunes del material de la biblioteca i altres implicacions directes amb la biblioteca, com per exemple, idear el carnet de la biblioteca; un carnet simbòlic que per una cara tenia dibuixada una noia escrivint en un pupitre i per l'altre, un noi escrivint en un pupitre.

27. Participava vostè en la tasca que Rafael Pascuet duia a terme en demanar als seus coneguts i amics material per a ampliar el fons bibliotecari mitjançant correspondències?

Jo formava part de l'Equip Directiu i m'ocupava amb més constància de la biblioteca. Rafael Pascuet tenia moltes idees i ens les proposava, si ens semblaven bé, seguia endavant a veure si funcionava, com amb les correspondències.

28. Què feien amb tot aquell material que rebien? Seguien algun mètode alhora de classificar-los o ordenar-los?

El nou material es distribuïa correctament i el classificava la biblioteca segons el sistema decimal.

29. En recorda com estaven disposats els llibres?

Sí, segons el sistema decimal.

30. Vostè en quins afers s'ocupava en aquells inicis del anys 80? Expliqui'ns la seva feina a la biblioteca.

Jo m'ocupava de l'Equip Directiu, de delegar feines de tipus cultural i qüestions organitzatives.

Quant a la biblioteca, ens ocupàvem del manteniment, de les obres...

31. Què recorda del Sr. Director Josep Maria Cuadras?

Josep Maria Cuadras va ser el primer director democràtic de la Història de l'Institut. El que es volia fer era marcar una clara diferència amb l'anterior tapa franquista, per això, juntament amb el seu Equip Directiu, es va decidir impulsar una iniciativa de catalanització i promoure l'àmbit cultural.

Anys més tard, després de ser director, va ser també bibliotecari.

32. Quina era la relació entre el Director Cuadras, Rafael Pascuet i vostè?

Amb Rafael Pascuet, manteníem una relació més intensa ja que érem amics ja feia temps enrere i, a més a més, jo m'ocupava de delegar les feines quant a la biblioteca.

Amb el Director Cuadras, la relació era bona, però quant a la biblioteca, no s'hi implicava tant en els seus afers. Els altres professors també s'interessaven de tant en tant.

33. Qui podia accedir a la biblioteca? Qui tenia les claus?

Tothom tenia accés a la biblioteca. Els alumnes interessat en utilitzar aquest servei, es podien fer el carnet de la biblioteca i ensenyar-lo sempre que entraven o volien fer un préstec.

Les claus les tenien el directament implicat (bibliotecari), el conserge i l'Equip Directiu. La porta principal d'accés era per a l'aula 19, l'aula de la Dolors Ponsí. Excepcionalment també es podia entrar pel seminari d'anglès i, posteriorment es va construir la porta d'accés des de l'aula d'exàmens, una porta de seguretat, és per això que no està tancada.

34. Qui s'encarregava del manteniment de la biblioteca?

L'Institut.

35. Els alumnes tenien lliure accés per entrar a la biblioteca?

Sí, quan era oberta, dins de l'horari.

36. Hi havia un horari específic que l'imités l'accés?

Sí, de quatre a vuit de la tarda, de dilluns a divendres.

37. Què hi solien fer els alumnes?

Solien estudiar, més que llegir; com se sol fer també a les biblioteques públiques actualment.

38. Necessitaven algun carnet d'identificació per a entrar a la biblioteca?

Sí, si es volien fer socis només calia que ens ho demanéssim. No repartíem carnets a la babalà.

39. Quin era el perfil d'alumne que solia venir a la biblioteca?

Com sempre ha sigut, l'alumne més responsable que es preocupi pels seus estudis, sempre ha estat així.

40. Es feien préstecs de llibres?

Sí

41. Persones externes a l'Institut podien accedir a la biblioteca?

Sí, si estaven interessades, només calia que es posessin en contacte amb nosaltres.

42. Els alumnes que assistien a la biblioteca pels vols de l'any 1984, tenien una queixa, que a la biblioteca hi feia molta fred. Recorda aquesta situació?

Realment, sí que feia molta fred, ja que l'Institut partia de dos focus de calor a llenya, un situat a sota de la sala de professors i l'altre al vestuari de les noies, al gimnàs.

Amb això es podia escalfar equilibradament l'Institut, però, quan es va substituir per gas i es van augmentar el número de radiadors, l'aigua calenta havia de fer més recorregut per escalfar les estances de l'Institut.

43. Perquè creu que s'han perdut tants llibres?

La biblioteca de l'Institut no funcionava com una biblioteca convencional, amb horaris i un bibliotecari que se'n cuidés del seu manteniment. Realment, aquest interès per la biblioteca ha anat minvant depenent dels equips directius que se n'han fet càrrec. N'hi ha hagut, com el del 1984 que tenia un gran interès per a la cultura, d'altres que no s'involucraven massa i d'altres que col·laboraven per a enriquir el fons bibliotecari en una proporció mitjana.

44. Què es podria fer per a conservar millor el material que ara se li atribueix un valor incalculable?

De fet, el valor és calculable. Més aviat, es relaciona amb el valor sentimental d'aquest llegat.

Pel que fa a la seva conservació, haurien de mostrar-se en armaris especials que poques persones tinguessin la clau, en un espai preservat i restringit.

45. Alguna anècdota que recordi en especial?

46. La part més gratificant?

La satisfacció ve donada en veure que tot funciona, que d'aquell espai desordenat s'ha pogut convertir un espai útil i lucratiu.

47. Quines propostes suggeriria per a la millora de la biblioteca?

L'Equip Directiu de l'actualitat, encapçalat pel director Francesc Canet, qui va ser cap d'estudis l'any 1984 i formava part del primer Equip Directiu democràtic; està molt ben preparat i sabrà què cal fer i què no.

11.2. Memòries de la Biblioteca Josep Pla

Aquestes són les Memòries de la biblioteca Josep Pla de l'Institut Ramon Muntaner dels cursos 2010-11; 2011-12; 2012-13; i 2013-14, redactades per la bibliotecària Gurutze Irusta:

11.2.1. Memòria biblioteca curs 2010-11

IES RAMON MUNTANER, BIBLIOTECA JOSEP PLA MEMÒRIA, 2010-11

1. ACTUACIONS PORTADES A TERME

Al llarg d'aquest curs, s'ha procedit a la catalogació dels llibres de Literatura Universal i dels Treballs de Recerca, feina encara inacabada. Resten al voltant de 50 llibres de literatura universal i, quant als Treballs de Recerca, manquen uns 20 en format paper. Bona part d'aquests treballs s'ha ubicat a la sala de lectura, damunt del prestatge de literatura castellana, en arxivadors comprats ex professo. Queden encara força treballs catalogats que, per manca d'arxivadors, resten a l'arxiu. Encara està pendent la catalogació d'aquells treballs lliurats en format electrònic (treballs lliurats a partir del curs 2009-10). En total, en els darrers dos cursos, s'ha catalogat des del registre 3000 fins al registre 3896 (896 exemplars). Els documents catalogats s'han folrat, segellat i etiquetat degudament i s'han ubicat als prestatges corresponents.

S'ha procedit a canviar la retolació de la Biblioteca. S'ha fet una primera fase en què s'han retolat de nou els prestatges de les obres de consulta (enciclopèdies i diccionaris) i ficció juvenil, canviant els rètols anteriors per uns amb la lletra més gran i amb color groc, per considerar que els anteriors no eren prou visibles.

A continuació s'esmenten altres tasques realitzades al llarg del curs des de coordinació de Biblioteca:

Al mes de setembre es va procedir a realitzar el préstec de Biblioteca d'aula. A finals de curs, s'ha actualitzat i renovat la llista de llibres. En total s'han cedit als tres grups de primer d'Eso un total de 400 llibres de ficció, en català i en castellà. S'han eliminat els còmics en francès i en anglès, perquè cap alumne feia ús d'ells.

Al segon trimestre es va fer una presentació de la Biblioteca als alumnes de 1r d'Eso, amb una dedicació d'una hora per a cadascun dels grups. Es va preparar un qüestionari (veure annex 1) que els alumnes van haver de retornar a la coordinadora. De la correcció d'aquests qüestionaris es pot extreure que els alumnes de 1r d'Eso utilitzen molt poc la Biblioteca, consideren que els materials que en ella hi ha estan poc actualitzats i troben les instal·lacions molt fosques i l'espai excessivament reduït.

Al mes de maig, a petició de la coordinadora pedagògica, es va redactar un document (veure annex 2) sobre com localitzar els Treballs de Recerca a la Biblioteca, per poder-lo incloure a la guia de l'alumne de batxillerat.

Enguany, a petició de la professora Mercè Martí, s'ha col·laborat en la posada en marxa d'un Club de Lectura a l'IES. Des de coordinació de Biblioteca s'ha procedit a l'adquisició dels llibres, a l'elaboració de les Guies de lectura de cadascuna de les lectures proposades i a la redacció d'una memòria (veure annex 3) que es va presentar al concurs convocat pel MEC "Concurso nacional de buenas prácticas para la dinamización e innovación de las bibliotecas escolares para el año 2011".

Amb data de juny de 2011 s'ha fet l'expurga de llibres. Enguany, l'expurga s'ha realitzat bàsicament entre els documents de literatura catalana i castellana. L'expurga, tal i com consta al projecte de la Biblioteca, s'ha fet atenent a criteris d'espai (s'han eliminat exemplars duplicat i triplicats) i cronològics (s'han eliminat aquells documents de més de 25 anys, sempre de la sala principal). Els documents expurgats han estat disponibles a la Biblioteca, perquè qui estigués interessat se'ls pogués endur. Es va avisar prèviament els professors mitjançant un correu electrònic enviat el dia 1 de juny, on s'informava de l'expurga i de les dates en què els llibres estarien a disposició del professorat. Acabat el termini, els llibres restants s'oferiran als alumnes, a començaments del proper curs 2011-12.

2. ACTUACIONS PREVISTES PER AL PROPER CURS 2011-12

- 1- Acabar la catalogació dels llibres de literatura universal i dels treballs de Recerca, almenys fins al curs 2010-11.
- 2- Començar la catalogació dels documents de llengua i literatura castellana.
- 3- Endreçar correctament als prestatges els llibres d'art que va donar l'Ajuntament el

passat curs.

- 4- Portar al dia la gestió del préstec (amb la informatització de les dades).
- 5- Reunir la Comissió de Biblioteca, amb una periodicitat trimestral.
- 6- Fer partíceps els diferents Departaments didàctics en l'adquisició de materials de la Biblioteca. En primer lloc, caldria que els Departaments revisessin els documents que sobre les seves àrees hi ha a la Biblioteca (aquesta feina es podria realitzar al llarg del primer trimestre). Llavors, se'ls lliurará un full de sol·licitud de material, que romandrà a la Biblioteca, a disposició de tothom.
- 7- Per potenciar l'ús didàctic de la Biblioteca, es podria iniciar una primera fase de feina a realitzar amb els alumnes a l'espai de la Biblioteca. Des de coordinació es pot preparar una graella amb les hores en què la Biblioteca està lliure i, a criteri de cada Departament, seria bo que es pogués fer algun tipus de feina, tot emprant els materials existents.
- 8- Fer la presentació de la Biblioteca als grups de 1r d'Eso, preferiblement al llarg del primer trimestre. Aquesta presentació es pot ampliar als grups de 1r de Batxillerat, orientant-la a la realització del Treball de Recerca.
- 9- Redactar un document sobre la Biblioteca (accés, normativa de préstec, localització dels fons,...) per penjar-la a la pàgina web de l'IES.

3- NECESSITATS

- 1- Adquisició de nous arxivadors i d'un disc dur extern on emmagatzemar els TR en suport paper i digital.
- 2- Assignació d'un pressupost anual, per poder fer una millor planificació i organització dels recursos.
- 3- Substitució paulatina dels vells prestatges per altres de més nous, sense portes i amb major alçada, per a un millor aprofitament de l'espai, deixant lliures algunes finestres que ara estan tapades pels prestatges, afavorint una major entrada de llum natural. Els vells prestatges que es troben a la sala de lectura es poden aprofitar per guardar i protegir els llibres més antics que es troben a l'arxiu.
- 4- Reorganització de l'espai: cal millorar la zona multimèdia. Els ordinadors, quan hi ha alumnes fent-ne ús, obstaculitzen l'accés a la Sala, i els cables posteriors dificulten el pas cap als documents que es troben als prestatges de darrera.
- 5- Creació d'una zona de lectura informal. Es pot substituir la taula que hi ha a l'entrada

per un grup d'espera, amb una taula central i quatre butaques, on poder consultar les novetats o llegir les publicacions periòdiques.

6- Decidir quina nova subscripció substituirà Cavall Fort, revista donada de baixa al llarg del curs 2010-11, pel poc ús que els alumnes en feien.

Figueres, juliol de 2011

Gurutze Irusta Maritxalar, coordinadora de la Biblioteca Josep Pla

11.2.2. Memòria biblioteca curs 2011-12

1. ACTUACIONS PORTADES A TERME

Al llarg d'aquest curs, s'ha procedit a la catalogació de tots els Treballs de Recerca en format paper (inclosos els de la darrera convocatòria 2011-12). S'han començat a arxivar en el disc dur extern aquells Treballs lliurats en Cd o en pen-drive, però aquesta feina està encara inacabada.

En relació amb la resta de documents, s'ha catalogat des del registre 3897 fins al registre 4426 (529 exemplars). Els documents catalogats s'han folrat, segellat i etiquetat degudament i s'han ubicat als prestatges corresponents.

S'ha canviat la ubicació dels fons local, que restava a l'armari que hi ha al costat de la taula del responsable de la biblioteca, perquè es va considerar oportú ubicar-hi tots els Treballs de Recerca, ja que allà on eren (damunt dels prestatges de Llengua i Literatura Castellana i Història) començava a mancar l'espai. Per poder ubicar-los a l'armari abans esmentat, tot el fons local (de fet els TR també ho són) s'ha traslladat al primer prestatge a mà esquerra, entrant a la biblioteca des de l'aula d'acollida, on hi havia les enciclopèdies i els diccionaris. Aquests últims, per tant, també s'han canviat de lloc: els diccionaris s'han col·locat al prestatge encastrat a la paret que hi ha darrera de la taula de novetats, mentre que les enciclopèdies, que gairebé no s'utilitzen (perquè tot es pot trobar online), juntament amb els diccionaris duplicats s'han traslladat a l'arxiu, on seran degudament col·locats, un cop es puguin adequar els prestatges a la seva mida.

A continuació s'esmenten altres tasques realitzades al llarg del curs des de coordinació de Biblioteca:

Al mes de setembre es va procedir a realitzar el préstec de Biblioteca d'aula. Aproximadament s'han cedit als tres grups de primer d'Eso uns 400 llibres de ficció, en català i en castellà. Enguany, la Biblioteca d'aula ha tingut un petit inconvenient i és que, en traslladar un dels grups de Lectura al 2n pis de l'Institut un cop iniciat el curs, es van haver de traslladar tots els llibres de lectura fins al pis superior, sense tenir en compte que l'ascensor no hi arriba. Això dificulta enormement la feina de tragar els llibres amunt i avall (en acabar els trimestres, els llibres es traslladen d'un grup a l'altre, per ampliar el ventall de lectures). Tanmateix, es van haver d'incorporar uns 100 llibres de més a l'aula 4, on el grup que va ser traslladat al pis superior continuava rebent classes al matí, per indicacions de la professora que impartia hora d'estudi, ja que alguns alumnes, quan acabaven els deures, aprofitaven l'hora per llegir.

Enguany, s'ha continuat col·laborant amb el Club de Lectura de l'Institut. Des de coordinació de Biblioteca s'ha procedit a l'adquisició dels llibres, a la seva catalogació i preparació, i a l'elaboració de les Guies de lectura de cadascuna de les lectures proposades. Malauradament, la col·laboració amb el Club de lectura ha restat moltes hores de dedicació a la Biblioteca.

No s'ha pogut fer la presentació de la Biblioteca in situ als alumnes nouvinguts per problemes amb l'horari. Tot i disposar d'una hora de coordinació a la mateixa hora en què els alumnes tenien hora de tutoria, ha sigut impossible de trobar-ne el moment adequat. Això no obstant, tots els alumnes de 1r d'Eso van rebre els seus respectius carnets d'accés a la biblioteca i se'ls va explicar amb detall la ubicació de la biblioteca i les normes que regeixen aquest espai (tipus de materials que hi ha, préstec de documents, ús d'ordinadors,...). La presentació in situ queda pendent per al proper curs, en què seria bo que no es deixés més enllà de la primera setmana de classes (es realitzarà en la franja horària de Lectura).

Amb data de juny de 2012 s'ha fet l'expurgació de llibres. Enguany, l'expurgació s'ha realitzat bàsicament entre els documents de filosofia, literatura universal, llengua anglesa i socials. L'expurga, tal i com consta al projecte de la Biblioteca, s'ha fet atenent a criteris d'espai (s'han eliminat exemplars duplicat i triplicats) i cronològics (s'han eliminat aquells documents de més de 25 anys, sempre de la sala principal). Els documents retirats han estat disponibles a la Biblioteca, perquè qui estigués interessat

se'ls pogués endur. Es va avisar prèviament els professors mitjançant un correu electrònic enviat el dia 12 de juny, on s'informava de l'expurgació i de les dates en què els llibres estarien a disposició del professorat. Acabat el termini, els llibres van ser portats als contenidors de reciclatge.

En relació amb l'expurgació, seria bo recordar, mitjançant potser el mateix correu electrònic que s'envia a tots els professors, quins són els criteris que se segueixen a l'hora de fer l'expurgació dels llibres, per no haver-nos de "justificar" cada any a davant d'alguns companys que mostren la seva discrepància respecte de l'expurgació realitzada.

2. DADES RELLEVANTS

S'ha fet un buidat de les dades sobre el nombre d'alumnes que utilitzen la biblioteca a les hores d'esbarjo. Sobre un total de 1392 alumnes que l'han utilitzada, les xifres són les següents:

-1r d'ESO: 1041 alumnes (74,78%) -2n d'ESO: 121 alumnes (8,69%)
-3r d'ESO: 84 alumnes (6,03 %) -4t d'ESO: 135 alumnes (9,69%) -1r BATX: 4 alumnes (0,28%)
-2n BATX: 7 alumnes (0,50%)

La davallada d'alumnes entre el 1r curs i el 2n de l'Eso fa necessari un replantejament sobre possibles actuacions per captar usuaris. Si ens fixem en les dades sobre l'ús de la biblioteca per part d'alumnes de Batxillerat, les xifres són escandaloses. Si bé és cert que els alumnes de Batxillerat tendeixen a sortir fora del centre a les hores d'esbarjo, cal tenir present que aquests alumnes, i molt especialment els de 1r, en començar amb el Treball de Recerca, haurien d'estar molt més familiaritzats amb la Biblioteca i la realitat indica que molts ni tan sols coneixen la seva ubicació. Caldrà, per tant, prendre mesures orientades a fer arribar la informació no només als alumnes, sinó també als tutors, tant els de grup com els de Treball de Recerca.

En relació amb el préstec de documents, hem apreciat una davallada considerable respecte del curs anterior:

Curs 2010-11:

Nombre total de préstecs: 110 (80 préstecs d'alumnes +30 préstecs de professors)

Curs 2011-12:

Nombre total de préstecs: 64 (43 préstecs d'alumnes +21 préstecs de professors)

Si a aquesta xifra afegim que gran part dels usuaris que s'emporta llibres en préstec ho fa en més d'una ocasió, la xifra queda reduïda a gairebé la meitat, tant en alumnes com en professors. Això ens dona què pensar: d'una banda, desconeixement dels materials que hi ha (es necessita, per tant, una major difusió de la biblioteca); d'altra, que una bona part dels materials que conté la nostra biblioteca són poc atractius per als nostres usuaris (desfasats, obsolets, no estan ben senyalitzats,...); d'altra, que tota la comunitat educativa s'hauria d'implicar a l'hora de potenciar l'ús de la biblioteca, fet per al qual caldria que els propis professors comencéssim per conèixer quins materials hi ha i que féssim ús de les instal·lacions més enllà dels dies puntuals en què acudim perquè hi ha avaluacions.

3. ACTUACIONS PREVISTES PER AL PROPER CURS 2012-13

Enguany només s'ha assolit el primer dels objectius proposats, que era acabar la catalogació dels llibres de literatura universal i els treballs de recerca. Així les coses, per a aquest proper curs, i molt tenint en compte les hores de dedicació a la biblioteca, ens proposem:

- 1-Començar la catalogació dels documents de llengua i literatura castellana.
- 2- Portar al dia la gestió del préstec (amb la informatització de les dades).
- 3- Ampliar el nombre de professors integrants de la Comissió de la Biblioteca. Creiem convenient la presència, juntament amb un membre de l'equip directiu, de tots els caps de Departament (inclosos els de cicles formatius) perquè puguin col·laborar en la selecció dels materials més adients sobre les seves respectives àrees que haurien d'integrar el fons de la biblioteca. Per a una bona gestió de la biblioteca, aquesta comissió es podria reunir amb una periodicitat trimestral. Tanmateix, caldria que els Departaments revisessin els documents que sobre les seves àrees hi ha a la Biblioteca (aquesta feina es podria realitzar al llarg del primer trimestre).
- 4- Fer la presentació de la Biblioteca als grups de 1r i 2n d'Eso, preferiblement al llarg

del primer trimestre. Aquesta presentació es pot ampliar als grups de 1r de Batxillerat, orientant-la a la realització del Treball de Recerca o, si més no, als alumnes de Batxillerat nouvinguts.

- 5- Redactar un document sobre la Biblioteca (accés, normativa de préstec, localització dels fons,...) per penjar-la a la pàgina web de l'IES.

4. NECESSITATS

- 1- Ampliació de l'horari d'obertura de la biblioteca a les tardes. La Biblioteca ha d'ésser una eina a l'abast de tota la comunitat educativa i no només dels alumnes del règim d'estudis de diürn. Es podria obrir en alguna franja horària en el marc horari de cicles formatius, que en part coincideix amb l'horari de Batxillerat nocturn. La professora Cristina Franco, llicenciada en documentació i amb la formació en Biblioteca escolar Punteu, podria assumir aquesta tasca, sempre i quan l'equip directiu ho considerés oportú.
- 2- Adquisició de nous arxivadors on emmagatzemar els TR ja catalogats que encara resten a l'arxiu.
- 3- Assignació d'un pressupost anual, per poder fer una millor planificació i organització dels recursos. És imprescindible que la biblioteca disposi d'una targeta de crèdit pròpia, amb els seus ingressos, tal i com en disposen els departaments didàctics. Així, s'eviten confusions sobre els diners disponibles (evitem haver d'anar a darrera del secretari, com si fossim captaires) i, si no els precissem tots, podem disposar de romanent per al proper curs (evitem haver de fer adquisicions a corre-cuita, per por que els diners promesos s'esfumin en començar el curs i tancar els comptes del curs anterior).
- 4- Substitució paulatina dels vells prestatges per altres de més nous, sense portes i amb major alçada, per a un millor aprofitament de l'espai, deixant lliures algunes finestres que ara estan tapades pels prestatges, afavorint una major entrada de llum natural. Caldria fer una planificació i anualment substituir un o dos prestatges. Els vells prestatges que es troben a la sala de lectura es poden aprofitar per guardar i protegir els llibres més antics que es troben a l'arxiu. En els darrers anys no s'ha fet cap actuació a les instal·lacions de la Biblioteca i, si es deixa passar el temps, el dia en què s'hagin d'invertir recursos per força, la despesa serà molt quantiosa.
- 5- Reorganització de l'espai: cal millorar la zona multimèdia. Els ordinadors, quan hi ha

alumnes fent-ne ús, obstaculitzen l'accés a la Sala, i els cables posteriors dificulten el pas cap als documents que es troben als prestatges de darrera. Ja se li va demanar aquest canvi a l'anterior Cap de Departament d'Informàtica i al Secretari de l'Institut, però se'ns va denegar, per motius tècnics. Creiem, però, que el canvi no pot comportar tants de problemes i repercutirà molt favorablement en un millor aprofitament de l'espai. Per tant, seguim reivindicant aquest canvi.

- 6- Creació d'una zona de lectura informal. Es pot substituir la taula que hi ha a l'entrada per un grup d'espera, amb una taula central i quatre butaques, on poder consultar les novetats o llegir les publicacions periòdiques.
- 7- Fer la subscripció a la revista Muy Interesante, que substituirà Cavall Fort, revista donada de baixa al llarg del curs 2010-11, pel poc ús que els alumnes en feien.

Figueres, 5 de juliol de 2012

Gurutze Irusta Maritxalar, responsable de la Biblioteca Josep Pla

11.2.3. Memòria biblioteca curs 2012-13

1. ACTUACIONS PORTADES A TERME

Al llarg d'aquest curs s'ha procedit a la catalogació de documents diversos, com ara el fons de Llengua i Literatura Castellana, tot i que aquesta feina no s'ha pogut acabar i queda pendent per al proper curs. S'ha catalogat des del registre 4427 fins al registre 4884 (457 exemplars). Els documents catalogats s'han folrat, segellat i etiquetat degudament i s'han ubicat als prestatges corresponents.

Tanmateix, s'ha començat la revisió dels documents que hi ha al fons antic. La intenció és que es puguin recuperar per a la consulta documents d'àrees que fins ara no tenien presència a la sala principal (bàsicament documents de les àrees de ciències, tecnologia, música i educació física). Enguany, el Departament de Matemàtiques ha iniciat una revisió acurada dels documents de la seva àrea i, tot i que encara hi ha molta feina a fer, s'han pogut recuperar 20 documents, que s'han catalogat, folrat i etiquetat i s'han ubicat a la sala de consulta, damunt del prestatge de Ciències Socials, juntament amb els documents de les disciplines de menor presència abans esmentades.

La revisió dels documents del fons antic ha proporcionat, a més, dues troballes excepcionals: una obra d'en Ramon Llull, de l'any 1651, i un tractat de botànica, de l'any 1576. Amb aquestes dues obres s'ha engegat una secció, de periodicitat aproximadament mensual, anomenada "Joies de la Biblioteca", que es publica tant a la pàgina web de l'Institut com al Facebook (en versió resumida) i que té com a finalitat la difusió del ric patrimoni de què disposa la biblioteca del nostre Institut. (veure annex 1)

D'altra banda, amb la col·laboració d'en Joan Antoni Poch, s'ha dissenyat la distribució dels diferents apartats que contindran informació sobre la Biblioteca i s'han redactat tres documents per publicar-los a la pàgina web de l'Institut (veure annex 2), tot i que els enllaços encara no estan actius. Per poder completar la informació de la pàgina web, falta crear dos documents per accedir al catàleg i per poder consultar els Treballs de Recerca online, així com un plànol amb la distribució del fons de la Biblioteca, que esperem enllestir el proper curs.

A continuació s'esmenten altres tasques realitzades al llarg del curs per la responsable de la Biblioteca:

Al mes de setembre es va procedir a realitzar el préstec de Biblioteca d'aula. Aproximadament s'han cedit als quatre grups de primer d'Eso uns 500 llibres de ficció, en català i en castellà. Enguany hem continuat amb el mateix problema que el curs passat, és a dir, que un dels grups tenia assignada una aula al segon pis, fet que comporta moltíssimes dificultats a l'hora de transportar els llibres (es preparen a principis de curs i es canvien en finalitzar el segon trimestre), ja que l'ascensor no hi arriba i és impossible desplaçar els llibres amb el carretó. Això vol dir que la persona encarregada de les hores de lectura ha de fer moltes pujades i baixades d'escals amb caixes plenes de llibres, amb un sobrepès considerable.

A principis de curs es va fer una presentació de la Biblioteca in situ als alumnes de 1r de Batxillerat, adreçada a la consulta dels Treballs de Recerca de cursos anteriors. La presentació va ser molt satisfactòria, fins al punt que s'ha apreciat un increment d'alumnes d'aquest nivell que han vingut a la Biblioteca a les hores d'esbarjo a consultar Treballs de Recerca, a realitzar feines a l'ordinador o a estudiar. No s'ha pogut realitzar, però, la presentació de la Biblioteca in situ als alumnes de 1r d'Eso. Ens

haviem proposat fer la presentació a l'hora de lectura, però el curs ha passat i aquesta feina ens ha quedat pendent. Malgrat això, tots els alumnes de 1r d'Eso van rebre els seus respectius carnets d'accés a la biblioteca i se'ls va explicar amb detall la ubicació i les normes que regeixen aquest espai (tipus de materials que hi ha, préstec de documents, ús d'ordinadors,...). De cara al curs vinent, seria bo que la presentació es pogués fer el primer dia de classe, quan als alumnes nouvinguts se'ls ensenyen les instal·lacions que disposa el centre.

Tanmateix, degut al deteriorament dels vells prestatges que contenen els llibres a la sala de consulta (els tancaments són deficients, s'ha trencat algun vidre i deixen poc espai de pas), després de parlar amb la Maria Barios, Secretària de l'Institut, es va redactar un informe (veure annex 3) on es detallaven les necessitats d'aquest canvi i s'hi adjuntava un pressupost per substituir els prestatges de la Biblioteca per mobiliari més funcional. Malgrat que la proposta va ser ben rebuda, no va estar portada a terme per diferents motius argumentats per la Direcció del Centre, i queda pendent una remodelació de la sala de consulta o, fins i tot, de tot l'espai-biblioteca, de cara a la celebració del 175è aniversari de la inauguració de l'Institut.

D'altra banda, ens queda pendent l'expurgació de llibres. El calendari final de curs ens ha impedit fer l'expurgació a finals de curs, com venim fent-la des de fa tres cursos, però tenim previst de fer-la al llarg del primer trimestre del proper curs 2013-14.

2. DADES RELLEVANTS

S'ha fet un buidat de les dades sobre el nombre d'alumnes que utilitzen la biblioteca a les hores d'esbarjo. Sobre un total de 1164 alumnes que l'han utilitzada, les xifres són les següents:

- 1r d'ESO: 394 alumnes (33,84%)
- 2n d'ESO: 655 alumnes (56,27%)
- 3r d'ESO: 18 alumnes (1,54%)
- 4t d'ESO: 3 alumnes (0,25%)
- 1r BATX: 92 alumnes (7,9%)
- 2n BATX: 2 alumnes (0,17%)

A diferència del curs passat, enguany han estat els alumnes de 2n d'ESO els qui han utilitzat més la Biblioteca a l'hora d'esbarjo, fet que ens indica que, tot i que es potenciï l'ús d'aquest espai, és la manera d'organitzar-se la feina i d'emprar els recursos disponibles de les diferents promocions d'alumnes el que acaba determinant un ús més habitual o esporàdic de l'espai-Biblioteca a les hores d'esbarjo. Tot i això, es pretén donar continuïtat a les presentacions inicials també als alumnes de 1r de Batxillerat, ja que s'ha apreciat un augment considerable d'aquests per fer consulta de Treballs de Recerca o per estudiar, molt especialment en època d'exàmens, amb un increment d'un 7,6% respecte del curs anterior.

En relació amb el préstec de documents, hi ha hagut un lleuger increment respecte del curs anterior:

Curs 2011-12

Nombre total de préstecs: 64 (43 préstecs d'alumnes + 21 préstecs de professors)

Curs 2012-13

Nombre total de préstecs: 88 (60 préstecs d'alumnes + 28 préstecs de professors)

Creiem, però, que encara hi ha una bona part de l'alumnat que desconeix els materials que té al seu abast a la Biblioteca i que més de la meitat de la comunitat educativa ni coneix els materials que hi ha, ni hi va motu proprio, a no ser amb motiu de les sessions d'avaluació trimestrals. Per això, cal una millor difusió del fons de la Biblioteca i creiem que la pàgina web i el facebook poden ser de gran utilitat per a aquesta tasca.

3. ACTUACIONS PREVISTES PER AL PROPER CURS 2013-14

Enguany hem assolit totalment un dels objectius proposats a finals del curs passat, que era portar al dia la gestió del préstec, i hem assolit parcialment tres objectius més, començar la catalogació del fons de llengua i literatura castelleses, redactar un document sobre la Biblioteca per penjar-lo a la pàgina web de l'Institut, i fer una sessió de formació d'usuaris (només als alumnes de 1r de Batxillerat).

Així doncs, i sempre condicionat a les hores disponibles per gestionar la Biblioteca el proper curs, ens proposem:

- 1) Acabar la catalogació dels documents de Llengua i Literatura Castellanes.
- 2) Fer una presentació de la Biblioteca (formació d'usuaris) als alumnes de 1r d'Eso i de

1r de Batxillerat.

- 3) Acabar de redactar els documents pendents per a publicar-los a la pàgina web (com accedir al catàleg, com consultar Treballs de Recerca i fer un plànol amb la distribució del fons de la Biblioteca).
- 4) Fer l'expurgació dels materials obsolets i duplicats, al llarg del primer trimestre (no més enllà de novembre del 2013).
- 5) Catalogar els Treballs de Recerca del curs 2012-13.
- 6) Mantenir la col·laboració dels diferents Departaments per continuar traient a la sala principal documents de disciplines que ara hi tenen una menor presència.
- 7) Continuar publicant periòdicament l'apartat "Joies de la Biblioteca" a la pàgina web i al facebook de l'Institut.

11.2.4. Memòria biblioteca curs 2013-14

1. ACTUACIONS PORTADES A TERME

Al llarg d'aquest curs, després d'haver parlat amb l'Equip Directiu del Centre i prioritzar la feina a fer, de les tres hores disponibles, s'ha dedicat una hora setmanal a la catalogació dels documents que hi ha a la sala de consulta, i dues hores a l'inventariat del fons antic ja que, amb motiu del 175è aniversari, ens interessava conèixer quins tipus de documents contenia. Així les coses, el nombre de documents que s'han pogut catalogar ha estat inferior al d'altres anys: s'ha catalogat des del registre 4885 fins al registre 5073 (188 exemplars). Els documents catalogats s'han folrat, segellat i etiquetat degudament i s'han ubicat als prestatges corresponents.

En relació amb el fons antic hem de comentar que, si bé en un principi vam començar a fer un inventariat del fons, tot emplenant unes fitxes de control preparades ex professo, la troballa del llibre Catálogo de la Biblioteca del Instituto General y Técnico de Figueras, d'Amadeu Llaverias i Rovirosa, va canviar completament l'àmbit d'actuació en el fons antic. Paral·lelament, a més, des de l'Institut s'havien començat contactes amb la Biblioteca Fages de Climent, que obrien la possibilitat perquè el fons antic formés part del Catàleg Col·lectiu de Patrimoni Bibliogràfic de Catalunya (CCPBC).

Per aquest motiu, vam creure convenient concentrar tota la feina en la recuperació dels documents més antics i identificar quins d'aquests ja estaven catalogats al catàleg d'en Llaverias. Ens vam posar com a data límit dels documents de cerca l'any 1918, ja que és l'any en què es va publicar l'esmentat catàleg i perquè, a més, es consideren fons patrimonial aquells documents que tenen més de cent anys d'antiguitat. Val a dir que hem passat els darrers cinc mesos del curs escolar fent exclusivament aquesta feina, per mirar de tenir-la enllestida en acabar el curs, poder lliurar l'enquesta que se'ns demanava des de la Biblioteca de Catalunya i començar els tràmits d'inclusió del nostre fons antic en el CCPBC el més aviat possible, però també per afavorir la feina de la catalogadora externa, experta en llibre antic, que començarà la catalogació del fons el proper mes de setembre. El resultat final d'aquesta feina ha quedat reflectit en dos documents: en primer lloc, un llistat amb tots els llibres del fons antic (anterior a 1919) que hi són o no al catàleg Llaverias, ordenats per anys (annex 1) i, en segon lloc, l'enquesta que, amb data de 7 de juliol, es va enviar amb les dades relatives al nostre fons, a la Nati Vilanova, directora de la Biblioteca Fages de Climent de Figueres, que exerceix d'enllaç entre l'Institut i la Biblioteca de Catalunya (annex 2). A més, tots els llibres integrants del fons patrimonial han estat reubicats en els prestatges del costat esquerre de la sala anomenada "arxiu" de la Biblioteca.

No voldria deixar d'esmentar que aquesta feina hauria estat molt més difícil si no haguéssim comptat amb l'ajuda de la Nati Vilanova, que ens va lliurar una còpia del catàleg Llaverias en format pdf, la qual cosa ens ha facilitat molt la recerca dels documents. Tanmateix, hem tingut un gran ajut per part de la professora Irene Cordero, que s'ha involucrat moltíssim en aquesta feina i, molt especialment, voldria esmentar l'ajuda desinteressada de la documentalista Manela Juncà qui, a més de treballar de valent gratis et amore, ens ha assessorat en tot moment.

D'altra banda, un dels projectes que preveu l'Equip Directiu de l'Institut per al proper curs és el trasllat, dins de les instal·lacions de la Biblioteca, de l'arxiu de l'Institut, que ocupa un espai de difícil accés, damunt de Consergeria. Per poder portar a terme aquest trasllat, però, caldrà fer una petita remodelació de l'espai que l'albergarà, ja que compartirà el mateix espai que el fons patrimonial i que la resta de documents antics – no patrimonials – que encara estan pendents de valoració (expurgació, conservació, etc). Seguint l'assessorament de la Manela Juncà, s'ha procedit a fer una consulta jurídica al

Departament d'Ensenyament, amb la intenció d'aclarir si el material d'arxiu pot ser de lliure consulta o bé hi ha algun tipus de restriccions, fet que condicionaria el seu trasllat parcial o total a les instal·lacions de la Biblioteca. Es va enviar un e-mail al Delegat del Departament d'Ensenyament a Girona, amb una relació exhaustiva del tipus de documents que conté el nostre arxiu. La nostra consulta va ser traslladada als Serveis Jurídics dels Serveis Territorials de Girona i vam rebre la resposta amb data de 8 de juliol (annex 3). La resposta no va estar gens satisfactòria ja que, bàsicament, ve a dir que una bona part dels documents s'haurien de lliurar a l'arxiu comarcal de l'Alt Empordà. Així doncs, ens hem posat en contacte amb l'Èrika Serna, Directora de l'Arxiu Comarcal de l'Alt Empordà, a fi d'aclarir l'accessibilitat o no del documents de l'arxiu i de preguntant-li si hi ha algun altre Centre Docent de Figueres que hi hagi dipositat el seu arxiu, per valorar nosaltres aquesta possibilitat, fet que repercuteix molt clarament en l'adquisició de mobiliari o en la reutilització del ja existent. En fer vacances l'Èrika Serna i, per tant, no haver pogut parlar encara amb ella, no acompanyem aquesta memòria de cap pressupost de mobiliari. Tan bon punt tinguem clara quina és la línia de treball a seguir, ho farem.

A banda de la catalogació i del fons antic, enguany s'han realitzat altres tasques a la Biblioteca, que esmentem a continuació:

El primer dia de curs, després que els alumnes de 1r d'Eso van acabar la presentació del curs, es va fer una sessió de formació d'usuaris a aquests alumnes. Se'ls va explicar amb detall la ubicació i les normes que regeixen aquest espai (tipus de materials que hi ha, préstec de documents, ús d'ordinadors,...) i se'ls va lliurar el carnet d'accés. En general, valorem molt positivament l'experiència, fins al punt de tornar-la a proposar per al curs vinent.

Al mes de setembre es va procedir a realitzar el préstec de Biblioteca d'aula. Aproximadament s'han cedit als tres grups de primer d'Eso uns 500 llibres de ficció, en català i en castellà. S'ha de dir que el trasllat d'aquests llibres és, sovint, difícil per la manca de previsió a l'hora d'assignar les aules de lectura al 2n pis, on no arriba l'ascensor. A més, alguna de les vitrines que s'utilitzen per guardar els llibres comencen a no estar en bones condicions, especialment les de les aules 17 i 22, ja que els panys no tanquen correctament i es poden produir furts de difícil control.

A principis del mes d'octubre es va fer una presentació de la Biblioteca in situ als alumnes de 1r de Batxillerat, adreçada a la consulta dels Treballs de Recerca de cursos anteriors. La presentació va ser molt satisfactòria, fins al punt que s'ha apreciat un increment d'alumnes d'aquest nivell (hem passat d'un 8% a gairebé un 26%) que han vingut a la Biblioteca a les hores d'esbarjo a consultar Treballs de Recerca, a realitzar feines a l'ordinador o a estudiar.

Al llarg del segon trimestre, la professora Irene Cordero va elaborar dues guies que es van penjar a l'apartat "Biblioteca" de la pàgina web de l'Institut, en concret, "Com accedir al catàleg"(disponible a http://iesrm.net/pgs/biblioteca/normativa/form_usuar_prof.pdf) i "Com afegir recomanacions i comentaris" (disponible a http://iesrm.net/pgs/biblioteca/normativa/guia_recomanacions_comentarios.pdf), de l'apartat "Formació d'usuari". Així doncs, únicament ens queden dos apartats per completar la informació sobre la Biblioteca a la pàgina web: el plànol i la galeria d'imatges.

Per últim, esmentar que la llarga tasca portada a terme al fons antic ens ha impedit fer l'expurgació de llibres, per segon any consecutiu. És una feina, però, que haurem de realitzar si volem encabir en un mateix espai l'arxiu, el fons patrimonial i part dels documents que encara hi són.

2. DADES RELLEVANTS

S'ha fet un buidat de les dades sobre el nombre d'alumnes que utilitzen la biblioteca a les hores d'esbarjo. Sobre un total de 372 alumnes que l'han utilitzada, les xifres són les següents:

- 1r d'ESO: 137 alumnes (36,82%)
- 2n d'ESO: 127 alumnes (34,13%)
- 3r d'ESO: 5 alumnes (1,34%)
- 4t d'ESO: 7 alumnes (1,88%)
- 1r BATX: 36 alumnes (9,67%)
- 2n BATX: 60 alumnes (16,12%)

Enguany, els alumnes que més han utilitzat la Biblioteca han estat els alumnes de 1r cicle de l'Eso i creiem que és un reflex de l'èxit de fer formació d'usuaris el primer dia de curs. No podem obviar, però, la davallada total d'usuaris respecte del curs anterior (gairebé 800 usuaris menys). Sabem que els costums dels usuaris poden variar d'un curs a un altre, però creiem imprescindible que la Biblioteca obri les seves portes des del primer dia de classe, perquè els alumnes adquireixin un hàbit que mantindran al llarg del curs. Obrir la Biblioteca amb data 30 d'octubre no va afavorir gens la consolidació d'aquest hàbit, especialment perquè fins al dia 11 de novembre únicament restava oberta els dimecres a l'hora d'esbarjo. És una llàstima que havent un espai com la Biblioteca a disposició de l'alumnat i comptant a més amb companys que han manifestat obertament que hi volen col·laborar, es trigui tant de temps en acabar de "quadrar" les guàrdies de Biblioteca. Ja sabem que hi ha altres prioritats al centre, però no acabem d'entendre per quina raó no es poden assignar les guàrdies de Biblioteca en el moment de confeccionar els horaris dels professors.

En relació amb el préstec de documents, hi ha hagut una lleugera davallada respecte del curs anterior:

Curs 2012-13

Nombre total de préstecs: 88 (60 préstecs d'alumnes + 28 préstecs de professors)

Curs 2013-14

Nombre total de préstecs: 68 (49 préstecs d'alumnes+ 19 préstecs de professors)

Les xifres de préstecs són molt millorables. Molts alumnes obliden que tenen els materials de la Biblioteca al seu abast o bé són mandrosos per demanar-los. Tanmateix, molts professors continuen sense trepitjar les instal·lacions a no ser amb motiu de les sessions d'avaluació trimestrals. Així les coses, creiem que hem de procurar tenir catalogat tot el fons el més aviat possible i, a mesura que anem catalogant per matèries, fer-ne difusió als diferents departaments didàctics, als quals demanarem col·laboració, en la mesura de les seves possibilitats, fent activitats amb els alumnes a les instal·lacions de la Biblioteca, o bé emprant els recursos que hi conté.

3. ACTUACIONS PREVISTES PER AL PROPER CURS 2013-14

Enguany hem assolit totalment un dels objectius proposats a finals del curs passat, que era fer una sessió de formació d'usuaris als alumnes de 1r d'Eso i 1r de Batxillerat. Hem assolit parcialment l'objectiu de millorar la informació disponible a la pàgina web, amb la inclusió de dos nous apartats: com accedir al catàleg i com afegir recomanacions i comentaris. Això no obstant, la dedicació gairebé en exclusivitat al fons patrimonial, que també ens havíem marcat com a objectiu, ens ha impedit assolir la resta d'objectius que ens havíem proposat, com ara catalogar el fons de Llengua i Literatura Castellana, catalogar els Treballs de Recerca que queden pendents, publicar regularment l'apartat "Joies de la Biblioteca" a la pàgina web i col·laborar amb els diferents departaments didàctics.

Així doncs, i sempre condicionat a les hores disponibles per gestionar la Biblioteca i a les hores que haurem de dedicar a reubicar el fons patrimonial i l'arxiu, per al proper curs, ens proposem:

- 1-Acabar la catalogació dels documents de Llengua i Literatura Castellanes. Aquesta feina ens la proposarem com a prioritària, ja que apareix als nostres objectius en les tres darreres memòries anuals. A més, sembla que hi ha algun company que vol impartir classes de Literatura Castellana a les instal·lacions de la Biblioteca i ens sembla una ocasió idònia per mirar d'incentivar el préstec de documents d'aquesta matèria.
- 2-Fer una presentació de la Biblioteca (formació d'usuaris) als alumnes de 1r d'Eso i de 1r de Batxillerat. El proper curs voldríem ampliar la presentació de la Biblioteca als alumnes de 1r de Batxillerat amb una sortida a la Biblioteca Fages de Climent on, a més de fer-los formació d'usuari, els farien una presentació orientada al Treball de Recerca (només falta concretar la data).
- 3-Acabar de redactar els documents pendents per a publicar-los a la pàgina web (fer un plànol amb la distribució del fons de la Biblioteca i penjar-hi algunes fotografies). Tenim pendent un document ja elaborat, sobre la consulta de Treballs de Recerca des de la pàgina web, però en els darrers anys s'han modificat els criteris de cerca a l'aplicatiu epèrgam i cal refer parcialment el document, tot penjant un llistat adjunt amb els Treballs de Recerca que tenim catalogats a l'Institut.
- 4-Fer una primera fase d'expurgació dels materials obsolets i duplicats, al llarg del

primer trimestre (no més enllà de novembre del 2014). Aquesta expurgació afectaria bàsicament a aquells documents que ja havien estat separats de la resta, amb aquesta intenció. Quedarà pendent la valoració i/o expurgació del fons posterior a 1919 i la revisió del fons de la sala principal.

5-Introduir a l'aplicatiu epèrgam els Treballs de Recerca pendents de catalogació.

6-Col·laborar amb els diferents Departaments didàctics per dinamitzar les nostres instal·lacions.

7-Continuar publicant periòdicament l'apartat "Joies de la Biblioteca" a la pàgina web i al facebook de l'Institut.

4. NECESSITATS

1-Assignació d'un pressupost anual, per poder fer una millor planificació i gestió dels recursos. Fem aquesta demanda per quart any consecutiu, ja que encara continuem sense pressupost i havent de demanar permís per poder fer qualsevol adquisició. Tot i que sempre hem comptat amb la bona predisposició de l'equip directiu a l'hora de fer les nostres demandes, necessitem un pressupost tancat anual, així com la disposició d'una targeta de banc, com la que té qualsevol Cap de Departament, per no haver de "pidolar" any rere any.

2-Comptar amb l'ajuda de professors col·laboradors per poder tenir catalogat i endreçat el fons el més aviat possible. La col·laboració de la professora Irene Cordero, coneixedora de l'aplicatiu epèrgam, ens seria de molta ajuda.

3-Una neteja més sovintejada de les instal·lacions per part de les dones de neteja de l'Institut, que eviti l'acumulació de pols, àcars, peixos de plata, fongs, etc. L'absència de neteja, especialment de l'espai que ocupa el fons antic, és tal que el contenidor de paper continua ple, igual com estava a finals del curs 2012-13.

4-Tornar a impulsar la Comissió de la Biblioteca, amb presència de tots els caps de Departament i Seminaris.

5- Replantar-nos la subscripció a diverses publicacions periòdiques que no es consulten i fer noves suscripcions que puguin ser de major interès.

Figueres, 21 de juliol de 2014

Gurutze Irusta Maritxalar, responsable de la Biblioteca Josep Pla

11.3. Projecte Puntedu

El projecte Puntedu va durar 3 anys, del 2005 al 2008. Va ser Montserrat Roca que va participar en aquest projecte que tenia l'objectiu primordial de dinamitzar les biblioteques escolars. El que es trobarà en aquest annex serà les bases d'aquest projecte:

PROJECTE DE BIBLIOTECA ESCOLAR PUNTEDU DELS CENTRES DE SECUNDÀRIA DE L'ALT EMPORDÀ

2005-2008

Equip de redacció:

RODRÍGUEZ PITARQUE, EULÀLIA ISABEL (IES Castelló d'Empúries)

REGLÀ TOSQUELLA, ROSA (IES Cendrassos de Figueres)

VIDAL JURADO, MARGARITA (IES El Pedró de l'Escala)

ESCAPA DIUDÉ, CONCEPCIÓ I PUIG GUAL, CARME (IES La Jonquera)

IRUSTA MARITXALAR, GURUTZE (IES Llançà)

GÓMEZ HERRÁEZ, GABRIELA (IES Narcís Monturiol de Figueres)

ROCA NIERGA, MONTSERRAT (IES Muntaner de Figueres)

PAGÈS ANSINO, ROSER (IES Olivar Gran de Figueres)

PRESENTACIÓ DEL PROJECTE

Aquest projecte educatiu neix de la il·lusió i de la voluntat del grup de treball de les professores responsables del *Programa d'Innovació educativa Biblioteques escolars "puntedu"* de l'Alt Empordà.

Constituïm un grup de treball format pels centres de secundària de l'Alt Empordà següents: Castelló d'Empúries, Cendrassos de Figueres, La Jonquera, El Pedró de l'Escala, Llançà, i Narcís Monturiol, Ramon Muntaner i Olivar Gran de Figueres; confiem plenament en aquest projecte i tenim la voluntat de prendre un compromís col·lectiu implicat en l'organització i dinamització de la biblioteca escolar de cada centre.

Les persones designades des dels centres respectius com a responsables de la Mediateca escolar en el període dels tres anys establerts a la convocatòria hem rebut una formació inicial que ens ha apropiat als aspectes bàsics d'aquesta important tasca; però, donat que no som expertes en la matèria, se'ns han plantejat molts dubtes a l'hora de redactar aquest document que ha de formar part del Projecte Educatiu de Centre.

De les trobades generals de formació va sorgir la idea entre les representants dels IES de constituir un grup de treball per compartir inquietuds, experiències, reflexions i propostes per elaborar el Projecte i amb la col·laboració dels responsables del CRP de l'Alt Empordà ens hem reunit durant tots els dimarts a la tarda del segon i tercer trimestre per elaborar-lo conjuntament i presentar-lo abans de final de curs a cada centre respectiu.

L'objectiu principal és ajudar a transmetre el gust de llegir donant suport a l'ensenyament des de l'espai de la Biblioteca-Puntedu. Per garantir un funcionament efectiu d'aquest espai hem formulat una política de la biblioteca escolar comuna que defineix els mateixos objectius, prioritats i serveis.

La cooperació de tota la comunitat escolar és essencial per optimitzar aquest servei. Sabem que és fonamental un compromís administratiu que es tradueixi en una dotació econòmica i de recursos humans i materials.

Ens hem guiat pels principis enunciats en el *Manifest de la biblioteca escolar* de L'IFLA/UNESCO. Hem aplicat l'*IFLA/UNESCO School Library Manifesto: the school library in teaching and learning for all*; utilitzant la traducció catalana editada pel Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Docentalistes de Catalunya l'any 2000: IFLA/UNESCO. *Manifest de la biblioteca escolar*. Barcelona: COBDC, 2000.

Aquestes directrius han estat aplicades en el nostre context dels IES de l'Alt Empordà.

És un projecte que ha començat a fer-se realitat en aquest curs 2005-06 i té una durada de tres anys amb una clara projecció de futur. Desitgem que aquest procés que hem iniciat arribi a consolidar-se.

CENTRES

IES CASTELLÓ D'EMPÚRIES

IES CENDRASSOS DE FIGUERES

IES EL PEDRÓ DE L'ESCALA

IES LA JONQUERA

IES LLANÇÀ

IES NARCÍS MONTURIOL DE FIGUERES

IES RAMON MUNTANER DE FIGUERES

IES OLIVAR GRAN DE FIGUERES

TÍTOL DEL PROJECTE

BIBLIOTECA PUNTEDU DE CENTRES DE SECUNDÀRIA DE L'ALT EMPORDÀ

REDACCIÓ DEL PROJECTE

RODRÍGUEZ PITARQUE, EULÀLIA ISABEL (IES Castelló d'Empúries)
REGLÀ TOSQUELLA, ROSA (IES Cendrassos de Figueres)
VIDAL JURADO, MARGARITA (IES El Pedró de l'Escala)
ESCAPA DIUDÉ, CONCEPCIÓ I PUIG GUAL, CARME (IES La Jonquera)
IRUSTA MARITXALAR, GURUTZE (IES Llançà)
GÓMEZ HERRÁEZ, GABRIELA (IES Narcís Monturiol de Figueres)
ROCA NIERGA, MONTSERRAT (IES Muntaner de Figueres)
PAGÈS ANSINO, ROSER (IES Olivar Gran de Figueres)

JUSTIFICACIÓ

La societat en la qual vivim, dominada per les tecnologies de la informació i la comunicació, necessita d'una actuació pedagògica diferent, que implica la definició d'un model educatiu que promogui l'aprenentatge de l'ús que se li pot donar a aquesta informació. Els centres d'ensenyament de secundària han de proporcionar estructures metodològiques i d'organització que facilitin la incorporació d'aquest treball en el currículum i a l'aula. Considerem imprescindible que els alumnes puguin tenir autonomia a l'hora d'obtenir, entendre i utilitzar la informació. Això implica la necessitat de reforçar la competència lectora per poder comprendre i interpretar qualsevol tipus de llenguatge comunicatiu, així com una educació orientada cap a l'obtenció d'una actitud crítica i de respecte envers totes les formes diferents de cultura.

ESTUDI DE L'ENTORN

Tots aquests instituts de secundària es troben a la mateixa comarca gironina de l'Alt Empordà, zona amb economies basades en el sector turístic i de serveis, i amb un atur relativament baix.

En els últims anys hi ha hagut un important increment d'immigració comunitària i extracomunitària (s'ha passat del 4,2 el 1996 al 8,9% el 2001, superant el 13% el 2005). Pel que fa al coneixement del català, les estadístiques apunten que un 96,6% l'entén, un 76,9% el sap parlar, un 76,7% el sap llegir, un 53,2% el sap escriure i un 5,2% no l'entén –des de l'àrea de llengua es treballa per reconduir aquesta situació en les generacions escolaritzades.

Concebem la biblioteca com un magnífic instrument per promoure la lectura, l'accés a la informació, la incorporació en la societat del coneixement, afavorint la cohesió social de l'alumnat i la integració dels sectors més desfavorits. Es tracta de col·laborar amb les entitats implicades en projectes d'integració d'immigrants i cohesió social, cedint espais, instal·lacions i infraestructures. Així mateix, des de la biblioteca, d'acord amb els objectius generals, es promouria específicament la llengua catalana com a llengua vehicular i de referència, veritable eix vertebrador de la comunitat.

CARACTERÍSTIQUES DELS CENTRES

Aquests instituts tenen en comú l'existència **d'aules d'acollida** per atendre l'alta immigració de la zona, **les unitats d'escolarització compartida** i altres formes d'atendre la diversitat (aula oberta, grups flexibles, tallers...).

També ofereixen els batxillerats: científic, tecnològic, humanístic i social.

Les particularitats de cada centre són :

IES CENDRASSOS: És un centre gran, amb uns 600 estudiants que provenen d'una ZER molt àmplia dels voltants entre Bàscara i Peralada. Els alumnes cursen ESO, Batxillerat i dos cicles formatius de grau mitjà i superior.

IES CASTELLÓ D'EMPÚRIES: És un institut que ha crescut molt en els últims anys i té actualment uns 550 alumnes, que provenen del mateix poble i de pobles del voltant. És l'institut amb més varietat de procedència d'origen.

IES EL PEDRÓ DE L'ESCALA: Actualment el nombre d'alumnes està al voltant dels 400 i la majoria procedeix del CEIP Empúries del mateix poble; la resta vénen de la ZER de Viladamat, Camallera, Ventalló i Albons.

IES LA JONQUERA: El nostre centre té 200 alumnes de diversa procedència; acull alumnes de la mateixa població i de la ZER (Agullana, La Vajol, Maçanet, Capmany, Cantallops i Darnius).

IES LLANÇÀ: El nostre centre acull alumnes procedents de diferents localitats: Llançà, Portbou, Colera, Port de la Selva i Selva de Mar. L'IES Llançà té en l'actualitat 294 alumnes, 18 dels quals cursen primer cicle d'ESO a Portbou.

IES NARCÍS MONTURIOL: Situat al barri de l'Eixample de Figueres, a la mateixa zona del C.E.I.P. Salvador Dalí, és un centre de tres línies d'E.S.O., dues de Batxillerat i Cicles Formatius de grau mitjà de mecànica, electricitat, electrònica (grau superior), perruqueria i estètica. Els alumnes arriben de la zona del barri, de la Marca de L'Ham i de Vilafant.

IES RAMON MUNTANER de Figueres: És el centre de secundària més antic de l'Estat. Té uns 535 alumnes, provinents de la mateixa ciutat de Figueres que cursen E.S.O. i Batxillerat. S'hi imparteix batxillerat nocturn.

IES OLIVAR GRAN DE FIGUERES: Aquest centre acull alumnes de la zona de l'entorn. El nombre d'alumnes és de 350 amb previsió d'increment per al curs vinent. Està previst inaugurar el nou edifici el curs 2006/07 i impartir cicles formatius d'hosteleria el curs 2007/08.

REALITAT ACTUAL DE LA BIBLIOTECA DEL CENTRE

ESPAI: Degut al creixement de l'alumnat dels darrers anys, és un cas freqüent que l'espai de biblioteca s'utilitzi per a altres funcions.

EL FONS: Coincidim en que tenim un fons força considerable, però en la seva majoria obsolet i no adequat a la diversitat de l'alumnat actual ni a les necessitats de tots els usuaris de la biblioteca. Ens falta completament material de nous formats propis d'una biblioteca-mediateca.

MISSION

La Biblioteca de l'IES és un espai, un recurs i una eina de coneixement i d'aprenentatge complementari i alternatiu a l'aula ordinària, vàlida per a tota la comunitat educativa amb materials seleccionats de tot tipus de suport.

FACTORS ECONÒMICS

Aquest projecte necessita un suport econòmic suficient per portar-lo a terme. S'han assignat 2000€ com a dotació econòmica d'aquest projecte de tres anys, import que considerem insuficient.

FUNCIONS

GENERALS O ORGANITZATIVES

ADQUISICIÓ¹ (Cada centre té la seva pròpia CARTA DE LA COL·LECCIÓ).

TRACTAMENT

FÍSIC² (Cada centre té els seus propis documents de PROTOCOL D'ENTRADA DE DADES I LLISTAT DE TOPOGRÀFICS).

TÈCNIC³ (Tots els centres fem servir el mateix sistema de catalogació)

SERVEIS I DIFUSIÓ⁴

CONSULTA

Tindran accés a la consulta del fons bibliogràfic tots els tipus d'usuaris esmentats a l'annex nº 4 segons els horaris establerts anualment.

La normativa vigent és la mateixa que s'inclou al RRI i, específicament, en aquest espai singular s'haurà de complir la següent:

L'estança a la Biblioteca pressuposa la utilització dels seus serveis.

Es respectaran els altres usuaris, el fons i els béns de la Biblioteca.

Els usuaris s'hauran de fer responsables dels seus efectes personals. La Biblioteca declina tota responsabilitat sobre ells.

En acabar la consulta d'un document es deixarà en un dels llocs destinats a aquest ús.

Es mantindrà una actitud correcta i es romandrà en silenci.

Els alumnes no poden romandre sols, sense cap professor/a responsable.

Els usuaris s'hauran d'abstenir de:

- Menjar, beure o fumar.
- Escriure o fer senyals en cap llibre, revista o qualsevol altre document.
- Malmetre o maltractar qualsevol dels béns mobles i immobles que integren el conjunt de la Biblioteca.
- Canviar de lloc el mobiliari i els equipaments de la Biblioteca.
- Realitzar activitats que puguin molestar els altres usuaris o entorpir el funcionament normal de la Biblioteca.
- Connectar els telèfons mòbils sense mode silenciats, i contestar les trucades dins les instal·lacions.

¹ VEURE ANNEX 1: CARTA DE LA COL·LECCIÓ

² VEURE ANNEX 2: PROTOCOLS D'ENTRADA DE DADES I LLISTAT DE TOPOGRÀFICS

³ VEURE ANNEX 3: SISTEMA DE CATALOGACIÓ

⁴ VEURE ANNEX 4: DEFINICIÓ I AGRUPACIÓ D'USUARIS

PRÉSTEC

Professorat: Accés a préstec, màxim de 5 ítems durant un mes.

Alumnes i la resta d'usuaris: Accés a préstec màxim de 2 ítems durant 15 dies, amb possibilitat de pròrroga.

Quan acabi el termini de préstec, la biblioteca requerirà el document pendent de devolució. Mentre no es torni no es podrà agafar cap més document i es preveuen sancions.

En el cas d'algun ítem deteriorat, l'usuari haurà de reposar-lo o pagar l'import corresponent.

ACCÉS A MAQUINARI

Els ordinadors són un recurs més de la biblioteca i el seu ús queda restringit a la consulta del catàleg del fons i a activitats acadèmiques.

PROMOCIÓ

DE LA BIBLIOTECA

S'està elaborant un pla estratègic per aconseguir els objectius del Punteu, que formarà part del Projecte Educatiu del Centre. Estarà basat en l'organització documental i en un Pla d'actuació que promogui el plaer de la lectura i el plaer del coneixement.

DELS DOCUMENTS

En aquest pla estratègic està previst donar a conèixer els documents que formen part del fons del Punteu a partir de diferents activitats com difondre les darreres adquisicions per diferents mitjans.

ESPECÍFIQUES

FORMACIÓ D'USUARIS

EN L'ÚS DE LA BIBLIOTECA I EN LA RECERCA D'INFORMACIÓ

A través del Claustre i del Consell Escolar es donarà a conèixer la Biblioteca, les seves funcions, ús i serveis. S'explicarà la identificació del fons i com es localitzen els documents.

La formació dels usuaris inclourà la cerca i recuperació de la informació a través de l'estratègia, les eines de cerca i els criteris de valoració. Se'ls instruirà en les diferents fonts d'informació.

PROMOCIÓ DE LA LECTURA

El servei d'animació a la lectura comportarà la promoció de campanyes de lectura i esdeveniments culturals, fires de llibres, grups d'amics de la biblioteca, caixes viatgeres, publicacions de guies de lectura, elaboració i distribució de llistes de recursos, l'impuls de pàgines web que promocionin la lectura i l'establiment de contactes amb altres organitzacions culturals de l'entorn.

OBJECTIUS I ACCIONS (PER ACONSEGUIR LES FUNCIONS)

Curs 2005-06

OBJECTIUS	ACCIONS	RESPONSABLES
Potenciar l'espai i els recursos materials	Adequació de l'espai, de les instal·lacions, del mobiliari i de l'equipament	Equip directiu i comissió de biblioteca
Revisar el fons de la biblioteca	Comprovació del material existent i anàlisi de les necessitats de recursos	Responsable de biblioteca
Completar el fons amb material adequat a l'edat i necessitats dels usuaris	Desenvolupament de polítiques d'adquisició	Responsable de biblioteca i comissió
Catalogar a través de l'Epèrgam	Catalogació i classificació del fons de la biblioteca	Responsable de biblioteca
Elaborar el projecte	Redacció i presentació del projecte.	Grup de treball de responsable de biblioteca de l'Alt Empordà
Fer conèixer el projecte	Difusió del projecte a la comunitat educativa	Equip directiu i comissió de biblioteca
Promoure activitats que potenciïn l'hàbit de la lectura	Activitats diverses de dinamització	Tota la comunitat educativa
Oferir el préstec	Servei de préstec	Responsable de biblioteca

Curs 2006-07

Continuació de les actuacions iniciades en el primer curs del projecte
 Nous objectius i accions:

OBJECTIUS	ACCIONS	RESPONSABLES
Fomentar hàbits d'ús de la biblioteca	Formació en la utilització de la biblioteca com espai singular	Responsable de biblioteca i responsable de l'espai
Formar els usuaris en habilitats d'ús dels recursos d'informació	Explicació dels diferents recursos i serveis	Responsable de biblioteca i professorat del centre
Informatitzar el servei de préstec	Servei informàtic de préstec	Responsable de biblioteca
Incentivar la lectura	Elaboració de guies de lectura, presentació de llibres i creació de grups de lectura	Responsable i usuaris
Promoure esdeveniments culturals	Difusió de l'agenda cultural	Tota la comunitat educativa

Incloure dins del currículum activitats d'aprenentatge que impliquin l'ús d'aquest espai	Realitzacions de treballs de consulta i activitats diverses des de totes les àrees	Tot el professorat
Vincular el nostre projecte amb d'altres projectes de biblioteques	Actuacions en comú	Responsable del projecte

Curs 2007-08

Continuació de les actuacions iniciades en els dos cursos anteriors
 Nous objectius i accions:

OBJECTIUS	ACCIONS	RESPONSABLES
Fer extensible aquesta dinamització a tota la comunitat educativa	Visites guiades	Responsable de biblioteca
Fomentar la relació amb la xarxa de biblioteques	Visita i coneixement del seu fons i funcionament	Responsable de biblioteca professorat del centre
Establir vincles amb els centres educatius de l'entorn	Acció de transferència lectora	Responsable de biblioteca i professorat del centre
Promoure la valoració de les actuacions i dels serveis de la biblioteca	Preparació d'enquestes, formularis i estadístiques	Responsable de biblioteca comissió

SISTEMA D'AVALUACIÓ

QUÈ AVALUEM?	COM AVALUEM?
Els fons bibliogràfic	Comparació dels inventaris de llibres materials
Pressupostos dedicats al funcionament del servei	Quantificació de les despeses
Formació rebuda	Aplicació dels nous coneixements
Seguiment de la coordinació	Actes de les reunions de coordinació
Dinamització	Graelles de valoració d'activitats realitzades
Participació de les àrees	Grau d'implicació
Tasca de la responsable	Memòria
Actuació de la comunitat educativa	Involucració de: Ajuntament, AMPA, Equi directiu, claustre de professors, comissió d biblioteca, alumnat.

Respecte de l'execució d'aquest projecte ens reservem la seva concreció i viabilitat segons els recursos humans i materials amb els quals es dotin tots els nostres centres.

11.4. Taula CDU (Catalogació Decimal Universal)

La següent taula és l'ordre de catalogació que segueix la CDU. És la que també s'utilitza a l'actualitat per a catalogar els diferents llibres segons un programa preestablert per ePèrgam.

TABLADE MATERIAS Agencia Española ISBN

GENERALIDADES

- 0 Generalidades.
- 001 Ciencia y conocimiento en general. Organización del trabajo intelectual. Divulgación de la ciencia.
- 001.83 Cooperación intelectual (técnica y científica). Teoría.
- 002 Documentación en general. Producción documental. Centros de documentación.
- 003 Escritura. Sistemas de escritura. Signos y símbolos. Representaciones gráficas en general.
- 004 Ciencia y tecnología de los ordenadores. Informática.
- 004.3 «Hardware». Componentes físicos del ordenador, máquinas.
- 004.4 «Software». Equipo lógico, componentes lógicos, programas.
- 004.6 Datos. Sistemas de gestión de bases de datos.
- 004.7 Comunicación informática. Redes de ordenadores.
- 005 Estudios teóricos de organización en general. Metodología. Análisis, síntesis, clasificación y taxonomía. Sistematización en general.
- 006 Normalización en general y normas.
- 006.9 Cronología.
- 006.91 Metrología. Pesos y medidas en general.
- 007 Teoría de la comunicación y del control en general. Cibernética.
- 008 Civilización, progreso y cultura en general.
- 009 Humanidades.
- 011 Bibliografías universales.
- 016 Bibliografías especiales.
- 017 Catálogos en general.
- 019 Catálogos especiales.
- 02 Biblioteconomía.

- 030 Enciclopedias y diccionarios enciclopédicos generales. Obras de referencia general. Estudios y crítica sobre esta clase de obras.
- 050 Publicaciones seriadas. Publicaciones periódicas. Estudios y críticas sobre estas obras.
- 06 Organizaciones. Asociaciones. Congresos. Exposiciones. Instituciones científicas.
- 069 Museos. Galerías. Exposiciones permanentes. Museología.
- 070 Periodismo. La Prensa (concepto, ética, administración y control, organización comercial y editorial).
- 08 Poligrafías en general. Colecciones. Homenajes.
- 087.5 Publicaciones infantiles en general. Libros infantiles y juveniles.
- 087.6 Obras populares. Literatura de quiosco. Cómic.
- 09 Manuscritos. Libros raros y curiosos. Bibliofilia.

FILOSOFÍA. PSICOLOGÍA

- 1 Filosofía.
- 1(09) Historia de la Filosofía.
- 11 Metafísica. Ontología. Cosmología.
- 122/129 Metafísica especial.
- 13 Filosofía de la mente y del espíritu. Metafísica de la vida espiritual.
- 133 Ciencias ocultas. Ocultismo.
- 133.52 Astrología.
- 14 Sistemas filosóficos.
- 141.72 Feminismo.
- 159.9 Psicología.
- 159.91 Psicofisiología.
- 159.97 Psicopatología.
- 159.98 Psicología aplicada (psicotecnología). Test de aptitud.
- 16 Lógica. Teoría del conocimiento. Epistemología. Metodología de la lógica.
- 17 Ética. Moral.

RELIGIÓN.TEOLOGÍA

- 2 Religión.
- 21 Teología natural.

- 22 La Biblia.
- 222/224 Antiguo Testamento.
- 225 Nuevo Testamento.
- 23 Teología dogmática.
- 24 Teología moral. Teología práctica.
- 25 Teología pastoral.
- 26 Iglesia cristiana en general. Organización y liturgia.
- 268 Catequesis.
- 27 Historia general de la Iglesia cristiana. Órdenes y congregaciones religiosas.
- 28 Iglesias cristianas. Comunidades y sectas.
- 282 Iglesia Católica Romana.
- 283/289 Protestantismo (Iglesias católicas no romanas).
- 29 Religiones no cristianas. Mitología.
- 292 Antiguas religiones griega y romana. Mitología clásica.
- 294.3 Budismo.
- 296 Judaísmo.
- 297 El Islam.

CIENCIAS SOCIALES. ECONOMÍA.DERECHO.EDUCACIÓN.

- 3 Ciencias Sociales en general.
- 303 Métodos de las Ciencias Sociales (investigación, selección, recopilación de datos, análisis).
- 304.2 Cuestiones sociales y culturales. Política social.
- 308 Sociografía. Situación social. Geografía social.
- 31 Sociología. Estadística. Demografía.
- 311 Ciencia estadística. Teoría de la estadística.
- 312 Estadística de la población.
- 314 Demografía. Estudios de la población.
- 314.7 Migración. Inmigración y emigración.
- 316 Sociología.
- 316.6 Psicología social.
- 316.77 Sociología de la comunicación.
- 32 Política.
- 321 Formas de organización política.

- 322 Relaciones entre el Estado y la Iglesia. Política religiosa.
- 323.28 Persecución política. Terrorismo.
- 323.3 Grupos y estratos sociales. Clases. Profesiones.
- 324 Elecciones. Plebiscitos. Referéndum.
- 325 Migración. Emigración, colonización.
- 326 Esclavitud.
- 327 Política internacional. Relaciones internacionales. Política exterior.
- 328 Parlamentos y gobiernos.
- 329 Partidos políticos. Movimientos políticos.
- 33 Economía en general.
- 330 Ciencia económica. Economía política. Doctrinas económicas.
- 330.85 Doctrinas marxistas-leninistas.
- 330.86 Doctrinas no marxistas.
- 331 Trabajo.
- 331.4 Seguridad laboral. Higiene laboral.
- 332 Economía regional, territorial.
- 332.2 Política del suelo. Propiedad inmobiliaria. Bienes raíces.
- 334 Formas de organización y cooperación en la economía. Cooperativismo.
- 336 Finanzas. Hacienda pública.
- 336.7 Banca. Bolsa. Moneda. Crédito.
- 338 Política económica. Organización, planificación y producción.
- 338.4 Producción. Servicios según los sectores económicos (alimentación, sector terciario, turismo...).
- 339 Comercio en general. Relaciones económicas internacionales. Economía mundial.
- 339.1 Mercado.
- 339.17 Instituciones de la actividad comercial (ferias, mercados, intermediarios comerciales, etc.).
- 339.3 Comercio interior.
- 339.5 Comercio exterior.
- 339.9 Economía internacional. Divisas.
- 34 Derecho en general.
- 340 Derecho comparado. Ciencias auxiliares del Derecho.
- 340.12 Derecho natural. Filosofía y Teoría del Derecho.

- 340.143 Jurisprudencia.
- 341 Derecho internacional.
- 342 Derecho constitucional. Derecho político. Derecho público.
- 342.7 Derechos humanos.
- 342.9 Derecho administrativo.
- 343 Derecho penal.
- 343.6 Delitos contra la persona.
- 344 Derecho penal especial (militar, marítimo, aéreo).
- 347 Derecho civil. Derecho privado.
- 347.1 Derecho de las personas.
- 347.2 Derechos reales. Cosas y bienes. Derecho de cultivo. Agua. Derecho minero.
- 347.4 Contratos y obligaciones. Alquileres.
- 347.5 Responsabilidad civil.
- 347.6 Derecho de familia. Derecho de sucesiones. Herederos.
- 347.7 Derecho mercantil. Derecho marítimo. Derecho de autor.
- 347.8 Derecho aéreo. Derecho de la radiodifusión. Derecho del espacio.
- 347.9 Derecho procesal civil.
- 347.96 Personal judicial.
- 348 Derecho canónico. Derecho eclesiástico.
- 349 Derechos especiales. Ramas especiales del Derecho.
- 349.2 Derecho del trabajo.
- 349.3 Derecho social.
- 349.4 Derecho del suelo. Derecho agrario. Derecho urbanístico.
- 349.6 Derecho de protección del medio ambiente.
- 349.7 Derecho de la energía atómica, nuclear.
- 35 Administración pública en general.
- 35.08 Personal administrativo. Funcionarios.
- 351 Funciones propias de la Administración. Legislación administrativa en general.
- 352 Administración local.
- 353 Administración regional. Administración autonómica.
- 354 Administración central.
- 355 Asuntos militares. Arte de la guerra.

- 355.1 Fuerzas armadas en general. Vida militar.
- 355.2 Reclutamiento. Enseñanza.
- 355.3 Organización general de las fuerzas armadas.
- 355.4 Táctica. Estrategia. Historia de las campañas.
- 355.7 Organización de establecimientos, edificios e instalaciones militares.
- 356/359 Cuerpos armados.
- 36 Trabajo social. Ayuda social.
- 364 Asistencia social.
- 366 Consumismo.
- 368 Seguros.
- 369 Seguridad Social.
- 37 Educación. Enseñanza.
- 37.01 Bases de la educación. Pedagogía. Política educativa.
- 37.015 Psicología pedagógica. Sociología de la educación.
- 37.02 Didáctica y metodología.
- 37.03 Formación de la inteligencia y de la personalidad.
- 37.04 Orientación educativa.
- 371 Organización de la educación y la enseñanza. Instituciones.
- 372 Contenido y currículum de la enseñanza preescolar y elemental.
- 373 Enseñanza escolar en general.
- 373.2 Enseñanza preescolar.
- 373.3 Enseñanza primaria.
- 373.5 Enseñanza secundaria.
- 374 Enseñanza y educación extraescolares.
- 376 Enseñanza y educación de grupos especiales.
- 377 Formación profesional. Enseñanzas técnicas.
- 378 Enseñanza superior. Universidades y escuelas especiales con estatus universitario.
- 379.8 Tiempo libre. Ocio.
- 379.82 Tiempo libre en el hogar. Aficiones. Manualidades.
- 379.83 Entretenimientos exteriores (albergues, campamentos).
- 379.85 Turismo. Organización.
- 39 Etnografía. Etnología.
- 391 Vestimenta. Indumentaria. Moda.

- 392 Usos y costumbres en la vida privada.
- 393 Muerte. Funerales. Ritos funerarios.
- 394 Vida pública. Vida social.
- 394.2 Fiestas populares. Fiestas nacionales.
- 395 Ceremonial. Etiqueta. Protocolo.
- 397.7 Usos y costumbres de razas especiales (gitanos, nómadas, etc.).
- 398 Folclore.
- 398.2 Narraciones, fábulas, sagas, leyendas, chistes.
- 398.8 Cancionero popular.
- 398.9 Proverbios, dichos populares.

MATEMÁTICAS. CIENCIAS NATURALES

- 5 Ciencias Puras. Ciencias Exactas y Naturales
- 502 Estudio, conservación y protección de la naturaleza.
- 504 Ciencias del medio ambiente.
- 51 Matemáticas.
- 511 Aritmética. Teoría de los números.
- 512 Álgebra.
- 514 Geometría.
- 515.1 Topología.
- 517 Análisis matemático.
- 519.1 Análisis combinatorio. Teoría de los grafos.
- 519.2 Probabilidad y estadística matemática.
- 519.6 Matemáticas computacionales. Análisis numérico.
- 519.7 Cibernética matemática.
- 519.8 Investigación operativa. Teoría de los juegos.
- 52 Astronomía. Astrofísica. Investigación espacial. Geodesia.
- 521 Astronomía teórica. Mecánica celeste. Astrometría.
- 523 Sistema solar.
- 524 Estrellas. El universo.
- 527 Astronomía náutica. Aeronáutica.
- 528 Geodesia. Topografía. Cartografía.
- 53 Física.
- 531 Mecánica general. Mecánica de los cuerpos sólidos y rígidos.

- 531.5 Gravitación. Péndulos. Balística.
- 532 Mecánica de los fluidos. Hidráulica.
- 533 Mecánica de los gases. Aerodinámica.
- 534 Acústica.
- 535 Óptica.
- 536 Termodinámica.
- 537 Electricidad. Magnetismo.
- 538.9 Física de la materia condensada.
- 539.1 Física nuclear. Física atómica. Física molecular.
- 54 Química.
- 542 Química experimental.
- 543 Química analítica.
- 544 Química física.
- 546 Química inorgánica.
- 547 Química orgánica.
- 548 Cristalografía.
- 549 Mineralogía.
- 55 Geología y ciencias afines. Geología regional.
- 550.34 Sismología. Terremotos en general.
- 551.1 La Tierra.
- 551.2 Geodinámica interna.
- 551.3 Geodinámica externa. Glaciares.
- 551.4 Geomorfología.
- 551.44 Espeleología. Cuevas, grutas. Aguas subterráneas.
- 551.46 Oceanografía.
- 551.5 Meteorología.
- 551.58 Climatología.
- 551.7 Geología histórica. Estratigrafía.
- 552 Petrología. Petrografía.
- 553 Geología económica. Minerografía. Yacimientos de minerales.
- 556 Hidrosfera. Agua en general. Hidrología.
- 56 Paleontología. Fósiles.
- 57 Ciencias biológicas en general.
- 572 Antropología.

- 573 Biología general.
- 574 Ecología general.
- 575 Genética.
- 576 Biología celular. Citología.
- 577 Bioquímica. Biología molecular. Biofísica.
- 578 Virología.
- 579 Microbiología.
- 58 Botánica.
- 581.1 Fisiología vegetal.
- 581.9 Geografía botánica. Flora.
- 582 Botánica sistemática.
- 59 Zoología.
- 591.1 Fisiología animal.
- 591.9 Zoología geográfica. Fauna.
- 592 Invertebrados.
- 594 Moluscos.
- 595 Articulados.
- 597.2 Peces. Ictiología.
- 597.6 Anfibios.
- 597/599 Vertebrados en general.
- 598 Saurópsidos (reptiles).
- 598.2 Aves. Ornitología.
- 599 Mamíferos.

CIENCIAS APLICADAS. MEDICINA. TECNOLOGÍA

- 6 Ciencias Aplicadas. Medicina. Técnica.
- 61 Medicina.
- 611 Anatomía.
- 612 Fisiología.
- 613 Higiene. Sanidad privada.
- 613.2 Higiene de la alimentación. Dietética.
- 613.4 Cuidado del cuerpo.
- 613.5 Higiene de la vivienda.
- 613.6 Higiene industrial y profesional.

- 613.7 Higiene del descanso.
- 613.81 Bebidas alcohólicas.
- 613.83 Drogas.
- 613.84 Tabaco.
- 613.88 Higiene sexual.
- 614 Sanidad pública. Prevención de accidentes.
- 614.2 Personal sanitario.
- 615 Medicamentos. Farmacología. Terapéutica física. Toxicología. Naturopatía. Medicina popular.
- 616 Patología general. Medicina clínica. Terapéutica.
- 616.1 Patología del aparato respiratorio.
- 616.2 Patología del aparato respiratorio.
- 616.3 Patología del aparato digestivo. Estomatología.
- 616.4 Endocrinología. Patología del aparato linfático.
- 616.5 Dermatología.
- 616.6 Patología del aparato genito-urinario.
- 616.7 Patología del aparato locomotor.
- 616.8 Neurología. Neuropatología. Psiquiatría.
- 616.9 Enfermedades infecciosas y contagiosas.
- 616-053.2 Pediatría.
- 616-053.9 Geriatria.
- 617 Cirugía. Ortopedia. Oftalmología.
- 617.3 Ortopedia.
- 617.5 Cirugía.
- 617.7 Oftalmología.
- 618 Ginecología. Obstetricia.
- 619 Medicina veterinaria.
- 62 Tecnología en general. Máquinas en general, sus propiedades y características.
- 620 Ensayo de materiales. Centrales de energía. Economía de la energía.
- 621 Ingeniería mecánica. Técnica en general.
- 621.039 Técnica nuclear. Energía nuclear y atómica en general.
- 621.1 Máquinas de vapor. Calderas.
- 621.22 Energía hidráulica. Fuerza hidroeléctrica.

- 621.3 Ingeniería eléctrica. Electrotecnia.
- 621.39 Telecomunicaciones.
- 621.4 Motores térmicos y otros motores especiales.
- 621.5 Energía neumática. Tecnología del frío.
- 621.6 Máquinas y dispositivos para el transporte y almacenamiento de gases y fluidos.
- 621.7 Tratamiento mecanizado en general (sin arranque de material).
- 621.8 Transmisión mecánica. Engranajes. Medios, formas, dispositivos para la transmisión de productos. Lubricación.
- 621.9 Máquinas herramientas. Transformación (con arranque de material).
- 622 Minería.
- 623 Ingeniería militar.
- 624 Ingeniería civil.
- 625 Técnica de las vías de comunicación terrestres.
- 626 Ingeniería hidráulica. Construcciones en general. Canales, riego, drenajes.
- 627 Cursos de agua naturales. Trabajos hidráulicos en los ríos y en el mar. Embalses y centrales hidroeléctricas.
- 628 Ingeniería sanitaria. Agua. Saneamiento. Ingeniería de la iluminación. Higiene urbana (desechos).
- 628.9 Alumbrado. Luminotecnia.
- 629 Ingeniería del transporte. Técnica de los medios de transporte. Vehículos en general.
- 629.3 Vehículos terrestres (excepto sobre raíles).
- 629.4 Técnica de los medios de transporte sobre raíles.
- 629.5 Ingeniería de los vehículos acuáticos. Ingeniería naval. Barcos, buques. Construcción de navíos. Medios de transporte por agua, navíos y barcos.
- 629.7 Técnica de los medios de transporte aéreo y espacial. Aeronáutica. Cohetes. Astronáutica y vehículos espaciales.
- 63 Agricultura.
- 630 Silvicultura. Ingeniería forestal.
- 631 Agronomía. Técnicas agrícolas.
- 632 Enfermedades y plagas de las plantas. Fitopatología.
- 633 Cultivos específicos. Cereales. Forrajes.
- 634 Horticultura en general. Árboles frutales. Viticultura.

- 635 Horticultura especial. Plantas comestibles (hortalizas). Floricultura. Jardinería.
- 636 Zootecnia general. Ganadería, cría de animales.
- 637 Productos de los animales domésticos, de la caza y de la pesca.
- 638 Cría de insectos. Apicultura. Sericultura.
- 639 Caza y pesca industriales. Piscicultura.
- 639.1 Caza.
- 639.2 Pesca.
- 639.3 Piscicultura.
- 64 Economía doméstica. Cuidado y administración del hogar. Hostelería.
- 640.4 Empresas de hostelería y restauración.
- 641 Alimentos.
- 641.5 Arte culinario.
- 643 La vivienda.
- 649 Cuidado doméstico de niños, enfermos e invitados.
- 649.1 Cuidado de niños.
- 65. Organización y gestión de la industria, el comercio y de las comunicaciones.
- 65.01 Cuestiones de método. Teoría y práctica de la organización.
- 651 Organización y técnicas de trabajo en las oficinas.
- 654 Organización y gestión de la telecomunicación.
- 654.19 Radio. Televisión (Radiodifusión).
- 655 Industrias gráficas. Industrias del libro. Imprenta. Editoriales. Librerías.
- 656 Organización y gestión de los transportes. Servicio postal.
- 656.1 Transporte por carretera.
- 656.2 Transporte ferroviario.
- 656.6 Transporte por agua.
- 656.7 Transporte aéreo.
- 656.71 Aeropuertos.
- 656.8 Correos. Filatelia.
- 657 Contabilidad. Auditoría.
- 658 Organización de empresas. Técnica comercial.
- 658.3 Personal. Relaciones humanas en la empresa
- 658.8 Organización de mercados. «Marketing». Ventas. Distribución.
- 659 Publicidad y propaganda. Información comercial. Relaciones públicas.

- 66 Industria química. Tecnología química. Industrias afines.
- 661 Productos químicos en general.
- 662 Pirotecnia. Explosivos. Combustibles.
- 662.2 Explosivos.
- 663 Microbiología y micología industriales. Bebidas. Estimulantes.
- 664 Fabricación y conservación de alimentos sólidos.
- 665 Fabricación de aceites, grasas y ceras. Adhesivos. Gomas. Resinas.
- 666 Industria del vidrio, cerámica, cemento y hormigón.
- 667 Industrias del color. Fabricación y uso de colorantes, tintas, pinturas, etc.
- 669 Metalurgia.
- 67/68 Industria y oficios diversos.
- 671 Joyería. Industrias de los metales y piedras preciosas.
- 672 Industrias de artículos de hierro y acero en general, metales no ferrosos ni preciosos.
- 674 Madera e industria de la madera.
- 675 Industria de cuero. Tratamiento de pieles.
- 676 Industria del papel y cartón.
- 677 Industria textil.
- 678 Industria del caucho. Industria de los plásticos.
- 679 Industria del cable y de la cordelería. Industrias de la piedra y otros productos naturales.
- 681 Mecánica de precisión. Relojería. Balanzas, básculas.
- 681.5 Ingeniería del control automático.
- 681.6 Máquinas reproductoras e impresoras.
- 681.7 Aparatos e instrumentos ópticos.
- 681.8 Técnica acústica. Instrumentos musicales.
- 682 Herrería. Trabajos de forja y fundición.
- 683 Ferretería. Cerrajería. Lámparas de combustión. Estufas, hornos, calentadores.
- 684 Industria del mueble y afines. Tapicería.
- 685 Guarnicionería. Marroquinería. Zapatería. Artículos de viaje, deportes y juegos.
- 686 Encuadernación. Dorado. Artículos de oficina.
- 687 Industria del vestido. Artículos de tocador.

- 687.5 Artículos de fantasía. Juguetes. Artículos de decoración.
- 688 Artículos de fantasía. Juguetes. Artículos de decoración.
- 689 Bricolaje. Aficiones técnicas o manuales.
- 69 Construcción. Trabajos y materiales de construcción en general.
- 691 Materiales de construcción y componentes.
- 692 Partes estructurales y elementos de la construcción.
- 693 Albañilería. Construcciones de hormigón y acero.
- 694 Construcción de madera. Carpintería. Ebanistería.
- 696 Instalaciones y servicios en la construcción (sanitarios, de gas, vapor, electricidad).
- 697 Instalaciones de calefacción, ventilación y climatización en los edificios.
- 699.8 Medidas de seguridad en los edificios.

ARTE.BELLAS ARTES.DEPORTES

- 7. Arte en general. Bellas Artes. Deportes.
- 7.01 Teoría general del arte. Estética. Filosofía del arte.
- 7.025 Restauración.
- 7.03 Estilos artísticos.
- 7.032 Estilos de la antigüedad.
- 7.033 Arte medieval.
- 7.033.4 Arte románico.
- 7.033.5 Arte gótico.
- 7.034 Renacimiento. Barroco.
- 7.035 Neoclasicismo y movimiento romántico.
- 7.036 Movimientos artísticos modernos (siglo XX).
- 7.04 Iconografía.
- 7.074 Coleccionismo.
- 71 Urbanismo. Ordenación del territorio.
- 711.3 Ordenación rural. Desarrollo rural.
- 711.4 Ordenación urbana.
- 715 Ordenación del paisaje. Parques y jardines.
- 72 Arquitectura.
- 721 Edificios en general.
- 725 Edificios públicos. Edificios comerciales. Edificios administrativos.

- 726 Edificios religiosos. Edificios funerarios.
- 727 Edificios docentes. Edificios con finalidad científica y cultural.
- 728 Viviendas en general.
- 73 Artes plásticas. Escultura.
- 736 Arte de tallar piedras preciosas. Sigilografía.
- 737 Numismática.
- 738 Cerámica. Alfarería.
- 739 Trabajos artísticos en metal.
- 741 Dibujo en general.
- 742 Perspectiva en dibujo.
- 743 Dibujo anatómico.
- 744 Dibujo lineal y geométrico. Dibujo técnico.
- 745 Artesanía decorativa.
- 746 Trabajos manuales de aguja, rafia, mimbre, etc.
- 747 Decoraciones de interiores.
- 748 Vidrios y cristales artísticos.
- 749.1 Muebles artísticos.
- 75 Pintura.
- 76 Artes gráficas. Grabados.
- 77 Fotografía.
- 771 Equipo fotográfico.
- 772 Procedimientos fotomecánicos de reproducción.
- 778 Aplicaciones de la fotografía.
- 78 Música. Géneros musicales. Métodos y estudios de Música para los distintos instrumentos.
- 79 Diversiones. Juegos. Deportes. Espectáculos públicos.
- 791.4 Cine.
- 791.8 Circos. Zoológicos.
- 791.862 Corridas de toros. Tauromaquia.
- 792 Teatro. Teoría y técnica teatral.
- 793 Diversiones de sociedad. Baile.
- 794 Juegos de tablero y mesa.
- 794.1 Ajedrez.
- 796 Deportes. Juegos. Gimnasia. Ejercicios físicos.

- 796.3 Juegos de pelota.
- 796.4 Gimnasia. Atletismo.
- 796.5 Excursiones. Montañismo. Camping.
- 796.6 Deportes sobre ruedas. Ciclismo.
- 796.7 Automovilismo. Motociclismo.
- 796.8 Deportes de combate y defensa.
- 796.9 Deportes de invierno. Juegos sobre hielo.
- 797 Deportes acuáticos. Deportes aéreos.
- 798 Deportes hípicos.
- 799 Pesca deportiva. Caza deportiva. Tiro deportivo.

LENGUAJE. LINGÜÍSTICA, LITERATURA

- 8 Lenguajes, Lingüística y Literatura
- 80 Lingüística. Filología.
- 801.6 Métrica. Prosodia.
- 806 Lenguas ibéricas.
- 807 Lenguas clásicas.
- 81 Lingüística y lenguas.
- 811 Clasificación general de las lenguas.
- 811.11 Lenguas germánicas.
- 811.111 Inglés.
- 811.13 Lenguas romances.
- 811.131.1 Italiano.
- 811.133.1 Francés.
- 811.133.2 Provençal.
- 811.134.1 Catalán.
- 811.134.11 Variedades del catalán. Valenciano.
- 811.134.2 Español.
- 811.134.2'282 Dialectos del español.
- 811.134.3 Portugués.
- 811.134.4 Gallego.
- 811.14'02 Griego clásico.
- 811.14'06 Griego moderno.
- 811.16/.17 Lenguas eslavas y bálticas.

- 811.361 Vasco (Euskera).
- 811.41/.87 Lenguas orientales, africanas y otras lenguas.
- 811.51 Lenguas uralo-altaicas (turanas, manchú, turco, húngaro, lapón...).
- 811.61 Lenguas austro-asiáticas (malayo-polinésicas, oceánicas).
- 811.8 Lenguas indias de América (Amerindias) (del norte, centro y sur de América).
- 811.92 Lenguajes artificiales para uso entre los hombres.
- 812.112.2 Alemán.
- 81'34 Fonética. Fonología.
- 81'35 Ortografía.
- 81'36 Gramática. Sintaxis.
- 81'373 Lexicología. Toponimia.
- 81'374 Lexicografía
- 82 Literatura general.
- 82(09) Crítica literaria. Historia de la literatura.
- 821.11 Literatura en otras lenguas germánicas. Historia y crítica. Obras.
- 821.111 Literatura en lengua inglesa. Historia y crítica. Obras.
- 821.111-1 Literatura en lengua inglesa. Poesía.
- 821.111-2 Literatura en lengua inglesa. Teatro.
- 821.111-3 Literatura en lengua inglesa. Novela y cuento.
- 821.111-4/-9 Literatura en lengua inglesa. Otros géneros.
- 821.112.2 Literatura en lengua alemana. Historia y crítica. Obras.
- 821.112.2-1 Literatura en lengua alemana. Poesía.
- 821.112.2-2 Literatura en lengua alemana. Teatro.
- 821.112.2-3 Literatura en lengua alemana. Novela y cuento.
- 821.112.2-4/-9 Literatura en lengua alemana. Otros géneros.
- 821.124 Literatura latina. Historia y crítica. Obras.
- 821.131.1 Literatura en lengua italiana. Historia y crítica. Obras.
- 821.131.1-1 Literatura en lengua italiana. Poesía.
- 821.131.1-2 Literatura en lengua italiana. Teatro.
- 821.131.1-3 Literatura en lengua italiana. Novela y cuento.
- 821.131.1-4/-9 Literatura en lengua italiana. Otros géneros.
- 821.133.1 Literatura en lengua francesa. Historia y crítica. Obras.
- 821.133.1-1 Literatura en lengua francesa. Poesía.

- 821.133.1-2 Literatura en lengua francesa. Teatro.
- 821.133.1-3 Literatura en lengua francesa. Novela y cuento.
- 821.133.1-4/-9 Literatura en lengua francesa. Otros géneros.
- 821.134.1 Literatura catalana. Historia y crítica.
- 821.134.1-1 Literatura catalana. Poesía.
- 821.134.1-2 Literatura catalana. Teatro.
- 821.134.1-3 Literatura catalana. Novela y cuento.
- 821.134.1-4/-9 Literatura catalana. Otros géneros.
- 821.134.2 Literatura española. Historia y crítica.
- 821.134.2-1 Literatura española. Poesía.
- 821.134.2-2 Literatura española. Teatro.
- 821.134.2'282 Literatura española dialectal.
- 821.134.2-3 Literatura española. Novela y cuento.
- 821.134.2-4/-9 Literatura española. Otros géneros.
- 821.134.27 Literatura de América del Norte y Central en lengua española. Historia y crítica. Obras.
- 821.134.27-1 Literatura de América del Norte y Central en lengua española. Poesía.
- 821.134.272 Literatura mexicana. Historia y crítica. Obras.
- 821.134.27-2 Literatura de América del Norte y Central en lengua española. Teatro.
- 821.134.272.81 Literatura guatemalteca. Historia y crítica. Obras.
- 821.134.272.81-1 Literatura guatemalteca. Poesía.
- 821.134.272.81-2 Literatura guatemalteca. Teatro.
- 821.134.272.81-3 Literatura guatemalteca. Novela y cuento.
- 821.134.272.81-4/-9 Literatura guatemalteca. Otros géneros.
- 821.134.272.83 Literatura hondureña. Historia y crítica. Obras.
- 821.134.272.83-1 Literatura hondureña. Poesía.
- 821.134.272.83-2 Literatura hondureña. Teatro.
- 821.134.272.83-3 Literatura hondureña. Novela y cuento.
- 821.134.272.83-4/-9 Literatura hondureña. Otros géneros.
- 821.134.272.84 Literatura salvadoreña. Historia y crítica. Obras.
- 821.134.272.84-1 Literatura salvadoreña. Poesía.
- 821.134.272.84-2 Literatura salvadoreña. Teatro.

- 821.134.272.84-3 Literatura salvadoreña. Novela y cuento.
- 821.134.272.84-4/-9 Literatura salvadoreña. Otros géneros.
- 821.134.272.85 Literatura nicaragüense. Historia y crítica. Obras.
- 821.134.272.85-1 Literatura nicaragüense. Poesía.
- 821.134.272.85-2 Literatura nicaragüense. Teatro.
- 821.134.272.85-3 Literatura nicaragüense. Novela y cuento.
- 821.134.272.85-4/-9 Literatura nicaragüense. Otros géneros.
- 821.134.272.86 Literatura costarricense. Historia y crítica. Obras.
- 821.134.272.86-1 Literatura costarricense. Poesía.
- 821.134.272.86-2 Literatura costarricense. Teatro.
- 821.134.272.86-3 Literatura costarricense. Novela y cuento.
- 821.134.272.86-4/-9 Literatura costarricense. Otros géneros.
- 821.134.272.87 Literatura panameña. Historia y crítica. Obras.
- 821.134.272.87-1 Literatura panameña. Poesía.
- 821.134.272.87-2 Literatura panameña. Teatro.
- 821.134.272.87-3 Literatura panameña. Novela y cuento.
- 821.134.272.87-4/-9 Literatura panameña. Otros géneros.
- 821.134.272.91 Literatura cubana. Historia y crítica. Obras.
- 821.134.272.91-1 Literatura cubana. Poesía.
- 821.134.272.91-2 Literatura cubana. Teatro.
- 821.134.272.91-3 Literatura cubana. Novela y cuento.
- 821.134.272.91-4/-9 Literatura cubana. Otros géneros.
- 821.134.272.93 Literatura dominicana. Historia y crítica. Obras.
- 821.134.272.93-4/-9 Literatura dominicana. Otros géneros.
- 821.134.272.95 Literatura puertorriqueña. Historia y crítica. Obras.
- 821.134.272.95-1 Literatura puertorriqueña. Poesía.
- 821.134.272.95-2 Literatura puertorriqueña. Teatro.
- 821.134.272.95-3 Literatura puertorriqueña. Novela y cuento.
- 821.134.272.95-4/-9 Literatura puertorriqueña. Otros géneros.
- 821.134.272-1 Literatura mexicana. Poesía.
- 821.134.272-2 Literatura mexicana. Teatro.
- 821.134.272-3 Literatura mexicana. Novela y cuento.
- 821.134.272-4/-9 Literatura mexicana. Otros géneros.

- 821.134.27-3 Literatura de América del Norte y Central en lengua española. Novela y cuento.
- 821.134.27-4/-9 Literatura de América del Norte y Central en lengua española. Otros géneros.
- 821.134.28 Literatura de América del Sur en lengua española. Historia y crítica. Obras.
- 821.134.28-1 Literatura de América del Sur en lengua española. Poesía.
- 821.134.282 Literatura argentina. Historia y crítica. Obras.
- 821.134.28-2 Literatura de América del Sur en lengua española. Teatro.
- 821.134.282-1 Literatura argentina. Poesía.
- 821.134.282-2 Literatura argentina. Teatro.
- 821.134.282-3 Literatura argentina. Novela y cuento.
- 821.134.282-4/-9 Literatura argentina. Otros géneros.
- 821.134.283 Literatura chilena. Historia y crítica. Obras.
- 821.134.28-3 Literatura de América del Sur en lengua española. Novela y cuento.
- 821.134.283-1 Literatura chilena. Poesía.
- 821.134.283-2 Literatura chilena. Teatro.
- 821.134.283-3 Literatura chilena. Novela y cuento.
- 821.134.283-4/-9 Literatura chilena. Otros géneros.
- 821.134.284 Literatura boliviana. Historia y crítica. Obras.
- 821.134.28-4/-9 Literatura de América del Sur en lengua española. Otros géneros.
- 821.134.284-1 Literatura boliviana. Poesía.
- 821.134.284-2 Literatura boliviana. Teatro.
- 821.134.284-3 Literatura boliviana. Novela y cuento.
- 821.134.284-4/-9 Literatura boliviana. Otros géneros.
- 821.134.285 Literatura peruana. Historia y crítica. Obras.
- 821.134.285-1 Literatura peruana. Poesía.
- 821.134.285-2 Literatura peruana. Teatro.
- 821.134.285-3 Literatura peruana. Novela y cuento.
- 821.134.285-4/-9 Literatura peruana. Otros géneros.
- 821.134.286.1 Literatura colombiana. Historia y crítica. Obras.
- 821.134.286.1-1 Literatura colombiana. Poesía.

- 821.134.286.1-2 Literatura colombiana. Teatro.
- 821.134.286.1-3 Literatura colombiana. Novela y cuento.
- 821.134.286.1-4/-9 Literatura colombiana. Otros géneros.
- 821.134.286.6 Literatura ecuatoriana. Historia y crítica. Obras.
- 821.134.286.6-1 Literatura ecuatoriana. Poesía.
- 821.134.286.6-2 Literatura ecuatoriana. Teatro.
- 821.134.286.6-3 Literatura ecuatoriana. Novela y cuento.
- 821.134.286.6-4/-9 Literatura ecuatoriana. Otros géneros.
- 821.134.287 Literatura venezolana. Historia y crítica. Obras.
- 821.134.287-1 Literatura venezolana. Poesía.
- 821.134.287-2 Literatura venezolana. Teatro.
- 821.134.287-3 Literatura venezolana. Novela y cuento.
- 821.134.287-4/-9 Literatura venezolana. Otros géneros.
- 821.134.289.2 Literatura paraguaya. Historia y crítica. Obras.
- 821.134.289.2-1 Literatura paraguaya. Poesía.
- 821.134.289.2-2 Literatura paraguaya. Teatro.
- 821.134.289.2-3 Literatura paraguaya. Novela y cuento.
- 821.134.289.2-4/-9 Literatura paraguaya. Otros géneros.
- 821.134.289.9 Literatura uruguaya. Historia y crítica. Obras.
- 821.134.289.9-1 Literatura uruguaya. Poesía.
- 821.134.289.9-2 Literatura uruguaya. Teatro.
- 821.134.289.9-3 Literatura uruguaya. Novela y cuento.
- 821.134.289.9-4/-9 Literatura uruguaya. Otros géneros.
- 821.134.3 Literatura en lengua portuguesa. Historia y crítica. Obras.
- 821.134.3-1 Literatura en lengua portuguesa. Poesía.
- 821.134.3-2 Literatura en lengua portuguesa. Teatro.
- 821.134.3-3 Literatura en lengua portuguesa. Novela y cuento.
- 821.134.3-4/9 Literatura en lengua portuguesa. Otros géneros.
- 821.134.4 Literatura gallega. Historia y crítica. Obras.
- 821.134.4-1 Literatura gallega. Poesía.
- 821.134.4-2 Literatura gallega. Teatro.
- 821.134.4-3 Literatura gallega. Novela y cuento.
- 821.134.4-4/-9 Literatura gallega. Otros géneros.
- 821.14'02 Literatura griega clásica. Historia y crítica. Obras.

- 821.14'06 Literatura griega moderna. Historia y crítica. Obras.
- 821.16/.17 Literaturas eslavas y bálticas.
- 821.161.1 Literatura rusa. Historia y crítica. Obras.
- 821.162.1 Literatura polaca. Historia y crítica. Obras.
- 821.162.3 Literatura checa.
- 821.163 Literatura búlgara, serbia y croata.
- 821.361 Literatura vasca (en euskera). Historia y crítica. Obras.
- 821.361-1 Literatura vasca (en euskera). Poesía.
- 821.361-2 Literatura vasca (en euskera). Teatro.
- 821.361-3 Literatura vasca (en euskera). Novela y cuento.
- 821.361-4/-9 Literatura vasca (en euskera). Otros géneros.
- 821.411.21 Literatura árabe.
- 821.521 Literatura japonesa. Historia y crítica. Obras.
- 82-993 Literatura licenciosa, erótica y pornográfica.
- 87 Literaturas clásicas. Historia y crítica. Obras.
- 89 Otras literaturas.

GEOGRAFÍA.BIOGRAFÍAS.HISTORIA

- 9. Geografía. Biografía. Historia.
- 902 Arqueología.
- 903 Prehistoria. Restos prehistóricos.
- 904 Restos culturales de tiempos históricos.
- 908 Descripción geográfico-histórica de un territorio, una localidad.
- 91 Geografía general. Historia de la geografía.
- 910 Geografía como ciencia. Cuestiones generales. Viajes.
- 910.4 Viajes de descubrimientos. Expediciones.
- 911.2 Geografía física.
- 911.3 Geografía humana, social y cultural.
- 912 Mapas. Atlas geográficos. Globos terráqueos.
- 913 Geografía del mundo antiguo. Geografía regional en general.
- 914 Geografía de Europa.
- 914.60 Geografía de España.
- 914.601.1 Geografía de Galicia.
- 914.601.2 Geografía del Principado de Asturias.
- 914.601.3 Geografía de Cantabria.

- 914.601.5 Geografía del País Vasco.
- 914.601.6 Geografía de Navarra.
- 914.601.8 Geografía de Castilla y León.
- 914.602.1 Geografía de La Rioja.
- 914.602.2 Geografía de Aragón.
- 914.602.3 Geografía de Cataluña.
- 914.602.5 Geografía de Extremadura.
- 914.602.7 Geografía de la Comunidad Autónoma de Madrid.
- 914.602.8 Geografía de Castilla-La Mancha.
- 914.603.1 Geografía de la Comunidad Autónoma Valenciana.
- 914.603.2 Geografía de las Baleares.
- 914.603.3 Geografía de la Región de Murcia.
- 914.603.5 Geografía de Andalucía.
- 914.604.1 Geografía de Canarias.
- 915 Geografía de Asia.
- 916 Geografía de África.
- 917 Geografía de América del Norte y Central.
- 917.2 Geografía de México.
- 917.281 Geografía de Guatemala.
- 917.282 Geografía de Belice.
- 917.283 Geografía de Honduras.
- 917.284 Geografía de El Salvador.
- 917.285 Geografía de Nicaragua.
- 917.286 Geografía de Costa Rica.
- 917.287 Geografía de Panamá.
- 917.291 Geografía de Cuba.
- 917.292 Geografía de Jamaica.
- 917.293 Geografía de la República Dominicana.
- 917.294 Geografía de Haití.
- 917.295 Geografía de Puerto Rico.
- 917.297/.299 Geografía de las Pequeñas Antillas.
- 918 Geografía de América del Sur.
- 918.1 Geografía de Brasil.
- 918.2 Geografía de Argentina.

- 918.3 Geografía de Chile.
- 918.4 Geografía de Bolivia.
- 918.5 Geografía de Perú.
- 918.61 Geografía de Colombia.
- 918.66 Geografía de Ecuador.
- 918.7 Geografía de Venezuela.
- 918.92 Geografía de Paraguay.
- 918.99 Geografía de Uruguay.
- 919 Geografía de Australia, Oceanía y de las regiones polares.
- 929 Biografías.
- 929.5 Genealogía.
- 929.6 Heráldica. Blasones. Escudos de armas.
- 929.7 Nobleza.
- 93 Historia.
- 930 Ciencias auxiliares de la historia.
- 930.1 Filosofía de la historia.
- 930.25 Archivística. Archivos
- 930.85 Historia de la civilización. Historia de la cultura.
- 930.9 Historia universal.
- 931 Historia del mundo antiguo.
- 94 Historia de la Edad Media y Moderna en general.
- 940 Historia de Europa.
- 946.0 Historia de España.
- 946.011 Historia de Galicia.
- 946.012 Historia del Principado de Asturias.
- 946.013 Historia de Cantabria.
- 946.015 Historia del País Vasco.
- 946.016 Historia de Navarra.
- 946.018 Historia de Castilla y León.
- 946.021 Historia de La Rioja.
- 946.022 Historia de Aragón.
- 946.023 Historia de Cataluña.
- 946.025 Historia de Extremadura.
- 946.027 Historia de la Comunidad Autónoma de Madrid.

- 946.028 Historia de Castilla-La Mancha.
- 946.031 Historia de la Comunidad Autónoma Valenciana.
- 946.032 Historia de las Baleares.
- 946.033 Historia de la Región de Murcia.
- 946.035 Historia de Andalucía.
- 946.041 Historia de Canarias.
- 950 Historia de Asia.
- 960 Historia de África.
- 970 Historia de América del Norte y América Central.
- 972 Historia de México.
- 972.81 Historia de Guatemala.
- 972.82 Historia de Belice.
- 972.83 Historia de Honduras.
- 972.84 Historia de El Salvador.
- 972.85 Historia de Nicaragua.
- 972.86 Historia de Costa Rica.
- 972.87 Historia de Panamá.
- 972.91 Historia de Cuba.
- 972.92 Historia de Jamaica.
- 972.93 Historia de la República Dominicana.
- 972.94 Historia de Haití.
- 972.95 Historia de las Puerto Rico.
- 972.97/.99 Historia de las Pequeñas Antillas.
- 980 Historia de América del Sur.
- 981 Historia de Brasil.
- 982 Historia de Argentina.
- 983 Historia de Chile.
- 984 Historia de Bolivia.
- 985 Historia de Perú.
- 986.1 Historia de Colombia.
- 986.6 Historia de Ecuador. • 987 Historia de Venezuela.
- 989.2 Historia de Paraguay.
- 989.9 Historia de Uruguay.
- 990 Historia de Australia, Oceanía y de las regiones polares.

11.5. Buidatge carpeta “Material Bibliotecari”

A continuació s'adjuntarà una taula que conforma el buidatge de la documentació existent a la carpeta “Material Bibliotecari” emprada per a dur a terme l'apartat 3.1.3.

Els anys 70 i principis dels 80d'aquest Treball de Recerca:

BUIDATGE DE LA CARPETA "MATERIAL BIBLIOTECARI"							
Dades recollides l'any...	Adquisicions: llibres (títols i volums)	Publicacions periòdiques rebudes en el curs de l'any.	Despesa adquisicions	Població servida	Llibres i publicacions periòdiques	Personal de la biblioteca	Data
1971	331 títols i 450 volums		84.543 pts	-	-	-	4/21/1972
1972	41 títols i 65 volums		18.936 pts	705	9.627 volums i 136,80 metres	-	1/17/1973
1973	20 títols i 208	3	85.541 pts	602	9.835 volums i 136,80 metres	-	1/9/1974
1974	136 títols i 300 volums	3	96.899 pts	602	10.135 volums i 136,80 metres	-	1/16/1975
1975	120 títols i 250 volums	3	51.115 pts	658	10.335 volums i 141,80 metres	-	1/12/1976
1976	200 títols i 300 volums	3	86.351 pts	650	16.635 volums i 141,80 metres	-	1/3/1977

1977	282 títols i 282 volums	3	115.546 pts	830	16.920 volums i 141, 80 metres	-	-
1978	56 títols i 94 volums	3	71.937 pts	960	17.017 volums i 141,40 metres	personal no titulat i personal subaltern (3) i l'equivalència a jornada completa és de 0,75	1/13/1979
1979	120 títols i 102 volums	3	68.124 pts	687	17.137 volums i 147,8 metres	sense servei específic, a través del professorat	1/21/1980
?: suposició 1980	39 títols i 50 volums	3	76.680 pts	660	17.190 volums i 147,8 metres	sense servei específic, a través del professorat	1/14/1981
1981	-	-	-	-	17.190 volums i 147,80 metres	sense personal específic. Durant l'any 1981 degut a les seves pèssimes condicions d'habitabilitat i en espera a un acondicionament, NO s'ha realitzat cap operació bibliotecària	1/27/1981

11.6. Buidatge carpeta “Correspondències”

Per a l'elaboració de l'apartat 3.1.4. *La creació de la biblioteca Josep Pla. (1984 - 2000)* s'ha usat una part de les correspondències que es van guardar a dons d'una carpeta que porta per nom “Correspondències” de l'any 1984. Seguidament s'adjuntarà una taula que ha resultat del buidatge d'aquesta documentació:

BUIDATGE DE LA CARPETA "CORRESPONDENCIA"				
ANY	REMITENT	DESTINATARI	CONTINGUT	ANORACIO D'INTERES
22/10/84	Rafael Pascuet.	Ministeri de Cultura, Javier Solana.	per a la restauració de la biblioteca demana diaris de les publicacions que depenen del Ministeri, i sobretot una revista de poesia.	A la postada, li farà arribar un petit llibre commemoratiu de la reobertura de la Biblioteca. Richard Ford parla elogiosament de la biblioteca en el seu conegut llibre.
22/10/84	Rafael Pascuet.	Alcalde de Girona, Joaquim Nadal.	Amb el mateix motiu que l'anterior, demana que li fessin arribar publicacions seves, per tal d'enriquir el fons editorial de l'Institut.	A la postada, li farà arribar un petit llibre commemoratiu de la reobertura de la Biblioteca.
22/10/84		Alcalde de Barcelona, Pascual Maragall.	Amb el mateix motiu que la primera correspondència, demana un exemplar de les publicacions de l'Alcaldia.	A la postada, li farà arribar un petit llibre commemoratiu de la reobertura de la Biblioteca.
22/10/84	Rafael Pascuet.	President de la diputació de Girona, Salvador Carrera.	Amb el mateix motiu que la primera correspondència, demana un exemplar de les seves publicacions.	A la postada, li farà arribar un petit llibre commemoratiu de la reobertura de la Biblioteca.
22/10/84	Rafael Pascuet.	Casa de l'Ardiaca, Jaume Sobrequès.	Amb el mateix motiu que la primera correspondència, demana un exemplar de les seves publicacions.	A la postada, li farà arribar un petit llibre commemoratiu de la reobertura de la Biblioteca.
22/10/84	Rafael Pascuet.	Diputació de Barcelona, Antoni Dalmau.	Amb el mateix motiu que la primera correspondència, demana que li fessin arribar periòdicament les seves publicacions.	A la postada, li farà arribar un petit llibre commemoratiu de la reobertura de la Biblioteca.
?	Rafael Pascuet.	Publicacions de la Generalitat de Catalunya.	Amb el mateix motiu que la primera correspondència, demana ajuda per a enriquir la situació sempre precària de la biblioteca amb les seves publicacions.	A la postada, li farà arribar un petit llibre commemoratiu de la reobertura de la Biblioteca.
22/10/84	Rafael Pascuet.	Ministre de Sanitat i Consum, Ernest Lluch.	Amb el mateix motiu que la primera correspondència, demana que li fessin arribar periòdicament les seves publicacions.	Llibre commemoratiu de la reobertura de la Biblioteca. En l'obertura de la carta, esmenta que el seu amic, Alfons
19/12/84	Gerent Raimon Ribera.	Rafael Pascuet.	Les seves possibilitats finances no els hi permet correspondre a la petició de Pascuet. El que li ofereix és un 25% de descompte de les publicacions que li adjunta una llista.	Agraïx la tramesa del petit llibre. De la fundació Joan Miró de Barcelona. Una llista de publicacions en les quals es pot aplicar el descompte. (es troba en les primeres fotografies de la carpeta "correspondència").
16/11/84	Alcalde de Barcelona, Pascual Maragall.	Rafael Pascuet.	Enviarà un recull de les darreres publicacions editorials per l'Ajuntament de Barcelona.	El llibret que ha rebut es diu: "Breu Elogi del Llibre".
11/01/84	Ajuntament de Barcelona, Biblioteca dels Museus d'Art de la Ciutadella, Bibliotecària Margarita Massaguer.	Rafael Pascuet.	La directora del Museu d'Art Modern de Barcelona, Cristina Mendoza, li ha fet fer arribar la carta en la qual demana publicacions editades per l'Ajuntament de Barcelona.	Per correu envia un lot de 4 catàlegs de les exposicions organitzades per l'Ajuntament de Barcelona, enviades amb servei d'intercanvi, així que demana to allò que fa referència a l'història o costums del país en general o de les comarques.
?	Director General de Cultura de la Conselleria d'Educació i Cultura de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, Pedro de Montaner Alonso.	Rafael Pascuet.	Adjunta algunes de les publicacions editades per l'Institut d'Estudis Balearics.	

Passat, Present i Futur de la Biblioteca Josep Pla de l'Institut Ramon Muntaner de Figueres

05/03/85	Consejo del Gobierno de la Comunidad autónoma de la Rioja, el director regional de Cultura, José Manuel Ramírez Martínez.	Rafael Pascuet.	El passat dia 25 de febrer va rebre la carta on Pascuet exposa els seus desitjos de incrementar els fons bibliogràfics amb temes "riojanos". Per correu, a part, enviarà un paquet amb el material existent de l'actualitat, per què els lectors tinguin un majos coneixement sobre la Comunitat Autònoma de Rioja.	També posseeix el llibre.
01/03/85	Generalitat Valenciana, Conselleria de Cultura, Educació i Ciència. Director General de Cultura, Emili Soler Pascual.	Rafael Pascuet.	El passat dia 17 de febrer enviaren un lot amb publicacions de la Conselleria.	
28/02/85	Conselleria de Cultura i Educació. Director, Angel Montiel.	Rafael Pascuet.	Han rebut la carta el passat 19 de Febrer. Enviarà per correu, a part, títols més variats que puguin ser de major interès.	
04/03/85	Director General de l'Acció Cultural de la Conselleria d'Educació i Cultura de la Junta d'Extremadura, Gregorio González Perlado.	Rafael Pascuet.	Enviarà publicacions amb el segell de la Editora Regional d'Extremadura.	Carta enviada des de Badajoz.
15/03/85	Secretari de la Comissió Interdepartamental de Recerca i innovació Tecnològica de la Generalitat de Catalunya, Narcís Majó i Clavell.	Rafael Pascuet.	Enviarà per a la biblioteca els primers volums de la col·lecció que inclou alguns treballs presentats al concurs "Premis CIRIT" per a fomentar l'esperit científic entre la joventut.	
15/11/84	Joaquim Nadal i Farreras	Rafael Pascuet	Li adjunta alguns exemplars de les seves publicacions	1. Guia Girona Monumental
				2. Guia Arxiu Municipal
				3. Fires i Mercats
				4. Gremis i Oficis
				5. Diner i Poder i Societat
				6. Girona i els seus Barris
19/12/84	Diputació Provincial de Barcelona, Museu Marítim. Director, Laureano Carbonell Relat.	Rafael Pascuet.	En resposta a l'escrit que data del dia 8, probablement del mateix mes. Farà tramesa de publicacions, en un altre correu.	1. Vocabulari Marítim Català-Castellà Castellano-Catalán, per José Maria Martínez-Hidalgo y Terán i Laureano Carbonell Relat.
				2. Exposició "La Pesca i els
				3. A bordo de la "Santa María" er
				4. Guia Abreujada del Museu Marítim

26/02/85	Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. Direcció General d'Ensenyament Primari. Servei d'Ensenyament del Català. El cap de servei, Joaquim Arenas i Sampera.	Rafael Pascuet.	La carta de Pascuet va ser enviada el 14 de febrer del mateix any. En aquesta, se sol·licitava la Gran Enciclopèdia Catalana. Joaquim Arenas i Sampera promet fer-li arribar, ara per ara les tenien exhaurides.	
05/12/84	Ministeri de Cultura, Miguel Satrustegui Gil- Delgado.	Rafael Pascuet.	Carta que Pascuet va enviar el 22 d'Octubre enviada al Ministeri de Cultura ha estat tramesa a la Secretaria General Técnica. Li enviaran una selecció de les publicacions que han estat etades per ells i també exemplars de ls seus últims audiovisuals.	
27/03/85	Junta de Castella i Lleó, Conselleria d'Educació i Cultura. El conseller, Justino Burgos González.	Rafael Pascuet	Ha rebut la carta que Pascuet va enviar el 17 de febrer del mateix any, on especifica la escassetat de llibres que existeixen sobre els temes castellano-leonesos. Li enviaran publicacions que ha realitzat la mateixa Conselleria, amb el desig que es conegui millor la Comunitat Autònoma.	
21/02/85	Diputació General d'Aragó, Departament de Cultura i Educació. Cap del Servei del Patrimoni Cultural, Hermínio Lafoz Rabaza.	Rafael Pascuet.	Contesta a la carta rebuda de Pascuet que data del 14 del mateix mes, on sol·licita l'enviament de publicacions d'aquesta D.G.A. amb destí a la Biblioteca de l'Institut. Per la seva adquisició haurà d'anar a la llibreria "Contratiempo" C/ Royo, no 20 de Zaragoza. Ja que només la llibreria s'encarrega de la distribució i venda de totes les seves publicacions. També inclou un llistat de llocs turístics quan a la ruta de Goya, per un possible viatge dels alumnes de l'Institut.	1. Casa natal de Goya en Fuendetodos.
				2. Cartuja Aula-Dei en Saragossa
				3. Petxines Església de San Juan -
				4. Església de Muel
				5. Església de Remolinos
				6. Basílica de Ntra. Sra. del Pilar en
				7. Museu Provincial de Belles Arts -
03/01/85	Alcalde de Madrid, Enrique Tierno Galván.	Rafael Pascuet.	En la carta que el Sr. Pascuet va enviar el passat 14 de desembre, sol·licitava publicacions sobre la ciutat de Madrid. L'alcalde ha tramès la carta al Servei corresponent pel seu informe i quan tingui notícia, li tomarà a escriure a Pascuet per comunicar-li la decisió.	
03/01/85	La directora de biblioteques Municipals.	Rafael Pascuet.	En la biblioteca municipal es troba un lot de llibres sobre temes madrilenys.	Pascuet haurà de contestar indicant si vindrà en pròpia persona per a recollir-los o li ho enviaran a la secretaria de l'Institut.

28/02/85	Principat d'Astúries, Conselleria d'Educació, Cultura i Esports. Firmat, la cap del Servei.	Rafael Pascuet.	Contestació a l'escrit del dia 14, on Pascuet sol·licita publicacions de temes asturians, s'accepta la demanda i per correu s'enviarà un paquet amb les seves publicacions. Li demanen que li enviïn algun altre exemplar del petit llibret commemoratiu.	1. Lletres Asturianes 6, 7, 9, 10 i 11
				2. Riego
				Pensament Asturià
				Reciella
				5. Museu Arqueològic d'Oviedo
				6. La Masoneria en Asturies
				7. Estatut d'Autonomia
				8. Xentiquina
				9. La música en la catedral d'Oviedo en
				10. Basilisc
				11. Periodisme i il·lustració en Manuel
				12. Rimes i refranys
				13. La cova de "Tito Bustillo"
				14. Nova guia del "Castro de Coaña"
				15. Asturies ahir: la prehistòria
				16. La mort Amiya de Nueche
				17. La toponímia asturiana d'origen
				18. L'oxetu la carida
				19. Nublu de mar i de distància
				20. L'illa dels contes
				21. Tarjetes i diapositives de coves
?	Xunta de Galicia,	Rafael Pascuet		1. Xogos infantiles de Galicia
				2. A Historia
				3. Historia da Literatura
				4. Los gallegos en América
				5. A presencia de Armando Cotarel en
				6. Catalogo de libros e Halego

11.7. Catàleg d'Amadeo Llaverias 1909-1917 i comprovació de l'existència del material a l'actualitat

Com bé s'ha especificat en l'apartat 3.1.1. *Dels orígens al 1917*, concretament en el punt 3.1.1.6. *Catàleg d'Amadeo Llaverias (1909-1917)* ; Amadeo Llaverias va elaborar el *Catálogo de la biblioteca del Instituto General y Técnico de Figueras* entre l'any 1909 i l'any 1917. A continuació s'adjuntarà una taula on apareixen els 361 llibres que s'han preservat i que es troben actualment a la biblioteca. A més a més, també apareix la data de publicació dels llibres i la referència bibliogràfica que estableix l'ePèrgam. Abans de procedir amb la taula, cal dir que aquesta laboriosa feina l'ha portat a terme Gurutze Irusta.

<u>DATA</u>	<u>REFERÈNCIA</u>	<u>AUTOR, TÍTOL I DETALLS</u>
1.	1515 2011.	Opera deil preclarissimo poeta misser Francesco Petrareha. Venetia, Angus tino de Zanni, M. I). XV., u;n vol. in-fol., figs., pergamino.
2.	1576 2577.	Lobel (Matthiaé de).—Planturvm sev stirpivm historia. Antverpiaae, Christophori Plantini, M. 1). LXXVI., un vol. in-fol., flgs., pasta.
3.	1617 2778.	Serres (Olivier de).—Le theatre d'agricvltvre et mesnage des champs. Derniere edition. Paris, A bp. Savgrain, M DC XVU, un vol. in-4." figs, y una lám. plegable, pasta. (La primera edición es de 1000.)
4.	1651 1542.	Lullii (Baymundi).—Opera ea quae ad adinventarri ab ipso ar-t.em universalem. Editio postrema. Argentorati, Iheredum La-zari Zetzneri, M. DC. 1,1., un vol. in-8., (igs. y dos hojas ple-gables, piel.
5.	1719 2628.	Tournefort (Joseplii Pitton).—Institutions rei heroarioe. Edi-tio tertia. Purisiis, Typographia Regia, M. DCC. XIX., tres vol. in-4." (uno de texto y dos de láms.), pergamino.
6.	1723 573.	Iustiniani—Institutiones. Las instituciones imperiales, ó principios do derecho civil, en latin, y romance. Traducidas por Bernardino Daza. Madrid, Imp. Lorenço Francisco Mojados, 1723, un vol. in-8.º menor, piel.

7. 1729 76. Elemens de l'histoire de Fiance, et romaine, de la geographic, de la fable, et du blason. Paris, Theodore Legras, M. DCCXXIX., dos vol. in-12, figs., pasta.
8. 1732 231. Vertot (abbé de).—Histoire des révolutions arrivées dans le gouvernement de la république romaine. Quatrième édition. Pa-ris, Nyon, M DCC XXXII., 1res vol. in-12, mayor, pasta.
9. 1736 1590. Conill (Miguel).—Heroica vida, y exemplares virtudes del ve-nerable doctor D. Francisco de Queralt, etc. Cervera, Imp. de la Universidad, 1736, un vol. in-4." con un retrato del doctor Queralt, piel.
10. 1745 818. Puig (Andrés).—Arithmetica especulativa, y' practica, y ar-le de algebra. Tercera impression. Barcelona., Juan Jolis, 1745,. un vol. in-4.º menor, pergamino.
11. 1758 07. Duchesne—Compendio de la historia de España. Arnberes, Hermanos Cramer, MDCCLVIII, dos vol, in-8.º, piel.
12. 1758 1200. L'ami des hommes, ou traité de la population. Cinquième édi-tion. Hambourg, Chrétien Hérold, M. DCC. LX. y M. DCC. LVIII., ocho tomos (varias ediciones) en seis vol. in-12, con hojas ple-gables, piel.
13. 1760 1449. Distribución de los premios concedidos por el Rey N. S. á los discípulos de las tres nobles artes hecha por la Real Acade-mia de S. Fernando en la Jvnta general de 28 de Agosto de 1760.—Siguen hasta el año 1808. Diez y seis vols, in-4." (excepto el último" que es in-fol. y se publicó en 1832). La encuadema-ción es unos en piel y otros en rústica. (El 1." de estos volúmenes (de los cuales alguno no llega a las cien páginas)va ilustrado con figs, y láminas.)
14. 1771 117. Historia de Carlos XII. rey de Suècia, traducida del francés al español por D. Leonardo de Uria y Orueta. Madrid, Imp. y lib. Joseph Doblado, 1771, dos vol- in-8." menor, piel. (Parece ser la segunda edición.) (Falta la portada del segundo tomo.)
15. 1777 487. Le-Blond.—Tratado de la defensa de las plazas, con varias observaciones utiles para proceder á su reconocimiento; etc. Madrid, Joachin Ibarra, MDCCLXXVII, un vol. in-8.º láms. y hojas plegables, pasta.
16. 1777 488. Le-Blond.—Tratado del ataque de las plazas. Madrid, Joa-chin Ibarra, MDCCLXXVII, un vol. in-8.º, pasta.

17. 1780 815. Poy y Comes (Manuel) Elementos de aritmética, y algebra. Barcelona, Francisco Suria y Burgada, 1780, un vol. in-4.u me-nor, pergamino. (Va adjuntada otra obra del mismo autor.)
18. 1789 12. Aulard (A.)—Histoire politique d'é lu Révolution française. Origines et développement de la démocratie de la république (1789-1804). Quatrième édition. Paris. Lib. Armand Colin, 1909, an vol. i rústica.
19. 1792 574. Jordan de Asso y del Rio (Ignacio) y Rodriguez (Miguel de Manuel).—Instituciones del derecho civil de Castilla. Van añadi-das al fin de cada titulo las diferencias que de este Derecho se observan en Aragon por disposición de su* fueros. Edición quinta. Madrid, Imp. Ramon Ruiz, M DCC XCII, un vol. in-4.» menor, piel.
20. 1795 1186. Hervás y Panduro (Lorenzo).—Escuela española de sordomudos, ó arte para enseñarles á escribir y hablar el idioma español. Madrid, Imprenta Heal, 1795, dos vol. in-4.º con una lám. plegable y 4 hojas ídem, piel. (El 2.º tomo es impreso en otro establecimiento.)
21. 1798 2192. Nouvelle bibliothèque d'un homme de gout, ou tableau de la littérature ancienne et moderne,• etc. Troisième édition. Paris, Des Essarls, an VI.—1798 y an VII, cuatro vol. in-8.", rústica.
22. 1799 1132. Constituciones del Real Seminario de Nobles de Madrid. Ma-drid, Imprenta Real, 1799, un vol. in-4.", rústica.
23. 1801 68. Dumas (Alejandro) Isabel de Baviera ó la locura de un rey. Paris, Lib. de liosa y Bourel, 1801-, dos vol. in-8.º menor, tela.
24. 1802 712. Bielfeld (baron de).—Curso completo de erudición universal. Tomo I.
25. 1803 208. Saavedra (Angel).—Sublevación de Nápoles capitaneada por Masanielo, con sus antecedentes y consecuencias hasta el res-tablecimiento del gobierno español. Madrid, Imp. de la Gatería Literaria, 1803, y Imp. de La Publicidad, 1848, dos tornos en un vol. in-8.º láms., pasta.
26. 1804 1378. Hervás (Lorenzo)—Catálogo de las lenguas de las naciones conocidas, y numeración, division, y clases de estas según la diversidad de sus idiomas y dialectos. Madrid, Imp. de la Ad-ministración del Ileal arbitrio de Beneficencia, 1800 a 1805, seis vol. in-4." menor, hojas plegables, piel.

27. 1804 1773. Cisneros (Luis Benjamín)—Edgardo ó un joven de mi gene-ración. Romance amoiúcano-español. París, Lib. liosa y Bouvet, 1804, un vol. in-8.º, tela editorial. (En al mismo volumen se incluye : Amor de niño, juguete ro-. m/mtico por Luis tí. Cisneros.)
28. 1808 517. Reglamento para el exercicio y maniobras de la infantería. Madrid, Imprenta Heal, 1808, dos vol. in-4." menor, láms. ple-gables, pasta.
29. 1808 1404. Nueva coleccion de autores selectos latinos con temas cas-tellanos, etc. Redactada y anotada por los PP. Escolapios de Castilla. Tomo 1. Madrid, Imp. J. Limia y G. Urosa, 1808, un vol. in-8.º, piel .
30. 1813 2647. Boutelou (Claudio).—Tratado de la huerta, ó método de cul-tivar toda clase de hortalizas. Segunda edición. Madrid, Imp. de Ddvilu, 1813, un vol. in-4." menor, piel.
31. 1817 463. Ensayo sobre los reconocimientos militares, traducido por el teniente coronel don Salvador Manzanares. Madrid, Imp. Mi-quel de Burgos, 1817, un vol. in-8." menor, con dos láms. ple-gables al final, piel.
32. 1818 501. Noizet Saint-Paul—Elementos de fortificación. Madrid, Im-prenta Real, 1818, un vol. in-4.º menor, piel.
33. 1819 580. Montesquieu.—De l'esprit des lois. Tomos 2 a 5. Paris, Menard et Besenne, ¿ils, 1819, cuatro vol. in-12, pasta.
34. 1823 1446. Cloquet (J.—B.).—Nouveau traité élémentaire de perspective à l'usage des artistes et des personnes qui s'occupent du dessin. Paris, r.Bachelier, 1823, dos vol. in-fol. menor, láms. (algunas coloridas), rústica.
35. 1824 1349. Chantreau (Pedro Nicolás).—Arte de hablar bien francés, ó gramática completa dividida en tres partes. Nueva edición. Per-pifian, Imp J. Alzine, 1824, un vol. in-8.º mayor, pasta.
36. 1828 500. Moretti (Federico).—Diccionario militar español-francés. Ma-drid, Imprenta Real, 1828, un vol. in-4.º menor, piel.
37. 1832 2334. Ricard (D.) Les vies des hommes illustres, traduites du grec de Plutarque, avec notes. Paris, iJ'bifjre frères, 1X32, diez vol. in-8.º mayor, pasta. (El tomo 5.º dice: Paris, Desenne, M DCCC XXXIV.)

38. 1834 185. Norvins (M. de).—Histoire de Napoléon. Cinquième édition. Paris, Fume. M DCCC XXXIV, cuatro vol. in-8.º mayor, láms-y mapas (algunos plegables), pasta.
39. 1834 1150. Educación de la niñez. Tercera edición. Barcelona, Lib. J. Sola, 1834, un vol. in-8.º, pergamino.
40. 1835 113. Henry (D.—M.—J.)— Histoire de Roussillon, comprenant l'his-toire du royaume de Majorque. Paris, Imprimerie Royale, M D CGC XXXV, dos vol. in-8.º mayor, pasta. (Va en el primer tomo un ex-libris de Paul de Wint.)
41. 1837 480. Instrucción del artillero para el servicio de la artillería de campaña. Segunda edición. Madrid, Imp. Ensebio Aguado, 1837, un vol. in-8.º con láms. sencillas y otras plegables al final, piel.
42. 1838 224. Toreno (Conde de).—Historia del levantamiento, guerra y re-volución de España. Paris, Librería Europea de Baudry, 1838, tres vol. in-8.º mayor, pasta. (Coleccion de los mejores Autores Españoles. Tomos VI a VIII.)
43. 1838 .2694. Huzard (J. B.) el Harel (Adrien).—De la garantie et des vices rédhibitoires dans le commerce des animaux domestiques d'après la loi du 20 mai 1838, etc. Nouvelle édition. Paris, Mme Ve Bowchard-Iüzard, 1844, un vol. in-8.u, pasta. .
44. 1839 1501. Tennemann.—Manuel de l'histoire de la philosophie. Traduit de l'allemand par V. Cousin. Seconde édition. Paris, Lib. de Ladrangé, 1839, dos vol. in-8." mayor, rústica.
45. 1840 2333. Plutarco en castellano. Historia de la vida de los hombres mas grandes y mas célebres de todas las naciones desde los tiempo mas remotos hasta nuestros dias. Madrid, Oficina del Establecimiento central, 1840, siete vol. in-12, pasta.
46. 1840 2008. Ochoa (Eugenio 4c).—Tesonos de los poemas españoles épicos, sagrados y burlescos. Paris, Baudry, 1840, un vol. in-4.º me-nor, con una lám. 'en el frontispicio, pasta. (Es el tomo XXI de la Coleccion de los mejores Antojos Españoles•)
47. 1842 167. Melo (Francisco Manuel de).—Historia de los movimientos, separación y guerra de Cataluña en tiempo de Felipe IV, (Con-tiene hasta la

- batalla de Monjuich) y terminada por Jaime 'l ió. Barcelona, Imp. Juan Oliveres, 1842, un vol. in-8.º menor, pasta. (Va el retrato del autor çn el frontispicio.)
48. 1842 2286. Perrottet (G. S.i) Art de l'indigotier ou traité des indigo-fères tinctoriaux 'et de la fabrication de l'indigo. Paris, Lib. Miar Ye Bouchard-Hvzard, 1842, un vol. in-8.º mayor, con una lám. plegable, tela.
49. 1845 312. Madoz (Pascual)—Diccionario geográfico-estadístico-histórico de España y sus posesiones de Ultramar. Segunda edición. Ma-drid, Est. liter aiior tipográfico de P. Madoz y L. Sa gastí, 1846 a 1850, diez y seis vol., in-4." mayor, pasta. (Sólo el volumen dice: Segunda edición.—El 2." ídem lleva fecha 1845.)
50. 1845 884. Herschel (J- F. W.).—Discurso sobre el estudio de la filosofía natural. Madrid, Imprenta del Castellano, 1845, un vol. in-8." menor, tela.
51. 1845 951. Revue des Deux Mondes. Paris, Imp. II. Fournier et Cie, 1844 y 1845, cinco vol. (tomos 5.º, G.º, 7.º, 9.º y 10.º, pertene-cientes a la nouvelle série años 14 y 15) in-4.º menor, pasta.
52. 1845 1577. Bonnechose (Emilio).—Manual de historia sagrada, ó com-pendio histórico del antiguo y nuevo testamento. Madrid, Est. tip. de F. de P. Mellado, 1845, un vol. in-8." menor, pasta.
53. 1845 1646. Nicolas (Augusto).—Estudios filosóficos sobre el cristianismo. Madrid, Imp., lib. y /andI M. Bivadcneyru y comp., 1845 y 1846, tres vol. in-4." menor, pasta.
54. 1846 472. Galeria militar contemporánea, coleccion de biografías y re-tratos de los generales que mas celebridad han conseguido en los ejércitos liberal y carlista, durante la última guerra civil. Madrid, Sociedad tipográfica de Hortelano y compañía, 1846 dos lomos en un vol. in-4.» figs, y láms., pasta.
55. 1846 540. Vindicación del general Maroto, y manifiesto razonado de las causas del convenio de Vergara, de los fusilamientos de Es-tella y (lemas sucesos notables que les precedieron, justificados con cincuenta documentos, inéditos los mas. Madrid, Imp. del Colegio de sor do-mudos, 1846, un vol. in-8.º, viñetas e iniciales, pasta. (Las págs. del 7 al 10 inclusive están sin imprimir.)

56. 1847 56. Chateaubriand (Vizconde de).—Ensayo sobre las revoluciones. Madrid, Imprenta del Diccionario Geográfico, 1847 y 1848, tres tomos, nota y apéndice en un vol. in-8." menor, pasta.
57. 1847 256. Azara (Felix) Memorias sobre el estado rural del Rio de la Plata en 1801. Madrid, Imp. Sanchiz, 1847, un vol. in-4.0 menor, con el retrato del autor, pasta.
58. 1847 721. Autores selectos de la mas pura latinidad. Tomo III. Escuelas Pías. 1847. Faltan páginas.
59. 1847 1595. Chateaubriand (F. A. <le>).—Los mártires ó el triunfo de la religión cristiana. Nueva edición. Madrid, Ext. tip. de I). Eran-cisco de Paula Mellado, 1847, dos tomos en un vol. in-8.0, pasta.
60. 1848 155. Mariana—Història general de España. Madrid, Imp. y lib. de Gaspar y Boig, 1848 a 1851, cinco vol. in-4.º mayor, figs., láms. y un mapa plegable, pasta
61. 1850 125. Lafuente (Modesto).—Historia general de España, desde los tiempos mas remotos hasta nùeslros dias. Madrid, Est. tip. de Mellado, MDCCCL a 1867, treinta vol. in-8.º mayor, pasta. (Los tomos 27 a 30 son de la Imprenta del Banco Industrial y Mercantil.) (En el último volumen va el retrato del autor.)
62. 1850 534. Vallecillo (Antonio).—Ordenanzas de S. M. para el régimen, disciplina, subordinación y servicio de sus ejércitos. Ilustradas por artículos con las reales órdenes espedidas hasta la fecha de es la edición. Madrid, Imp. de los señores Andrés y Diaz, 1850 a 1852, 1res vol. in-4.0 menor, piel.
63. 1850 550. Boletin oficial del ministerio de Comercio, Instrucción y Obras públicas. Números 1.º a 208 (jueves 6 de enero de 1848 a jueves 25 de diciembre de 1851). Tomos primero a XVI. Ma-drid, 1848 a 1851, diez y seis vol. in-4.º menor, figs., hojas y láms. plegables, pasta.
64. 1851 79. Espoz y Mina (Francisco).—Memorias del general don Francisco Espoz y Mina, escritas por el mismo. Publícalas su viu-da doña Juíina María de Vega, condesa de Espoz y Mina. Ma-drid, Imp. y est. M. Hivadeneyra, 1851 y 1852, cinco vol. in-8.º mayor, rústica.
65. 1851 1034. Enciclopedia moderna. Diccionario universal de literatura,, ciencias, artes, agricultura, industria y comercio, publicada por Francisco de P.

- Mellado. Madrid, Est. tip. de Mellado, 1851 a 1855, treinta y siete vol. in-4." figs, y láms. (algunas plegables),, pasta. (Las láminas van en los 1res últimos volúmenes.)
66. 1851 123. Irving (Washington).—Vida y viajes de Cristóbal Colon. Madrid, (jaspar y lloig, 1851, un vol. in-4.º mayor, figs., pasta. (Van otras dos obras en el mismo volumen.)
67. 1851 2646. Boussingault (•. H.).—Économie rurale considérée dans ses rapports avec la chimie, la physique et la météorologie. Deuxième édition. Paris, Béclet y cune, 1851, dos vol. in-8." ma-yor, pasta.
68. 853 552. Boletín oficial del Ministerio de Gracia y Justicia. Tomos 1 a IV (primer semestre de 1852 a segundo semestre de 1853). Madrid, Imp. José María Alonso, cuatro vols, in-4." figs., pasta. (Además de la parte oficial contiene diversos escritos sobre importantes materias.)
69. 1854 194. Pi y Arimon (Andrés Avelino)— Barcelona antigua y moderna, ó descripción é historia de esta ciudad desde su fundación hasta nuestros días. Barcelona, Imp. y lib. Tomás Gorclis, 1854, dos vol. in-fol. láms., pasta.
70. 1854 1627. Guía del estado eclesiástico de España para el año de 1854. Madrid, Imp. del Ministerio de Gracia y Justicia, 1854, un vol. in-8.º, piel. (Véase el núm. 1681.)
71. 1854 2536. Chao (Eduardo).—Los tres reinos de la Naturaleza. Museo pintoresco de historia natural. Madrid, Imp. Gaspar y Roig, 1852 a 1858, nueve vol. in-4.º mayor, figs, en negro, láms. col. y plenos plegables ídem, pasta.
72. 1854 2713. Leclerc (•• M. .).—Traité de drainage ou essai théorique et pratique sur l'assainissement des terrains humides. Deuxième édition. Paris, Lib. agricole de la Maison Rustique, sin data, un vol. in-8." con una lám. plegable en el frontispicio, pasta.
73. 1855 1179. Gil de Zárate (Antonio).—De la Instrucción pública en España. Madrid, Imp. del Colegio de Sordomudos, 1855, tres vol. in-8.» mayor, con una hoja plegable en el tomo 2.º, pasta.
74. 1855 2586. Maout (Emmanuel le) et Decaisne (J.).—Flore élémentaire des jardins et des champs. Paris, Dusacq, 1855, dos vol. in-8.", pasta.

75. 1857 2089. Ticknor (M. C.) *Historia de la literatura española*. Traducido al castellano, «ni adiciones y notas críticas, por D- Pascual de Gayangos y D. Enrique de Vedia. Madrid, Imp. de Imp. Publicidad, a cargo de M. Itivadenegra, 1851 a 1850, cuatro vol. in-8." mayor*, rústica. (* Por excepción los clasificamos de 8." mayor para que no se diga que estamos en desacuerdo con el anuncio de las cubiertas. Nosotros, sin embargo, los creemos comprendidos con más acierto en la clasificación de 4." menor. En materia de tamaños hay actualmente tanta diversidad que sólo se pueden tomar en un sentido muy lato. Creemos no está lejano el día en que todo el mundo se vea obligado a dar las medidas de los libros en centímetros y a fe que es una lástima, que cuando a favor (le miles de asambleas y congresos paulatinamente se unifican los pesos, medidas, monedas, tuncas, etc., etc. en el plegado del papel impreso se introduzca y prospere tan gran desorden.)
76. 1858 485. Laurillard Fallot—*Cours d'art militaire, ou leçons sur l'art militaire et les fortifications*, données à l'École Militaire, à Bruxelles. Troisième édition. Bruxelles, Imp. militaire de Th. Insigne, 1858, 1865, 1864 y 1857, cinco partes en cuatro vol. in-4.º menor, láms. plegables, rústica. (El último volumen es : deuxième édition.)
77. 1858 183. Muñoz y Romero (Tomás).—*Diccionario bibliográfico-histórico de los antiguos reinos, provincias, ciudades, villas, iglesias y santuarios de España*. Madrid, Imp. y est. M. Rivadeneyra, 1858, un vol. in-4.º mayor, pasta.
78. 1858 • 309. *Le saint voyage de Jérusalem par le baron d'Anglure*, 1395. Paris. Lib. Beligieuse Pouget—Coulon, 1858, un vol. in-8." menor, tela.
79. 1859 143. Leal y Madrigal (M.).—*La guerra de Italia*. (1859). Precedida de una ojeada histórica de Italia, desde la caída del imperio romano hasta nuestros días por D. Gregorio Amado Larrosa. Barcelona, Est. tip. de Narciso Ramirez, 1859, dos vol. in-4.º mayor, con láms. sencillas, dobles y otras plegables, pasta.
80. 1859 126. Lafuente y Alcántara (Emilio).—*Inscripciones árabes de Granada*, precedidas de una reseña histórica y de la genealogía detallada de los

- reyes Alahmares. Madrid, Imprenta Nacional, 1859, un vol. in-4.º con una hoja plegable, pasta.
81. 1859 2084. Tejado (Gavino).—Los novios. Traducción de I promnessi sposi, de Alejandro Manzoni. Madrid, Imp. de Telado, 1859, dos tomos en un vol. in-8.º, pasito.
 82. 1859 2486. Eguren (José María de).—Memoria descriptiva de los códices notables conservados en los archivos eclesiásticos de España. Madrid, Imp. y est. M. Bivadfineyra, 1859, un vol. in-4.º ma-yor, paste.
 83. 1860 217. Simonet (Francisco Javier)—Descripción del reino de Granada bajo la denominación de los Naseritas, sacada de los auto-res árabes, y seguida, del texto inédito de Mohammed Ebn \1-jathib. Madrid, Imprenta Nacional, 1860, un vol. in-8.º mayor con una hoja plegable, pasta. '
 84. 1860 1845. Ercilla (Alonso de).—La Araucana. Edición de Ja Real Academia Española. Madrid, Imprenta Nacional, 1860, dos vol. in-8.º, pasta.
 85. 1860 2714. Lecouteux (Edouard).—Principes de la culture améliorante. Deuxième édition. Paris, Lib. agricole de la Maison Rustique, 1860, un vol. in-8.º, pasta.
 86. 1860 2744. Millet-Robinet (Mme).—La routine vaincue par le progrès. Histoire agricole et morale. Poitiers, G. Hilleret, 1860, un vol. in-8.0, pasta.
 87. 1861 342. Quadrado (José M.).—Recuerdos y bellezas de España. Valladolid, Palència y Zamora. Madrid, Imp. Lopez, 1861 a 1865, un vol.. in-4.º mayor, láms. litografiadas, portada o iniciales policromo, cuadernos sueltos.
 88. 1861 1167. Exposición á S. M., decreto orgánico y reglamento general de colegios de segunda enseñanza de 6 de Noviembre de 1861. Madrid, Imprenta Nacional, 1861, un foll. in-4.º menor, rústica.
 89. 1861 1346. Coleccion de piezas selectas latinas y castellanas, mandada formar y anotar de Real orden, para uso de las clases elementales de latin y castellano de los Establecimientos públicos de! Reinó. Madrid, Imprenta Nacional, 1861, dos tomos en un vol. in-4.º menor, pasta.

90. 1861 1374. Gonzalez Andrés (Raimundo).—Manual práctico de la lengua griega. Tercera edición. Madrid, Imprenta Nacional, 1861, u.i vol. in-8.", pasta.
91. 1861 2657. Cotarelo y Garastazu (Juan).—La .cria caballar en España. Madrid, Imp. y lit• militar del Atlas, 1861, un vol. in-fol. ma-yor apaisado, láms. negro y col. y mapas coloridos, rama.
92. 1862 1453. El Arte en España. Revista (primeramente quincenal y después mensual). Madrid, Imp. M. Galiana, 1862 a 1865, cuatro vol. in-fol. los dos primeros e in-4.º los otros, figs, y láms. (al-guna de éstas colorida), en rama. (El volumen 4." dice : 1806.)
93. 1862 2216. Pey (Alexandre).—L'Allemagne d'aujourd'hui 1862-1882. Etu-des politiques, sociales et littéraires. Deuxième édition. Paris, llacliette et Cie), 1883, un vol. in-8.º, pasta.
94. 1862 809. Picatoste y Rodriguez (Felipe).—Vocabulario matemático-etimológico. Madrid, Im;J. y lib. E. Aguado, 1802, un vol. in-8.º, rústica.
95. 1862 1311. Alonso Ortega (Canuto María).—Curso de análisis y traduc-ción griega. Segunda edición. Valladolid, Imp. y lib. de Roldan, I8()2*iui vol. in-8.º menor, piel.
96. 1863 613. Colmeiro (Manuel).—Historia de la economía política en España. Madrid, Imp. Cipriano Lopez, 1863, dos vol. in-4.", pasta.
97. 1863 107. Grenier (A.).—La Grèce en 1863. Paris, E. Dentu, 1863, un vol. in-8.º, tela.
98. 1863 1651. Perez y Garcie (Victoriano).—Pensamientos y máximas filo-sófi -o-cutólicas de los inmortales genios y profundos pensadores etc. Madrid, Imp. PascanI Conesa, 1863, dos vol. in-8,0 ma-yor; pasta;
99. 1863 2776. Sanson (M. A.).—Notions usuelles de médecine vétérinaire. Paris, Lib. agricole de la Maison Bostique, 1863, un vol. in-8.º flgs., rústica.
100. 1864 195. Pidal y de Miraflores (Marqueses de) y Salvá (Miguel).—Coleccion de documentos inéditos para la historia de España. Madrid, Imp. Vila. Calero, 1864 a 1875, veinte vol. (tomos XLV a LXIV) in-4.º menor, rústica.

(Figuran, andando el tiempo, como escritores el marqués de la Fuensanta del Valle y D. José Sancho Rayon. Como impre-sor Miguel Ginesta.)

101. 1864 960. Alfonso X—Libros del saber de astronomía del rey D. Alfonso X de Castilla, copilados, anotados y comentados por don Manuel Rico y Sinobas. Obra publicada de real orden. Madrid^ Tip.. Ensebio Aguado, 1864 a 1867 (Tomo III a tomo V.— Parte 1.a), tres vol. in-fol. mayor figs, en negro y en col. y láms. coloridas, pasta.
102. 1864 1460. Grimaldi (A.).—Roma artística y literaria, Cádiz, Imp. de la Revista Médica, 1804, dos tomos en un vol. in-4.º láms., pasta. (Mutiladas las páginas 91 a 94 del segundo tomo.)
103. 1864 1621. Gergerès (J.—B.).—La charité pour les morts et la consolation des vivants. Deuxième édition. Paris, Victor Palmé, 1864, un vol. in-12, tela éditorial.
104. 1864 1643. Loudun (Eugène).—Les pères de l'église. Choix de. lectures morales, précédé d'une introduction et accompagné de notes. Quatrième édition. Paris, Lib classique de Paul Dupont, 1864, un vol. in-8.º, tela editorial.
105. 1865 1442. Carducho (Vicente).—Diálogos de la pintura. Segunda edición ~ (la primera es de 1633). Madrid, Manuel Galiano, 1865, un vol. in-8." láms., en rama.
106. 1865 825. Rey y Heredia (José María).—Teoría transcendental de las cantidades imaginarias. Madrid, Imprenta Nacional, 1865, 1111 vol. in-4." figs, y el retrato del autor en el frontispicio, pasta.
107. 1865 2470. Barrantes (Vicente).—Catálogo razonado y crítico do los libros, memorias y papeles, impresos y manuscritos, que tra-tan de las provincias de Extremadura. Madrid, Imp. y est. M-Rivadeneira, 1865, un vol. in-4.º mayor, pasta. Bibliografía. Catálogos de librerías. Un fajo.
108. 1865 2637. Anton Ramirez (Bráulio).—Diccionario de bibliografía agronómica y de toda clase de escritos relacionados con la agricultura. Madrid, Imp. y est. M. Rivadeneira, 1865, un vol. in-4." mayor, pasta.
109. 1866 1440 Borrell (M.).—Tratado teórico y práctico de dibujo con aplicación á las artes y á la industria. Madrid. Imp. y est- M. Riva-deneira, 1866 a

- 1875, tres vol. in-fol., figs, y 170 láms. en negro y col. (faltan 53 láms.), rústica en 19 cuadernos. XQuedan, pues, 117 láminas.)
110. 1866 688. Leroy (Louis).—Philosophie catholique de l'histoire ou les na-tions pour le Chrisl et l'Église. Tome second.
 111. 1866 1630. Guillemin (Alexandre).—Les cieux. Réponses aux astronomes Sceptiques. Paris, C. Douniol, 1866, un vol. in-8.º mayor, tela editorial.
 112. 1867 R'i2. Cerdá (Ildefonso).—Teoría general de la urbanización, y apli-cación de sus principios y doctrinas á la reforma y ensanche de Barcelona. Madrid, Imprenta Española, 1867, dos vol. in-fol. me-nor, rústica.
 113. 1867 276. Dumas (Alejandro).—Impresiones cíe viaje. El Speronare. Pa-rís, Lib. liosa y Bourel, 1868, dos vol. in-8.u, tela editorial.
 114. 1867 2053. Ruiz Aguilera (Ventura).—La A mad i a moderna, coleccion de églogas é idilios realistas y de epigramas. Madrid, Imp. Rojas y compañía, 1867, un vol. in-8.º menor, rústica.
 115. 1867 2247. Fernandez (Lucas).—Farsas y églogas al modo y estilo pas-toril y castellano. Edición de la Real Academia Española. Ma-drid, Imprenta Nacional, 1867, un vol. in-8.º, pasta.
 116. 1867 2259. Ruiz de Alarcón (Juan).—Comedias escogidas. Edición de la Real Academia Española. Madrid, Imprenta Nacional, 1867, tres yol. in-8.º, pasta.
 117. 1868 1032. Nicolardot (Louis).—Histoire de la table. Curiosités gastro-nomiques de tous les temps et de tous les pays. Paris, E. Dentu, 1868, un vol. in-8.", tela.
 118. 1868 1348. Costa (Antoni C.).—Diccionari suplement de tots los diccionaris publicats fins ara de la llengua catalana. Barcelona, Biblioteca il·lustrada dels germans Espasa, 1868, un vol. in-4." ma-yor, piel.
 119. 1868 2240. Calderón de la Barca (Pedro).—Teatro escogido. Edición de la Real Academia Española. Madrid, Imp. y est. M. Rivadieney-ra, 1868, dos vol. in-8.º, pasta.
 120. 1869 505. Organización y estado militar de España y Ultramar en 1.º de enero de 1869, con un apéndice que contiene las alteracio-nes ocurridas hasta el 20 de Abril. Publicado por el Depósito de la Guerra. Madrid, Imp. y lit. del.

- Depósito de la Guerra, 1869, un vol. in-4." menor, piel. (Magnífica encuademación.)
121. 1869 1902. Gomez de Cadix (Dolores).—Casilda, Episodio del reinado de Dn. Fernando pnime.ro de Casliilla y Leon. Segunda edició'n. Paris, Lib. llosa y Bourel, 1869, dos vol. in-8.", tola editorial.
 122. 1869 1356. Diccionario de la lengua castellana, por la Academia Española. Undécima edición. Madrid, Imp. Manuel Rivadeneyra, 1869, un vol. in-fol., piel.
 123. 1869 1513. Biéchy (A.).—L'induction. Essai sur les principes, les procé-dés, la valeur et la portée de lu méthode expérimentale. Paris, Ch. Delagrave et Cie, 1809, un vol. in-8." mayor, pasta.
 124. 1869 1641. Lemarié Dechamptenay (!•').—Le droit chemin. Souvenirs des enseignements de première communion. Paris, Victor Pal-mé, 1869, un vol. in-8.º, tela.
 125. 1869 2045. Romero Ortiz (Antonio)-.—La literatura portuguesa en el si-glo XIX. Estudio liter 'ario. Madrid, Tip. Gregorio lastrada, 18G9, uu vol. in-4.º, pasla.
 126. 1870 798. Olivier (Théodore).—Cours de géométrie descriptive. Première partie. Troisième édition. Paris, Lib. Uunod, 1870, dos vol. (texto y atlas) in-fol. menor, láms., pasta.
 127. 1870 101. Gomez de Arteché (José).—Nieblas de la historia patria. Madrid, Imp. á cargo de Victor Saiz, 1870. un vol. in-8.º menor, rústica.
 128. 1870 793. Menendez y Pintado (Marcelino).—Album geométrico dispuesto parà facilitar el estudio de los sólidos. 2.» tirada. Santan-der,, Imp. y lit. J. M. Martinez, 1870, un vol. in-4.º menor apai-sado, láms., pasta. (L·is hojas son en su mayoría de cartulina y las figs, hay muchas que están apropiadamente recortadas.)
 129. 1870 1038. Landriot (Mgr.).—Le symbolisme. Paris, Victor Palme, 1870, un vol. in-8.º, lela editorial.
 130. 1870 1696. Alighieri (Dante).—La vida nueva, lian-e ton a, Imprenta His-pana., 1870, un foll. in-8.", pasta. (Va en el mismo volumen :Mistral (Frederich).—Calendan, poema provensal en XII cants. Segona edició. Barcelona, Joan Boca y Bros, editor, 1871, un vol. in-8.º, pasta,)

131. 1871 496. Memoria sobre la organización militar de España en 1871, re-dactada por el Depósito de la Guerra. Madrid, Imp. y lit. del Depósito de la Guerra, 1871 y 1872, dos vol. in-4.º con una hoja plegable el primero, tela. (Contienen en total estos dos tomos 2326 páginas.) '
132. 1871 521. Rodríguez de Quijano y Arroquia (Angel).—La. guerra y la geología. Madrid, Imp. del Memorial de Ingenieros, 1871, un vol. in-4.º con láms. plegables y coloridas al final, tela editorial.
133. 1871 640. Loredó (J. M.).—Compendio de economía política. Madrid, Est. tip. Pedro Abienzo, 1871, un vol. in-4." menor, rústica.
134. 1871 1070. Saint-Edme (Ernest).—La science pendant le siège de Paris. Paris, E. Dentu, 1871, un vol. in-8.º, tela.
135. 1871 1955. Lasso de la Vega y Argüelles (Angel).—Historia y juicio crítico de la escuela poética, sevillana en los siglos XVI y XVII, Madrid, Imp. Vdu- é hijos de Galiana, 1871, un vol. in-4.º, pasta.
136. 1871-1878 20. Bofarull y Brocá (Antonio de).—Historia crítica (civil y eclesiástica) de Cataluña. Barcelona, Juan Alen y Fugarull, MDCCCLXXI a MDCCCLXXVIII, nueve vol. in-fol., láms. en colores, tela.
137. 1872 570. Gomez Marin (Manuel) y Gil y Gomez (Pascual).—Cuerpo del derecho civil ó sea Digesto, Código, Novelas ó Instituta de Justiniano en castellano y latin. Madrid, Imp. Ramon Vicente, 1872 y 1873, dos vol. in-fol., en rama.
138. 1872 2170. Dupont (Léonce).—La comédie républicaine. Lettres anonymes. Paris, E. Dentu, 1872, un vol. in-8.º, tela.
139. 1872 1637. Landriot (Mgr).—La sainte communion. Conférences aux clames (bi inonde. Paris, Victor Palme, 1872, un vol. in-8.º, tela editorial.
140. 1872 1648. Ortiz de la Puebla (Vicente).—El Corán ó biblia mahometana seguido de la biografía de Mahoma. Barcelona, Juan Aleu, 1872, un vol. in-fol., láms., rama.
141. 1872 2489 Hidalgo (Dionisio).—Diccionario general de bibliografía española. Tomos 2 a 5. Madrid, 1867 a 1872, cuatro vol: in-4.", rústica.
142. 1873 140. Lanoye (Ferdinand de).—L'homme sauvage. Paris, Lib. Hachette et Cie, 1873, un vol. in-8.º figs, y láms., tela.

143. 1873 848. Vallès (F.).—Des formes imaginaires en algèbre. Paris, Gauthier-Villars, 1869 a 1876, 1res vol. in-8.º mayor (el 2.º in-4.º) figs, el 1.º y 3.º y láms. plegables al final el 2.º, rústica.
144. 1873 1704. Ariosto (Ludovico). Orlando furioso. Traducido al castellano y anotado por D. Manuel Aranda y Sanjuan. Barcelona. Empresa Editorial La Ilustración, 1873 y 1872, dos vol.in-4º menor, lám., tela
145. 1873 2051. Ruiz Aguilera (Ventiiru).—Ecos nacionales y cantares. Con traducciones al portugués, alemán, inglés, itulia.no, catalan, ga-llego y provenzai. Cuarta edición. Madrid, Imp. de la Biblioteca de Instrucción y Recreo, 1873, un vol. i,n-8.º con el retrato del autor en el frontispicio, tela.
146. 1874 102. Gomez de Arteché (José).—Un soldado español de veinte siglos. Relación verídica. Madrid, Imp. li. La bajos, 1874, un vol. in-8.º mayor, rústica.
147. 1874 1168. Fénelon — De l'éducation des filies.—Dialogues des morts et opuscles divers.—Abrégé des vies des anciens philosophes. Pa-ris, Firmin-Didot frères, fils et Cw, 1874, un vol. in-8.º con el retrato del autor en el frontispicio, tela.
148. 1874 1623. Grou.—Le livre du jeune homme ou maximes pour la conduite de la vie. Paris, Victor Palmé, 1874,'un vol. in-8.º, lela editorial.
149. 1874 1670. Sales (saint François de)—L'obéissance chrétienne. Paris, Lib. Victor Palmé, 1874, un vol. in-8." menor, tela editorial.
150. 1874 1754. Camoens (Luis do).—Los Lusiadas. Seguido <le la biografía de Camoens por Fernando Denis. Barcelona, Empresa editorial 1.a Ilustración, 1874, un vol. ¡'11-4.º menar, lánís., tela. (La traducción del poema es debida a 1). Manuel Aranda y Sanjuan.)
151. 1874 1787. Les agronomes latins Caton, Varron, Columelle, Palladius. Un va!., M DCCC LXXIV. (Véase el núm. 2720.)
152. 1875 188. Oliver Hurtado (D. José y D. Manuel).—Granada y sus monumentos árabes. Málaga, hup. de M. Oliver Navarro, 1875, un vol. in-4.» menor, pasla.
153. 1875 1611. Fénelon.—Do l'existence et des attributs de Dieu, etc. Pa-ris, Lib. Firmin-Ûidot et Cie, 1875, un vol. in-8.", tela. (Traitéés divers de l'énelon.)

154. 1876 1131. Compilación legislativa de Instrucción pública, formada ó impresa en virtud de Real orden de 1.º de Marzo de 1876, siendo Ministro de Fomento el Excmo. Sr. Conde de Toreno. Edición oficial. Madrid, Imp. T. Fortanet, 1876, 1878 y 1879, tres vol. in-4.º, pasta. (Tomo I. Disposiciones generales—Administración y Gobierno. Tomo II. Primera enseñanza. Tomo III. Segunda enseñanza.)
155. 1877 945 La Academia. Revista consagrada á la cultura de los pueblos peninsulares y latino-americanos. Semanal. Tomos I a IV (Madrid, Enero 7 de 1877 a 30 de Diciembre de 1878). Cuatro vol. (el 1.º in-fol. y los restantes in-fol. mayor, figs, y láms.) en rama.
156. 1877 139. Lamartine (A. de).—Historia de los Girondinos. Nueva edición. Madrid, Imp. y lib. de Gaspar, 1877, un vol. in-4.º mayor, láms., pasta.
157. 1877 687. Suma filosófica del siglo XIX; etc. Tomo II. Tercera parte.
158. 1877 948 Revista Contemporánea. Director y propietario D. José de Cárdenas. Administración: Pizarro, 17, pral. Madrid. Los números 27 (Enero 15.1877.), 148 (30 Enero 1882), 238 (30 de octubre 1885) y desde el 551 al 683 (15 Noviembre 1898 a 15 Marzo 1907) exceptuando los siguientes: 552, 653, 672, 677 y 681. Son 131 números sueltos in-4.º menor, figs., rústica.
159. 1877 1548. Perez de la Mata (Antonio).—Tratado de metafísica. Primera parte. Metafísica general. Madrid, Imp. T. Fortanet, 1877, un vol. in-4.º menor, pasta.
160. 1877 1602- Dumax (abbé).—Pie IX avant el pendant, son pontificat. Nouvelle édition. Paris, Victor Palmé, 1877, un vol. in-8.º, tela editorial.
161. 1877 2218. «Remember».—Histoire du ministère Polignac. Paris, Maurice Dreyfous, 1877?, un vol. in-16, tela.
162. 1877 2318. Libro de la montería del rey D. Alfonso XI. Con un discurso y notas del Excmo. señor D. José Gutierrez de la Vega. Madrid, Imp. y fund. M. Tello, 1877, dos vol. in-8.º, rústica.
163. 1878 46. Coroleu (José) y Pella y Forgas (José).—Los fueros de Cataluña. Barcelona, Imp. Luis Tasso, 1878, un vol. in-fol., figs, y láms., tela editorial con altos relieves.
164. 1878 2707. Laguna (Rafaël).—Manual de aguas y riegos. Segunda edición. Madrid, Tip. C. Estrada, • 1878, un vol. in-8.º menor, con 4 láms. al final, tela.

165. 1878 1626. Guérin (Mgr P.).—Élévations de l'Ame pieuse pour la messe, la communion et les visites au saint Sacrement. Troisième édi-tion. Paris, Victor Palmé, 1878, un vol. in-8.º menor, tela.
166. 1879 1995. Montesquieu— Grondeur et décadence des Romains. Politi-que des Romains. Dialogue de Sylla et d'Eucraie. Lysimaque et pensées. Lettres persanes et Temple de Guide. Paris, Firmin-Didot et Cie, 1879, un vol. in-8.º, tela.
167. 1879 222. Thiers (A.).—Historia del Consulado y del Imperio. Continua-ción de la Historia de la Revolución francesa. Barcelona, Mon-taner y Simon, 1879, tres vol. in-fol. figs, y láms., cncuader-nación editorial en tela. (Esta obra es completa a pesar de que empieza diciendo : Tomo segundo y sigue con el tercero y cuarto.)
168. 1879 1942. Klopstock (Federico G.).—La Mesiada. Con natas de ,1a ba-ronesa de Garlowitz. Segunda edlicion. Barcelona, A. Biudor y Comp., 1879, un vol. in-4.º menor, láms., tela editorial.
169. 1880 1007. Vicuña (Gumersindo).—Manual de meteorología popular. Ma-drid, Tip. G- Estrada, 1880, un vol. in-8.º menor, con una lám. plegable al final, tela.
170. 1880 2092. Tubino (Francisco M.).—Historia del renacimiento literario, contemporáneo en Cataluña, Baleares y Valencia. Madrid, Imp-y fund. M. Tello, 1880, un vol. in-4.º mayor, láms. y un mapa plegable, pasta. Un fajo que contiene 19 folíolos ('17 en castellano y 2 en ca-talán) repioducidos modernamente con escrupulosa exactitud de otros publicados en ol siglo XVI sobre .asuntos históricos, reli-giosos, literarios,, etc. Sin lugar, data ni imprenta. Diez y nue-ve foll. sueltos, in-4." figs., rústica-.
171. 1880 2756. Pla y Rave (Eugenio).—Manual de cultivo de árboles fores-tales. Madrid, Tip. G. Estrada, 1880, un vol ,in-8.º menor, tela.
172. 1880 2766. Revista de Montes. 58 números sueltos pertenecientes a los años X a XII de dicha revista. Madrid, 15 de Enero de 1880 a 15 de Diciembre de 1888. Un fajo in-4.", flgs., láms. y mapas, negro y cois-, rústica.
173. 1880 51. Cuheval-Clarigny — Lord Beaconsfield et, son temps. Paris, A. Quantin, 1880, un vol. in-8.º, tela. (Tiene algunas hojas algo estropeadas).

174. 1880 290. Guzmán (Gustavo).—El viajero. De Granada á París. Paris, ./././ t'errér, 1880, un vol. m-8.º, pasta. (Es la misma edición anterior; sólo hay cambio de portada.)
175. 1880 319. Meylan (Aug.).—A travers l'Albanie. Deuxième édition. Paris, Ch. Delagrave, 1880, iin vol.. in-8." mayor, figs, y láms., carto-naje editorial.
176. 1880 658. Pastor y Rodriguez (Julian de).—Estudio sobre el desestanco de la sal y el régimen legal, administrativo y económico más conveniente para la industria salinera de España. Madrid, Imp. y fund. M. Tello, 1880, un vol. in-fol. menor, rústica.
177. 1880 1052. Gil y Maestre (A.) y Cortázar (H. de).—Historia, descripción y crítica de los sistemas empleados en el alumbrado de las excavaciones subterráneas.. Nuevo método de iluminación en las minas. Madrid, Imp. y est. Aribau y C.*, 1880, Un vol. in-fol. menor, figs, y láms. col., rústica.
178. 1880 171L Azeglio (Máximo d').—Héctor Fiernmosea ó el desafío de Barletta. París, Imp. Paul Dupont, 1880, un vol. in-8.» figs., pasta.
179. 1880 2260. Ruiz de Alarcón (Juan).— Comepas escogidas. Tomo f. Bar-celona, Daniel Cortezo y C.\ 1880, un vol. in-8.0 mayor, tela editorial.
180. 1880 2558. Hément (Félix).—De l'instinct et de l'intelligence. Paris, Lib. Ch. D)ela g rave, 1880, un vol. in-8." figs., lela editorial.
181. 1881 70. Dupont (Léonce).—Souvenirs de Versailles pendant lit Com-mune. Deuxième édition. Paris, E. Dentu, 1881, un vol. in-8.º tela.
182. 1881 1746. Instituto Provincial de Cádiz. Iloirtenage á Calderón. Sesión pública y solemne celebrada en la tarde del 25 de Mayo de 1881. Cádiz, Imp. de la Revista Médica, de 1). Federico Jo tu ^ 1881, un foll. i'n-8.» mayor, rústica.
183. 1881 1752. Instituto Provincial de Sevilla. Homenaje al eminente poeta dramático don Pedro Calderón de la Barca, para conmemorar el segundo centenario de su muerte. Sevilla, M. del CastiUo u hermano, 1881, un foll. in-8.» mayor, rústica.)
184. 1882 440. Barbou (Alfred).—Les généraux de la République. Paris, Jou-vet et Cie, 1882, un vol. in-8.º figs., tela.

185. 1882 1926. Homero—La Ilíada. Traducida del griego al castellano par D. José Gomez Hermosilla. Madrid, Luis Navarra, 1882 y 1883, tres vol. rim-8.0, pasta.
186. 1882 2702. Jordana y Morera (Ramon).—Manual de podas é ingertos de árboles frutales y forestales. Madrid, Est. tip-cditorial C. Es-trada, 1882, un vol. in-8.º menor, con una lám. plegable al final, tela.
187. 1882 11. Artero (Juan ds la G.) Historia antigua. Granada, Imp. y lib. de José Lopez Guevara, 1882, un vol. in-8.º, pastn. (Primer curso de historia universal).
188. 1882 54. Chapoy (Henry).—Anne d'Autriche.et la Fronde, d'après les mémoires de Madame de Motteville. Paris, Librairie de la So-ciété B i b l i o g rapliiq ue, 1882, un vol. in. -8." láms., encuademación editorial en tela.
189. 1882 1467. Ménard (René).—Histoire des beaux-arts. Art antique. Paris, Lib. Ch. Delagrave, 1882, un vol. in-8.», pasta.
190. 1882 2120. Villaverde (Cirilo).—Cecilia. Valdés ó lu Loma del Angel. No-vela de costumbres cubanas, Nuera York, Imp. de El Espejío, 1882, un vol. in-8." figs., pasta.
191. 1882 2253. Lyden (E. M. de).—Le théâtre d'autrefois et d'aujourd'hui. Cantatrices et comédiens. 1532-1882. Paris, E• Dentu, 1882, un vol. in-8.º, tela.
192. 1883 556. Carreras (Luis).—Un casamiento infame. Réplica al duque de la Torre. Paris, M. Calvez y Bardají, 1883, un vol. in-8.» mayor, con el retrato del autor en el frontispicio, rústica.
193. 1883 571. Grison (Georges).—Souvenirs de la place de la Roquette. Pa-ris, E. Dentu, 1883, un vol. in-8.º, tela.
194. 1883 1693. About (Edmond).—Le fellah. Souvenirs d'Egypte. Quatrième édition. Paris, LU). Hachette et Cie, 1883, un vol. in-8.º, pasta.
195. 1883 2278. Jacquemart (A-)—Les merveilles de la céramique. Quatrième édition. Paris, Lib. Hachette et Cie, 1883, tres vol. in-8.º figs, y 'lám.s., tela. (Los tomos 2.º y 3.º son : tercera edición.)
196. 1883 2701. Jordana (Ramon).—Manual de la cría de animales domésti-cos. Madrid, Tip. II. Estrada, 1883, un vol. in-8.º menor, tela.

197. 1884 31 Canivet (Charles)—Les colonies perdues. Paris, Jouvet et Cie, 1884, un vol. in-8> figs, y láms., tela.
198. 1884 328. Moreno Fuentes (José) y Castaño Pose (José).—Las regiones heladas de los polos Norte y Sur. Madrid, Est. tip-editorial, G. Estrada, 1884, un vol. in-8." menor, tela.
199. 1884 1932. Isla (Padre José Francisco de)—Cartas familiares y escogidas-. Barcelona, Daniel Cortezo y C.a, 1884, un vol. in-8.º ma-yor, tela editorial.
200. 1884 2235. Zacher (Dr).—L'Internationale Rouge. Paris, liinrichsen el Cie, 1884, un vol. in-8.º, pasta.
201. 1884 146. Leroy-Beaulieu (Anatole).—Un homme d'état russe (Nicolas Mi.lut.Lne) d'après sa correspondance inédite. Étude sur la Rus-sie et la Pologne pendant le règne d'Alexandre II (1855-1872). Paris, Hachette et Cie, 1884, un vol. in-8.º, pasta.
202. 1884 509. Proyecto de reglamento para el régimen y disciplina del ejército. Madrid, Imp. y lit. del Depósito de la Guerra, 1884, un vol. in-fol., rústica.
203. 1884 1019. García-Ramón.—Séres humanos (estudios de mujer). Prime-ra edición. París, Europa y América, 1884, un vol. in-8.º con una lám. en la anteportada, tela.
204. 1884 1357. Diccionario de la lengua castellana por la Real Academia Española. Duodécima edición. Madrid, Imp. Gregorio Hernando, 1884, un vol. in-fol., piel.
205. 1884 1570. Balmes (Jaime).—Carlas ú un escéptico en materia de religion. Sexta edición. Barcelona, Imprenta Barcelonesa, 1884, un vol. in-8.", pasta.
206. 1884 2194. Lacroix (Auguste).—Les idées du père Mathieu. Simples étu-des sociales. Paris, Imp. Pillot et Dumoulin, 1884, un Vol. in-8.«, tela.
207. 1885 23. Bonnal (Ed.).—Chute d'une république. Venise. D'après les archives secrètes de la République. Paris, Lib. Firmin-Didot et Cie, 1885, un vol. in-8.º, tela.
208. 1885 25. Boulay de la Meurthe (Cte)—Le Directoire et l'expédition d'Égypte. Paris, llachette et Cie, 1885, un vol. in-8.º, pasta.

209. 1885 115. Hervé (Edouard).—La crise irlandaise depuis la fin du dix-huitième siècle jusqu'à nos jours. Paris, Hachette et Cie, 1885, un vol. in-8.°, pasta.
210. 1885 289. Frédé (Pierre).—Voyage en Arménie et en Perse. Paris, Ch. Delagrave, 1885, un vol. in-8.° mayor, figs, y láms., cartonaje editorial.
211. 1885 369. Wallut (Ch..).—L'Oasis. Scènes du désert. Deuxième édition. Paris, Ch. Delagrave, 1885, un vol. in-8.° mayor, láms., carto-naje editorial.
212. 1885 2595. Montmahou (M. C, de).—La vie et les moeurs des insectes. Extrait des mémoires de Réamur. Cinquième édition. Paris, Lib. Ch. Delagrave, 1885, un vol. in-8.® figs., pasta.
213. 1886 30 Campou (Ludovic de).—Un empire qui croule. Le Maroc contemporain. Paris, Lib. Pton, 1886, un vol. in-8.°, pasta.
214. 1886 308. Wallut (C.).—Sur les rives de l'Amazone—Voyage d'une fem-me—(Marthe Verdier). Cinquième édition. Paris, Ch. Delagrave, 1886, un vol. in-8.° mayor, láms., cartonaje editorial.
215. 1886 330. Narjoux (Félix).—En Angleterre. Paris, Lib. Pion, 1886, un vol. in-8.° láms., pasta.
216. 1887 464. Escalafón general y reglamento de la real y militar orden de San Hermenegildo (en 15 de Octubre de 1887). Madrid, It. Ve-lasco, 1887, un foll. iin-4.°, rústica.
217. 1887 478. Hennebert (Lt-Colonel).—L'artillerie. Paris, Lib. Hachette et Cie, 1887, un vol. in-8.° figo, y láms., tela.
218. 1887 1184. Grangeon (Mme).—De la cave au grenier. Excursion enfantine à travers la maison. Deuxième édition. Paris, Lib. Ch. Delagrave, 1887, un vol. in-8.° mayor, figs, y láms., cartonaje editorial.
219. 1887 243. Antichan (P.—II.).—Le pays des Khroumirs, leurs institutions leurs coutumes et leurs chants populaires. Troisième édition.' Paris, Ch. Delagrave, 1887, un vol. in-8.° mayor, figs y láms. cartonaje editorial.
220. 1887 2068. Ségalas (Anaïs).—Récits des Antilles. Le bois de la Soufrière. Troisième édition. Paris, Ch. Delagrave, 1887, un vol. in-8." láms., cartonaje editorial.

221. 1888 301. Kohn-Abrest (F.).—La Tripoli!aine et l'Égypte. L'expédition anglaise en Egypte el le soulèvement du Soudan. Deuxième édi-tion. Paris, Cli. Delagrave, 1888, un vol. in-8." mayor, figs, y láms., cartonaje editorial.
222. 1888 982. Mangin (Arthur) La pluie et le beau temps. Le chaud et le froid. Quatrième édition. Paris, Ch. Delagrave, 1888, un vol. in-8.º mayor, figs, y láms., cartonaje editorial.
223. 1888 2583. Maindron (G.—R. Maurice).—Les papillons. Paris, Lib. lla-chette et Cie, 1888, un vol. in-8." figs, y láms., tela.
224. 1889 2022. Picón Febres (Gonzalo).—Páginas sueltas (semblanzas y es-tudios literarios). Curazao, A. Bethencourt c lirios, 1889, un vol. Ln-8.º menor, láms., tela.
225. 1889 1232. Orbaneja y Majada (Eduardo).—Diccionario de Legislación y de Instrucción pública. Valladolid, Est. tip. Hijos J. Pastor, 1880 y 1801, dos vol. in-fol. menor, piel.
226. 1889 1461. Guignet (Ch.—Er.).—Les couleurs. Paris, Hachette et Cie, 1889, un vol. in-8.º figs, y láms. (negro y colores), tela.
227. 1889 2313. Frédé (Pierre).—Chasse aux castors dans l'Amérique russe, suivie de Chasse aux loutres. Troisième édition. Paris, Ch. De-lagrave, 1889, un vol. in-8.º mayor, figs, y láms., cartonaje editorial.
228. 1890 221. Thiers (A.).—Historia de la Revolución francesa. Barcelona, Montaner y Simón, 1890, dos vol. in-fol. figs, y láms., encuader-nación editorial en tela.
229. 1890 1126. Colección de leyes referentes á Instrucción pública y otras que con ésta se relacionan. Edición oficial. Madrid, Imp. y fund. Man usi Vello, 1890, un vol. in-4." menor, pasta.
230. 1890 1142. Die y Mas (Manuel).—Compilación legislativa de Universida-des é Institutos. Madrid, José Góngom y Alvarez, 1890, un vol. in-8." menor, rústica. (Biblioteca Jurídico-Escolar. Volumen primero.)
231. 1890 1850. Fastenrath (Joannes).—Calakintscho Troubadoure des Gegen-vvarl. Leipzig, Cari lleissner, 1890, un vol. in-8.º, lela editorial. (Hay una dedicatoria del autor a su amigo I). José Ruhau-donadeu. Es autógrafa y está en eotaláin.)
232. 1891 25001 Historia natural.. Barcelona. Montaner y Simón, editores, 1801 a 1895, trece vols, in-4.' flgs. en negro y láms.. a colores, piel editorial.

233. 1892 1080. Anuario Estadístico de Instrucción pública correspondiente á 1889, 1890, 1891 y Cursó 1899 á 1900- Publicado por la Inspección general de Enseñanza. Madrid, 1890 a 1901, cuatro vol. in-4.º, pasta.
234. 1894 1081. Anuarios estadísticos de Instrucción Pública correspondientes á 1892 y 1893, publicados por la Dirección General de Enseñanza. Madrid, Est. tip. de la Viuda e hijos de M. Tello, 1894, un vol. in-4.º, tela.
235. 1894 2550. Galdo (Manuel María José de).—Tuxonomía y cuadros sinópticos de historia natural. Primera edición. Madrid, lib Vda Hernando y C. 1894, un vol. in-8.º mayor, flgs., rústica. (Es sólo la 1.ª parte, o sea la que traía de Geología.)
236. 1896 1173. Gaceta de Instrucción Pública. Tomos VIII a X. Números 285 a 392 (7 de septiembre de 1896 a 30 diciembre de 1898). Madrid, Imp. Antonio Marzo, 1896 a 1898, un vol. in-fol. mayor, pasta.
237. 1897 1422. Sagra y Pijoán (Jaime).—Fragmentos latinos coleccionados é ilustrados >con noticias geográficas, históricas y mitológicas. 3.ª edición. Gerona, Imp. y lib. Paciano Torres, 1897, un vol. in-4.º menor, pasta.
238. 1897 2730. López Vidaur (Aurelio).—Un curso de agricultura elemental. 2.ª edición. Barcelona, Imp. Pedro Ortega, 1897. un vol. in-4.º menor, flgs., tela editorial.
239. 1899 1324. Bertran et Bros (Jac.).—Nova ex latinorum scriptis atque Hispanorum selecta utriusque linguae scholis accommodata. Fasciculus extra. Barcinone, Typis Domus «La Hormiga de Oro», MDCCCXOIX, un vol. in-8.º, pasta.
240. 1900 2503. Hoyos Sáinz (Cuis de).—Etnografía. Clasificaciones, prehistoria y razas americanas. Segunda edición. Madrid, Boma y Füssel, 1900, un vol. in-8.º, rústica. (Véase el volumen señalado con el número 2500.)
241. 1900 1380. Homo (Léon).—Lexique de topographie romaine. Paris, Lib. C. Klincksieck, 1900, un vol. in-8.º menor, con seis planos en negro y uno suelto en color, tela editorial.
242. 1900 2513. Bolívar (J.) y Calderón (S.).—Nuevos elementos de historia natural. Madrid, Est. tip. Fortamet, 1900, un vol. in-4.º flgs., tela editorial.

243. 1902 196. Pi y Margall (Francisco) y Pi y Arsuaga (Francisco).—Historia de España en el siglo XIX. Barcelona, Miguel Seguí, 1902, seis vols. iii-4.u mayor, figs, en negro y láms. a colores, tela editorial. (Kl lomo segundo dice : 1903.)
244. 1902 1337. Cejador y Frauca (Julio)—Los gérmenes del lenguaje. Estudio fisiológico y psicológico <¿e las voces del lenguaje como base para la investigación de sus orígenes. Bilbao, Sociedad Bilbaína de Artes Urálicas, 1902, un vol. in-8.» mayor, figs, y una hoja plegable al final, rústica. (El lenguaje. Tomo II.)
245. 1904 1338. Cejador y Frauca (Julio)—Embriogenia del lenguaje. Su estructura y formación primitivas, sacadas del estudio comparativo de los elementos demostrativos de las lenguas. Madrid, Imp-Jlios M. G. Hernández, 1904, un vol. in-8." mayor, rústica. (El lenguaje. Tomo III.)
246. 1905 134-3. Cejador y Frauca (Julio)—La lengua de Cervantes. Gramática y diccionario de la lengua castellana en El Ingenioso Don Quijote de la Mancha. Madrid, Est. lip. de Jaime Bales, 1905 y 1906, dos vols, in-4.» rústica.
247. 1905 105. González y Sánchez (Juan).—Historia de la ciudad de Arjóna desde su fundación hasta nuestros días. Madrid, Est. tip. de Fortanet, 1905, un vol. in-4.º figs., láms. y un plano plegable, rústica.
248. 1905 291. García y García (Julián).—Atlas general de planos de las 49 capitales de España, con industria y comercio. Barcelona, Tvp. lit. J. Casumujó, 1905, un vol. in-fol. apaisado, figs, y planos (algunos plegados) negro y col., tela editorial.
249. 1905 1543. Maestre (Tomás).—Introducción al estudio de la psicología positiva.* Madrid, Bailly-Baillière é hijos, 1905, un vol. in-4." 'me-nor, figs, negro y col., rústica.
250. 1906 201. Primera crónica general. Estoria de España que mandó componer Alfonso el Sabio y se continuaba bajo Sancho IV en 1289. Publicada por Ramón Meriéndez Pida!. Tomo I.—"Texto. Madrid, .Bailly-Bailliere é hijos, 1906, un vol. in-4.º mayor, con una lárn., rústica.
251. 1907 1557. Spencer (Herbert)—Les premiers principes. Onzième édition. Paris, Félix Alean, 1907, un vol. in-4." menor, rústica.

252. 1908 2056. Sainte-Beuve (C.—A.).—Port—Royal. Huitième édition. Paris, Lit). Hachette et Cie, 1912, 1908 y 1913, siete vol. in-8.º con una lámina, rústica, (Los tomos IV al VI pertenecen a la 7.a edición y el último a la 9.a)
253. 1908 2602. Perrier (Rémy).—Cours élémentaire de zoologie. Quatrième édition. Paris, Masson et Cie, 1908, un vol. in-4." menor, figs., tela editorial.
254. 1909 220. Taine (H.).—Les origines de la France contemporaine. Vingt-septième édition. Paris, Lib. Ilaclette et Cie, 1909 a 1912, doce vol. in-8.º, con el retrato del autor en el frontispicio del 1". tomo, rústica. (Hay varios volúmenes que pertenecen a la edición anterior.)
255. 1910 943. Wagner (R.), Fischer (F.) y Gautier (L.).—Tratado de química industrial. Segunda edición. Valencia, Pubul y Morales, 1910, dos vol. in-fol. menor, figs., tela editorial.
256. 1910 2511. Boletín de la Real Sociedad Española de Historia Natural. Tomos XVI a . Madrid, Enero de 1910 a cuadernos in-4.º flgs. y láms., rústica.
257. 1910 288. Fournier González (Gervasio).—Geografía crítica é histórica de Ja edad antigua y, principalmente, de España. Tomo prime-ro. Madrid., Imp. y lit. de J. Palacios, 1910, un vol. in-fol., flgs. (negro y color) y láms. ídem (sencillas y dobles), tela editorial. (Publicada por el Ministerio de Instrucción Pública y Be-las Artes.)
258. 1910 1086. Anuario legislativo de Instrucción pública. Años de 1889 a 1901 inclusive, 1903, 1907, 1908 y 1909. Madrid, 1890 a 1910. Diez y siete vols. in-4.", tela. (Los cuatro últimos están encuadernados en pasta.)
259. 1910 1584. Casanovas (P. ' Ignacio).—Reliquias literarias de Balmes. Recuerdo del centenario. Barcelona, Eugenio Subirana, 1910, un vol. in-8." con el retrato de Raimon en la anteportada, tela editorial. (Va además la reproducción de un autógrafo.)
260. 1910 2c 19. Calderón (Salvador).—Los minerales de España. Madrid, Imp. de Eduardo Arias, 1910, dos vol. in-4.® figs, y láms., rústica. (Junta para Ampliación de Estudios é Investigaciones Científicas.)
261. 1911 1500. Taine (II.).—De l'intelligence. Douzième édition. Paris, Lib. Hachette et .Cie, 1911, dos vol. in-8." fi«s., rústica.

262. 1911 1625. Güell- (rriosén Juan).—Vida íntima de Mosén Jacinto Verdaguer, Pbro. Barcelona, Imp. «El Siglo .VA'», 1011, un vol. in-8.º láms., rústica. (Va, en el frontispicio, el retrato de Mosén Verdaguer.)
263. 1911 2532. Colomb (O.) & Houlbert (C.).—Géologie. Etude des époques géologiques précédée de la revision des phénomènes actuels. 2e édition. Baris, Lib. Armand Colin, 1911, un vol. in-8." figs., tela editorial.
264. 1911 2557. Haug (Emile).—Traité de géologie. I. I.es phénomènes géolo-giques. Deuxième tirage» Pari.s-, Lib. Armand Colin, 1011, un vol. in-4." ligs. y láms. sencillos y plegable?, rústica.
265. 1912 940. Vitoria (P. Eduardo).—La catálisis química. Sus teorías y apli-caciones en el laboratorio y en la industria. Barcelona, Tipogra-fía Católica, 1912, un vol. in-4.º figs, y láms., tela editorial. (Conferencias de química moderna.—Química general Vo-lumen 11.)
266. 1912 1525. Fouillée (Alfred).—La psychologie des idées-forces. Troisième édition. Paris, Lib. Félix Alean, 1912, dos ' vol. in-4,º menor, rústica.
267. 1912 2616. Rinne (F.).—Etude pratique des roches. Deuxième édition. ParU-, J. Lamarre el Cie, éditeurs, 1912, 1111 vol. in-8." figs., ' láms. y hojas plegables, lela editorial.
268. 1913 2551. Gibert (Agustí M.1).—Fauna ictiológica de Catalunya. Catá-lecli rabonat dels peixos observats en el litoral y en les ny-gues dolçes catalanes. BarcelonaImp. ./.. Bar Ir a Laborde, 1913, un vol. in-4.º menor, figs., rústica.
269. 1913 1100. Bibliografía y material de enseñanza. Matemáticas. Madrid, B. Hojas, 1913, un foll. in-4.º menor, rústica. (Museo Pedagógico Nacional.)
270. 1913 629. Gallardo Martínez (Ricardo).—Legislación del timbre del Estado. Madrid, Imp. de. los hijos de M. G. Hernández, 1913, un vol. in-8.º, rústica.
271. 1913 1452. El Arte en España- -Edición Thomas. Trece álbumes (año ~ 1913 el tercero y sin data los otros) in-8." menor, texto en caste-llano, francés e inglés, figs, y láms., rústica.

272. 1914 2521. Carandell (Juan).—Las calizas cristalinas del Guadarrama. Madrid, Est. tip. de Fortune!, 1914, un vol. in-4." figs, y láms., rústica. (Trabajos del Museo Nacional de Ciencias Naturales. Serie Geológica, Núm. 8.)
273. 1914 121. Ibarra y Rodríguez (Eduardo).—Historia del mundo en la edad moderna. Barcelona, Sopeña, 1914, veinticinco vols. in-4.º tigs., láms. y mapas (sencillos y dobles) negro y col., tela editorial.
274. 1914 363. Vidal-Lablache.—Histoire et géographie. Atlas général. Paris, Liti. Armand. Colin, 1914, un vol. in-fol. con mapas a colores, tela editorial.
275. 1915 2606. Quirós (C. H em tildo de) y Carandell (Juan).—Guadarrama. Madrid, Est. tip. de Fortanet, 1915, un foll. in-4.º con láms. sencillas y tres plegables al final, rústica. (Trabajos del Museo Nacional de Ciencias Naturales. Serie Geológica, Núm. II.)
276. 1915 1211. Luzuriaga (Lorenzo).—La enseñanza primaria en el extranjero. I. Países de lengua inglesa. (Gran Bretaña e Irlanda, Australia, Nueva Zelanda, Estados Unidos, Canadá). Madrid, It-Rojas, 1915, un vol. in-4.º menor, rústica. (Museo Pedagógico Nacional.)
277. 1915 1231. Notas sobre material de enseñanza. Madrid. II F de Itm,, 1915, un foll. in-4.» menor, rústica. ' 1 ' (Hay una nota entre paréntesis que dice : No se vende) (Museo Pedagógico Nacional.)
278. 1916 64. Díaz-Jiménez y Molleda (Eloy).—Historia de los Comuneros de León y de sa influencia en el movimiento general de Cas-tilla. Madrid, Librería general de Victoriano Sudrez, MCMXVI, , un vol. in-4.º menor, grabados, láminas y un plano, rústica.
279. 1916 186. Obermaier (Hugo).—El hombre fósil. Madrid, Museo Nacional de Ciencias Naturales, 1916, un vol. in-4." mayor, figs, y láms. (sencillos, dobles y una plegable) en negro y col., rústica. (Junta para Ampliación de Estudios e Investigaciones Cien-tíficas.—Comisión de Investigaciones Paleontológicas y Prehis-tóricas. Memoria número 9.)
280. 1916 924. Casares Gil (José).—Tratado de análisis químico. Madrid-, Imp. de Eduardo Arias, 1916, dos vols. in-4.º menor, figs, y una lám. a colores, rústica. (El tomo 2.º es del Est. tip. de los hijos de Tello, 1913, Madrid.)
281. 1916 1230. Museo Pedagógico Nacional—La mesa y el asiento escolares. Madrid, .1. Cosano, 1916, un foll. in-4.» menor, con 2 láms rústica. «tins., (Hay una nota que dice : No se vende.)

282. 1916 1476. Pijoan (•!•)—Historia del arte. El arte al través do la histo-
ria. Barcelona, Salvat y C* S. en C., 1914-, 1915 y 1916, 1res vols, in-4.» figs, y
láms. (sencillas y dobles) en negro y co-lores, tela editorial.
283. 1917 512. Quesada (Cristóbal de)—De la guerra submarina. Madrid,,
sin pie de imprenta, 1917, an foll. in-8.º mayor, rústica.
284. 1917 2614 bis. Reyes Pròsper (Eduardo).—Dos noticias históricas del
in-mortal botánico y sacerdote hispano-valentino Don Antonio Jo-sé Cavanilles
etc. Madrid, Arles gráficas «Malea», 1917, un vol. in-fol. láms., rústica. (Hay
una nota que dice : Esta obra no se vende.)
285. 1871-1878 20. Bofarull y Brocá (Antonio de).—Historia crítica (civil
y ecle-siástica) de Cataluña. Barcelona, Juan Alen y Fugarull, MDCCCLXXI a
MDCCCLXXVIII1, nueve vol. in-fol., láms. en colores, tela.
286. 1914-1927 2612. Real Sociedad Española de Historia Natural.
Memorias. Madrid, 1914 u . Cuadernos in-4." figs, y láms., rústica (Tomos X a .
En junto cuadernos.)
287. ? 106. Goyau (Georges).—Chronologie de l'empire romain. Paris,
Lib. C. Klincksieck, 1891, un vol. in-8.º menor, tela editorial.
288. ? 527. Serrallach y Ribas (Francisco).—Tratado de fortificación,
dis-puesto para la enseñanza de los caballeros cadetes del Colegio militar de la
ciudad de Santiago. Santiago, Manuel Antonio Bey, sin data, un vol. in-4.º
menor, láms. plegables al final, piel. (Este tratado está dividido en tres partes. En
la segunda em-pieza otra vez numeración.)
289. ? 1404. L'École de Dessin. Journal des jeunes artistes el des ama-
teurs. Años 1.º, 2.º, 4.º y 5. ' París, Mimrocq ;reres, sin data, cuatro vol. in-fol.,
láms. negro y col., rama con carpeta editorial.
290. ? 2094. Refranes glosados. En los queies qualquier que con diligen-
cia Jos quisiere leen' hallara prouerbios : y murauillosas senten-cias: y
generalmente u lodos muy prouechosos. 1541.
291. ? 2099. Traslado do vna carta q do Portugal einbiar'on a.l muy
illus-tre señor el Marques <1 Tarifa: ele.
292. ? 2100. Pronostico o Juyzào muouu y sulililisirnumûte sacado por el
muy Reu or éd o padre, fray Diego de lores etc.

293. ? 2102. Coplas compuestas por bernardine de Auollaineda beneficia-do en etc. Año M. I). \LIII.
294. ? 2103. A Qui comiençan vnas coplas dolus comadres, lite. Fechas]>or Rodrigo de Reynosa.
295. ? 2104. Justa en alabança de los muy gloriosos y bienauéturados sant Juan Bautista, y sunt Juan Euangclista.
296. ? 2105. La vida del bienuniMuiado. sant Amaro, y de los peligros q passo, hasta que llego ail Para y so lerrenaJ.
297. ? 210(1. La historia do grisel y Mirabelle <-0 lu disputa d Torrelles y Bruçaydu. la qual eflpuso Juan do Inores u su uuniga.
298. ? 2107. Coplas y chistes muy giaciosos, para canter, y tañer al tono de la vihuela. Agora niieuamenle hechas por Gaspar de la Cintera.
299. ? 2108. Triumpho pugnico lamentable: sobre la profana entrada y • saco déla alma e'iudjid do Roma. Hecho por Vasco diaz de Frexenal.
300. ? 2147. Benoit (A. V.).—De la .libertad -religiosa. Traducido del fran-cés. Impreso en Barcelona. Un vol. in-8.0 mayor, rústica.
301. ? 2599. Orbigny (Ch. d') y otros.—Dictionnaire universel d'histoire naturelle. Nouvelle édition. Paris, Abel Pilon et Cie, sin data, diez y seis vol. (14 de . texto in-4.º y 2 de atlas in-4.º mayor., láms. negro y col.), magnífica encuademación en pasta.
302. ? 2634. Alvarez Alvéstur (Luis).—Manual de agronomía. Següindb edición. Madrid, Tip. G• Estrada, data incompleta, un vol. in-8.º menor, con una lám. plegable al (jnal, lela.
303. ? 21. Bofarull y Mascaró (Próspero dé).—Coleccion de documentos inéditos del Archivo general de la Corona de Aragon. Barce-lona, Est. lit. y tip. de Josó Ensebio Motif or I, 1847 y 1848, 1res tornos y un apéndice en (Son los 3 primeros lomos de la Coleccion- Contienen el Compromiso de Caspe). dos vol. in-8.º mayor, con láms. al fi-nal del apéndice, pasta.
304. ? 28. Calvet (Damas).—Mallorca cristiana. Poema de la conquista de Mallorca, lo primer y mes gran fet d'armas del ait rey en Jaume. Barcelona, Estampa de Fidel Giró, 188(5 y 1887, dos vol. in-4.º mayor, con el retrato del autor en el frontispicio, encua-demación editorial en tola.
305. ? 719. Correspondance de Madame duchesse d'Orléans. Premier volume.

306. ? 724. Manzoni (Alessandro).—I promessi sposi. Tomo secondo.
307. ? 733. Marmontel.—Les Incas ou la destruction de l'empire du Pérou. Tome second.
308. ? 919. Bouant (Emilio).—Nuevo diccionario de química aplicada á las ciencias, á las artes, á la agricultura, á la industria y á la farmacia. Barcelona, Espasa y compañía, sin data, dos vol. in-fol., figs, y una lám. colorida, tela editorial con lomo y puntas de piel.
309. ? 1057. Memorias de la Real Academia de Ciencias Exactas, Físicas y Naturales de Madrid. 23 fascículos in-4.º mayor, figs, y láms. (algunas plegables), rústica. (Años 1863 a 1913. Tomos II a XXVI, con frecuentes fallas.)
310. ? 1505. Baldwin (J. Mark).—Elementos de psicología. Madrid, La España Moderna, sin data, un vol. in-4.º menor, rústica,
311. ? 1820. Delbriick (Jules).—Les récréations instructives tirées de L'Education Nouvelle (journal des mères et des enfants). Paris, L. Hachette et Cie, sin data, tres vol. in-fol., figs., láms. coloridas y música notada, pasta. (Son el 1.º, 3.º y 4.º volumen. Falta el 2.º.)
312. ? 2613. Réduction des tableaux d'histoire naturelle. Paris, Fils d'Emile Deyrolle. 70 láms. sueltas in-4.º mayor, rama. (Las de números 2 y 46 aparecen con los números 4 y 37 respectivamente.)
313. ? 2735. Maison Rustique du XIXe siècle. Encyclopédie d'agriculture pratique. Paris, Dusacq, sin data, cuatro vol. in-4.º figs., rústica. (Falta el tomo segundo.)
314. 1618 ? 1665. Sacros. Concilium Tridentinum : additis declarationibus Cardinalium, ex vltima recognitione Joannis Gallienarii, etc. Abul-tado libro in-8.º (falto de las últimas 25 ó 30 págs. que se refieren al Índice de los libros prohibidos) publicado probablemente en Lovaina por los años 1618. Piel.
315. 1706-1710 14. Bacallar y Sanna (Vicente).—Comentarios de la Guerra de España, é Historia de su Rey Felipe V. El Animoso, desde el principio de su Reynado, hasta la Paz General del año 1725. Genova, Matheo Garvissa, sin data, (La hoja correspondiente a las páginas 325 y 326 del tomo segundo está destrozada). dos vol. in-4.º, pergamino.
316. 1732-1740 1805, Conti (Juan Bautista).—Colección de poesías castellanas traducidas en verso toscano, ó ilustradas-. Madrid, Imprenta Real,

- MDCCI.XXXII y MDCCXC, cuatro tomos, pertenecientes a la primera parte, en dos vol. in-8.", piel.
317. 1752 a 1756 1437. Abertura solemne de la Real Academia de las tres Bellas Artes, Pintura, Escultura, y Arquitectura, con el nombre de S. Fernando, etc. 4 años (1752 a 1756) en un vol. in-4.º, figs., piel.
318. 1775 a 1790 743. Bails (Benito).—Elementos de matemática. Madrid., Imp. Ibañeta, datas diversas en cifras romanas (desde 1775 a 1790), diez tomos en once vol. (1.ª y 2.ª edición) in-4.º láms. plegables, piel.
319. 1789-1848 154. Maréchal (E.).—Précis d'histoire contemporaine et de géographie historique. De 1789 à 1848. Quatrième édition. Paris, Imp. et lib. Jules Ullmann et fils, 1876, un vol. in-8.º, pasta.
320. 1797-1799 1154. Erasto ó el amigo de la juventud. Lecciones familiares, etc. Madrid, Imp. Blas Román, 1797 a 1799, cinco vol. in-8.º menor, con dos mapas plegables y coloridos en el tomo 5.º, piel. (Cambió de imprenta.)
321. 1810-1811 560. Colección de los decretos y órdenes que han expedido las Cortes generales y extraordinarias desde su instalación de 24 de Setiembre de 1810 hasta igual fecha de 1811. Mandada publicar de orden de las mismas. Madrid, Imprenta Nacional, 1820. Sigue con parecidos títulos hasta 19 de febrero de 1823. Diez vol. in-8.º mayor, con algunas hojas plegables, pasta. (El último tomo dice: Madrid, Imp. Tomas Alban y compañía, 1823.)
322. 1828-1833 672. Say (Jean-Baptiste).—Cours complet d'économie politique pratique. Paris, Bachelier, 1828 a 1833, siete vols. in-8.º mayor, con una hoja plegable en el 1.º tomo y una lám. en el 2.º, pasta.
323. 1830-1831 2141. Babeuf (Emile).—Procès des ex-ministres, précédé de notices historiques, etc. Paris, A. Lacroix jeune, 1830 y 1831, cinco tomos en dos vol. in-12, láms., pasta.
324. 1830-1833 216. Segur (Condé de).—Historia universal. Traducida al español por D. Alberto Lista, con correcciones, notas y adiciones. Madrid, L. Aguado, 1830 a 1833, veinte vol. in-8.º menor, pasta.
325. 1831-1834 274. Diccionario geográfico universal. Barcelona, Imp. José Torner, 1831 a 1834, diez vol. in-4.º, piel.
326. 1831-1834 655. Mill (J.).—Elementos de economía política. Madrid, Miguel de Burgos, 1831, un vol. in-8.º, piel.

327. 1843 a 1845 2772. Rozier (abate).—Nuevo diccionario de agricultura, teórica-práctica y económica, y de medicina doméstica y veterinaria. Madrid, Imp. y lib. Boix, 184.'} a 1845, once tomos (faltan el 1.º y 2.") en 7 vol. in-4." láms. plegables, pasta.
328. 1843-1845 526. Segundo Florez (José).—Espartero. Historia de su vida mili-tar y política y de los grandes sucesos contemporáneos. Madrid, Sociedad Literaria, 1843 a 1845, cuatro tomos en tres vol. in-8.º figs, y láms., piel.
329. 1846-1880 1723. Biblioteca de Autores Españoles, desde la formaacion del lenguaje hasta nuestros dias. Madrid, Imp., lib., fund, y est. de M. Bivadenryra IJ Comp.' 1840 a 1880, setenta y un vol. in-4.º, pasta. (El último tomo está dedicado a los índices.)
330. 1848-1870 263. Coello (Francisco).—Atlas de España y sus posesiones de Ul-tramar. Madrid, 1848 a 1870, cuarenta y dos vols, in-8." (con 60 plegados), pasta. (Africa (posesiones de).—Alava.—Alicante.—Almería Anda-lucía.— —Leon y Extremadura—I .ogrofio—Lugo—Ma rianas Nava-rra.—Orense—Oviedo.—Patencia.—Pontevedra. Puerto Rica —Salamanca.— Santander. — Segovia— Soria—"Tarragona Va-lladolid—Zamora.— Zaragoza.—Idem 1,a hoja.) Avila.— Baleares— Burcelona.— Burgos.— Cádiz.—Cana-rias I." hoja—Idem 2." hoja—Castellón de la Plana—Castilla la Nueva (2.a hoja de sup.)— Corufia— Cuba— Idem 1.a hoja-Filipinas—Idem 1.a—Idem 2.a—Gerona.—Guipúzcoa Huelva.
331. 1852-1854 1675. Scio de S. Miguel (Felipe).—La Santa Biblia, traducida al español de la Vulgata Latina y anotada conforme al sentido de -los Santos Padres y esposi tores católicos. Madrid, Gaspar y Roig, 1852 a 1854, cinco vol. in-4." figs., pasta.
332. 1853-1859 1358. Diccionario enciclopédico de la lengua española. Madrid, Imp y lib. de Gaspar y Boig, 1853 y 1859, dos vol. in-fol., pasta.
333. 1854-1859 33 Cantú (César)—Historia Universal. Madrid, Gaspar y Roig, 1854 a 1859, diez vol. in-4." mayor, láms. sencillas y plegables, pasta.

334. 1856 a 1860 2639. Barrai (J.—A.).—Drainage des terres arables. Seconde édi-tion. Paris, Lib. agricole de la Maison Itustique, 1856 a 1860, cuatro vol. in-8." flgs. y láms. plegables negro y col., pasta.
335. 1857-1876 22. Bofarull y Mascaró (Próspero de).—Coleccion de documen-tos inéditos del Archivo general de la Corona de Aragon. Bar-celona, en la imprenta del Archivo, 1857 a 1876, veintiocho to-mos (del 13 al 40) en veintiocho vol. in-8.º mayor, rústica. (A partir del tomo 18 encargóse la publicación a D. Manuel de Bofarull y de Sartorio).
336. 1861-1865 1698. Amador de los Rios (José).—Historia crítica de la literatura española. Madrid, Imp. José llodriauez, 1861 a 1805, siele vol. in-4.", reproducciones de códices y algo de música notada, pasta. (Las reproducciones van. en láms. plegables y a colores.)
337. 1862 a 1866 240. Almagro (Manuel de)—Breve descripción de los viajes hechos en América por la comision científica enviada por el gobierno de S. M. C. durante los años de 1862 á 1866. Madrid, Imp. y est. M. Bivadeneyra, 1866, un vol. in-4." con dos mapas plegables al final, pasta.
338. 1862-1916 1043. Discursos leídos ante la Real Academia de Ciencias Exactas, Físicas y Naturales. Veinticuatro foll. in-4.º, rústica. Madrid, 1862 a í 916. (llánse publicado muchos más.)
339. 1863-1868 332. Novísimo diccionario geográfico, histórico, pintoresco univer-sal, por una sociedad literaria. Barcelona, Imp. Luis Tasso, 1863 a 1868, cuatro vol. in-4.º mayor, figs., mapas y planos, pasta.
340. 1864 a 1865 1316. Autores selectos de la nias pura latinidad. Nueva edición. Paris, Lib. Gamier 'hermanos, 1864, ti es vol. in-8.0, pergamino cl 1.º y rústica los restantes.
341. 1864 a 1865 1382. Labernia (Pere).—Diccionari de la llengua catalana ab la correspondencia castellana y llatina. Barcelona, Espasa germans, J864 y 1865, dos vol. in-4-." mayor, piel.
342. 1864-1865 118., Historia de las órdenes de caballería v de las condecoraciones españolas. Publícala el editor don José Gil Dorregaray. Ma-drid, Imp. Tomds Bey, 1864 y 1865, dos tomos y un apéndice, en cinco vol. in-fol. mayor, con preciosas láms. a col., rústica.
343. 1864-1873 41. Coleccion de documentos inéditos relativos al descubrimiento, conquista y colonizacion de las posesiones españolas en Amé-

- rica y Oceanía, sacados, en su mayor parte, del Real Archivo de Indias. Madrid, Imp. Manuel tí. de Quirós, 1864 a 1873, vein-te vols, (tomos I. al XX) in-4.º menor, cuadernos sueltos en nú-mero de 120: (Cambió de imprenta varias veces).
344. 1864-1873 775. Gournerie (Jules de la) *Traité de géométrie descriptive*. Paris, Gauthier-Villurs, 1864 (la tercera parte), 1873 (la primera parte, segunda edición) y 1880 (la segunda parte, segunda edición).. Seis cuadernos (1res de texto y tres de atlas) in-fol. me-nor, con 150 láms., rústica.
345. 1865-1871 48. *Crónica general de España*- Faltan los pliegos 17 y 18 de Granada y los 5 y 6 de Murcia. Faltan asimismo dos láms. (S. Fulgencio y Marqués de Cervera). Madrid, Rabio, Grilo y Vitturi, 1865 a 1871, doce tomos in-fol., láms., rama. (Algunas entregas son de la 2.ª edición).
346. 1865-1871 1448. Cruzada Villaamil (Gregorio).—Catálogo provisional historial y razonado del Museo Nacional <le Pinturas. Madrid, Imp. Ma-nuel Galiano, 1865, un vol. in-8.", rústica.
347. 1873-1875 1686. Vaubert.—*Traité de la communion ou conduite pour commu-nier saintement*. Nouvelle édition. Paris, Victor Palmé, 1873, un vol. in-8.º menor, tela.
348. 1873-1875 2496. *Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos*, dedicada al Cuer-po facultativo del Ramo. Tomos 111, IV y V. Madrid, 1873 a 1875, tres vol. in-4." láms., rama.
349. 1875-1876 92. Fuente (Vicente de la).—*Cartas de los secretarios del cardenal D. Fr. Francisco Jimenez de Cisneros durante su regencia en los años de 1510 y 1517*. Madrid, Imp. Vda. ó hijo de Eusebia Atffiado, MDCCCLXXVI, un vol. in-4.º con 2 hojas plegables al final, rústica.
350. 1876-1877 1563. Agustín (S.).—*Obras de N. (J. Pudre San Agustín*. Valencia, Malins Terraza y comí>.*, 1876, dos vol. in-8.º -.on el retrato del autor i'li el frontispicio del primero, rústica.
351. 1878-1879 334. *Nueva geografía universal* por Vivien de Saint-Martin, Mau-ry, Beudain, Malte-Brun, Lavallée, Cortembert y Topinard.

- Barcelona, Montaner y Simon, 1878 y 1879, cuatro vol. in-fol., láms. y mapas (algunos plegables) negro y colores, tela.
352. 1880, 1881, 1882 1579. Bravo y Tudela .(Antonio).—Año Cristiano. Novísima version castellana de la obra del Padre Juan Croisse! refundida y adicionada • •on el Santoral español. Segunda edición. Madrid, Tip-('• Estrada, 1880 a 1884, doce vol. in-8." menor, tela.
353. 1887-1908 1359. Diccionario enciclopédico hispano-aniericano de literatura, ciencias y artes. Barcelona, Montaner y Simón, editores, 1887 a 1908, veintisiete tomos en 28 vols, in-fol., figs., planos, mapas (negro y colores), tela editorial. (Falla el 3.»r torno del Apéndice segundo o sea el último volumen la obra.)
354. 1890-1894 32. Cánovas del Castillo (Antonio).—Historia general de España, escrita por individuos de número de la Real Academia de la Historia, bajo la dirección del Excmo. Sr. D. Antonio Cánovas del Castillo, director dé* la misma academia. Madrid, El Pro-greso Editorial, 1890 a 1894, diez y siete vol. in-4.» figs, y láms. '(sencillas y plegables) neg. y col., pasta. (¿Faltan volúmenes? ¿Tal vez uno?).
355. 1890-1894 189. Oncken (Guillermo).—Historia Universal, escrita parcialmen-te por reputados profesores alemanes, bajo Ja dirección del eminente historiógrafo Guillermo Oncken. Barcelona, Montaner y Simon, 1890 a 1894, diez y seis vol. in-fol. figs., láms. sencillas y plegables y mapas ídem (negro y colores), encuademación editorial en tela.
356. 1903-1905 •949. Revista de Aragón. Directores : Eduardo Ibarra y Julián Ri-bera. Zaragoza, Enero 1903 a Noviembre 1905 (exceptuando el número perteneciente a Diciembre 1904). Son 28 números suel-tos, desde el año IV al VI, in-4.º figs., rústica.
357. 1904-1913 2518. Butlletí de la Institució Catalana d'Historia Natural. Segona época. Janer—Febrer 1904 a Octubre de 1913. Setenta cuader-nos (años 1." al 10.") in-4." menor, figs, y láms. (negro y co-lor), rama. Cinco o diez volúmenes. (Falta el número 5 any 5.»» Maig 1908.) (Los años 7.é y 8.é van sin índice.)
358. 1905-1907 1990. Menéndez y Pelayo (M.).—Orígenes de la novela. Madrid, Bailly-Bailltère c hijos, 1905 y 1907, dos vol. in-4." mayor, rústica.

359. 1907-1908 1732. Bonilla y San Martín (Adolfo).—Libros de caballerías. Madrid, Gacilly-Baillière é hijos, 1907 y 1908, dos vol. in-4." mayor, ligs. y láms., rústica.
360. 1907-1911 2689. Gorriá (Hermenegildo)—Seis números o fascículos (Memorias de la Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona) en los que se contienen estudios pertinentes 'u. la agricultura. Barcelona, A. López, Robert, 1907 a 1911, seis cuadernos in-fol., rústica.
361. 1908-1910 1339. Cejador y Frauca (Julio).—Tesoro de la lengua castellana. Origen y vida del lenguaje. Lo que dicen las palabras. AEIOLL Madrid, Perlado, Paez y Comp.», 1908, un vol. in-8." mayor, figs, rústica. (El lenguaje. Tomo IV.)
362. 1909-1912 1558. Spencer .(Herbert).—Principes de psychologie. Nouvelle édi-tion. Paris, Lib. Félix Alean, 1912 y 1909, dos vol. in-4." me-nor, figs., rústica.
363. 1910-1915 1225. Ministerio de Instrucción Pública y Bellas Artes — Colección Legislativa de Instrucción pública. Años 1910 a 1915 Madrid, Imp. de la Dirección general del Instituto Geográfico u Estadístico, 1910 a 1915, seis vols, in-4.», pasta.'
364. 1911-1917 333. Nueva geografía universal. Los países y las razas. Barcelona, Montaner y Simón, 1911 a 1917, nueve vols, in-íol., figs, y láms. (sencillas y plegables) negro y col., tela editorial.
365. 1914-1916 1053. Ibérica. Revista semanal ilustrada. Tortosa, 1914 a 1916. Seis tomos in-fol. menor, figs., tela editorial. (Van los -dos números espécimen de 1913.)
366. 1914-1917 1415. Revista de Filología Española. Tomos 1 a III. Madrid, Junta para ampliación de estudios. Centro de Estudios Históricosr 1914 a 1917. Tres vols. in-4.º láms., rústica.
367. 1482. Una carpeta azul con 342 grabados referentes a historia, costumbres, etc.